

**ČESKÉ VYSOKÉ
UČENÍ TECHNICKÉ
V PRAZE**

**FAKULTA
STAVEBNÍ**

**DIPLOMOVÁ
PRÁCE**

2022

**TOMÁŠ
ŘEZÁČ**

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: Řezáč	Jméno: Tomáš	Osobní číslo: 477031
Zadávací katedra: k127 - Katedra urbanismu a územního plánování		
Studijní program: Stavební inženýrství		
Studijní obor/specializace: Inženýrství životního prostředí		

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce: Návrh systému sídelní zeleně Milevsko
Název diplomové práce anglicky: Design of the residential greenery system in Milevsko

Pokyny pro vypracování:

Cílem DP je navrhnout koncepci systému sídelní zeleně jako součást zelené infrastruktury ve vazbě na příměstkou krajinu. DP zanalyzuje dosavadní přístupy k řešení sídelní zeleně v koncepčních dokumentech města, zanalyzuje současný stav zeleně ve městě, zhodnotí spojitost složek sídelní zeleně a navrhne systém sídelní zeleně s ohledem na současný stav veřejných prostranství a plánovaný rozvoj města.

Práce bude mít standardní strukturu kvalifikačních prací: Úvod - Cíl - Rešerše (teoretická část) - Metodika - Výsledky (konkrétní část) - Diskuze a závěr. Teoretická část se bude zabývat ve vazbě na téma DP sídelní zelení ve městech, jejími formami a funkcemi, přírodním prostředím města (návazností na krajinu a její rekreační a relaxační funkci) a obecně dosavadními přístupy k řešení sídelní zeleně (generely, studie, územní plánování) ad. Konkrétní část bude obsahovat stručný popis řešené lokality vč. funkční a prostorové skladby a krajinného zázemí, dále analýzu dostupných dokumentů na území města Milevska, které se zabývají sídelní zelení, rozbor stávajících projektů, které na území Milevska probíhají a mají souvislost se sídelní zelení (včetně územního a strategického plánování), a následně vlastní návrh spojitého systému sídelní zeleně včetně vazby na navazující krajinnou zeleň. V diskuzi bude vyhodnocen návrh řešení, jeho klady a zápory v řešeném území, vhodnost a reálnost řešení, případné potřeby změny ve vztahu k funkční či prostorové skladbě města atd.

Seznam doporučené literatury:

AOPK ČR, 2022. Územní studie sídelní zeleně: Osnova a metodický rámec pro zpracování studií systému sídelní zeleně (dále jen „studie“) v rámci OPŽP 2014-2020. Operační program životního prostředí [online]. Praha: MŽP.
HENDRYCH, Jan et al., 2018. Struktury urbanizované zeleně. Praha: ČVUT v Praze. ISBN 9788001065174.
HENRIETTE ET AL., John, 2017. Příručka zelené infrastruktury - koncepční a teoretické základy, termíny, a definice. Česká zkrácená verze.
KUČEROVÁ, Zdeňka, Zuzana POKORNÁ, Naděžda ROZMANOVÁ a Alena NAVRÁTILOVÁ, 2022. Principy a pravidla územního plánování: Internetová příručka – aktualizováno 31. 5. 2022. Ústav územního rozvoje.

Jméno vedoucího diplomové práce: Ing. arch. Simona Vondráčková, Ph.D.

Datum zadání diplomové práce: 22.9.2022	Termín odevzdání DP v IS KOS: 9.1.2023
Údaj uveďte v souladu s datem v časovém plánu příslušného ak. roku	

	
Podpis vedoucího práce	Podpis vedoucího katedry

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Beru na vědomí, že jsem povinen vypracovat diplomovou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je nutné uvést v diplomové práci a při citování postupovat v souladu s metodickou příručkou ČVUT „Jak psát vysokoškolské závěrečné práce“ a metodickým pokynem ČVUT „O dodržování etických principů při přípravě vysokoškolských závěrečných prací“.

	
Datum převzetí zadání	Podpis studenta(ky)

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a všechny použité informační zdroje uvedl v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne: Podpis:

Poděkování

Děkuji tímto mé vedoucí diplomové práce, paní Ing. arch. Simoně Vondráčkové, Ph.D., za její příkladný přístup a cenné rady při zpracování této práce. Zároveň bych chtěl poděkovat rodině a blízkým za projevenou podporu.

Abstrakt česky

Diplomová práce na téma Územní studie sídelní zeleně v Milevsku se zaměřuje na obecnou definici pojmu sídelní zeleně a s ní spojenými odbornými termíny. Kromě definice sídelní zeleně práce zhodnocuje přínosy jednotlivých metodických pokynů a metodik pro navrhování veřejných prostranství s prvky sídelní zeleně, na které navazuje samotné zhodnocení současného stavu sídelní zeleně v Milevsku a jeho blízkého okolí, jakož i současně platné územní studie sídelní zeleně v Milevsku. Následný vlastní návrh systému sídelní zeleně opírající se o obecně platné metodické pokyny pak v sobě zahrnuje řešení na zjištěné problematice prvky a oblasti ve městě a formuje nadstavbu na současně platnou studii sídelní zeleně.

Klíčová slova:

veřejná zeleň, veřejný prostor, funkce, návrh, problém, Milevsko

Abstract english

The diploma thesis on the topic Design of the residential greenery system in Milevsko focuses on a general definition of the concept of residential greenery and the professional terms associated with it. In addition to the definition of residential greenery, the work evaluates the benefits of individual methodological guidelines and methodologies for designing public space with elements of residential greenery, which is followed by the evaluation of the current state of residential greenery in Milevsko and its immediate surroundings, as well as the currently valid territorial study of the residential greenery in Milevsko. The subsequent own design of the residential green system based on generally valid methodological guidelines, then includes solutions to the identified problematic elements and areas in the city and creates a superstructure on the currently valid residential green study.

Key words:

Public greenery, public space, function, proposal, problem, Milevsko

Obsah

1 Úvod	8	5.6 Skladebné prvky městské zeleně.....	29
2 Cíl práce.....	9	5.6.1 Stromy	29
3 Metodika práce	10	5.6.2 Stromořadí, aleje a skupiny stromů.....	29
4 Sídlní zeleň.....	11	5.6.3 Keřové a bylinné porosty.....	30
4.1 Historie sídlní zeleně.....	11	5.6.4 Pobytové louky a trávníky.....	30
4.2 Sídlní zeleň v legislativním rámci	12	5.7 Negativní vlivy zeleně	33
4.3 Definice pojmu zeleň a její základní rozdělení	12	5.8 Metodiky navrhování městské zeleně včetně zhodnocení souvisejících a navazujících činností správy a údržby zeleně	34
4.4 Pojmy zelená infrastruktura a sídlní zeleň v zahraničí.....	13	5.8.1 Základní hodnotící parametry pro řešené plochy	34
5 Obecné rozdělení zeleně.....	14	5.8.2 Doplnující kritéria pro zhodnocení řešených ploch	35
5.1 Dělení veřejné zeleně z hlediska dostupnosti veřejnosti.....	15	5.9 Zhodnocení územních studií sídlní zeleně ve vybraných městech	36
5.1.1 Dostupnost zeleně na úrovni územních plánů.....	15	5.9.1 Územní studie sídlní zeleně Pravčice.....	36
5.1.2 Dostupnost zeleně dle odborných publikací a metodických dokumentů	16	5.9.2 Velešín územní studie sídlní zeleně	36
5.2 Funkce a význam sídlní zeleně.....	16	5.9.3 Územní studie sídlní zeleně Uherské Hradiště 2016.....	36
5.2.1 Ekologická funkce.....	16	5.9.4 Územní studie sídlní zeleně Jindřichův Hradec	37
5.2.2 Estetická funkce	17	5.9.5 Územní studie sídlní zeleně č. ÚS 02/2016 Moravská Ostrava a Přívoz	37
5.2.3 Prostorotvorná funkce.....	17	5.9.6 Vyhodnocení zkoumaných dokumentů.....	37
5.2.4 Mikroklimatická funkce.....	18	5.10 Vybraný postup zpracování dokumentu územní studie sídlní zeleně v Milevsku	38
5.2.5 Hygienická funkce.....	19	5.10.1 Cíl územní studie	38
5.2.6 Psychohygienická funkce.....	19	5.10.2 Použité podklady.....	38
5.2.7 Rekreační funkce.....	20	5.10.3 Obsahová struktura dokumentu územní studie sídlní zeleně v Milevsku	38
5.2.8 Ekonomická funkce	20	5.10.4 Metodika hodnocení.....	38
5.3 Rozdělení veřejné zeleně podle různých kritérií	21	6 Milevsko – informace o městě a stavu veřejných prostranství včetně systému veřejné zeleně	44
5.4 Prostory s přítomností sídlní zeleně v hlavní funkci	24	6.1 Informace o řešeném území	44
5.4.1 Parky	24	6.2 O Milevsku – vývoj urbanistický.....	45
5.4.2 Nábřeží.....	24	6.3 Veřejná prostranství v Milevsku.....	46
5.4.3 Plochy veřejné zeleně.....	25	6.4 Zeleň v Milevsku.....	47
5.5 Prostory s přítomností sídlní zeleně v doprovodné funkci	26	6.5 Zhodnocení vybraných projektů se zapojením městské zeleně.....	48
5.5.1 Náměstí a ulice	26	6.5.1 Milevský vyhlídkový okruh	48
5.5.2 Sídlištní zeleň.....	26	6.5.2 Výstavba nekrytého koupaliště v ulici Petrovická.....	48
5.5.3 Zeleň na hřbitovech	27	6.5.3 Rekonstrukce parku na Starém sídlišti	48
5.5.4 Soukromá zeleň a zahrady.....	27	6.5.4 Výstavba cyklostezky do lokality Hajda	49
		6.5.5 Revitalizace stromořadí v ulici Nádražní.....	49

6.5.6 Křížová cesta	50	12 Seznam tabulek	95
6.5.7 Revitalizace zeleně v ulici Komenského	50	13 Seznam příloh	95
6.5.8 Revitalizace zeleně na Píseckém předměstí	51		
6.5.9 Pumptracková dráha u zimního stadionu	51		
6.5.10 Revitalizace údolí Pod Lipami (Pytlácký potok)	51		
6.5.11 Rozhledna na místním vrchu Zvíkovec	52		
6.5.12 Současný územní plán města Milevska	52		
6.5.13 Nový územní plán města Milevska	52		
6.6 Zhodnocení současné územní studie sídelní zeleně v Milevsku	54		
7 Návrh územní studie sídelní zeleně Milevsko	55		
7.1 Analytická část	55		
7.1.1 Přírodní podmínky	55		
7.1.2 Demografické podmínky	58		
7.2 Zhodnocení stavu zeleně	59		
7.2.1 Vyhodnocení hlavních uzlů a koridorů v řešeném území	59		
7.2.2 Hodnocení základních plošně ucelených lokalit	59		
7.2.3 Hodnocení liniových prvků zeleně	62		
7.3 Nalezené závady a problematické lokality	63		
7.3.1 Bariéry prostupu prvků zelené infrastruktury	63		
7.3.2 Střety zájmů v území	63		
7.3.3 Problematická místa pro vznik a rozvoj veřejné zeleně	64		
7.4 Návrh	66		
7.4.1 Vymezení systému zelené infrastruktury	66		
7.4.2 Návrh opatření	70		
7.4.3 Náprava aktuálních závad v území	70		
7.4.4 Návrh revitalizací a změn využití stávajících ploch zeleně	74		
7.4.5 Návrh vymezení doplňujících a nových ploch veřejné zeleně	78		
7.4.6 Etapizace opatření	81		
7.4.7 Návrh intenzitních tříd údržby veřejné zeleně s rozdělením zeleně do těchto tříd	82		
8 Diskuse	85		
9 Závěr	87		
10 Literatura a použité zdroje:	88		
11 Seznam obrázků	93		

1 Úvod

Veřejná zeleň je v městském prostředí známá již od středověku, ale až v posledních staletích získává na stále větším významu při utváření celkového obrazu města, především pak od konce devatenáctého století po současnost. Jinak tomu není ani v případě města Milevska, menšího města s přibližně osmi tisíci obyvateli nacházejícího se v severní části Jihočeského kraje mezi okresními městy Písek a Tábor. Ačkoli se počtem obyvatel Milevska řadí spíše k městům menším, má ve svém zastavěném území poměrně velké množství zeleně rozkládající se na ploše přesahující čtyřicet hektarů. Plošně rozsáhlý systém však ve městě zdaleka nenaplnuje předpokládané cíle pro současné standardy městské zeleně v podobě celkové propojenosti a vytvoření uceleného celoměstského systému. V současné době tak v Milevsku nastává skutečnost, že i přes plošně rozsáhlé a v některých částech města bohatě dimenzované plochy zeleně nejsou tyto plochy využívány ani zdaleka tak, jaký potenciál ve skutečnosti mají. Totéž platí i o celkové koordinaci a jednotném systému, který doposud ve městě nebyl vytvořen. V současné době zde navíc dochází pouze k běžným úkonům v rámci údržby zeleně, kdy od samotné výsadby převážně v sedmdesátých letech minulého století je charakter a celkový vizuální efekt jednotlivých prvků a ploch ponechán v daném duchu. I při revitalizaci zeleně v jednotlivých místních částech tak dochází k nejednotnému přístupu formy revitalizace a častému dopouštění se chyb z dob minulých.

Současný potenciál městské zeleně je však značně rozsáhlý. Díky struktuře zástavby, geomorfologickému členění i okolnímu reliéfu může zeleň ve městě vytvářet nejen prostorově uspořádané systémy, ale i utvářet vizuální charakter města a jeho blízkého okolí včetně návaznosti na okolní lesozemědělskou krajinu. Zároveň s tím se mohou v určitých částech města značně zlepšit mikroklimatické poměry a ztraktivnit dnes málo využívaná místa, kterých je v současné době velký počet. Společně se zvýšením míry atraktivity veřejných prostranství je však zde důležité dbát i na ekonomickou stránku celého budoucího systému, kdy vlivem smršťování počtu obyvatel je třeba celý tento celoměstský systém udržovat a přizpůsobovat potřebám místních obyvatel. Společně s atraktivitou systému zeleně je tak třeba dbát i na jeho udržitelnost z hlediska finanční náročnosti pravidelné údržby a průběžné revitalizace. Celkově však může vymezení a budoucí vytvoření propojeného a uceleného systému sídelní zeleně přinést městu a jeho obyvatelům nespočet výhod, které by do budoucna mohly mít významný vliv na další urbanistický a populační rozvoj sídla.

2 Cíl práce

Cílem této práce je zhodnocení současného stavu systému sídelní zeleně v Milevsku na základě dostupných dokumentů, zjištěných informací a terénních průzkumů. Na základě získaných informací je dále hlavním cílem doplnění a navržení propojení celoměstského systému sídelní zeleně mezi jednotlivými dílčími systémy a zvýšení návaznosti na blízké okolí města Milevska.

Základních úkolů práce je zde hned několik. Jako základ je zde na obecné úrovni podrobně analyzována veřejná zeleň z několika různých pohledů obsahujících základní vlastnosti a dělení zeleně podobně jako určení hlavních a doplňujících funkcí zeleně ve veřejném prostoru. Na obecněji formulovanou analýzu veřejné zeleně navazuje zhodnocení metodik a metodických dokumentů zabývajících se hodnocením veřejné zeleně a shrnutí základních hodnotících parametrů veřejné zeleně. Společně s metodickými dokumenty jsou hodnoceny i náhodně vybrané územní studie sídelní zeleně z různých měst z celé České republiky pro zajištění objektivnosti hodnocení. Na analytickou činnost dále navazuje jeden z dalších významných úkolů práce, a to tvorba vybraného postupu pro zpracování vlastní územní studie sídelní zeleně, ve které jsou nejenom vymezeny základní cíle studie, ale i použita metodika pro hodnocení zeleně. Závěr analytické části se dále více konkrétněji zaměřuje na řešené území, jeho historickou a urbanistickou kompozici a obecné zhodnocení veřejných prostranství a zeleně ve městě.

Hlavním výstupem práce je pak vymezení aktuálních závad a střetů zájmů v území vycházejících ze zjištěných informací, dostupných dokumentů a terénního průzkumu území. Na průzkum řešeného území navazuje samotný návrh s doplněním současného systému veřejné zeleně v Milevsku o různé prvky včetně přestupu zeleně do blízkého okolí města a jeho turisticky atraktivních lokalit v přilehlém okolí.

3 Metodika práce

Aby byly splněny požadované cíle práce, byla stanovena metodika postupu v několika základních krocích určujících požadavky pro vypracování práce. Jako základní postupové kroky byly určeny:

- Analýza dostupných dokumentů pojednávajících o veřejné zeleni
- Tvorba vlastního postupu pro zpracování územní studie sídelní zeleně
- Popis a zhodnocení řešeného území
- Nalezení problematických míst a závad
- Aplikace vlastního postupu zpracování územní studie pro návrh systému sídelní zeleně

Podstatou teoretické části práce je definice pojmu sídelní zeleně, jejím úkolům a hodnotách ve veřejném prostoru sídel a zakotvení tohoto pojmu v legislativním rámci. Kromě samotné definice sídelní zeleně jsou dále v teoretické části práce zohledňovány jednotlivé formy sídelní zeleně, její členění v rámci různých aspektů jako význam, estetika či vliv na okolí. Společně s teoretickým zhodnocením sídelní zeleně je v teoretické části popsáno a zhodnoceno hned několik různých metodik, dokumentů, studií a odborných publikací k navrhování, realizaci, údržbě a celkovému managementu struktury zeleně v sídlech.

Ze zjištěných informací jsou vybrány jednotlivé dílčí aspekty, informace a hodnotící kritéria, která jsou následně nakomponována do tvorby vlastního hodnotícího klíče a vybraného postupu pro zpracování vlastního dokumentu v podobě územní studie sídelní zeleně pro město Milevsko. Postup pro zpracování územní studie pak vymezuje nejen vlastní metodiku hodnocení, ale i hlavní cíle územní studie.

Na zhodnocené metodické pokyny navrhování sídelní zeleně a vybraný postup pro zpracování vlastní územní studie navazuje seznámení s řešeným městem Milevskem, zjištění základních informací o velikosti města, jeho členění, samosprávě nebo i významu pro okolí. Na základní analýzu města dále navazuje bližší rešerše veřejných prostranství a veřejných prostorů včetně sídelní zeleně, funkčního rozdělení těchto prostorů a zhodnocení současně platných a připravovaných dokumentů zaměřených na rozvoj a průběžnou revitalizaci veřejných prostranství v Milevsku. K takto zhodnoceným dokumentům je doplněna analýza současně platné územní studie sídelní zeleně v Milevsku včetně podobných dokumentů z různých dalších měst ať už v České republice nebo v zahraničí pro získání objektivních informací o zpracování a formě územních systémů sídelní zeleně.

Ze zjištěných informací o obecných funkcích veřejné zeleně, současného stavu veřejných prostranství v Milevsku a dostupných informačních zdrojů včetně zpracovaných nebo připravovaných projektů v rámci městské zeleně je zpracováno i schéma problematických míst. Ve vyznačených místech jsou řešeny hlavně závady v podobě prostupnosti územím a vymezení nejvíce problematických lokalit včetně podrobného popisu nalezených závad.

Na zjištěné informace o problematických lokalitách a střetech zájmů v území navazuje praktická část v podobě komplexního návrhu na doplnění aktuálního systému sídelní zeleně a propojení jednotlivých prostranství tak, aby bylo docíleno komplexního propojeného

systému zelené infrastruktury ve městě. Zároveň s návrhem na zlepšení systému zeleně ve městě je řešen i přesah systému do blízkého okolí města včetně místního Milevského vyhlídkového okruhu a dalších turisticky atraktivních lokalit v docházkových vzdálenostech od zastavěného území tak, aby tvořily nadstavbu systému sídelní zeleně a zlepšily i turistickou atraktivitu celé oblasti.

Společně s komplexním návrhem na doplnění systému sídelní zeleně jsou řešena i některá vybraná problematická místa ve městě, která v současnosti nevyhovují a představují negativní prvky v sídle. Tato vybraná místa jsou následně řešena již ve větším detailu podle aktuálních požadavků a regulativů tak, aby je bylo možné v budoucnu realizovat.

Hlavními koncovými výstupy práce jsou zde kromě vlastního návrhu systému sídelní zeleně a navrhovaného řešení problematických míst také dílčí změny, revitalizace a doplnění prvků zeleně stejně jako etapizace navrhovaných opatření a vymezení jednotlivých intenzitních tříd údržby zeleně. Pro vyšší přehlednost a zároveň i větší míru podrobnosti je jako jeden z výstupů sestaveno i plošné rozdělení, hodnocení a navrhované řešení funkčně příbuzných celků zeleně. Ke všem těmto výstupům dále náležejí grafické přílohy v podobě mapových výstupů obsahujících veškeré řešené plochy, jejich vlastnosti, kategorizaci a navrhované změny současného stavu.

4 Sídelní zeleň

4.1 Historie sídelní zeleně

Současná podoba a forma sídelní zeleně je výsledkem dlouhého a postupem měnícího se charakteru sídel, který můžeme datovat až k samotným počátkům zakládání měst v období raného středověku (Ševčík, 2002). Krajina už v rámci svého charakteru předurčovala výběr vhodné lokace z hlediska strategického plánování sídla včetně blízkosti vodních zdrojů, obchodních cest nebo částečné nepřístupnosti sídla z určitých směrů pro lepší obranné podmínky. Krajinný rámec pak dále ovlivňoval i samotný způsob budoucího funkčního uspořádání sídla, zástavby a rozvojových os (Kupka, 2010). Prvotní strategický výběr polohy sídla ještě v dnešních dnech zajišťuje v sídlech podněty na urbanistickou tvorbu (Hrůza, 1977). Množství zeleně ve středověkých sídlech bylo ovlivňováno hlavně prostorovým rozsahem sídla a kompaktností zástavby. Ve více rozlehlých městech bylo tak zeleně v podstatné míře více než například u kompaktně tvořeného sídla s primární strategickou polohou a maximální soustředěností výstavby v rámci jednoho opevněného útvaru (Kupka, 2005). Naopak v případě menších sídel dotvářela celkovou komponovanost města více okolní zeleň, která byla mnohem blíže v dosahu hranic sídla (Kupka, 2010). Ve středověkých sídlech však měla zeleň poněkud jiný význam, kdy tvořila běžnou hospodářskou součást všedního života obyvatel (Horký, 1986). Avšak již od konce jedenáctého století jsou dochovány zmínky o panských okrasných zahradách, kde kromě záhonů rostlin byly součástí i různé další okrasné prvky jako plůtky, drnová sedátka nebo i vodní prvky (Pacáková – Hošťálková et al., 2004). Velký význam na rozvoji zahrad měly kromě vysoce postavené panské vrchnosti i klášterní komplexy. Klášterní zahrady jsou jedním z nejvýznamnějších zelených prvků středověku, kdy znalosti o pěstování rostlin se z klášterních komplexů postupně rozšiřují i do okolních měšťanských, šlechtických i venkovských zahrad (Bašeová, 1978). Rozdíl v chápání veřejného prostoru nastává s příchodem novověku, kdy novověká hmotová struktura měst umožňuje velkorýse prostorové pojetí sídel společně s formováním veřejných prostranství včetně nového pojetí prostorů s monumentálním charakterem (Šilhánková, 2003). Společně s rozvojem veřejných prostranství se rozvíjejí i zahrady. Z původně gotických hradů a tvrzí se postupně stávají renesanční zámky s arkádami, nádvořími a rozsáhlými pravidelně založenými zahradami. Současně se šlechtickými zahradami se postupně rozvíjí i zahrady měšťanské zahrnující kromě okrasné i funkci bylinkářskou (Hendrych, 2018). Velká změna nasává s příchodem baroka. Vznikají nové metropole uplatňující barokní urbanistické principy, které v sobě zahrnují palácové komplexy se zahradami, kompoziční osy s využitím přírodních prvků, terénu, vodních ploch i okolní krajiny (Hrůza, 1977). Období baroka tak přineslo celou škálu zahrad tvořících součást téměř všech stavebních děl od zámeckých parků až po zahrady u jednotlivých domů. Postupně se přesouval i akcent zahrad na reprezentativní a společensko-rekreační funkci (Kotalík, 1987). Postupem času se zeleň začíná více zapojovat i do utváření veřejného prostoru jakožto urbanistický prvek. Na přelomu 18. a 19. dochází k zakládání prvních parků, výsadbě zeleně na veřejných prostranstvích a hojně zakládány jsou i stromořadí ve městech i v krajině. (Sojková, 2014). V 19. století však nevznikala jen veřejná zeleň, ale ve velké míře se uplatňuje i zeleň soukromá a užitková. Společně se zelení ve městech se postupně rozšiřují i krajinářské

úpravy okolní krajiny v podobě přírodně krajinářských parků a parkových úprav krajiny (Hendrych, 2018). Na přelomu 19. a 20. století dochází k výraznému rozvoji měst. Na rozvoj měst a zahušťování výstavby odpovídají nové trendy v podobě vilových čtvrtí a zahradních měst s vysokým podílem zeleně. Vrcholem ve vývoji městské zeleně mohou být brána dvacátá léta, kdy koncepčním plánováním jsou nově používány požadavky na rekreaci nebo kvalitní prostředí se zelení (Sojková, 2014). Dokončoval se vývoj veřejných prostranství a veřejné parky se staly úspěšným místem pro společenský život (Ruff, 1986). S masovým rozvojem dopravy a možností cestování se však lidé začali více přesouvat za zelení mimo města a význam veřejně přístupných parků se postupně snižoval (Reining, 1999). Tento stav platil až do nedávné doby, kdy s vyššími cenami za nákup a provoz druhého venkovského bytu, množstvím dopravních zácp a dalších negativních vlivů začíná význam městské zeleně postupně narůstat a kvalita zeleně a životního prostředí se znovu začíná stávat jedním z důležitých ukazatelů ovlivňujících atraktivitu dané lokality (Kupka, 2005; Kupka, 2006; Kupka, 2007).

Obrázek 1: Geometricky upravená barokní Vrtbovská zahrada na Praze 1 (Koudelka, Malinová, 2022)

Obrázek 2: Obraz krajinné středověké zeleně u města Carcassonne (Sedláková, 2015)

Obrázek 3: Okrasná Luftova zahrada v Plzni z konce 19. století (Halla, 2017)

4.2 Sídelní zeleň v legislativním rámci

Sídelní zeleň dnes neodmyslitelně náleží k městskému prostředí a životu ve městě. Samotný pojem sídelní zeleně pak v sobě obsahuje nepřeberné množství jednotlivých typů zeleně, funkcí i možností pojetí tohoto pojmu. Pojem spojený s veřejnou zelení můžeme najít v současnosti v aktuálně platném stavebním zákoně jako jeden z příkladů nezastavitelných pozemků u obce, která nemá vydaný platný územní plán (Zákon 183/2006 Sb.). Ve vyhlášce č. 501/2006 Sb. pak zeleň nefiguruje jako samostatný pojem vůbec, pouze je zde zahrnuta v plochách dopravní infrastruktury jakožto jeden z typů doprovodných ploch pro silniční pozemky (Vyhláška 501/2006Sb). Pojem veřejné zeleně je dále zmíněn i v zákoně o obcích, kde je zeleň podobně jako v zákoně 183/2006 Sb. definována jako součást veřejných prostranství (Zákon 128/2000 Sb.).

Ve větší míře se pojem veřejné zeleně uplatňuje až v novém stavebním zákoně č 283/2021Sb. Zde už je s plochami veřejné zeleně přímo počítáno a už v samotném výčtu pojmů je v rámci veřejné infrastruktury definována zelená infrastruktura. Přesná definice je následovná: „zelená infrastruktura, kterou je plánovaný, převážně spojitý systém ploch a jiných prvků vegetačních, vodních a pro hospodaření s vodou, přírodního a polopřírodního charakteru, které svým cílovým stavem umožňují nebo významně podporují plnění široké škály ekosystémových služeb a funkcí; součástí zelené infrastruktury je také územní systém ekologické stability krajiny“ (Zákon 283/2021 Sb.). Zároveň je v zákoně 283/2021 řešen rozvoj a ochrana zelené infrastruktury v rámci základních cílů územního plánování. Dále je systém sídelní zeleně zmiňován přímo v paragrafu 80 o územním plánu, kde jedním z úkolů územního plánu je nyní kromě vymezení zastavitelných ploch i vymezení systému sídelní zeleně. Stejně tak je dalším úkolem územního plánu i vymezení a stanovení podmínek pro zelenou infrastrukturu sídla včetně ÚSES, prostupnosti krajiny a dalších navazujících prvků. Podobně je následně zeleň vymezena i v paragrafech pro regulační plán (Zákon 283/2021Sb.).

Na rozdíl od předchozího zákona 183/2006 Sb. se prvky veřejné zeleně dále objevují i při návrzích veřejných prostranství, kde jsou již přímo určeny ať už při návrhu veřejných prostranství jako prvek přispívající k obytné kvalitě a významu místa nebo při návrhu uličního prostoru, kdy v případě, umožňují-li to podmínky, vymezují se přímo v uličním prostoru plochy veřejné zeleně.

Stejně tak je výsadba zeleně nově povinná při úpravách pozemků po odstranění staveb a stejně tak i při samotném povolení odstranění stavby je povinné doložit úpravu pozemku po odstranění stavby včetně vysázení zeleně.

Vymezení zelené infrastruktury by následně mělo být i součástí hlavních výkresů územních plánů, kde navíc systém sídelní zeleně nově představuje i standardizovaný jev, a dále pak i v textových částech regulačních plánů včetně podmínek pro zelenou infrastrukturu.

Je tedy patrné, že v aktuální platné legislativě stavebního zákona je nyní již hned v několika ohledech zahrnut pojem zeleně či zelené infrastruktury jako plnohodnotný jev, který je nutné respektovat a přizpůsobovat navrhování veřejných prostorů a celkových koncepcí zástavby tomuto důležitému prvku.

4.3 Definice pojmu zeleň a její základní rozdělení

Definici základního pojmu zeleně je možné si vyložit hned několika možnými způsoby. V oblasti územního plánování a přesněji při tvorbě územních plánů můžeme o zeleni hovořit jako o blíže nespecifikovaném vegetačním pokryvu území (Mackovič, 2013). Jelikož však tato definice nijak výrazně nespecifikuje pojem, je třeba zeleň dále členit již na konkrétněji definovatelné pojmy.

Samotnou zeleň je možné dělit podle různých aspektů v závislosti na situaci, pro kterou je zrovna zeleň klasifikována. Pro územní plánování v intravilánu je jedním z důležitých rozdělení dělení zeleně podle jejího typu. Těmi mohou být dva základní, a to zeleň krajinná, která má převažující význam hlavně v posílení ekologické stability krajiny a zeleň sídelní, kdy její hlavní význam je především určen v rámci návrhu urbanistické koncepce daného sídla (Mackovič, 2013). Hlavním posláním sídelní zeleně je tak zlepšení životního prostředí v sídlech a poskytovat místním obyvatelům možnost rekreace a odpočinku (Rozmanová, 2006). Současně s tím je další funkcí sídelní zeleně taktéž posílení ekologické stability daného území, avšak tato funkce je oproti krajinné zeleni pouze funkcí doplňující. Stejně tak může krajinná zeleň utvářet urbanistickou koncepci v blízkosti řešeného sídla, neměla by však být na úkor primární ekologické funkce zeleně. (Mackovič, 2013) Krajinná zeleň taktéž může přímo zasahovat do městského prostředí ať už zbytky původní krajiny, které byly postupem času urbanizovány nebo plochy takové, které kvůli ať už složitému reliéfu či nedostupnosti pro běžnou zástavbu nebyly vhodné. I v tomto případě může jít v městském prostředí o krajinu přírodní (Rozmanová, 2006).

Sídelní zeleň je také obecně definována i v rámci České státní normy ČSN 83 9001 z roku 1999, která termín zeleň definuje v krajině sídla jako:

„(1) soubor tvořený živými a neživými (přírodními nebo umělými) prvky zeleně, záměrně založenými nebo spontánně vzniklými, o které je zpravidla pečováno sadovnicko-krajinářskými metodami, výjimečně jej může tvořit i jeden vegetační prvek;

(2) v územním plánování se zelení zpravidla rozumí funkční náplň území, která je rovnocenná jiným funkcím, jako je např. doprava, nebo bydlení, rozlišuje se zeleň v hlavní, dominantní funkci, kdy je jedinou náplní území, např. parky a zeleň v doplňkové funkci, kdy je součástí ploch s jinou hlavní funkcí, např. s bydlením“ (ČSN 83 9001, 1999; Šimek, Štefl, 2020).

4.4 Pojmy zelená infrastruktura a sídelní zeleň v zahraničí

Pojem zelené infrastruktury se v současnosti vyskytuje v rámci územního plánování poměrně často. Přesná definice dle zákona prozatím není vytvořena, v rámci různých metodických pokynů však existuje hned několik podobných výkladů tohoto pojmu. Termín zelená infrastruktura vznikl při zvyšujícím se zájmu o zlepšení životního prostředí v městských aglomeracích. V minulosti se ochrana životního prostředí soustředila na vymezené prvky krajiny bez ohledu na návaznost okolí. Při stále vyšší míře urbanizace však začaly vznikat i potřeby obyvatel na rekreaci, odpočinek a estetiku prostorů, a proto se postupně začal zvyšovat důraz na propojení městských systémů s životním prostředím. Zelenou infrastrukturou se tak začal nazývat přístup, který spojuje hned několik oblastí v podobě strategického plánování a rozvoje veřejných prostor společně se zelení nebo ekosystémové pochody a služby. Zelená infrastruktura zároveň usiluje o polyfunkční využití prostoru a zlepšení životního prostředí.

Jako první se termín zelené objevuje již v devadesátých letech minulého století v Americe, konkrétně v roce 1994 na Floridě. Zelená infrastruktura byla vytvořena poprvé ve zprávě pro guvernéra o strategiích ochrany půdy, kdy pod tímto pojmem bylo řečeno, že přírodní systémy jsou rovnocennou součástí běžné infrastruktury (Firehook, 2010). V současné době je například v USA již termín od roku 2019 součástí zlepšovacího zákona vodní infrastruktury, kde je zelená infrastruktura v překladu definována následovně: „Pojem „zelená infrastruktura“ znamená řadu opatření, která využívají rostlinné nebo půdní systémy, propustné chodníky nebo jiné propustné povrchy nebo substráty k zachycování a opětovnému použití dešťové vody nebo terénní úpravy k zadržení, infiltraci nebo evapotranspiraci dešťové vody ke snížení průtoků v kanalizaci nebo povrchových vodách.“ (Water infrastructure improvement act, 2019). Kromě zákonného rámce je navíc v USA přímo na stránkách státní organizace US EPA množství informací o přínosech této infrastruktury, jaké benefity přináší a jak správně tuto infrastrukturu budovat. Příkladem může být výčet následujících prvků pro zlepšení zelené infrastruktury ve výčtu ze stránek US EPA: odpojení dešťových svodů, zachytávání dešťové vody, dešťové zahrady, sázecí boxy, biostěny, propustné chodníky, zelené ulice a aleje, zelená parkoviště, zelené střechy, baldachýn městských ostrovů, ochrana půdy (EPA, 2022).

Evropské státy jsou nyní na podobné úrovni jako USA, a i v rámci evropské unie nyní existují dokumenty, jakým způsobem zlepšovat současné městské systémy zeleně nebo jakým způsobem tyto systémy navrhovat. Definice pojmu se do značné míry shoduje s americkou definicí, kdy v evropském rámci je možné chápat zelenou infrastrukturu jako strategicky plánovanou síť přírodě blízkých i člověkem pozměněných ekosystémů, které jsou navrhovány tak, aby zajistily provázanost místních ekosystémů s širším okolím a chránily biodiverzitu včetně zachování urbánních hodnot. Zelená infrastruktura by tak měla být prostorovým systémem přinášející do sídel benefity v podobě lepších ekosystémových hodnot, jakými mohou být třeba čistší vzduch a voda (Evropská komise, 2014).

Takřka současně se zelenou infrastrukturou se ve světě rozvíjí i pojem sídelní zeleň. Ten se taktéž objevuje na konci dvacátého století ve Spojených státech amerických, kde se pojem sídelní zeleň vyskytuje již v roce 1988 jako koncept systému, který měl napříč městským

prostředím integrovat výsadbu a management všech druhů vegetace a zajišťovat tím tak environmentální a sociální hodnoty pro obyvatele. S tímto výkladem jako první přišel Robert Miller z Wisconsinské univerzity, který chtěl, aby pro každodenní život obyvatel byla ve městech přítomna zeleň (Arensberg, 1997).

Upřesňující definici sídelní zeleně a její podoby je možné nalézt v některých odborných pracích zabývajících se řešením veřejné zeleně, jako například v Berlíně. Zde je sídelní zeleň definována jako poloveřejný prostor, který by měl být v přímém kontaktu s rezidenčními budovami nebo přímou spojitostí vytvářet jejich vzhled. Zeleň by dále měla poskytovat prostor pro rekreaci a odpočinek i dětem nebo pohybově handicapovaným lidem (Battisti, 2019).

V rámci územního plánování v České republice je městská zeleň brána jako jeden z dvou základních typů zeleně, krajinné a sídelní. Sídelní zeleň je definována jako příroda, která však není přirozená, avšak v urbanizovaných sídlech představuje nejvýznamnější přírodní symbol. Hlavním úkolem je zlepšení kvality životního prostředí v sídlech a poskytnutí obyvatelům možnosti rekreace přímo v sídlech. Sídelní zeleň je ve většině případů navrhována krajinářským architektem a v návaznosti na návrh bývá později upravována a pravidelně udržována (Rozmanová, 2006). Zároveň systém sídelní zeleně usiluje i o propojení jednotlivých zelených ploch i ve vazbě na ostatní plochy zeleně, pěší a cyklistické trasy nebo systém ÚSES, kdy všechny tyto prvky by společně se sídelní zelení měly tvořit součást urbánní koncepce sídla (Sojková, 2018)

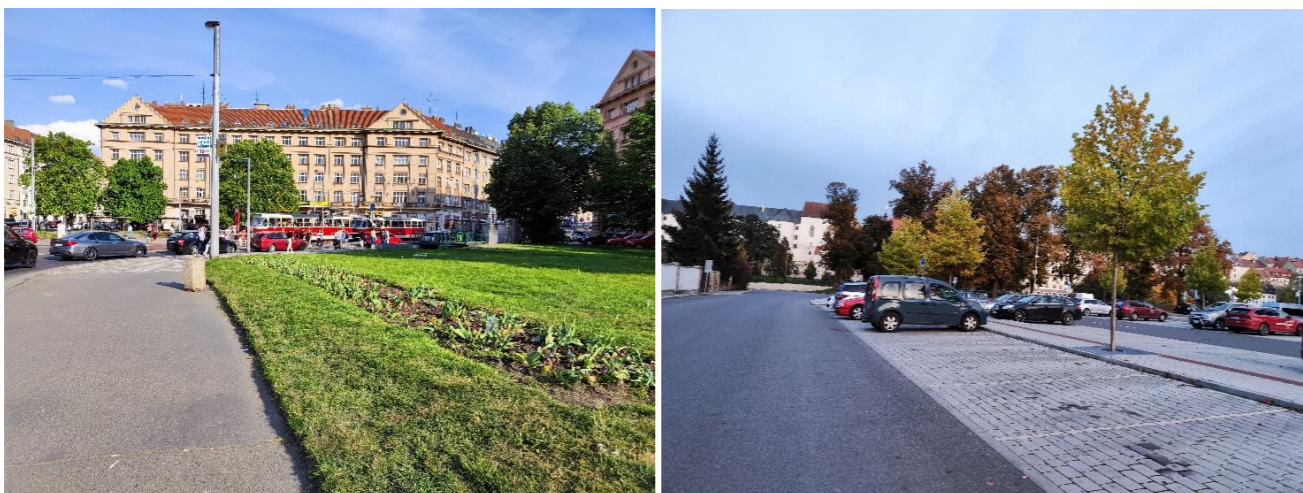

Obrázek 4: Zeleň jako přímá součást budov (Boeri Studio, 2022)

Obrázek 5: Veřejná zeleň s dalšími přidruženými funkcemi (Dunnett, 2020)

5 Obecné rozdělení zeleně

Zeleň můžeme dělit různými způsoby zpravidla podle toho, kde se tyto jednotlivé plochy zeleně nacházejí. V případě zeleně nalézající se v intravilánech sídel můžeme její dělení více specifikovat ať už podle plošného rozsahu prostorů, jejího primárního účelu pro své okolí, míry dostupnosti pro okolí, typového rozdělení či dalších různých kritérií. V následujících podkapitolách jsou podrobněji rozepsána dělení podle nejdůležitějších hledisek, se kterými je možné se nejčastěji setkat. Vzhledem k absenci dělení zeleně v legislativních dokumentech, především ve vyhlášce č. 501/2006 Sb. o obecných požadavcích na využívání území (2006), je možné řešit zeď pouze v několika málo případech. Díky absenci ploch zeleně ve vyhlášce č. 501/2006 Sb. mezi plochami s rozdílným způsobem využití však existující v rámci legislativy tři možnosti o zařazení zeleně do jiných ploch s rozdílným způsobem využití. Tyto možnosti mohou být následovné. První z možností je, že zeď je vymezena v rámci ploch veřejných prostranství, kdy díky tomu je v takových plochách možné využít například předkupního práva a v závislosti na většinou polyfunkčním využití veřejných prostranství pak dle náležitostí vyhlášky č. 501/2006 Sb. můžeme tato veřejná dělit i na skupiny se zastoupením veřejné zeleně. Druhou možností jsou plochy zeleně doplněné na základě § 3 odstavce 4 vyhlášky č. 501/2006 Sb. V tomto případě je možné v některých případech tyto plochy vymezit včetně stanovení podmínek využití. Takto vymezené plochy následně mají i lepší ochranu před změnou využívání pozemků, avšak při jejich vzniku je nutné jejich vymezení náležitě odůvodnit. Poslední možností, kterou legislativa umožňuje, je zeď v rámci jiných druhů ploch. Tím se rozumí, že zeď je možné zahrnout pouze do druhů pozemků počítajících s přítomností zeleně, jakými podle vyhlášky č. 501/2006 Sb. mohou být například plochy pro bydlení, rekreace nebo občanského vybavení. Zajištění dlouhodobé přítomnosti zeleně v těchto plochách bez změny využití těchto ploch je však velmi složité a jednou z mála možností zachování zeleně v těchto lokalitách je stanovení vhodných koeficientů (Poláčková, 2011).

Obrázek 6: Zeleň jako součást veřejného prostranství na Vítězném náměstí v Praze (Řezáč, 2022)

Obrázek 7: Zeleň jako doplňující prvek dopravní infrastruktury v Písku (Řezáč, 2022)

Vzhledem k absenci dělení ploch zeleně přímo ve vyhlášce č. 501/2006 Sb. a navíc k poměrně složitému vymezování zeleně v rámci jiných ploch s rozdílným způsobem využití, a to pouze jen za určitých podmínek, byly zde pro rozdělení zeleně vybrány různé metodické dokumenty řešící tuto problematiku.

Dělení zeleně dle standardu vybraných částí územního plánu

Jednotlivé plochy zeleně je možné včetně jejich definovatelných aspektů najít v metodickém pokynu Standardu vybraných částí územního plánu (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2019). V rámci ploch s rozdílným způsobem využití je pak možné nalézt plochy obsahující prvky veřejné zeleně hned v několika různých kategoriích, kterými jsou hlavně plochy občanského vybavení, plochy veřejných prostranství a plochy zeleně. Tyto jednotlivé kategorie je možné dále členit na samostatné typy ploch, u kterých je přesněji vymezena jejich funkční náplň.

První kategorií, která obsahuje plochy zeleně, je kategorie občanského vybavení, kde je zeď zastoupena hned v několika funkčních plochách, kterými jsou Občanské vybavení – sport, Občanské vybavení lázeňské a Občanské vybavení – hřbitovy. U všech těchto typů je zeď zahrnuta jako doprovodný prvek nebo v případě hřbitovů i jako prvek izolační.

Druhou kategorií jsou veřejná prostranství. V rámci veřejných prostranství je pro zeď vyhrazen celý jeden typ s názvem Vybraná veřejná prostranství s převahou zeleně. Tyto plochy tak podle standardu v sobě obsahují obvykle prostorotvornou funkci a zahrnují převážně nezpevněné přírodní plochy včetně vodních ploch a toků. Tyto plochy pak bývají zpravidla doplněné cestní sítí pro zajištění komfortu a bezbariérovosti pro pěší.

Třetí kategorií jsou pak plochy zeleně. Zde je zeď dělena hned na šestici typů, podle základních funkcí.

Jako první je Zeleň a parkově upravené plochy. V těchto plochách převažuje vegetace navržená a ztvárněná podle zásad krajinářské architektury. Parkové plochy také významně formují sídlo jako celek a nabízí pro obyvatele i možnosti rekreace, relaxace a zlepšují i mikroklimatické a hygienické parametry v sídlech. Zároveň není povoleno na plochách parkově upravených snižovat jejich hlavní způsob využití jinými funkcemi nebo zhoršovat podmínky pro existenci vegetace.

Druhým typem je Zeleň – zahrady a sady. Jak už název napovídá, jedná se hlavně o pozemky, které svým charakterem odpovídají sadům nebo zahradám. V územním plánu se tyto plochy mohou samostatně vymezovat v případě potřeby jejich stabilizace a rozvoje. Podobně jako plochy parkové zlepšují sady a zahrady vodní režim v sídlech včetně zlepšení mikroklimatických podmínek. I když se může jednat o čistě soukromé plochy, je možné zahrady a sady zahrnout do systému sídelní zeleně. Avšak stejně jako u parkových ploch zde není povoleno další využití území, které by mělo výrazněji snížit hlavní způsob využití nebo zhoršit podmínky pro existenci vegetace.

Dalším typem je Zeleň sídelní. Plochy sídelní zeleně se v sídlech mohou vymezovat jako samostatné funkční plochy v případě, že je třeba stabilizovat důležité úlohy zeleně v sídle, kdy

již není možné využít jiné kategorie ploch zeleně. I v případě ploch sídelní zeleně platí, že není možné snižovat její hlavní způsob využití nebo zhoršovat podmínky pro existenci vegetace.

Dále je možné v kategorii zeleně najít typ Zeleň ochranná a izolační. Na rozdíl od předchozích typů je izolační zeleň vymezována v případech, kdy je zapotřebí různými způsoby v území stabilizovat nebo založit plochy zeleně, u které je kladen důraz na izolační a ochranné vlastnosti. Opět i zde však platí zákaz využití daných území k jinému způsobu využití výrazněji se odlišujícího od hlavního a stejně tak je i zakázáno zhoršovat podmínky pro existenci vegetace nebo omezovat koncepční přístup k řešení zeleně na daných plochách.

Předposledním typem je Zeleň přírodního charakteru. Plochy zeleně s přírodním charakterem se podobně jako zeleň izolační vymezují, když je potřeba v daném území stabilizovat územní podmínky pro vegetaci. Ovšem zde by zeleň měla odpovídat jak skladbou, tak i svým charakterem přírodě blízkému společenstvu. Jelikož se však nejedná o zeleň čistě přírodní, spadající do jiné kategorie, není na plochách zeleně přírodního charakteru ve větší míře zastoupena vegetace s institutem zvláštní ochrany přírody, uvedeném v zákoně o ochraně přírody a krajiny. Samozřejmě zde platí zákaz jiného využití těchto ploch, které by výrazně snížilo hlavní využití území nebo zhoršilo podmínky pro existenci zeleně.

Posledním typem je Zeleň jiná. Do tohoto typu zeleně pak spadají různé typy ploch zeleně, které nelze zařadit do předchozích typů zeleně. Zároveň je třeba pro tyto plochy stanovit odlišnou funkci nebo jiný způsob využití (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2019).

Dělení zeleně dle hodnotících parametrů

Při hodnocení konkrétnějších veřejných prostranství je podobně jako při předešlých více abstraktních příkladech možné nalézt regulativy i pro plochy v sídlech přesněji definovatelné. Příkladem může být certifikovaná metodika zásad ochrany a obnovy zeleně MPZ (Sojková, Šiřina, 2014), kde je možné nalézt různé typy regulativů pro nejen samotné kategorie zelených ploch, ale také na konkrétní prvky v těchto prostranstvích. Konkrétněji se tak může jednat o prostory náměstí, ulic, hřbitovů, okolí hradeb, promenád na nábřežích, parků a okolí bytových domů. Každý z těchto prvků může být hodnocen podle archivních průzkumů zahrnujících historické mapové podklady, snímky, písemné zmínky a jiné historické artefakty. Zároveň zde však mohou být hodnocena prostranství i podle terénních průzkumů, které hodnotí zeleň i z pohledu kompozice v prostoru, autentičnosti či například typu dřevinných prvků v prostoru. Hodnotících aspektů může být v případech jednotlivých prvků zeleně celá škála od aspektu památkové péče, přes aspekt urbanistický až po aspekt zahradně architektonický (Sojková, Šiřina, 2014).

5.1 Dělení veřejné zeleně z hlediska dostupnosti veřejnosti

Dělení veřejné zeleně může být řešeno podle různorodých aspektů v závislosti na potřebě konkrétního zadání takřka libovolně, výběr jednotlivých kritérií pak závisí na uvážení dané osoby. V rámci této práce jsou uvedena dvě poměrně běžná dělení včetně základních podmínek využití.

5.1.1 Dostupnost zeleně na úrovni územních plánů

Dle Mackoviče (Mackovič, 2013) můžeme dělit sídelní zeleň na čtyři základní typy.

Zeleň veřejná je typ zeleně, který se vyskytuje na veřejných prostranstvích jako jsou parky, různé parkově upravené plochy nebo doprovodná zeleň s převažující estetickou, kompoziční a rekreační funkcí. Jako přípustné prvky a možnosti dalšího využití mohou být dětská hřiště, drobný mobiliář, vodní prvky, zastávky MHD nebo doprovodné prvky technické infrastruktury, které nelze realizovat na jiných místech. Oproti tomu by v plochách veřejné zeleně nemělo docházet k umístění prvků technické infrastruktury, které by zapříčinily možné kácení hodnotných dřevin, nebo které mají povinnost mít vymezené ochranné pásmo. Dále by se v plochách veřejné zeleně neměly umísťovat prvky, které nesouvisejí s hlavním využitím veřejné zeleně. Zároveň by se v plochách veřejné zeleně neměly vyskytovat zpevněné plochy ve větší míře než 20 procent.

Druhým typem je zeleň soukromá a vyhrazená. Tu reprezentují převážně soukromé zahrady či sady, které bývají obvykle oplocené a nepřístupné široké veřejnosti, ale pouze vlastním majitelům nebo případně úzké skupině obyvatel. V rámci soukromé a vyhrazené zeleně je možné umísťovat v prostředí drobné stavby sloužící k rekreaci nebo využití území jako jsou například skleníky. Zastavěná plocha by však neměla přesáhnout více jak 5 procent celkové plochy daného pozemku. K dalšímu přípustnému využití se pak řadí i plochy pro relaxaci, pěší komunikace nebo i liniové prvky technické infrastruktury. Využití soukromé zeleně k jiným účelům nesouvisejících s hlavním využitím je nepřípustné.

Třetím typem je zeleň soukromá a vyhrazená – obytné zahrady. Opět se jedná o plochy soukromé zeleně, která má za cíl doplnění funkce bydlení tím, že formuje ideální prostředí pro běžné volnočasové aktivity včetně možností pro pěstební a chovatelské činnosti v rámci vlastní spotřeby. Jako přípustné je tak na tyto pozemky umísťovat drobné zahradní stavby ať už pro rekreaci nebo pro pěstební a chovatelské činnosti včetně pěších komunikací. Opět zde však platí podmínka maximálně 25 procent zastavěné plochy zahrady, kdy využití zahrady k jiným účelům nesouvisejících s hlavním či přípustným využitím není povoleno.

Posledním typem je zeleň ochranná a izolační. Jak už napovídá název, jedná se o plochy zeleně, které mají za úkol vytvářet v území izolační funkci a ochranu proti prachu, negativním vizuálním prvkům, nebo oddělují jednotlivé funkční plochy, u kterých by mohlo docházet k vzájemným kolizím. Zpravidla se jedná o stromy, keře, případně kombinaci obou těchto výškově rozdílných prvků. Zároveň je možné plochy izolační zeleně použít k vedení technické infrastruktury, která nelze s ohledem na množství investičních nákladů jinde realizovat. Ovšem je nepřípustné v plochách izolační zeleně vést prvky technické infrastruktury, které by

narušovaly svým vedením kompaktnost výsadby, prvky dopravní infrastruktury včetně dopravy v klidu a jakékoli jiné prvky neslučující se s hlavním či přípustným využitím.

5.1.2 Dostupnost zeleně dle odborných publikací a metodických dokumentů

Rozdělení zeleně v zastavěném území z hlediska dostupnosti pro veřejnost je možné nalézt i v Principech a pravidlech územního plánování (Rozmanová, 2006). Dle tohoto metodického dokumentu však na rozdíl od předchozího dělení je zeď z hlediska přístupnosti ploch zeleně v sídlech členěna pouze na tři základní třídy. Konkrétně se jedná o plochy veřejně přístupné zeleně nebo zeď v plochách veřejných prostranství, plochy veřejně nepřístupné zeleně a plochy pro veřejnost omezeně přístupné zeleně (Rozmanová, 2006). Vzhledem k velmi podobnému definování pojmů přístupnosti jednotlivých tříd ploch jako v předchozích zmíněném členění tak není toto dělení dále více rozváděno.

Možnosti typového dělení sídelní zeleně mohou být do značné míry podobné, což může dokladovat i další klasifikace z Gran Sasso Science Institute (Barchetta, 2016), kde klasifikace sídelní zeleně obsahuje celkem šest kategorií, avšak typově podobných, kterými jsou veřejná zeď, speciální veřejná zeď, soukromá veřejná zeď, jednoduché soukromé zelené plochy, komplexní soukromé zelené plochy a kolektivní soukromé plochy v soukromém vlastnictví (Barchetta, 2016). Jednotlivé definice typů sídelní zeleně včetně jejich oblastí využití jsou následně obsahově podobné s předchozí klasifikací podle Mackoviče (2013).

Obrázek 8: Oficiální vstup do parku na Husově náměstí v Písku (Řezáč, 2022)

5.2 Funkce a význam sídelní zeleně

Sídelní zeď má v městském prostředí vliv na množství kvalitativních ukazatelů v sídlech a její význam má v současné době široký přesah do různých oblastí od pobytové kvality v sídle až po kompozici sídla v širším okolí. V odborných publikacích týkajících se zeleně a jejích přínosů se obvykle funkce zeleně nacházejí v rozdílných členěních nebo vlivech na okolí a není tak exaktně možné vytvořit přesně daný seznam funkcí zeleně zcela odpovídající všem dostupným dokumentům pojednávajících o této problematice ať už v závislosti na propojenosti a vzájemném vlivu jednotlivých potenciálních funkcí zeleně nebo oborově různým názorům na jednotlivé vlivy. Pro tuto práci tak byl vytvořen nový seznam funkcí sídelní zeleně odrážející fakta z vybraných dokumentů tak, aby objektivně a přehledně zhodnotil a uvedl všechny základní funkce zeleně. Pro výběr a základní rozdělení zde figuruje trojice dokumentů, a to Principy a pravidla územního plánování, Kapitola C - Funkční složky, C.5 Zeď (Rozmanová, 2006), Význam zeleně pro člověka (Burgová, 2022) a Pozitivní vliv zeleně na uživatele městských sídlišť (Šerá, 2015), ke kterým byly doplněny informace z dalších odborných publikací od českých i zahraničních autorů (Novák, 2001; Kellert, 1997; S. Van Leeuwen, 2010; Pravec, 2015; Bínová et al., 2017; Manes, 2012; G Vargas Hernández, 2018; Rowe, 2011).

5.2.1 Ekologická funkce

Ekologická funkce je jednou z nejdůležitějších funkcí zahrnující v sobě i další dílčí funkce zmíněné v předchozích odstavcích. Městská zeď je složkou životního prostředí a je dobré ji tak chápat jako část systému se vzájemnými vztahy jak uvnitř samotného systému v podobě mezidruhové konkurence rostlin, tak i s přesahem do svého okolí (Šerá, 2015). Ekologická hodnota systému zeleně je pak tím vyšší, čím více odpovídá trvalým ekologickým podmínkám daného území a dokáže vytvářet ideální biotopy pro existenci dalších rostlinných a živočišných druhů (Rozmanová, 2006). V současné době je obecně však ztráta biodiverzity jedním z největších světových problémů, a i zeď ve městech může být díky svému specifickému režimu často refugiem xylobiontních druhů živočichů, rostlin nebo i úkrytem pro mnoho živočichů (Pravec, 2015). Pro zajištění základních podmínek k uchování přírodního bohatství je zpracován územní systém ekologické stability, který je tvořen propojenou sítí biocenter a biokoridorů zahrnujícím pod sebe i chráněná území, významné krajinné prvky a vymezené biotopy zvláště chráněných druhů (Bínová et al., 2017). Další velice významnou ekologickou funkcí zeleně je její schopnost přeměny oxidu uhličitého na kyslík pomocí fotosyntézy. Množství vyprodukovaného kyslíku je odhadováno pro jeden hektar parkové výsadby na hodnoty přesahující dvacet tun za jeden kalendářní rok. Kromě toho je však zeď schopna odbourávat i další škodlivé plyny jako jsou oxid siřičitý, oxid uhelnatý nebo různé oxidy dusíku. (Šerá, 2015). Společně s redukcí množství oxidu uhličitého a dalších plynů zeď významně redukuje množství prachových částic v ovzduší a snižuje tak i expozici znečištěného materiálu v domácnostech. Různé druhy vegetace pak mají různé vlastnosti při zachytávání a redukcí znečištění, kdy například keřová patra mohou zadržet více pevných částic ze vzduchu (Manes, 2012). Pro zachycení co největšího množství škodlivých látek jsou naopak vhodné stálezelené a jehličnaté dřeviny oproti listnatým dřevinám, které naopak vynikají při redukcí

atmosférického ozonu (G Vargas Hernández, 2018). Pro maximální zlepšení kvality ovzduší je tak ideální rozmanitost všech druhů rostlin od jehličnatých přes stálezelené až po opadavé listnaté dřeviny (Rowe, 2011). Za ekologické funkce zeleně mohou být považovány i funkce zadržování vody a zpomalování odtoku vody z území přes snižování teploty, zvyšování vlhkosti v ovzduší a další dílčí vlastnosti.

Obrázek 9: Petřínské sady v ranní mlze (Řezáč, 2021)

5.2.2 Estetická funkce

Estetická funkce je jednou z hlavních funkcí zeleně na první pohled viditelnou pozorovatelem. Zároveň je i součástí psychohygienické funkce, kdy obecně jsou dřeviny jakožto přírodní výtvoři vnímány člověkem jako prvky absolutní krásy, která může být okouzující pro lidi. Díky přirozeným vlastnostem rostlin pak výsadby na veřejných prostranstvích působí proměnlivě hned v několika rytmech, jakými mohou být každodenní rytmus, kdy se díky slunečnímu záření přirozeně mění zelení vržené stíny, denní rytmus kvetení rostlin i třeba takové detaily jako intenzita vůně květů nebo pohyby rostlin za sluncem. Velký vliv na estetiku prostoru má i každoroční koloběh, který souvisí s vegetačním cyklem rostlin a jejich přirozenou proměnou od rašení přes pravidelné kvetení, plazení až po zbarvení listů a jejich opad, kdy k přirozené proměně rostlin přispívají i vlivy počasí dokreslující aktuální scenerii. Pravidelné proměny

zeleně a jejich estetické funkce v prostoru má ve velkém časovém měřítku i dlouhodobý koloběh spojený s jednotlivými vývojovými fázemi dlouhověkých rostlin. V rámci tohoto koloběhu pak dochází hlavně u dřevin k průběžné změně velikosti přirozeně ovlivňující své okolí až do stádia, kdy dřeviny odumírají a následně se odstraňují. Všechny tři zmíněné cykly probíhají současně a vzniká tak i neopakovatelný stav neustále se měnící v čase (Novák, 2001) Estetická funkce zeleně také napomáhá ke zlepšení a nápravě současného vysoce urbanizovaného městského prostoru, kde svým rozložením může vytvářet a definovat otevřené prostory nebo více integrovat budovy do okolního prostředí (Pravec, 2015). Zelené plochy tak spoluvytváří prostor ve městech, definují sídelní celky a díky přítomnosti zeleně můžeme i ve městech vnímat přirozené rytmy jako například střídání ročních období. Díky všem těmto aspektům si můžeme zlepšovat kladný vztah k přírodě a být s přírodou v kontaktu (Burgová, 2022).

Obrázek 10: Windsorská hradní zahrada (Řezáč, 2015)

5.2.3 Prostorotvorná funkce

Prostorotvorná funkce zeleně podobně jako funkce estetická dotváří prostor. Rozdílné výškové členění terénu společně s různě vysokou strukturou zeleně může napomoci k vytvoření specifické kompozice urbanizovaného prostředí (Rozmanová, 2006). Výsadba dřevin dokáže

také efektivně členit prostor jak v úrovni prostorové, tak i na úrovni urbanistické. Jednotlivé prvky zeleně pak mohou dle potřeby zvýraznit či rámovat významnou dominantu nebo naopak odclonit vybrané rušivé prvky. Zeleň také ve většině případů pouze kromě velmi nevhodného užití působí v harmonickém měřítku s okolím a nemá na rozdíl od budov dojem naddimenzovaného prvku (Novák, 2001). Avšak jelikož je prostorotvorná funkce spojena s funkcí estetickou, pro správný návrh tvorby zeleně v prostoru platí zákony estetiky. Při návrhu je tak vždy vhodné uvážit výběr jednotlivých dřevin, jejich vzrůst, vzhled, tvar a další vlastnosti. Jelikož vývoj zeleně probíhá nepřetržitě, je třeba uvážit i její prostorové nároky v průběhu její životnosti. Díky rozdílným texturám a barevnosti jednotlivých dřevin je možné v prostoru vytvářet prostorové iluze či zajímavé kontrastní prvky. Pomocí zeleně a jejích specifických vlastností je možné dle potřeby v sídlech zdůrazňovat míru významu jednotlivých veřejných prostranství (Rozmanová, 2006).

Obrázek 11: Zeleň jako hlavní prostorotvorný prvek na návsi v Neplachově (Řezáč, 2021)

5.2.4 Mikroklimatická funkce

Mikroklimatická funkce zeleně se částečně pojí i s funkcí hygienickou, kdy zlepšení mikroklimatu vede k lepším hygienickým podmínkám. Mikroklimatický význam zeleně je možné brát hned z několika vlivů na okolí (Rozmanová, 2006). Prvním z mikroklimatických vlivů zeleně je regulace teploty ve veřejných prostranstvích. Rozdíl teplotních hodnot v prostranstvích se zelení a bez zeleně může dosahovat v průměru až 3,5 stupně Celsia a zároveň zeleň zvládá snižovat a tlumit výkyvy teplot. V noci zase zeleň aktivně chrání povrch proti rychlému vyzařování tepla a eliminuje rychlé teplotní ztráty o 20 až 50 procent. V letních měsících naopak dokáže zeleň pracovat jako klimatizační zařízení veřejného prostoru.

Příkladem může být ekvivalent jednoho vzrostlého stromu dobře zásobeného vodou. V případě dobrého zdravotního stavu je jeden takový strom ze vzduchu schopen za jeden den odebrat až 280 kWh energie a zvládne přitom ve formě vodní páry ze svého povrchu odpařit až 400 litrů vody (Burgová, 2022). Podobně toto platí o ostatních zelených plochách, kdy třeba jen běžný nakrátko stříhaný trávník je schopen odpařit více jak čtyřnásobné množství vody než holá půda. Díky tomu jsou tak v městském prostředí patrné rozdíly vlhkosti mezi prostory bez zeleně a s převažujícím podílem zeleně ve dne až 10 procent a ve večerních hodinách až 20 procent (Kavka, Šindelářová, 1978). Společně s ovlivněním teploty a vlhkosti zeleň zvládá regulovat vzdušné proudění v prostoru, a to nejen redukcí rychlosti, ale také naopak. Při vysokých rychlostech horizontálního proudění sice ve velké míře redukuje proudění větru samotné budovy, avšak v okrajových částech měst mohou mít plochy vzrostlé zeleně funkci větrolamů, kdy jako polopropustný plášť na návětrných stranách mohou snižovat rychlost větru v rozmezí 30 až 50 procent (Burgová, 2022). Při bezvětrných dnech naopak zeleň dokáže podporovat místní proudění vzduchu, a to i v případě, že prostory, ve kterých se zeleň vyskytuje, jsou víceméně uzavřeny (Novák, 2001). Toto proudění za jinak bezvětrného počasí můžeme nazývat gradientovým větrem, který vzniká díky pohybu vzduchu způsobeným díky gradientu teploty, kdy tento gradient vzniká z ochlazeného vzduchu z vegetačních ploch a míst kde se nachází vzduch teplý. Vyrovnáváním teplot jednotlivých vzdušných mas o různých teplotách dochází k pozvolnému pohybu vzduchu (Pravec, 2015).

Obrázek 12: Lesopark Na Trubách na sídlišti v Písku (Řezáč, 2022)

5.2.5 Hygienická funkce

Hygienickou funkcí zeleně se mohou rozumět už dříve zmíněné procesy zlepšování stavu vzdušné vlhkosti nebo snižování teploty ve městech. Za hlavní aspekty hygienické funkce jsou však považovány vlivy na prašnost, hluk a výskyt chorobotvorných zárodků (Novák, 2001). Při zaměření se na prašnost prostředí je zezeň velmi významným činitelem v redukci míry prašnosti ve veřejných prostranstvích, kdy listové čepele rostlin zvládají zachycovat na svém povrchu velké množství prachových částic a různých nečistot. Schopnost zachycovat prachové částice mají kromě stromů i nižší rostliny, jakými je i běžný trávník, který taktéž dokáže zachytávat prachové částice, které váže a při prvním dešti je nashromážděný prach spláchnut do půdy, odkud se dále nemůže rozšiřovat zpět do okolí (Rozmanová, 2006). Je však třeba dodat, že trávník o stejné absorpční ploše jako koruna stromu zachytí pouze asi jen desetinové množství prachu (Mareček, 1975). Stejně jako v případě snižování prašnosti má zezeň pozitivní vliv na redukci hlukové zátěže ve městech. Snižování míry hluku zajišťují jednotlivé listy dřevin, které zachycují zvukové vlny (Novák, 2001). Zároveň je možné konstatovat, že v hlučném prostředí s přítomností zeleně se pozorovateli hluk snáší podstatně lépe než v prostředí přetechnizovaném. Pokud bychom řešili absolutní hodnoty snížení hluku, pak je zjištěno

(Kavka, Šindelářová, 1978), že při zapojení širokého pásu hustě olistěných a zapojených dřevin jsou schopny tyto dřeviny snížit úroveň hluku až o deset decibelů, kdy pro tlumení hluku je vhodné správné uspořádání a druhové složení zeleně. Ideální je pak kombinovaná výsadba stálezelených i opadavých dřevin vertikálně rozčleněných s přihlédnutím na směr proudění větru a konfiguraci terénu. Jako ideální hlukově izolační dřeviny mohou sloužit javory, platany, duby, lípy a další dřeviny (Kavka, Šindelářová, 1978). Nejlépe protihlukově zapojené se pak jeví pásy vegetace o výšce v rozmezí 13 až 20 metrů a šířce mezi 20 až 30 metry. Správně zapojený vegetační pás může významně snižovat frekvence hluku o frekvencích kolem 4–8000 Hz (Burgová, 2022). Dřeviny snižují ve vzduchu také obsah choroboplodných zárodků, které mohou z ovzduší odstraňovat nejenom mechanicky v podobě ulpívání částic na listech, ale i vlivem látek uvolňujících se z rostlin, jakými jsou zejména silice a fytoncidy. Tyto látky poté nejenom omezují aktivitu mikrobů, ale mohou je i přímo likvidovat (Novák, 2001).

Obrázek 13: Pěší komunikace prostorově oddělená od místní komunikace k podniku ZVVZ Milevsko (Řezáč, 2022)

5.2.6 Psychohygienická funkce

Psychohygienická funkce má pozitivní vliv na psychiku člověka a skrze psychiku i na samotný fyzický stav člověka. Zezeň však neovlivňuje přímo jen psychiku, ale i kvalitu okolního prostředí, které opětovně působí na člověka. Je vědecky prokázáný účinek zeleně na lidech, kteří mají ve

svém okolí dostatek vegetace, že jejich psychický i fyzický stav je výrazně lepší (Kubínová, Puklová, 2013). Příznivý vliv porostů se uplatňuje na nervové soustavě člověka nejen přes zrakové vjemy, ale i přes již zmíněné fytoncidy, díky nimž dochází k pozitivnímu působení na nervové funkce, utlumují se procesy v mozkové kůře a tím jsou ovlivněny i reakce nervového systému (Kavka, Šindelářová, 1978). Zjištění o pozitivním vlivu zeleně na zdraví člověka jsou uplatňována i při léčebných procesech, kde už samotný výhled z okna na zeď má za následek nejen větší psychickou pohodu pacientů, ale i jejich lepší fyzickou rekonvalescenci (Kubínová, Puklová, 2013). Velké množství lidí pak tvrdí, že samotný pobyt v přírodě a v zeleni jim dělá dobře a vyhledávají tak tato místa k relaxaci (Novák, 2001).

Obrázek 14: Zeleň společně se zástavbou ve městě Saarbürg v Německu (Řezáč, 2016)

5.2.7 Rekreační funkce

Rekreační funkce zeleně má vliv na chování člověka, jeho pocity a duševní zdraví. Avšak význam rekreační funkce zeleně byl ještě donedávna přehlížen (Burgová, 2022). Až ve druhé polovině dvacátého století se však více začal zkoumat vliv životního prostředí na chování lidí a po provedení množství výzkumů bylo zjištěno pozitivní působení zeleně na lidský organismus (Kellert, 1997). Sídlní zeď tak s pozitivním vlivem na člověka přináší i rekreační potenciál, který však má svá specifika. Rekreační funkce městské zeleně by měla být pro návštěvníky jen krátkodobou záležitostí ve formě procházek, sportů, venčení domácích mazlíčků nebo herních aktivit. Rekreační potenciál zeleně by tak měl vybízet ke každodennímu využívání těchto prostor a zároveň být časově dosažitelným místem po pěší v řádech několika minut cesty od vlastního bydliště. Zeď tak pro mnoho lidí poskytuje ve městech místa, kde mohou relaxovat a odpočinout si po náročném pracovním dnu, aniž by museli opustit město

(Šerá, 2015). Zeď se tak stává hlavním nositelem rekreační funkce ve městech, kdy jednotlivé dílčí funkce zeleně, jakými jsou již zmíněné vlivy na okolí ve formě psychologické, hygienické nebo i mikroklimatické mohou i se samotnou zelenou barvou vegetace, známou jako uklidňující barvou, pobyt v takových prostorách změnit na rekreaci (Rozmanová, 2006).

Obrázek 15: Náměstí Šimona Lomnického v Ševětíně s rekreačním potenciálem (Řezáč, 2021)

5.2.8 Ekonomická funkce

Ekonomická funkce je zajišťována především zelení hospodářskou, do které můžeme zařadit, vinice, chmelnice, ovocné sady nebo třeba i produkční lesy. Produkční funkce však může sloužit i k dalším účelům, jakými jsou možnosti rekreace v podobě agroturistiky (Rozmanová, 2006). Ekonomická funkce zeleně tkví už v samotné přítomnosti zeleně v daném prostoru, kdy její přítomnost zvyšuje hodnotu okolních pozemků z důvodu, že lidé chtějí bydlet blíže k zeleni. Sídla s vysokým podílem zeleně také zvyšují zájem a návštěvnost turisty jakožto ekonomického subjektu (Li, 2005). Je třeba brát v úvahu i opačný ekonomický význam zeleně v podobě její pravidelné údržby, kdy průběžné náklady na údržbu mohou být poměrně značné. Největší ekonomický význam z hlediska přímých zisků má zeď v podobě lesů, které se však v městském prostředí vyskytují jen ve velmi malém procentu případů (Burgová, 2022). Reálná

hodnota ekonomické funkce zeleně není nikterak význačná. Avšak každý vegetační prvek má i hlavní hodnotu, která vystihuje jeho biologický, estetický nebo historický význam, kdy uspořádání jednotlivých prvků zeleně se vyvíjí společně s historií sídla. Tento historický odkaz tak je hodnotou, kterou městská zeleň ponechává ve svých různých podobách tak, jak postupně vznikala (Šerá, 2015). Za ekonomickou funkci zeleně může být považováno i v dnešní době stále populárnější využívání ploch jako takzvanou městskou zemědělskou půdu zakotvenou již hluboko ve středověku. Využití prostoru k soukromým účelům, jakými může být i pěstování zemědělských produktů nebo zeleniny může být taktéž považováno za ekonomický potenciál zeleně (S. Van Leeuwen, 2010).

Obrázek 16: Vinařská oblast v okolí města Zell v Německu (Řezáč, 2016)

5.3 Rozdělení veřejné zeleně podle různých kritérií

Zeleň můžeme dělit i podle dalších dílčích aspektů. Mohou jimi být například rozdělení podle vzniku vegetace na daných plochách. Tu můžeme dělit na zeleň samovolně se vyvíjející v souladu s přírodními procesy bez zásahů člověka nebo na zeleň zakládávanou účelově pod určitým záměrem člověka, kdy se může jednat až už o výsev nebo výsadbu sazenic. Tyto postupy už však obvykle bývají řešeny i v rámci projektového řízení (Mackovič, 2013).

Dále můžeme zeleň dělit z hlediska prostorového uspořádání na tři základní prvky. Těmito prvky jsou zeleň bodová neboli solitérní, která může být tvořena různými dřevinami. Druhým typem může být liniová nebo někdy používaný termín doprovodná zeleň. Stejně jako v případě bodové zeleně se může jednat o keřové nebo stromové prvky. Třetím typem jsou pak prvky plošné (Mackovič, 2013). Tyto jednotlivé prvky můžeme dále dělit na konkrétnější prvky opět dle různých hodnotících aspektů.

Bodová zeleň je dále definována jako výsadba nebo výskyt jedné až třech dřevin rostoucích v těsné blízkosti. Jednotlivými solitérními prvky pak mohou být stromy, keře nebo i kombinace jednotlivých výškově rozdílných solitérů (Sklenička, 2003). V případě bodové zeleně můžeme dělit jednotlivé funkční prvky podle jejich celkové výšky vzrůstu na základní tři podkategorie, a to na nízké zahrnující v sobě různé dřeviny, které však svým celkovým vzrůstem nepřesahují výšku 3 metry, středně vysoké dřeviny zahrnující keře včetně stromů dosahujících maximální výšky 3 až 6 metrů a prvky vysoké, které svým vzrůstem přesahují hodnotu výšky 6 metrů a představují výškově dominantní prvky (Kolařík, 2003). Stejně můžeme dělit i prvky liniové zeleně, u kterých taktéž obecně platí výškové rozdělení porostu jako u prvků bodových. Typově můžeme liniové prvky dělit na tři základní podtypy v závislosti na šířce těchto prvků, která může být až do šíře 30 metrů, kdy s překročením této hodnoty přecházejí liniové prvky v plošné. Liniovými prvky tak mohou být jednak stromořadí vznikající z jednotlivých stromů zasazených s přesnými rozestupy mezi sebou a zároveň v jedné linii. Druhým typem jsou pásy zeleně vznikající až už z jedné nebo až třech řad stromů v některých případech doplněných o keřové dřeviny. Pás zeleně však může vytvořit i samostatný keřový porost, přičemž ale ani v jednom případě by nemělo dojít k překročení šířky pásu přes 5 metrů. Posledním typem je zeleň v pružích, kde je zastoupena víceřadá výsadba dřevin s celkovou šířkou v rozmezí 5 až 30 metrů. Všechny tyto prvky mohou být zastoupeny i jako přerušované buď s pravidelnými nebo i nepravidelnými mezerami (Bulíř, 1987). Vzhledem k převažujícímu délkovému rozměru prvku pak může mít zeleň v současné době ještě množství přidružených funkcí jako aktivní prvek dělení pozemků, výškový přechod mezi jednotlivými pozemky nebo jako aktivní větrolamy v území (Sklenička, 2003).

Obrázek 17 Lipová alej v lokalitě Hajda u Milevska (Řezáč, 2020)

Posledním typem jsou prvky plošné. Jejich charakteristickým rysem je často neliniový tvar. Obvykle se za plošné prvky považují pozemky s nízkým produkčním potenciálem, mělkými půdami nebo terénními nerovnostmi (Sklenička, 2003). Do plošných prvků můžeme zahrnout ať už hustě zapojenou výsadbu či rozptýlenou zeleň v různých stádiích sukcese (Kolařík, 2003).

V určitých metodikách se objevuje i pojem skupinové zeleně, která reprezentuje přechodovou formu mezi zelení bodovou a plošnou, kdy skupinová zeleň je zpravidla tvořena rozvolněnou skupinou několika soliterních dřevin zabírající v území určitou plochu (Jaroš, 2016; Magistrát hlavního města Prahy, 2002).

Další různá členění je možné nalézt v již zmíněných Principech a pravidlech územního plánování (Rozmanová, 2006). Kromě základního dělení zeleně na základní plošné prvky a možnostem přístupnosti tento dokument vydaný Ústavem územního rozvoje zohledňuje, je třídění zeleně z hlediska nároků na její údržbu převzaté z dokumentu Zakládání a údržba zeleně I. (Hamata, 2000). Zde můžeme členit zeleň na čtyři kategorie.

První kategorií se rozumí plochy s nejintenzivnější mírou údržby zahrnující obvykle parková náměstí, zeleň na reprezentativních místech měst, centrální části parků nebo plochy zeleně.

U takto významných ploch pak představuje údržba pravidelné a intenzivní kosení trávníku, závlahu, vyšší podíl květinových záhonů nebo použití tvarovaných dřevin.

Obrázek 18: Intenzivně udržovaná zeleň na hradebním okruhu v Luxembourg (Řezáč, 2016)

Do druhé kategorie se řadí parkově upravené plochy na méně významných místech v sídlech, plošně rozsáhlejší parky, zeleň v jednotlivých městských částích či omezeně přístupná zeleň u občanského vybavení

V třetí kategorii se nachází běžné plochy sídlištní zeleně, městských hřbitovů a dalších městských ploch, kdy úroveň údržby závisí na poloze dané plochy v rámci celoměstského systému zeleně.

Poslední čtvrtou kategorií zastupují do značné míry prvky zeleně navazující na volnou krajinu, louky, přírodně krajinářské parky nebo městské lesoparky, které vyžadují z hlediska městské zeleně nejnižší míru údržby.

Samotná údržba městské zeleně je sama o sobě nezanedbatelnou položkou v hospodaření měst, kdy roční náklady na údržbu městské zeleně mohou ročně představovat 10 – 20 % celkových pořizovacích nákladů v závislosti na kategorizaci úrovně pravidelné údržby. Je proto vhodné úrovně údržby zeleně správně rozčlenit již při samotném návrhu (Jaroš, 2016).

Dělení zeleně můžeme řešit i v jednotlivých katastrálních pozemcích podle kategorizace katastru nemovitostí ať už podle druhu pozemku, tak způsobu využití. Pozemky se zastoupením různých druhů sídelní zeleně mohou být druhů 5 – zahrada, 6- ovocný sad, eventuálně 7- trvalý travní porost a v sídlech často používaný 14 – ostatní plocha (Vyhláška č. 357/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální vyhláška), 2013). Kód s číslem 14 je velmi

často zastoupen z důvodu, že zeleň jako taková nemá samostatný druh pozemku a může být zahrnuta právě v této kategorii (Mackovič, 2015). V zastavěném území je samozřejmě možné nalézt i další druhy pozemků, jakými mohou být 3 – chmelnice, 4 – vinice a 10 – lesní pozemek. Tyto druhy využití pozemků však nenáleží do kategorie sídelní zeleně, a proto další hodnocení z hlediska způsobu využití není v této práci dále rozvedeno. Podobně je možné klasifikovat zastoupení veřejné zeleně podle způsobu využití pozemku, do kterého spadají jevy 19 – zeleň, 20 – sportoviště a rekreační plocha, 21 – hřbitov, urnový háj, 22 – kulturní a osvětová plocha, 26 – jiná plocha a 27 – neplodná půda (Vyhláška č. 357/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální vyhláška), 2013). Veřejná zeleň může být součástí i dalších typů pozemků, avšak pouze v minoritním podílu na rozdíl od výše uvedených ploch, ve kterých může tvořit převažující plochu daného pozemku. Kategorie 19 - zeleň společně s kategorií 27 – neplodná půda bývají obvykle zaevidovány podle druhu pozemku jako ostatní plocha (Mackovič, 2015).

5.4 Prostory s přítomností sídelní zeleně v hlavní funkci

V současné době existuje mnoho různých skladebných prvků sídelní zeleně v závislosti na různých aspektech hodnocení, a kromě plošného rozsahu je možné rozlišovat jednotlivé prvky i z jejich funkčního využití v sídlech. Za základní skupinu skladebných prvků zde můžeme považovat obecně známá veřejná prostranství, která se běžně vyskytují v odborných publikacích a je možné je jednoduše rozpoznávat a definovat. Pro tuto konkrétní práci pak bylo rozdělení prostorů prováděno na základě několika odborných publikací, ze kterých byl vytvořen následující seznam základních prostorů. Podkladem pro toto dělení se tak v tomto případě staly publikace *Veřejné prostory v územně plánovacím procesu* (Šilhánková, 2003), *Manuál tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy* (Melková, 2014), *Veřejná zeleň malých měst* (Sojková, 2018) a *Typologie základních ploch* (Kučera, 2022), ke kterým byly následně doplňovány informace z dalších odborných tematických zdrojů.

5.4.1 Parky

Prvním a jedním z dominantních skladebných prvků sídelní zeleně jsou parky (Sojková, 2018). Historicky může být park chápán jako plocha rozsáhlého sadu přecházejícího v lesní partii, kdy tento sad vzniká vymýcením části dřevin lesa a úpravami přetvořen z divokého lesa na zahradní (Otto, 1903). V dnešní době je naopak za park považován v podstatě každý objekt zeleně, který je ztvárněn do charakteristického kompozičního celku o celkové výměře alespoň půl hektaru a jeho minimální šířka dosahuje hodnoty 25 metrů (Stavební slovník, 2022). Obecně je možné parkem nazvat plochy nebo objekty zahradního umění obsahující výhradně parkovou funkci. Základní plochy parků mají kromě větší výměry i sadovnickou a architektonickou úpravu, kdy celý park by měl zajišťovat svou hlavní funkci v podobě harmonizace biologických a urbanistických prvků městského prostoru. Celkové pojetí parku zahrnující do sebe intenzitu péče nebo skladbu vegetačních prvků činí z těchto ploch nejvýznamnější kompoziční celek krajinářské architektury (Kučera, 2022). Parky je tak třeba chápat jako jeden z hlavních prvků ekosystému města jakožto součást systému zelené infrastruktury plnící pro obyvatele roli pobytového prostranství k odpočinku a načerpání duševních i fyzických sil (Melková, 2014). Pro plochy nedosahující rozloh parků, avšak jejich třída intenzity údržby a forma úpravy odpovídá parkům, je využíván pojem parkově upravené plochy (Kučera, 2022).

Obrázek 19: Park Stromovka v Českých Budějovicích (Řezáč, 2022)

5.4.2 Nábřeží

Základní vztažnou osou urbánní a krajinné struktury města se stává řeka. Součástí říčního prostoru však nejsou pouze samostatné vodní plochy a břehy, ale také morfologické hrany krajiny a zástavby navazující na řeku, kdy tato prostranství mohou mít formu, nábřeží, náplavek nebo přírodních břehů (Melková, 2014). Nábřežím se rozumí stavebně upravený typ veřejného prostoru podél řeky (Hrůza, 1977), který má charakteristické jednostranné vymezení, kdy různé formy stavebních úprav, zeleně či výškových rozdílů zajišťují ochranu před rušivým okolím pro člověka nacházejícího se v prostoru nábřeží (Šilhánková, 2003). Dominantním prvkem nábřeží je samotný kontrast řeky s doprovodnými vegetačními porosty podél břehů, kdy samotné plochy nábřeží mohou být doplněny o vycházkové trasy či promenády (Kučera, 2022). Náplavky na rozdíl od nábřeží poskytují návštěvníkům více pobytový, rekreační a klidový charakter. Hlavní hodnotou náplavek je pak i bezprostřední kontakt s vodou, klidové prostředí a možnosti panoramatických výhledů. Přírodní břehy jsou oproti náplavkám součástí krajiny ve městě a jejich přírodní charakter a přítomnost ve městech je třeba chránit a posilovat (Melková, 2014).

Obrázek 20: Nábřeží v pozadí s Kamenným mostem v Písku (Řezáč, 2022)

Obrázek 21: Sídliště Portyč v Písku po revitalizaci (Gareis, 2017)

5.4.3 Plochy veřejné zeleně

Plochy veřejné zeleně je možné charakterizovat jako plochy, na kterých převládá zastoupení přírodních komponentů nebo přímo rostlinných porostů (Hrůza, 1977). Vzhledem k povaze těchto ploch je tak zcela vyloučena motorová doprava a převládá zde funkční využití v podobě rekreace a oddechu prolínající se s funkcí obytnou a možno i reprezentativní (Šilhánková, 2003). Při vytváření návrhů a následné realizaci veřejných parkových ploch je zapotřebí uvažovat fakt, že plochy s veřejnou zelení se neustále mění, postupem času utvářejí výslednou podobu a v mírném klimatickém pásmu se rámcově mění s jednotlivými ročními obdobími. Při návrhu je tak třeba se všemi těmito proměnnými počítat a navrhovat zeleň tak, aby tato veřejná prostranství byla atraktivní po většinu roku. V návrzích je pak dobré reflektovat i místní přirozené druhy rostlin, jejich snášenlivost mezi sebou a důležité je zohlednit také budoucí náklady na údržbu těchto rostlin a veřejných ploch, které při nesprávném návrhu mohou značně převyšovat původní předpokládané částky. Stejně jako u jiných typů veřejných prostranství je potřebné brát v potaz kompoziční uspořádání celku v závislosti na budoucích aktivitách vykonávaných v těchto místech, které mohou značně přispět k celkové kompoziční stavbě (Melková, 2014).

5.5 Prostory s přítomností sídelní zeleně v doprovodné funkci

Městská zeleň se kromě již dříve zmíněných prostranství v podobě parků a různých typů zelených ploch může vyskytovat i jako doprovodný prvek na mnoha dalších typech veřejných prostranství od nejreprezentativnějších prostorů města jako náměstí či ulice přes různé promenády, sídlištní zástavbu až po doprovodnou zeleň historických staveb nebo jako přechodový prvek urbanizovaného území a volné krajiny.

5.5.1 Náměstí a ulice

Jedním z nejdůležitějších městotvorných prvků a identifikačních prostorů každého sídla jsou náměstí, popřípadě návsí a navazující uliční síť. Náměstí jakožto jeden z hlavních kompozičních prvků města bývá uzlovým bodem a zároveň zpravidla nejstarší částí sídla, čímž je považováno za nedílnou součást městského prostředí (Výzkum Praha, 2014). Prostory náměstí původně svým účelem vycházely z řeckých agor a římských fór, jejichž hlavním účelem byla hlavně shromažďovací a dopravní funkce často spojená i s funkcí tržiště (Koch, 2012). Vzhledem k jasně definovaným účelům se po dlouhou dobu zeleň v těchto prostorách téměř nevyskytovala a změna nastává postupně až se změnou způsobů obchodování, kdy kromě výjimečně se vyskytujících stromů se z náměstí začíná stávat více parkově upravená plocha (Hendrych, 2018). Postupně se tak náměstí stávají kromě dříve obchodního prostoru také dnes již známým prostorem s rekreační a společenskou funkcí doplněnou o reprezentativní funkci (Sojková, 2013). Náměstí tak v dnešní době může mít množství hlavních funkčních využití od běžně známých reprezentativních prostorů až po náměstí čistě obytné nebo parkové (Melková, 2014). Podobným vývojem procházejí i navazující uliční prostory, které podobně jako náměstí měly původně účelné využití jako dopravní spojnice různých typů případně jako reprezentativní prostor. Větší pozornosti se ulicím z hlediska přítomnosti zeleně dostává až v období devatenáctého století, kdy uliční prostory vznikají jako široké a ozeleněné bulváry s množstvím kombinujících se funkcí (Hendrych, 2018). Význam zeleně v uličním prostoru tak v průběhu času postupně stoupá na významu, kdy se v současné době začínají objevovat takzvané živé ulice snažící se o vytvoření společenského prostoru pro obyvatele s omezenou mírou motorové dopravy a přeměny ulice za přítomnosti zeleně na prostor pro setkávání chodců a cyklistů (Brynda, 2020).

Obrázek 22: Zrekonstruovaná náves v Sepekově (Řezáč, 2022)

5.5.2 Sídlištní zeleň

Významným prvkem tvořícím veřejný prostor je také zeleň v prostorách panelových sídlišť a komplexů bytových domů. Oblasti panelových sídlišť v současné době vytvářejí ubytování pro téměř třetinu obyvatel České republiky, kdy parter těchto zástaveb poskytuje hned několik základních funkcí od obytné přes rekreační až po hospodářské funkce (Sojková, 2018). Plochy veřejné zeleně jako takové vznikaly zpravidla již se samotnou výstavbou bytových komplexů a zastoupení zeleně a její celkový stav obvykle bývá dostatečný vzhledem k faktu fyzického stáří zástavby. Obvykle pak značná část této veřejné zeleně byla vysazována přímo místními obyvateli, avšak bez následné dostatečné údržby. Následkem toho tak mohou jednotlivé dřeviny paradoxně zhoršovat kvalitu celé oblasti například nadměrným stíněním okolních budov (Vraníková, 2013). Pro vyhnutí se těmto následným negativním vlivům je dobré respektovat několik základních podmínek v podobě respektování stanovištních podmínek, vybírat dřeviny stabilní a dlouhověké pro plnění požadovaných funkcí a respektovat i samotné možnosti realizace a následné údržby zeleně. Výsledkem správné výsadby by mělo být v prostorách hromadného bydlení splnění několika základních specifík pro veřejný prostor sídlišť. Působnost dřevin by měla zajistit posílení identity celého prostoru, zvýšit zobytnění

parteru se současným posílením kvality životního prostředí, s čímž souvisí i samotné zlepšení estetické úrovně daného místa či zlepšení orientace v prostotu. Pomocí správného užití zeleně můžeme zvýraznit i jednotlivá centra různých zájmů nebo místních dominant jakož i diferencovat jednotlivé plochy s různým funkčním využitím (Sojková, 2018). Díky tomu tak plochy zeleně kromě již zmíněných funkcí rekreace poskytují místním i možnosti shromažďování, avšak oproti veřejným prostranstvím s čistě shromažďovací funkcí s rozdílem, že zde se jedná zpravidla o plochy doprovodné doplňující okolní parter, jako jsou například různé předprostory domů, meziprostory nebo různé pobytové koridory (Vraníková, 2013).

Obrázek 23: Komenského ulice v Milevsku po revitalizaci zeleně (Řezáč, 2022)

5.5.3 Zeleň na hřbitovech

Hřbitovy jsou součástí kulturního a historického dědictví společnosti přibližující způsob života a vývoj společnosti, kdy již od jedenáctého století jsou hřbitovy součástí zpravidla sakrálních staveb. A i když měly být hřbitovy původně podle císařského nařízení Josefa II. mimo zastavěná území měst a obcí, postupem času a expanzí zástavby se hřbitovy stávají přímou součástí sídel (Profi Press, 2006). Hřbitovy jakožto pietní a historická místa musí neustále působit poklidným dojmem a být esteticky upravené, k čemuž dopomáhá zeď v různých podobách, která zde zastává několik důležitých úloh od estetických až po hygienické. Hřbitovní zeď spadá

do kategorie veřejné zeleně, od které se však v několika ohledech odlišuje. Prvotně zeď na hřbitovech má doprovodnou funkci místa, avšak přítomnost zeleně je považována jako nezbytná součást hřbitova (Stejskal, 2011). Pravidelná údržba zeleně pak zajišťuje požadovanou estetickou hodnotu pohřebišť, kdy v širších vazbách může hřbitov se hřbitovní zelení navazovat na historicky cenné a památkově hodnotné plochy, kdy hřbitovní zeď může být využita pro lepší členění hřbitovů, větší přehlednost prostorů nebo naopak rozčlenění hřbitova ve vazbě na doložený historický vývoj (Sojková, Šiřina, 2015). Zeď zde zastává oproti jiným veřejným prostorům i velký význam v ochraně prostředí, kdy rostlinný kryt zajišťuje lepší provětrávání hrobů a zlepšuje rozkladné procesy, čímž se zlepšují nejenom hygienické, ale i psychické aspekty těchto míst (Kaplan, 1989).

Obrázek 24: Vzrostlá zeď na Olšanských hřbitovech v Praze (Kopecký, 2021)

5.5.4 Soukromá zeď a zahrady

Zatímco veřejná zeď je obecně dostupná pro všechny občany, přístup k zeleni na soukromých pozemcích bývá do určité míry omezen. V širších souvislostech má však i tato zeď vliv na celkový dojem zeleně v sídle a může spolupůsobit i v dalších oblastech, jakými mohou být kvalita životního prostředí nebo lokální biodiverzita (Kadlec, 2022). Dle vyhlášky o podmínkách využívání území jsou soukromou zelení rozuměny pozemky zahrádkářských osad a pozemky nezastavitelných zahrad s podmínkami využívání (Vyhláška 501/2006Sb., o obecných požadavcích na využívání území, § 2, 2006). Podobně však mohou být jako plochy soukromé

zeleně považována i místa náležející k soukromým stavbám, které nemusí být pohledově odděleny od veřejných ploch jako například předzahrádky jednotlivých domů (Čablová, 2011). Zahrady v sídlech procházejí podobně jako ostatní plochy dlouhodobým vývojem a odrážejí tak kulturní a sociální úroveň vyspělosti společnosti (Kupka, Hendrych, 2011). Je třeba připomenout, že zahrady se historicky vyskytují v sídlech jako jeden z prvních prvků s přítomností zeleně a jako prvek určený pouze pro vyvolené (Hendrych, 2018). Zahrady tak kromě vyspělosti společnosti zhmotňují i idylické představy jejich majitelů, kteří zde nacházejí klid nebo únik před okolím. Stejně tak je ve všech zahradách skryta osobnost, genius a individualita jejich zakladatelů, kdy zahrady často souznívají, žijí a padají se svým stvořitelem (Kupka, Hendrych, 2011). Druhým typem soukromé až polosoukromé zeleně je zeleň na soukromých pozemcích různých podniků, organizací nebo zařízení občanské vybavenosti, která může mít kromě estetické hodnoty i mnoho dalších benefitů v podobě akustického členění areálových budov, chrání před povětrnostními vlivy, zajišťuje klidová místa pro oddech a rekreaci zaměstnanců, návštěvníků nebo pacientů a jako ostatní složky zeleně zde plní i funkce mikroklimatické či hygienické (Kadlec, 2022).

Obrázek 25: Soukromá zeleň v Jeřábkově ulici v Milevsku jako prostorotvorný prvek (Řezáč, 2022)

5.6 Skladebné prvky městské zeleně

Jednotlivé prostory s přítomností zeleně v sídlech bývají často tvořeny kombinací různých skladebných prvků zajišťujících požadovanou funkci daných prostorů, kdy tyto zmíněné prvky mohou být klasifikovány do několika základních kategorií. V metodických pokynech nebo různých odborných dokumentech se obvykle ze zeleně člení na několik druhů podle výšky vzrůstu nebo dalších jasně čitelných aspektů. Pro tuto práci bylo vybráno známé rozdělení prvků zeleně podle Manuálu tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy, který dělí vegetaci na veřejných prostranstvích na čtyři základní prvky (Melková, 2014), kdy jednotlivé prvky byly poté dále členěny a přesněji specifikovány pomocí dalších dokumentů, norem či publikací o veřejné zeleni jako například Trávníky v zahradní a krajinářské tvorbě (Hamata, 2022), nebo České státní normy ČSN 83 9001 a ČSN 83 9031 (ČSN 83 9001, 1999; ČSN 83 9031, 2006).

5.6.1 Stromy

Stromy jsou jedním ze základních skladebných prvků sídelní zeleně ve veřejných prostranstvích. Svými funkcemi v podobě regulace proudění a teploty vzduchu, vlhkosti, redukcí množství oxidu uhličitého ve vzduchu a nespočtu dalších funkcí mají velký přínos ve zlepšení městského prostředí. V případě správného a promyšleného použití stromů je možné výrazně eliminovat negativní dopady záboru půdy způsobeného urbanizací a vytvářet plnohodnotné obytné prostředí (Melková, 2014). Důležitým aspektem pro správnou funkci stromů je však také uvědomění si faktu, že stromy ovlivňují své okolí, ale stejně tak i okolí ovlivňuje stromy. Důležité je tak zaměřením se na oboustranný vztah dřevin s okolním prostředím kdy v případě městského klimatu jde obecně pro dřeviny o značně stresové prostředí (Kolařík, 1994). Z tohoto důvodu také životnost stromů může oproti běžně se vyskytujícím dřevinám v přirozeném prostředí snižovat z obvyklých 100 až 200 let na pouhých 30 až 40 let (Nachlingerová, 2020). Z tohoto důvodu je velmi důležitá i péče o strom po jeho výsadbě v podobě pravidelných udržovacích prací, ochrany dřevin a respektování jejich místa v prostoru včetně jejich kořenové zóny tak, aby stromy byly zdravé a bezpečné pro své okolí (Melková, 2014).

Obrázek 26: Platany v parku, Londýn (Řezáč, 2015)

5.6.2 Stromořadí, aleje a skupiny stromů

Stromořadí a aleje by mohly být klasifikovány jako jeden prostorotvorný prvek, avšak existují mezi nimi definiční rozdíly. Stromořadí obvykle určují pravidelně uspořádané či upravované řady stromů případně víceřadá stromořadí cest v určitých roztečích jednotlivých řad. Pro víceřadá stromořadí se pak používá zobecněný termín alej (Hendrych, 2015). Dle normy ČSN 83 9001 je pak možné přesněji rozlišit termíny alej a stromořadí tak, že stromořadí může být jednořadá a může být doprovodným prvkem dalšího liniového prvku, zatímco alej je definována za vyšší formu stromořadí lemující komunikace oboustranně (ČSN 83 9001, 1999). Architektonicky jsou stromořadí a aleje hodnotnými urbanistickými prvky v sídlech, v krajině organizují jasnou prostorovou osu. Znakem jsou zpravidla druhová a věková jednotnost dřevin, pravidelný rytmus, jednotný prostor a jednoznačný směr. V uličním prostoru se vyskytuje specifická forma uličního stromořadí, u kterého však ve většině případů nelze předpokládat stejnou kvalitu tohoto urbanistického prvku jakou mají běžné aleje v krajině. Nejčastěji je tak v ulicích možné najít jednodruhová stromořadí, která však ne vždy mají pozitivní vliv na své okolí a je tak důležité už při návrhu uvážit vhodnost výsadby těchto prvků. Podobně je tomu i u výsadby skupin stromů, které mohou být komponované, přirozeného charakteru nebo kombinací předešlých dvou variant. Každý z těchto prvků má své specifické místo pro výsadbu, kdy komponované skupiny stromů bývají vhodné spíše na významnějších veřejných prostranstvích oproti hájkům a lesíkům přirozeného charakteru. Problémem mohou být spíše smíšené skupiny stromů, kde není jasná koncepce výsadby a tyto dřeviny tak svým nelogickým uspořádáním a druhovou skladbou mohou výrazně oslabovat charakter daného místa (Melková, 2014).

Obrázek 27: Skupinky stromů u lesovny nedaleko Semic (Řezáč, 2022)

5.6.3 Keřové a bylinné porosty

Za keřové a bylinné porosty mohou být považovány veškeré plochy, které svým vzhledem nelze zařadit do kategorie trávníků nebo pobytových luk. Do keřových a bylinných porostů však můžeme zařadit veškeré keřové a bylinné porosty půdopokryvné, živé ploty, bylinné podrosty, trvalkové záhony nebo i okrasné květinové a užitkové záhony či porosty s jednotlivými výškovými patry (Melková, 2014). Přes velkou rozšířenost těchto porostů však nemusí široká veřejnost vnímat hlavně porosty křovin pozitivně. Důvodem je jednak bezpečnost míst, kde se tyto porosty vyskytují, ale také důvody estetické. Obecně tak v blízkosti výsadeb často nepůvodních druhů keřů bývá zvýšený nepořádek společně se zvýšeným množstvím exkrementů (Kučera, 2015). Navíc prostředí, které je nepřehledné, s hustou a nepropustnou vegetací a temnými zákoutími vyvolává nepříjemný pocit dezorientace, nepochopení a často nespecifikovaného strachu. Taková místa umožňující úkryt pachatele a nabízející omezené možnosti úniku bývají vnímána často jako nebezpečná (Kupka, 2016). Z těchto důvodů je proto lépe volit řídké keřové výsadby kombinované s vyššími dřevinami (Kučera, 2015). S keřovým patrem se pojí i již zmíněné bylinné porosty. Pod těmito porosty si můžeme nejčastěji představit méně či více kvetoucí louky a pastviny, které jsou již od pradávna spjaté s člověkem.

V současné době se právě tyto luční společenstva začínají mnohem více objevovat namísto klasických sečených trávníků pro jejich vyšší odolnost vůči suchu, horku i silným deštům (Kováříková, 2019). Luční porosty se však zakládají v dnešních dnech častěji i na základě ekologických principů hledajících inspiraci v přírodě a hledání méně finančně náročných typů vegetačních prvků. Luční porosty navíc nabízejí bohatou druhovou diverzitu, pestrost a mohou být typově velice rozmanité od čistě bylinných společenstev až po směsi trvalek a letniček. Kromě vysoké produkční funkce mohou mít luční porosty i neprodukční funkce jako estetickou, rekreační, ekologickou nebo krajnotvornou. Do veřejných prostor tak vnášejí i určitou míru spontánnosti a oživení, podvědomou vazbu člověka s přírodou a kladně ovlivňují i psychiku člověka (Pilušová, Kučková, 2015).

Obrázek 28: Pás různorodých travin na Budějovickém Předměstí v Písku (Řezáč, 2022)

5.6.4 Pobytové louky a trávníky

Posledním skladebným prvkem mohou být pobytové louky a trávníky tvořící nenahraditelnou součást parků, veřejných prostranství i volné krajiny. Trávníky jako takové jsou prostorovým prvkem s určením k pobytu osob, cvičení, sezení či piknikovým posezením. Trávníky mají ve městech nejenom estetický, ale i hygienický a ekologický význam v podobě redukce prachového znečištění, zadržování oxidu uhličitého a regulují i vsakování dešťové vody nebo

teplotu ve svém okolí (Melková, 2014). Travníky však mohou být různých druhů a je vždy třeba zvolit vhodný typ travníku. Dle normy ČSN 83 9031 tak můžeme rozlišovat hned čtyři základní druhy travníků, jakými jsou travník parterový, parkový, sportovní a krajinný (ČSN 83 9031, 2006).

Nejreprezentativnějších hodnot nabývá travník parterový nebo také okrasný, zakládáný ze specifických druhů jemnolistých trav. Tento druh travníku s velmi vysokou mírou pokrývnosti půdy dobře snáší pravidelné seče na nízké výšky a zároveň se v přítomnosti těchto travníků vyskytuje jen velmi málo mechů a plevelných rostlin obvykle v množství menším než dvě procenta plochy travníku. Pro kvalitní travník je nutná vysoce náročná údržba v podobě pravidelného sečení, zavlažování a pouze nízké zatěžování těchto ploch. Z důvodu vysokých nároků na údržbu se tak tento typ travníků vyskytuje hlavně u soukromých zahrad, v historických zahradách nebo v přítomnosti významných budov.

Obrázek 29: Travník na hradě Windsor v Anglii (Řezáč, 2015)

Dalším typem dle normy jsou travníky parkové. Parkový travník kromě dobrého estetického dojmu již plní i funkci pobytovou a rekreační, přičemž je více odolný běžné míře zatížení pěším provozem. Obecně jsou parkové travníky nejvíce rozšířenou kategorií travníků, kdy ve veřejné zeleni plní také množství od travníků očekávaných funkcí ekologických, ekonomických nebo

mikroklimatických. Obecně i parkové travníky vyžadují údržbu v podobě pravidelného sekání, avšak s přibližně dvojnásobnou žací výškou oproti travníkům parterovým. V závislosti na účelu pak travník může vyžadovat i rozdílnou formu odborné péče, přičemž se může ve veřejném prostoru jednat o travníky v přítomnosti městských parků, sídlištních ploch, zahrad, pobytových ploch nebo travnatých ploch u firemních areálů.

Pro plochy sportovní se zakládají v závislosti na technických parametrech příslušných sportů specifické travníky s cíleně vyšlechtěnými odrůdami travníkových směsí. Sportovní travníky jsou přímo projektovány a zakládány dle normových požadavků pro příslušné sporty, přičemž specifickým požadavkům odpovídá i následná údržba těchto ploch. Pro sportovní travníky a jejich specifickou údržbu je třeba i speciálních strojů na údržbu a pravidelnou obnovu, díky které jsou travníky rovnoměrně husté, bez plevelných rostlin a zvládají krátkodobě snášet i vyšší míru zatížení. Pravidelná údržba je však v průběhu roku velice náročná, je nutné pravidelné sekání i pravidelná závlaha v průběhu celého vegetačního období, což značně převyšuje finanční nákladnost oproti ostatním druhům travníků.

Obrázek 30: Travník na fotbalovém hřišti v Sepekově (Řezáč, 2022)

Poslední kategorií jsou krajinné travníky. Oproti ostatním druhům travníků se odlišují druhovým složením, které je bohatě rozvinuté do lučního charakteru. Obecně se jedná

o trávničky s širokým spektrem použití převážně extenzivně využívané jako plochy ve veřejné a soukromé zeleni, v krajině nebo na rekultivovaných plochách. I přes jejich široké spektrum použití je míra údržby těchto trávníků obvykle velmi nízká, kdy vyšší nároky na údržbu se vyskytují pouze ve specifických případech (Hamata, 2022).

Obrázek 31: Příklad květnaté louky nedaleko Přeštěnice (Řezáč, 2021)

5.7 Negativní vlivy zeleně

Zeleň však může mít v městském prostředí i negativní vlivy na své okolí. Příkladem mohou být škody na stavbách způsobené vlivem působení zeleně. Nebezpečí tak nastává při pádu větví pro nadzemní komunikační a elektrické vedení, pod povrchem pak může docházet vlivem růstu kořenového systému k porušení kanalizací, vodovodů nebo třeba i narušení svrchních vrstev vozovek a chodníků (Burgová, 2022). Zeleň může samozřejmě narušovat i samotné budovy. Jedním z hlavních problémů je vysušování podloží kořeny rostlin, u kterého následně dochází ke smršťování. Tato vlastnost se může u staveb postavených na jemnozrnných zeminách negativně projevit v případě, že jsou mělce založeny nebo není na aspekt nevhodného podloží dostatečně pomýšleno následným sesedáním staveb a následnému trhání nosných konstrukcí (Kupilík, 2011).

Velmi nebezpečné může být také narušení provozní bezpečnosti stromů. Zde může v případě poruchy stromu docházet k materiálním i lidským škodám. Důležitým parametrem pro stanovení provozní bezpečnosti dřevin je hodnocení stability stromu ve formě stanovení významných defektů dřeviny a podmínek, které stabilitu mohou ovlivnit jako například nadměrná rychlost větru, námraza, zamokření půdního prostoru a další. Velkou roli při provozní stabilitě stromů pak hraje i lidský psychologický faktor, kdy stromy jakožto určitý objekt představují určité riziko hlavně v případě extrémních vlivů počasí, kdy může dojít k jejich selhání (Kolařík, 2018).

Ačkoli zeď zpravidla čistí ovzduší, v určitých případech může znečišťovat ovzduší a okolí ať už pylem v období květu, který může být pro některé obyvatele alergenní, tak i svými plody a listy pravidelně opadávajícími v rámci vegetačního období rostlin (Burgová, 2022). Za příklad může být třeba bříza bělokorá, která kromě každoročního shozu listů plodí v 10–15 letech křídlaté nažky, které mohou vlivem větru zalétávat daleko od stromů a zároveň svými dobrými schopnostmi klíčení mohou zaplevelovat další plochy. Podobně mohou produkovat plody i další dřeviny jako habr, líska nebo javor. Některé dřeviny však mohou znečišťovat okolní prostředí právě svými plody, které samovolně opadávají. V tomto případě se může jednat o druhy ovocných dřevin, jírovců nebo lísek (Šíma, 2019). Nepříjemný efekt může také vyvolávat chmýří, které je součástí semen určitých druhů rostlin. Nejenom že díky chmýří se lépe transportují semena eventuálně znečišťující své okolí, ale může být i mechanicky dráždivým prvkem pro sliznice při vdechnutí (Rybníček, 2022). Samotné chmýří nebo opad listů však nejsou pro velkou část naší populace takový problém jako pyl uvolňující se z rostlin v době květu. V současné době, kdy se výrazně zvyšuje počet alergiků na odhadových 20 až 30 procent populace v České republice, z nichž velká část je alergická právě na pyl, může být zeď ve městě velkou přítěží. Navíc změnou životního stylu, stravou a dalšími aspekty už alergie nejsou jen krátkodobou záležitostí, nýbrž u některých lidí záležitostí celosezónní nebo i celoroční (Šerá, 2014).

Negativní vlastností zeleně, především pak stromů může být vytváření stínu pro okolí. Tato přirozená vlastnost zeleně obvykle v letních měsících ochlazuje budovy a snižující náklady na klimatizaci budov, přes kterou i v případě řídky zapojených dřevin prochází jen okolo dvaceti až čtyřiceti procent a v případě hustě zapojených porostů jen jednotky procent

slunečního svitu, mohou být potenciálním problémem (Kolařík, 2003). Problematická může zeď být v zimních měsících, kdy i bez olistění v případě opadavých dřevin se snižuje množství dopadajícího záření na budovy až o 30 až 45 procent a tím se značně zvyšují náklady na vytápění budov (Oke, 1989). Zeď, obzvláště pak vzrostlé stromy, mohou být často přítěží i pro vlastníky soukromých pozemků. Přesahující větve stromů rostoucích na jednom soukromém pozemku vytvářející stín na jiné soukromé pozemky mohou být důvodem soudního sporu (Pospíšilová, 2018).

Obrázek 32: Podzimní pohled v parku na Starém sídlišti v Milevsku (Řezáč, 2021)

5.8 Metodiky navrhování městské zeleně včetně zhodnocení souvisejících a navazujících činností správy a údržby zeleně

Pro navrhování systému městské zeleně existuje poměrně velké množství dokumentů hodnotících jednotlivé aspekty zeleně a jejího navrhování. V závislosti na informacích obsažených ve vybraných dokumentech byly vybrány pro tuto práci podstatné aspekty důležité k hodnocení a určení základních vlastností řešených ploch, ale také informace týkající se navrhování, realizace a následné péče o zelené plochy, které by mohly být důležité pro tvorbu vlastního metodického pokynu. Pro co nejvíce objektivní přístup k této problematice byly vybírány různé dokumenty z odlišných oblastí s různými pohledy na danou problematiku tak, aby bylo docíleno co nejvíce objektivního zhodnocení všech řešených aspektů.

Jako první byly analyticky shrnuty z vybraných zdrojů aspekty, které později budou sloužit pro sepsání vlastního hodnotícího postupu, zhodnocení současných zelených ploch a návrhu celého systému sídelní zeleně v Milevsku. Z metodických pokynů byly pro větší přehlednost následně jednotlivé aspekty dále hodnoceny dle jejich důležitosti pro budoucí metodický pokyn.

5.8.1 Základní hodnotící parametry pro řešené plochy

V současné době existuje velké množství různých dělení ať už veřejných prostranství nebo blíže specifikovaných typů veřejného prostoru. Přesto je možné ze všech těchto zdrojů určit základní aspekty obvykle se vyskytující u většiny rozdělení, které formují pomyslné základy pro budoucí praktickou činnost v oblasti následného zhodnocování prostorů. Jedním ze základních pilířů pro hodnocení a následný návrh by mělo být definování hlavních vlastností jednotlivých veřejných prostranství (Krátká Adámková, Magni, 2016). Tyto vlastnosti určené již v analytické části práce by měly sloužit jako jeden ze základních indikátorů pro navrhované řešení, kdy daná metodika uvádí vlastnosti ve třech základních skupinách, a to vlastnostech společenských, environmentálních a vlastnostech ideových a symbolických. Za vlastnosti však mohou být považovány i prostorové nebo obsahové a významové charakteristiky dle implementace Politiky architektury a stavební kultury ČR (Šimková, 2019).

Podobně jako vlastnosti je možné u veřejných prostranství identifikovat i jejich základních funkce, které jsou však limitovány již dříve zmíněnými vlastnostmi. Základními funkcemi tak mohou v závislosti na vlastnostech prostranství být funkce obslužná, sociální, společenská či pobytová (Šimková, 2019). Funkční rozdělení se však v závislosti na různých dokumentech může o poznání lišit. Funkce veřejných prostranství mohou být kromě společenské nebo pobytové i například obchodní, shromažďovací, dopravní nebo rekreační (Šilhánková, 2003).

Při určení vlastností a funkcí zelených ploch může být velice důležitým parametrem i definování potenciálních benefitů zeleně. V závislosti na daných dokumentech i zde mohou být benefity různě děleny ať už na benefity jako jsou pozitivní vliv na duševní zdraví, zlepšení fyzického zdraví, sociální výhody, stimulace sociálních kontaktů nebo i snížení kriminality a nehodovosti podle metodiky navrhování městské zeleně (J. Veen, 2020). Benefity mohou být

i dalších charakterů jako například v podobě základních vlastností zeleně, jakými jsou infiltrace vody, zadržaná voda vegetací, redukování teploty vzduchu a ultrafialového záření, odstraňování škodlivých látek včetně zachytávání pevných částic vegetací nebo vázání uhlíku ve vegetaci. Benefity zeleně můžeme dále určovat podle různých indikátorů zohledňujících nejen samotné bodové prvky včetně základních dat o nich, ale také podle výměr ploch zeleně (Šimek, 2019). Po definování potenciálních benefitů je následně možné tyto benefity selektovat pro cílové skupiny zeleně v následující návrhové části (J. Veen, 2020). Benefity zeleně však můžeme sledovat a následně porovnávat i pouze čistě na jejich ekosystémových službách pro lidi a společnost. Těmi mohou být i v případě městské zástavby služby jako regulace vodní eroze, poskytování potravin občanům, přítomnost vodních prvků v sídlech, ale i třeba velice důležitá vlastnost vegetace v podobě pokrývnosti povrchu korunami stromů (De Sá, 2013).

Dalším důležitým kritériem u hodnocení zelených ploch je jejich základní členění. Z hlediska typologie tak můžeme rozeznávat základní kategorie jako prvky zeleně, zeleň na menších místech, parková zeleň a zeleň v zahradách, zeleň sídlištní nebo zeleň příměstská (Cejpková, 2019). Na toto členění pak můžeme dále řešit i samotné hodnocení kvality jednotlivých ploch, určit, jak stabilní v systému městské zeleně jsou a případně řešit i možná opatření pro zvýšení jejich stability (Sojková, Šmídová, 2011). Na základní členění zeleně je možné navázat i hierarchizací systému městské zeleně, kdy v celém sídle formuje zeleň hierarchicky strukturovaný systém. Podle jednotlivých funkčních typů je možné celý systém postupně dělit od kompaktních a funkčně ucelených ploch řešených například v územních studiích systémů zeleně přes skupiny dřevin v pasportech zeleně až po konkrétní dřeviny v rámci dendrologických průzkumů a na ně navazujících pěstebních opatření (Šimek, Štefl, 2020).

V případě rozčlenění jednotlivých ploch veřejné zeleně může být dalším ze základních parametrů i dostupnost jednotlivých ploch. Pojem dostupnosti je však možné řešit hned z několika hledisek. Prvním z nich může být vymezení dostupnosti podle jednotlivých prvků. Zde můžeme dostupnost dělit podle různých aspektů. Prvním z aspektů mohou být prvky dostupnosti ať už je základním prvkem subjekt dostupnosti v podobě osob, z jejichž pohledu zkoumáme dostupnost nebo dostupnosti vybraného cíle pro skupinu obyvatel. Třetím aspektem je samotný transportní prvek, který se zabývá problematikou čistě docházkové vzdálenosti mezi jednotlivými subjekty (Kubíček, 2013). Oproti tomu Horák (2008) dělí míru dostupnosti podle přímějších metod, jakými jsou míry metrické, časové, cenové, topologické a ostatní. Tyto míry pak vycházejí z jasně definovatelných hodnot vzdáleností, časové a finanční náročnosti pro dosažení požadovaného místa subjektem. Topografickou dostupnost pak Horák (2008) dělí na přímou a nepřímou využívajících teorie grafů. Přímá dostupnost tak vyjadřuje celkový počet sousedních uzlů v grafu, přičemž místo s nejvyšším počtem sousedů má také nejlepší přímou topologickou dostupnost. Naopak nepřímá dostupnost vyjadřuje vzdálenost mezi jednotlivými uzly počtem hran na nejkratší cestě mezi dvojicí uzlů. Čím menší počet hran je, tím lepší je dostupnost mezi dvojicí uzlů. Dalšími metodami hodnocení dostupnosti mohou být například metody založené na užítku a omezeních nebo metody kumulativních příležitostí založené na určení počtu příležitostí k dané aktivitě v rámci dané vzdálenosti či času společně s předpokladem rovnocennosti všech příležitostí. (Kubíček, 2013).

U ploch veřejné zeleně je také důležitá péče o ně. Proto je jako jedním ze základních hodnotících parametrů i míra intenzity údržby zeleně. Ta se zpravidla odvíjí od již zmíněné kategorizace zeleně podle funkčního využití jako parky, rekreační zeleň, individuální plochy, zeleň areálová či jako solitérní dřeviny. Podle tohoto rozdělení je následně možné určení intenzitních tříd údržby zahrnujících v sobě soubor pravidelně se opakujících úkonů, pro pěstování zeleně. Podle potřeby je možné počty intenzitních tříd upravovat, obvykle se pak jedná o tři až pět tříd. Lacinová (2017) příkladně uvádí ve Správě a údržbě ploch v Brně celkem pět intenzitních tříd od nejintenzivněji udržovaných reprezentačních ploch přes zvýšeně pravidelně udržované plochy a málo udržované plochy až po extenzivně a příležitostně udržované plochy (Lacinová, 2017). Intenzita údržby může být částečně řešena například i podle množství pravidelných sečí jako například ve vyhlášce města Vyškova. Zde intenzitu údržby dělí na čtyři základní třídy od údržby nejnáročnějších ploch s více jak 13 sečemi za rok, přes sídlištní zeleň s 5–12 sečemi následované nejméně náročnou zelení s maximálně 4 sečemi za rok. Čtvrtou třídou se pak rozumí parkové lesy bez pravidelných sečí.

5.8.2 Doplnující kritéria pro zhodnocení řešených ploch

Doplnujícími kritérii pro zhodnocení zelených ploch mohou být nejenom samotné vlastnosti řešených prostorů, ale i jejich historie, společenský kontext, vyšší míra provázanosti s okolím a podobné na první pohled přehlédnutelné aspekty, které však v určitých případech mohou významně ovlivnit celkové hodnocení a pohled na daný prostor. Pro tuto práci bylo vybráno několik různých kritérií podle odlišných dokumentů zabývajících se rozdílnými problematikami, ovšem jedná se pouze o subjektivní výběr, přičemž v reálu může být podobných kritérií nepřeberné množství.

Jedním z možných hodnotících kritérií může být považován samotný historický vývoj daného místa, který může retrospektivně sahat i několik stovek let nazpět. Toto kritérium je obzvláště důležité v případě hodnocení historických míst, městských památkových rezervací a jiných míst s dlouhodobým vývojem, kde neprofesionální zásah může být kontraproduktivní. Pro zhodnocení historických míst je tak důležité studovat starou dokumentaci v podobě historických map, snímků nebo písemných pramenů týkajících se daných míst. Při hodnocení pak porovnáváme kritéria, jakými jsou autenticita kompozice, historické respektování dřevin, srovnání druhového sortimentu s původní druhovou skladbou v prostoru nebo způsob využívání území (Sojková, Šířina, 2014).

Při hodnocení ploch je dobré jako hodnotící kritérium zahrnout i plánovací dokumenty pro dané sídlo. Vzhledem k faktu, že městská zeleň má svými vlastnostmi velký přesah nejenom do svého blízkého okolí, ale i do volné krajiny, můžeme do analýzy zahrnout celkově velké množství obsahově rozmanitých plánovacích dokumentů. Ty pak mohou být zaměřeny tematicky do různých odvětví, jako například dokumenty týkající se krajinného pokryvu a využití jednotlivých ploch, zelených sítí, vodních biokoridorů, hydrologických procesů, ekosystémů, veřejného prostoru, hospodaření s dešťovou vodou, adaptace na změny klimatu nebo ekosystémové služby. Konkrétně se tak jedná o různé typy souborů, jakými jsou územní plány, různé koncepce, generely řešených prvků stejně tak jako různé projekty na revitalizaci určitých míst, rozvojové dokumenty nebo strategické plány. Obecně se pak může v rámci

plánovacích dokumentů jednat takřka o všechny práce studující takzvanou modro-zelenou infrastrukturu a s ní spojené pojmy (Kopp, 2020).

Celkem zajímavým hodnotícím kritériem můžeme uvažovat i zkoumání jednotlivých ploch podle koncentrace CO₂. Na první pohled zanedbatelný aspekt však může hrát u vysoce zatížených prostranství zásadní roli při jejich kvalitě pro návštěvníky. Zeleň má obecně pozitivní vliv na mikroklima a v případě koncentrací CO₂ ve veřejném prostoru je jedním z hlavních členů redukcujících množství CO₂. V případě tvorby kritéria v závislosti na množství oxidu uhličitého v daném místě je třeba zjišťovat kromě aktuálně funkčních ploch zeleně i množství emisí oxidu uhličitého a jeho množství absorbovaného vegetací. Kromě toho je dále důležité při inventarizaci hierarchizovat veškeré typy zelených ploch ať už dle plošného měřítka, tak i současného převažujícího využití. Podle těchto indikátorů je dále možné vytvoření inventáře ploch, zhodnocení jejich současného stavu a následně i vytvoření strategie pro revitalizaci. Při správném návrhu a následné realizaci návrhu můžeme výrazně zvýšit kvalitu prostoru pro návštěvníky včetně zlepšení mikroklimatu v daném místě (Pena Salmon, Rojas-Caldelas, 2009).

Jako zajímavý příklad pro možná kritéria může posloužit i metodický dokument BUGS (De Ridder, 2004). Obsahem metodiky BUGS jsou kromě již zmíněné mikroklimatické situace v daném místě a s ní spojeným množstvím emisí ať už v malém či regionálním měřítku, také třeba i zkoumání hlukové zátěže na okolí nebo modelování dopravní situace. Oproti dosavadním metodickým pokynům a dokumentům však tato metodika využívá k určování těchto kritérií technologie jako dálkový průzkum Země, geografické informační systémy nebo geografické mapy. Pro větší a rozlehlejší sídla může být pak tato forma získávání informací v zásadě mnohem méně náročná a rychlejší oproti tradičnímu sběru dat (De Ridder, 2004). Pro vlastní práci je možné jako hodnotící kritérium uvažovat právě míru současné hlukové zátěže částečně spojenou s dopravní situací v řešeném místě.

Závěrem je tak možné konstatovat, že jen velmi málo dokumentů hodnotí zeleň komplexně z velkého množství hledisek. Pro zajištění objektivního zhodnocení vybraných prvků zeleně je zapotřebí zajistit kombinovaný přístup a výběr specifických kritérií vhodných pro konkrétní studii. Ačkoli je tak v současné době k dispozici nepřeberné množství dokumentů zabývajících se problematikou veřejné zeleně a jejím hodnocením, je vždy důležité pečlivě uvážit výběr hodnotících kritérií a požadavků na zeleň tak, aby byla zajištěna základní data potřebná k objektivnímu zhodnocení daných prvků.

5.9 Zhodnocení územních studií sídelní zeleně ve vybraných městech

Před samotnou tvorbou vlastního metodického pokynu byly v rámci analytické činnosti podobně jako různé metodické dokumenty o navrhování zeleně zhodnoceny i samotné územní studie sídelní zeleně. Pro objektivní hodnocení a určení základní struktury vlastního hodnotícího postupu bylo vybráno pět územních studií z různých míst po České republice a různě velikých sídel pro zajištění objektivního přístupu k jednotlivým částem řešených dokumentů. U vybraných územních studií byly kromě samotného návrhu řešeny a zohledněny systémové postupy dělení a hodnocení jednotlivých ploch společně se systematickým přístupem k veřejným prostranstvím v daných sídlech. Obsahová struktura všech vybraných územních studií pak podobně jako i náležitosti grafických příloh vzájemně odpovídají a vzhledem k novějšímu datu zpracování jsou všechny tyto dokumenty zpracovány podle Osnovy a metodického rámce pro zpracování studií systému sídelní zeleně v rámci OPŽP 2014-2020 (Ministerstvo životního prostředí, 2014). Pro vlastní tvorbu územní studie tak byly pozorovány především konkrétnější detaily zpracování.

5.9.1 Územní studie sídelní zeleně Pravčice

Jako první ke zhodnocení byla vybrána studie sídelní zeleně v obci Pravčice (Sprinzlová, 2020) s přibližně sedmi sty obyvateli. Struktura dokumentu je logicky uspořádána, nechybí základní údaje a cíle studie. Na přehlednosti dokumentu se podepisuje také vyjmenování základních pojmů užívaných v dokumentu, dělení zeleně na jednotlivé funkční typy jakož i určení všech hodnocených parametrů, stupnic hodnocení a všech doplňujících informací. Méně podrobná je naopak studie v oblasti základních informací o sídle. Zde si běžný pozorovatel nemusí z daných informací přesněji vyobrazit podmínky v sídle.

V oblasti hodnocení současného stavu zeleně jsou všechny důležité informace upřesněny, nechybí zde rozdělení ploch dle plošného zastoupení, funkčního využití a dalších kritérií jak v grafické, tak v číselné podobě. V analytické části nechybí ani výčet možností rozvoje, střetů zájmů i problematických míst v obci. Kladně mohou být hodnoceny i listy jednotlivých ploch obsahují jak zákres řešených ploch, tak i aktuální fotodokumentaci místa včetně popisu stávajícího stavu a návrhu. V kartách však chybí podrobnější popis pomocí více kritérií. V grafickém znázornění pak chybí podrobnější hodnocení jednotlivých ploch, obecně se tak ve výkresové dokumentaci vyskytují pouze základní druhy ploch bez rozdělení podle využití nebo převažujícího druhu zeleně.

Návrhová část studie opět obsahuje všechny důležité části jako zadání, návrh řešení, návrh opatření a výčet ploch pro změny. V návrhové části nechybí kromě řešení veřejné zeleně i napojení sídla na okolní krajinu, vymezují se zde základní spojovací koridory s okolím i obecné principy realizace opatření. Co naopak chybí, je podrobnější řešení problematických míst. Dokument sice určuje etapizaci realizace změn, avšak bez podrobnějších informací.

5.9.2 Velešín územní studie sídelní zeleně

Jihočeské městečko Velešín má zpracovanou územní studii sídelní zeleně nejenom na území města, ale i okolních obcí spadající pod Velešín (Kohlová, 2019). Ve studii nechybí žádná

ze základních obsahových kapitol, vše má logicky uspořádanou strukturu. Jako plus se pro náhodného čtenáře jeví souhrn základních informací včetně grafického znázornění polohy města na mapách, souhrny výkresové dokumentace a další podstatné informace. Naopak obsah zde působí velice stroze a nemá dostatečnou vypovídající hodnotu.

V analytické části nechybí podrobné rozepsání všech hodnotících kritérií, funkčních typů zeleně včetně dostatečného popisu nebo i popis a dělení jednotlivých funkčních prvků. Obecný popis řešené lokality pak odpovídá běžnému popisu odpovídajícímu k velikosti a plošné rozloze města. Pozitivně může být hodnocen i výpis hlavních funkcí zeleně ve městě, její grafické členění podle různých hledisek jakož i číselné doplnění grafických podkladů. V analýze nechybí ani popis historického vývoje sídla a urbanistický rozbor území včetně rozdělení typů zástavby a kulturních památek. Naopak co není zcela správné, je samotný popis současného stavu, kde není podrobněji rozepsán stav zeleně v jednotlivých místech, konkrétní střety zájmů nebo fotografie konkrétních míst.

V návrhové části dokumentu už kromě vyznačení základních ploch figurují další důležité prvky v podobě cyklo a pěších stezek, alejové výsadby a další. Taktéž se dokument více zabývá samostatnými prostory, jejich možnou úpravou včetně obecného popisu zamýšleného řešení pro jednotlivé funkční celky. Nechybí zde ani fotodokumentace nebo skici navrhovaného řešení. Návrh údržby a následné péče je pak řešen v jiných dokumentacích mimo územní studii sídelní zeleně. Zajímavým přínosem tohoto dokumentu jsou i podrobnější návrhy několika problematických míst na úrovni projektové dokumentace.

5.9.3 Územní studie sídelní zeleně Uherské Hradiště 2016

Územní studie sídelní zeleně v Uherském Hradišti je už co do rozlohy řešeného území jednou z větších dokumentací a celkově velkou zastavěnou plochou v podobě aglomerace Uherského Hradiště s Kunovicemi a dalšími obcemi. Dokument tak obsahuje značné množství informací, které je následně v grafické části rozděleno do několika výkresů (Königová, König, 2016).

V analytické části práce jsou řešena ať už jednotlivá hodnotící kritéria včetně škál hodnocení, tak i obecný stav sídelní zeleně, hned v úvodu však chybí údaje jako jsou cíle práce nebo obecné informace o řešeném území. Stejně tak současný stav i závady v území jsou řešeny pouze na obecné úrovni bez konkrétních příkladů jako i návrh etapizace opatření, který není nijak podrobněji rozveden. V textové části se dále vyskytují i další formální chyby, které více znečitelnují celkový přehled v textu.

V praktické části je poměrně vhodně zvolený přístup ke zpracování a rozdělení grafických příloh, kde jsou samostatně řešeny jednotlivé oblasti práce v podobě samostatných výkresů širších vztahů, současného stavu, problémového výkresu a navrhovaného stavu. Bohužel každý výkres je řešen na jiné podkladové mapě, v jiném měřítku i v jiné grafické podobě, což ve výsledku značně znepráhňuje orientaci v dokumentaci. Textové i grafické řešení navrhovaných opatření je řešeno pouze na obecnější úrovni bez většího detailu samozřejmě bez doplnění plánů následné péče.

5.9.4 Územní studie sídelní zeleně Jindřichův Hradec

Územní studie sídelní zeleně v sobě zahrnuje kromě okresního města Jindřichův Hradec s necelými 22 000 obyvateli i okolní obce spadající do katastrálního území města. Jedná se tak o poměrně rozsáhlé území, čemuž nasvědčuje i větší obsáhlost vyhotoveného dokumentu (Cimbůrková, 2019). Obecně ve studii nechybí žádná ze základních částí práce. Obsahem dokumentu jsou jak základní údaje o řešeném území i předpokládané cíle, tak i zhodnocení stávajícího stavu, návrh opatření a širší vztahy s přílehlým okolím.

Analytická část práce je řádně strukturována, nechybí zde vysvětlení a popsání všech skladebných prvků včetně historického vývoje sídla, dostatečné rozepsání všech základních charakteristik místa i specifikace všech přírodních charakteristik včetně napojení na současný systém ÚSES. Samotná inventarizace ploch v současném stavu postrádá určité prvky pro lepší představu aktuálního stavu místa. Ačkoli jsou všechna místa s přítomností zeleně tabulkově inventarizována a v dokumentu se objevují i obecnější informace ke stavu jednotlivých kategorií zeleně, v podrobné dokumentaci pak chybí kromě fotodokumentace doplňující kritéria jako například zapojení do okolí.

Návrhová část dokumentu koresponduje se zhodnocením současného stavu v podobě důkladného rozepsání obecných podmínek, které jsou cílem návrhu. Podobně je tomu i v případě etapizace revitalizace, kde je taktéž vše důkladně etapizováno nebo následně pravidelné údržby důkladně rozepsané pro jednotlivé kategorie zeleně. Pozitivně může být vnímáno i grafické zobrazení stávajícího stavu a vizualizací jednotlivých typů funkčních ploch. Co však v návrhu chybí, je přesnější specifikace revitalizace, budoucího funkčního využití a požadavků pro konkrétní plochy, které jsou doposud řešeny pouze koncepčně. Naopak kladně hodnocen může být návrh základní struktury veřejných prostranství a tvorba několika funkčních okruhů ve městě od centra až po širší okolí města. Výkresová dokumentace odpovídá a plně reflektuje textovou stránku dokumentu. Podklad katastrální mapy společně se zástavbou umožňuje orientaci v mapách a grafické znázornění zakreslovaných prvků působí přehledně.

5.9.5 Územní studie sídelní zeleně č. ÚS 02/2016 Moravská Ostrava a Přívoz

Územní studie Moravské Ostravy a Přívozu je v tomto srovnání studií zahrnující v zájmovém území nejvíce obyvatel a celkově nejvíce městskou charakteristiku sídla. Tomu částečně odpovídá i rozsah a provedení celé studie. Obsahově se jedná o úplný dokument, nechybí zde stručný popis místa, základní výměry a historický vývoj sídla (Cigánková Fialová, 2016).

V analytické části jsou kromě samotného systému zeleně definovány jednotlivé pojmy a kritéria užívaná při hodnocení, nechybí výčet chráněných prvků, klasifikační třídy kritérií a samozřejmě tabulkový přehled všech prostranství s přítomností zeleně včetně vyplnění údajů z definovaných kritérií. V analýze můžeme nalézt i obecněji definované hlavní střety zájmů či závady v území jako i komplexní zhodnocení území z několika různých hledisek. Pro větší přehlednost jsou kromě tabulkových přehledů i grafická a číselná vyjádření výčtů jednotlivých funkčních ploch. Jako chybějící lze v dokumentu označit nepřítomnost jakékoli

fotodokumentace současného stavu zeleně v území v návaznosti na tabulkově hodnocená místa.

Návrhová část pokračuje v podobném duchu jako část analytická. Hned v úvodu jsou přehledně uvedeny návrhy na změny nebo návrhy opatření následované konkrétnějšími lokalitami s popisem aktuálního stavu a návrhu jak opatření, tak i navrhovaných vegetačních prvků. Pro vyšší míru přehlednosti jsou všechny tyto řešené lokality sumarizovány do tabulkových výstupů následovaných mapovými listy obsahujícími širší vztahy, aktuální stav, limity, hodnoty a samozřejmě návrhový stav včetně etapizace řešení. Jako příjemné doplnění k návrhům autoři studie dokládají ilustrační vizualizace vybraných míst utvářející představu budoucího stavu. Za chybějící zde mohou být považovány absence koncepcí návaznosti systému zeleně na okolí a absence hlavních os a spojnic systému sídelní zeleně v rámci sídla.

5.9.6 Vyhodnocení zkoumaných dokumentů

Po prozkoumání všech vybraných dokumentů a jejich náležejících textových i grafických částí byly vybrány pro zpracování vlastní studie poznatky především o stylu vyznačení základního systému zeleně, inventarizaci jednotlivých ploch i větších ucelených lokalit, hlavní střety zájmů nebo třeba i hodnotící kritéria a jejich hodnotící stupnice. Příkladem pro následující vlastní práci tak byla územní studie obce Pravčice z pohledu tvorby popisných karet k jednotlivým plochám, územní studie Uherského Hradiště a Velešína při určování vlastních hodnotících kritérií nebo například územní studie Jindřichova Hradce při určování základní koncepce a propojení celého systému sídelní zeleně. Dále byly využity poznatky i z ostatních studií a jejich částí jako dílčí prostředek při zpracování následující vlastní práce.

5.10 Vybraný postup zpracování dokumentu územní studie sídelní zeleně v Milevsku

Při vytváření vlastního metodického pokynu byl jako vzorový dokument Osnova a metodický rámec pro zpracování studií systému sídelní zeleně v rámci OPŽP 2014-2020, konkrétněji třetí částí „Obsahové a formální náležitosti studie“ (Ministerstvo životního prostředí, 2014), podle které byly řešeny a utvářeny jednotlivé části a pokyny při sestavení vlastní metodiky. Při tvorbě vlastního metodického pokynu byly poté uplatňovány také poznatky z vybraných dokumentů a územních studií za účelem získání přesných a potřebných informací o řešeném území.

5.10.1 Cíl územní studie

Cílem této územní studie, respektive této diplomové práce je zhodnocení současného stavu systému sídelní zeleně, zjištění zásadních závad a střetů zájmů v území ať už z terénního průzkumu, dostupných územně plánovacích dokumentů či jiných vyhotovených nebo již reálně uskutečněných studií. Na takto zhodnocený systém je dále vytvořen návrh zahrnující jak odstranění závad v území, tak i rozvoj stávajícího systému sídelní zeleně se zohledněním všech pozitivních i negativních aspektů zeleně a požadavků obyvatel sídla. Při návrhu se pak studií zaměřuje nejenom na samotné sídlo, ale i jeho přilehlé okolí, aby byla zajištěna správná interakce sídelní zeleně s okolní krajinou a jako i zajištění a plynulý přechod volnočasových aktivit obyvatel ve směru z města do volné přírody.

5.10.2 Použité podklady

Pro tvorbu vlastní studie sídelní zeleně byly použity různé oborové dokumenty, mapové podklady a další projekty či studie v řešeném území. Konkrétněji se jedná o výčet následujících dokumentů a prací:

Současný územní plán Milevska (Brůha, 2008)

Návrh nového územního plánu Milevska z roku 2022 (Brůha, 2022)

Územně analytické podklady ORP Milevsko (Šímová, 2020)

Územní studie sídelní zeleně – Milevsko (Štefl, Matějka, 2019)

Územní studie sídelní zeleně Jindřichův Hradec (Cimbůrková, 2019)

Územní studie sídelní zeleně Pravčice (Sprinzlová, 2020)

Velešín územní studie systému sídelní zeleně (Kohlová, 2019)

Osнова a metodický rámec pro zpracování studií systému sídelní zeleně (dále jen „studie“) v rámci OPŽP 2014-2020, prioritní osa 4, specifický cíl 44 – Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech (Ministerstvo životního prostředí, 2014)

Geovědní mapy 1:50 000 (Česká geologická služba, 2022)

Katastrální mapy (ČÚZK, 2022)

Biogeografické poměry území (Culek et al., 2013)

5.10.3 Obsahová struktura dokumentu územní studie sídelní zeleně v Milevsku

Vlastní práce zabývající se návrhem územní studie sídelní zeleně v Milevsku byla zpracována ve třech základních částech. Jednotlivé části studie byly řešeny v navazujících kapitolách obsahujících veškeré důležité informace o studii. Konkrétněji se tak zde v souhrnu jedná o následující části dokumentu:

- Vlastní metodika hodnocení obsahující
 - o Vymezení hodnotících parametrů (kap. 5.10.4)
 - o Určení funkčních typů zeleně (kap. 5.10.4)
 - o Tvorbu hodnotících stupnic (kap. 5.10.4)
- Obecné informace obsahující
 - o Informace o řešeném území (kap. 6.1)
 - o Urbanistický vývoj města Milevska (kap. 6.2)
 - o Informace o veřejných prostranstvích v Milevsku (kap. 6.3)
 - o Informace o veřejné zeleni v Milevsku (kap. 6.4)
 - o Zhodnocení projektů se zapojením městské zeleně v Milevsku (kap. 6.5)
 - o Zhodnocení současné územní studie sídelní zeleně v Milevsku (kap. 6.6)
- Návrh územní studie sídelní zeleně obsahující
 - o Analytickou část (kap. 7.1)
 - o Zhodnocení stavu zeleně (kap. 7.2)
 - o Nalezené závady a problematické lokality (kap. 7.3)
 - o Návrh (kap. 7.4)
 - o Přílohu v podobě karet lokalit a liniových prvků (příloha I.)
 - o Výkresovou dokumentaci obsahující výkresy, současného stavu, návrhu systému sídelní zeleně, etapizace opatření či intenzitních tříd údržby (přílohy II. až IX.)

5.10.4 Metodika hodnocení

Všechny řešené plochy jsou dle metodického rámce pro zpracování studií (Ministerstvo životního prostředí, 2014) řazeny do takzvaných funkčně-kompozičních jednotek zeleně (FKJZ), které zajišťují základní kompoziční strukturu zelených ploch v sídle. Vzhledem k požadovanému rozsahu práce a vymezení základních center a koridorů sídelní zeleně byly jako funkčně kompoziční jednotky zeleně řešeny formou prostorově vymezených lokalit s podobnými vlastnostmi a funkčními typy zeleně. Pro všechny tyto FKJZ je dále vytvořen hodnotící klíč, podle kterého jsou hodnoceny všechny plošně vymezené lokality na území města. Kritéria hodnotícího klíče jsou pro tuto práci následovná:

- Vymezení řešené plochy v rámci sídla
- Určení hlavních funkčních typů ploch
- Hlavní funkční náplň veřejných ploch
- Vytíženost veřejných prostranství
- Určení funkčních typů zeleně
- Přístupnost ploch zeleně

- Zastoupení zeleně v řešené lokalitě
- Prostorová struktura zeleně
- Druhová skladba zeleně
- Věková struktura zeleně
- Biologická hodnota zeleně
- Zdravotní stav zeleně
- Zatížení zeleně v dané lokalitě okolím
- Intenzitní třída údržby zeleně
- Kvalita současné péče o zeleň

Pro každé kritérium je následně vytvořena hodnotící pětibodová škála, do které se následně zařazují hodnocené plochy. Hodnotící kritéria včetně hodnotících škál byly buďto převzaty z jiných dokumentů, jakými jsou v tomto případě územní studie sídelní zeleně Pravčice (Sprinzlová, 2020) a územní studie sídelní zeleně obce Velešín (Kohlová, 2019) nebo byly přímo vlastnoručně určeny a klasifikovány pro konkrétní potřeby této práce.

Vzhledem k rozsahu práce s přesahem do okolní krajiny je zeleň dělena na dvě základní kategorie, a to zeleň městská a zeleň krajinná. Pro tyto dvě základní kategorie jsou určovány hlavní funkce, díky kterým veškeré řešené plochy dělíme na základní funkční typy, které zajišťují základní diferenciaci systému veřejné zeleně. Rozdělení na jednotlivé funkční typy je pro tuto práci řešeno obecně platnými funkčními typy s popisem odpovídajícímu místním podmínkám. Dělení zeleně na funkční typy bylo pro tuto práci přebráno z územní studie sídelní zeleně obce Velešín (Kohlová, 2019). Stejně tak byly z této studie pro následnou lepší orientaci použity i kódová označení jednotlivých funkčních typů s tím, že plochy se zelení v hlavní funkci jsou označovány jednopísmenným kódem (X) a plochy se zelení v doplňkové funkci dvoupísmenným kódem (XX). V rozsahovém rámci této práce bylo dělení na jednotlivé plochy a jejich následné určování hlavních funkčních typů implementováno do jednotlivých prostorově vymezených lokalit, kde byly jednotlivé funkční typy zeleně nalézající se v řešené lokalitě zapsány kódovým označením.

Funkční typy městské zeleně v hlavní funkci:

Parky (P) – Souvislá upravená plocha, na které plošná a prostorová struktura vegetačních prvků odpovídá potřebám pro plnohodnotný odpočinek. Skladba vegetačních prvků, dosahovaná intenzita péče, možnost rozvinutí programového řešení a kompozice činí z tohoto funkčního typu nejvýznamnější kompoziční celek krajinářské architektury. Požadavek na možnost poskytnutí účinné rekreace v přírodním prostředí je podmíněn dostatečným kompozičním a pěstebními potenciálem plochy a možností jeho případného využití

Parkově upravené plochy (U) – Menší parkově upravené plochy, u kterých převažuje dekorativní funkce. Na rozdíl od parku tyto plochy neposkytují možnost plnohodnotného prostředí pro odpočinek a možnost všestranně rozvíjet kompozici a program plochy. Jejich funkce v systému zeleně města je významná – vytváří mozaiku drobných ploch, která významně ovlivňuje upravenost (charakter) a specifičnost městských částí i celého sídla.

Rekreační zeleň (R) – Funkční typ může mít dva odlišné charaktery. Část ploch je lokalizovaná v silně urbanizovaném prostředí a tyto plochy představují značný rozvojový potenciál. V jiných případech se jedná o plochy u zařízení hromadné rekreace (sezónnost, časově omezený přístup) nebo přístupné plochy celoročně využívané – tyto především na okrajích intravilánu s minimální vybaveností. Plochy často navazují na krajinnou zeleň (lesní porosty).

Nábřeží (N) – Plochy vegetace podél vodních toků. Plošná a prostorová struktura umožňuje na dílčí části rozvoj rekreačních aktivit.

Hřbitovy (H) – Plochy účelového zařízení, které svým charakterem patří do soustavy městské zeleně.

Ochranná zeleň (T) – Plocha účelové zeleně zaměřené na snížení negativních vlivů různých provozů a zařízení. Vegetace plní nejčastěji funkci ochranné clony – psychohygienická funkce, zakončení dálkových pohledů, protihlukové clony.

Stromořadí (uliční, městské) (ST) – Městské uliční stromořadí. Samostatný funkční typ dotvářející prostorovou strukturu daného uličního prostoru. Metodická poznámka: pokud je stromořadí součástí jiného funkčního typu (např. parku, nábřeží apod.) jedná se pouze o vegetační prvek, který daný funkční typ tvoří (nikoliv o samostatný funkční typ zeleně) a samostatně tak není hodnoceno.

Urbánní lada (L) – Často neupravené plochy, volně přístupné, bez aktuální údržby. Charakteristickým znakem jsou spontánně vzniklé porosty (dřevin i bylin). Jedná se např. o stavební proluky, opuštěné plochy, plochy po staveništích nebo nevyužitá urbánní plochy ležící ladem.

Jiné (ostatní) (J) – Specifické plochy zeleně, svým charakterem nenáležící do žádného ze zde definovaných funkčních typů zeleně.

Funkční typy městské zeleně v doplňkové funkci

Zeleň obytných souborů (ZB) – Plochy vegetace uvnitř soustředěné bytové zástavby, bezprostředně navazující na zástavbu s určením k využívání obyvateli sídlišť. Zvláštností ploch je přítomnost charakteristické vybavenosti – dětská hřiště, pískoviště apod.

Zeleň občanské vybavenosti (ZC) – Jde o drobné plochy v okolí budov občanské vybavenosti, které nemají charakter parkově upravených ploch (funkce je podřízena charakteru vybavenosti).

Zeleň školních a kulturních zařízení (ZK) – Převážně vyhrazená zeleň s omezeným přístupem, převážně oplocená, náležející k areálům všech typů škol, církevních objektů a kulturním zařízením.

Zeleň sportovních areálů (ZS) – Plochy zeleně uvnitř sportovních areálů s upraveným režimem přístupnosti, náležejících k vyšší vybavenosti, např. stadiony, fotbalová hřiště, tenisové kurty aj. Zeleň je většinou ve formě parkově upravených ploch, pravidelně udržovaných.

Zeleň dopravních staveb (ZD) – Převážně liniové plochy zeleně bezprostředně navazující na komunikace a dopravní stavby.

Zeleň vodotečí (ZV) – Vegetační doprovody vodních toků a vodních ploch. Mají převážně liniový charakter a utváří velmi různorodou prostorovou stratifikaci. Jedná se o částečně upravované vegetační formace lemující vodní tok, převážně v intenzivně zastavěném nebo intenzivně ovlivněném území města.

Zeleň zdravotnických zařízení (ZZ) – Vyhrazená zeď s omezeným přístupem náležící k areálům vyšší vybavenosti (např. nemocnice).

Významný detail (VD) – Záměrně založené plochy zeleně zcela minimálního rozsahu tvořící doprovod různým drobným kulturním památkám a pozůstatkům (křížky, sochy, památníky apod.).

Funkční typy krajinné zeleně v hlavní funkci:

Kategorie ekologicky stabilních prvků

Mokřad, prameniště (KM) – Vegetační doprovod zamokřených a mokřích biotopů. Dřevinné porosty nebo travní porosty (zamokřené louky), většinou bez hospodářského využití. Vždy jsou významným refugiem ohrožených druhů rostlin, hmyzu, obojživelníků a plazů.

Niva, litorál, luh (KN) – Vegetační pás na hranici mezi vodními a terestrickými ekosystémy. Je tvořen dřevinami, bylinami a trvalými travními biomy. Efekt ekotonu v litorálním pásmu při kolísavé hladině vody vyvolává vysokou druhovou rozmanitost.

Květnaté louky (KY) – Plochy, na nichž extenzivní využívání přetrvalo až do současnosti a umožnilo vývoj travnato-bylinných společenstev, která nesou znaky antropogenního klimaxu. Další existence vzácných a ekologicky stabilních ekosystémů je vázána na lidské vlivy (kosení, sklizeň sena, pastva ...). V travním porostu vysoký podíl dvouděložných bylin, nízký podíl kulturních druhů trav. Typickým znakem krajinného rázu jsou solitérní dřeviny.

Lesní klimaxová společenstva (KZ) – Plochy, které vykazují přírodě blízkou druhovou skladbu a jsou na nich zřejmé znaky přirozené obnovy porostů v tzv. malém obnovním cyklu.

Kategorie ploch zeleně s rekreací

Krajinná rekreační (KR) – Většinou plochy trvalých travních porostů, doprovázené rozptýleným dřevinným porostem. Mohou být využívány např. jako pláže pro koupání, dětské a letní tábory, přírodní hřiště, tábořiště, kempinky apod. Souvislé plochy zeleně ve volné krajině slouží ve zvýšené míře oddechu, rekreaci, pobytu v přírodě. Tomuto cíli je podřízeno i vybavení ploch stavebními objekty do 20% rozlohy základní plochy.

Kategorie prostorotvorných prvků

Vegetace vodních toků a nádrží (KN) – Břehové porosty potoků, které svým krajínotvorným významem překračují význam vlastní vodoteče nebo potoční nivy. Často uměle zakládáné porosty, jejichž význam je spíše estetický než ekologický. Vzhledem k údolní poloze významná pohledová expozice z různých míst údolí.

Zelené horizonty (KH) – Plochy zeleně se specifickou funkcí v dálkových pohledech na exponovaných hřebeticích. Vegetace má prostorotvornou funkci.

Plochy integrovaných krajinných stop (KI) – Liniové porosty dřevin, trav a bylin, v nichž dochází ke splynutí více významných krajinných funkcí (např. doprovodné porosty vodního toku s cestou, turistickou značkou, zpravidla s cyklistickou stezkou).

Porosty mimo lesní půdní fond (KF) – Lesními porosty stromy a keře lesních dřevin, které v daných podmínkách sice plní funkce lesa, ale nejsou na pozemcích určených k plnění funkcí lesa.

Vegetační clony (KT) – Porosty dřevin se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodochrannou, klimatickou nebo krajínotvornou.

Harmonický segment krajiny (KK) – Krajínářsky hodnotné území

Kategorie ploch pro biotechnickou stabilizaci

Vegetace svahů (KE) – Vegetační plochy a linie, které zůstaly zachovány v zemědělsky využívaném území – protierozní meze, kamenice, hrázky, zvodonče a další terénní tvary s vegetačními prvky, které slouží k úpravě hydrického režimu svahu a k rozptylování soustředěného odtoku vody. Mimo této základní funkce mají i krajínotvornou a ekologickou funkci, jsou refugiem hmyzu, ptactva. Z hlediska obnovy jde často o plochy ve vývoji.

Vegetace plošin (KA) – Vegetační prvky na plochách, které nemají mimořádný ekologický nebo prostorotvorný význam – jejich hlavní funkce spočívá v obecně uznávaném přínosu pro akumulaci, retardační a retenční vlastnosti území.

Kategorie ploch pro produkci

Zařízené lesní porosty (KL) – Plochy zařízené a pěstované lesnickým způsobem. Podmínky využití určuje zpravidla lesní hospodářský plán.

Sady – extenzivní (KS) – Zpravidla extenzivní opuštěné sady s ovocnými uspořádanými v pravidelném sponu na vypuklých svazích jižní (V-Z) expozice.

Sady – intenzivní (KO) – intenzivní hospodářské sady

Plochy pro chov zvířete (KCH) – Plochy zařízené pro chov zvířete, většinou se jedná o obory, obůrky, pastviny.

Kategorie lada a prvků ve vývoji

Postagrární lada (XP) – Plochy se stopami hospodářského využívání – refugia původně a přirozeně nedřevinných ekosystémů. Extenzivní využívání a absence antropických zásahů v současnosti zpravidla vede k vytvoření travnato-bylinných společenstev xero – nebo subxero – termofytních.

Urbánní lada (KU) – Opuštěné nebo zbytkové plochy v intenzivně urbanizovaném území se zřetelnými znaky spontánní sukcese s účastí synantropní flóry a fauny

Subxerofytní lada (KX) – Plochy se stopami hospodářského využívání bývají refugii původně a přirozeně nedřevinných ekosystémů. Extenzivní využívání a absence antropických zásahů v současnosti zpravidla vede k vytvoření travnato-bylinných společenstev se zřetelnými znaky sukcese v koštnické potravní síti. Většinou jde o velmi cenné typy ekosystémů, reality stepních lad a opuštěných květnatých sadů.

Vlastní hodnotící stupnice jednotlivých vyjmenovaných kritérií jsou skládána do pětistupňové škály, přičemž jako vzorové dokumenty pro vytvoření objektivních klasifikačních stupňů byly použity územní studie sídelní zeleně ze sídel Jindřichův Hradec, Pravčice a Velešín (Cimbůrková, 2019; Sprinzlová, 2020; Kohlová, 2019).

Zhodnocení vytíženosti plochy:

1 – Vysoká vytíženost – Plocha téměř neustále využívána návštěvníky včetně ploch trávníků, mobiliáře a dalších umístěných prvků. Zároveň zde dochází k nejvyšší míře potenciálního poškození trávniku nebo vysazených dřevin. U vysoce vytížených ploch mohou návštěvníci na plochách vykonávat nejenom volnočasové aktivity, ale i různé sporty nebo sofistikovanější aktivity.

2 – Značná vytíženost – Sezónní nebo periodicky zatěžované plochy různými aktivitami návštěvníků jako například rekreace, volnočasové aktivity nebo běžná chůze. Na značně vytížených plochách však dochází k velkému počtu návštěvníků, zvýšenému riziku poškození trávnickových porostů i možnosti tvorby nepořádku a dalších negativních vlivů pro tyto plochy.

3 – Běžná vytíženost – Vytížení ploch odpovídá obvyklému zatížení zeleně v podobě přítomnosti návštěvníků časově plynule rozložené bez intenzitních špiček přinášejících zvýšená rizika v podobě poškození místní vegetace. Návštěvníci zpravidla nevstupují na zatravněné plochy a územím prostupují po zpevněných cestách, zeleň zde zajišťuje spíše místo pro odpočinek návštěvníků a jako prvek pro zatraktivnění prostoru.

4 – Nízká vytíženost – Zeleň s nízkou vytížeností je využívána obyvateli sídla pouze jako doplňující prvek bez jejího aktivního využívání. Často může mít funkci izolační nebo ekostabilizační. Návštěvníci obvykle nepřichází do přímého kontaktu se zelení, často mohou být tyto plochy využívány jako místa pro venčení psů, plochy pro účelové využití jako například pro sušení prádla nebo klepání koberců. S nižší vytížeností zde klesá i potenciální riziko poškození vegetace a nutnost zvýšené údržby místa.

5 – Minimální vytíženost – Místa s minimální vytížeností se obvykle nachází mimo běžné docházkové vzdálenosti místních, v méně atraktivních lokalitách, nebo místech bez předpokládaného využití. Veřejnost v těchto místech netráví volný čas, nepřichází do přímého kontaktu s vegetací a běžně dochází pouze k plynulému průchodu obyvatel danými plochami. Místa s minimální vytížeností tak bývají využívána pouze k venčení domácích mazlíčků a jako místo pro volně žijící živočichy. Díky tomu může v určitých místech docházet k plynulému přechodu z městských ploch zeleně do volné krajiny.

Přístupnost řešené plochy:

1 – Plochy veřejně přístupné bez omezení – jedná se o plochy zpravidla ve vlastnictví obcí bez soukromého podílu určené všem bez rozdílu a jakýchkoli omezení. Obecně jsou to nejenom veřejná prostranství měst, ale i například sportovních areálů či ploch spadajících pod určité společnosti.

2 – Plochy veřejně přístupné s určitým omezením – Plochy přístupné s omezením mohou být chápány různými způsoby. Obvykle se však jedná hlavně o omezení v podobě časové dostupnosti pouze v určitou část dne.

3 – Plochy přístupné pouze určité skupině lidí – Plochy s přístupností pouze pro určitou skupinu lidí mohou být brány z několika pohledů. Buďto se jedná o plochy vyhrazené lidem, kteří svůj vstup podmiňují placením za návštěvu, nebo se může jednat o plochy s omezeným přístupem pro handicapované, nebo i plochy vyhrazené například pouze zaměstnancům dané instituce ať už v podobě soukromé firmy nebo třeba škol.

4 – Plochy soukromé s určitým omezením – Jedná se často o plochy, které jsou sice v soukromém vlastnictví, avšak za běžných podmínek si není pozorovatel vědom soukromého vlastnictví. Tato prostranství obvykle působí čistě veřejným dojmem, mohou se vyskytovat ať už u obytných budov, tak i větších stavebních komplexů jako administrativní budovy a jiné. Vstup do těchto prostor však může být omezený ať už třeba návštěvním řádem, tak i například různými druhy oplocení pozemků.

5 – Plochy nepřístupné – Zde se jedná o všechny plochy ať už soukromé či veřejné, které jsou z jakéhokoli důvodu znepřístupněny zákazovými značkami nebo oplocením. U těchto ploch není předpokládán vstup cizích osob, čemuž následně odpovídá i odlišné funkční využití pozemku.

Zastoupení zeleně v řešené ploše:

1 – Výborné, ideální

2 – Převážně vhodné

3 – Průměrné

4 – Nevhodné

5 – Nedostatečné, chybějící

Prostorová struktura zeleně:

1 – Výborná, ideální

2 – Převážně vhodná

3 – Průměrná

4 – Nevhodná

5 – Nedostatečná, chybějící

Druhov skladba zelen:

- 1 – Vborn, ideln
- 2 – Pevzn vhodn
- 3 – Prmrn
- 4 – Nevhodn
- 5 – Nedostaten, chybějící

Vkov struktura zelen:

- 1 – Vborn, ideln
- 2 – Pevzn vhodn
- 3 – Prmrn vhodn
- 4 – Nevhodn
- 5 – Zcela nevhodn

Biologick hodnota zelen:

- 1 – Velmi vysok
- 2 – Vysok
- 3 – Prmrn
- 4 – Ni
- 5 - Nzk

Zdravotn stav zelen:

- 1 – Vborn, ideln
- 2 – Vhodn
- 3 – Prmrn
- 4 – Nevhodn
- 5 - Nedostaten

Zatížení zelen v řeen ploše okolím:

- 1 – Minimln
- 2 – Nzk
- 3 – Bn
- 4 – Vy

- 5 – Vysok

Intenzitní třda udržby zelen:

- 1 – Velmi vysok
- 2 – Vysok
- 3 – Prmrn
- 4 – Nzk
- 5 – Velmi nzk

Kvalita souasn pe o zeleň:

- 1 – Vborn, ideln
- 2 – Pevzn vhodn
- 3 – Prmrn
- 4 – Nzk
- 5 – Nedostaten

Podobně jako jsou hodnoceny jednotlivé lokality s podobnou skladbou zeleně, mají podobná hodnotící kritéria i významné liniové prvky v podobě alejí, stromořadí nebo významných krajinných prvků utvářejících místní krajinu. Pro tuto práci byla tato kritéria podobně jako kritéria pro jednotlivé plochy převzata z již dostupných územních studií. Kritéria pro hodnocení liniové zeleně jsou následující:

- Počet stran stromořadí
- Počet řad
- Dostupnost stromořadí
- Druhová skladba stromořadí
- Věková struktura stromořadí
- Biologická hodnota stromořadí
- Zdravotní stav stromořadí
- Intenzitní třída údržby o stromořadí
- Kvalita současné péče o stromořadí

Počet stran stromořadí

1 – Jednostranné stromořadí

2 – Oboustranné stromořadí

Počet řad

1 – x – počet řad stromořadí na jedné straně

Dostupnost stromořadí:

1 – Ideální polohová i časová dostupnost

2 – Dobrá dostupnost

3 – Dostupnost v běžné docházkové vzdálenosti

4 – Dostupnost v docházkové vzdálenosti s výhradami

5 – Dostupnost mimo docházkovou vzdálenost s problematickým přístupem

Druhová skladba stromořadí:

1 – Výborná, ideální

2 – Převážně vhodná

3 – Průměrná

4 – Nevhodná

5 – Nedostatečná, chybějící

Věková struktura stromořadí:

1 – Výborná, ideální

2 – Převážně vhodná

3 – Průměrně vhodná

4 – Nevhodná

5 – Zcela nevhodná

Biologická hodnota stromořadí:

1 – Velmi vysoká

2 – Vysoká

3 – Průměrná

4 – Nižší

5 – Nízká

Zdravotní stav stromořadí:

1 – Výborný, ideální

2 – Vhodný

3 – Průměrný

4 – Nevhodný

5 – Nedostatečný

Intenzitní třída údržby o stromořadí:

1 – Velmi vysoká

2 – Vysoká

3 – Průměrná

4 – Nízká

5 – Velmi nízká

Kvalita současné péče o stromořadí:

1 – Výborná, ideální

2 – Převážně vhodná

3 – Průměrná

4 – Nízká

5 – Nedostatečná

6 Milevsko – informace o městě a stavu veřejných prostranství včetně systému veřejné zeleně

6.1 Informace o řešeném území

Milevsko nacházející se v severní části Jihočeského kraje je v současné době městem přibližně s osmi tisíci obyvateli. Svou velikostí a polohou je zároveň obcí s rozšířenou působností, pod kterou spadá dalších 25 obcí, kdy celé ORP se nachází uvnitř okresu Písek. Polohou se město nachází uprostřed rozlehlé kotliny v oblasti Středočeské pahorkatiny ve zvláště krajinně jižně od Cunkovského hřbetu. Přibližně stejná dojezdová vzdálenost do nejbližších okresních měst Písek a Tábor je dána již historicky, kdy Milevsko bylo založeno na křížení obchodních stezek, čemuž odpovídá i pozdější rozvoj celého sídla. Tato skutečnost, že Milevsko bylo založeno na obchodních stezkách je patrný i do dnešních dnů, kdy namísto obchodních cest se zde protíná hned několik důležitých silnic v podobě komunikace první třídy

I/19 vedoucí od Tábora směrem na Rožmitál nad Třemšínem a komunikací II/105 ve směru od Písku na Sedlčany a dále pak na Prahu. Ačkoli není Milevsko svou rozlohou ani počtem obyvatel velkým sídlem, pro řadu okolních obcí je důležitým spádovým místem, a to včetně větších obcí v dojezdovém okruhu deseti až patnácti kilometrů v závislosti na různých obcích. Tomu také odpovídá i celková rozloha spádového území, která je v současné době podobná jako v případě okresního města Písku. Z tohoto důvodu je tak Milevsko velmi důležitým a spádovým městem pro poměrně velký počet lidí, kteří sem směřují nejen za účelem vyřízení podstatných administrativních záležitostí, ale i za účelem kultury, práce, školy, nákupů a dalších důležitých činností.

Obrázek 33: Pohled na Milevsko ze severovýchodu (Řezáč, 2021)

6.2 O Milevsku – vývoj urbanistický

Urbanistický vývoj v Milevsku byl v průběhu času ovlivňován hned několika faktory na rozdíl od jiných měst. Kromě historického vývoje hrály při rozvoji města velkou roli i majetkoprávní vztahy a vedení správy města. První zmínky o osídlení oblasti pocházejí již z doby 8. století, kdy první písemná zmínka pochází z roku 1184, která mluví o sídle Jiřího z Milevska, který zde následně zakládá klášter roku 1187 (Historie města, 2022). Samotný klášter je jedním z hlavních historických milníků. S výstavbou kláštera je úzce spojena i historie samotného Milevska. Původní osada ležící na cestě spojující Prahu se Salzburkem postupně po výstavbě kláštera rostla a již na konci 13. století byla povýšena na městečko s určitými právy. Status města pak Milevsko získává v roce 1419 (Kroh, 1987). Ačkoli město už od dokončení kláštera a jeho postupného rozmachu na jeden z největších a dobře opevněných klášterních komplexů v Čechách sloužilo jako sídliště služebníků klášterního dvora, bylo celé tehdejší Milevsko situováno poměrně značně daleko jihozápadně od kláštera. Důvodem pak mohly v tehdejší době být ať už náboženské nebo strategické důvody kombinované s morfologickým uspořádáním lokality, kdy mezi městem a klášterem vedl nejenom Milevský potok, ale i značně široká potoční niva. Následně v roce 1420 byl klášter vypálen Husity a následně odprodán Rožmberkům. Postupem času moc kláštera slábne až do jeho celkového zániku v polovině šestnáctého století. Sledem těchto událostí se střed osídlení začíná situovat do místa dnešního náměstí Edvarda Beneše založeného na křížení obchodních cest, kdy právě jednotlivé cesty daly za vznik základnímu půdorysu středu tehdejšího sídla (Kuča, 1998). Zlom v historii města nastává v roce 1513, ve kterém rozsáhlý požár zapříčinil vyhoření velké části Milevska. Tato událost však dala za vznik výstavbě nových a více reprezentativních budov včetně vybudování prvního kostelíka sv. Bartoloměje a město získává i další práva. Rozvoj a získávání dalších práv utíná třicetiletá válka, po které připadá milevský klášter Strahovským premonstrátům a město na rozdíl od kláštera začíná upadat. Postupně se situace zhoršovala, až v roce 1676 byly téměř dvě třetiny domů pustých. V závislosti na stále se zhoršujícím stavu města byla přijata opatření k nápravě tohoto stavu, kdy první zmínky o postupném růstu města nastávají v roce 1702 (Bervida, 1984). Ačkoli se míra neosídlených budov s postupem času zmenšovala, stále zde přetrvávaly spory mezi samotným městem a klášterem a Milevsko dlouhá léta živořilo. To mohou dokládat i fakta, kdy samotný klášter procházel rozsáhlou barokní přestavbou, zatímco obyvatelé města postihovaly různé epidemie a hladomory až do konce osmnáctého století. Zlom nastává na přelomu osmnáctého a devatenáctého století, s rozvojem řemesel přichází i stavební rozmach v podobě zdvojnásobení počtu domů a zkulturnění centra města. Výstavba pak reflektovala dobovou cestní síť radiálního charakteru především západně až jihozápadně od centra města. Rozvoj začal stagnovat až ke konci devatenáctého století. V tu dobu bylo Milevsko s téměř dvěma tisíci obyvateli poměrně velkým sídlem, které však postrádalo logicky formovanou urbanistickou strukturu, namísto které bylo celé město tvořeno hlavně neuspořádanou a značně složitou cestní sítí (Kuča, 1998). V této době se však začínají ve městě vyskytovat i důležité stavby v podobě nového kostela sv. Bartoloměje, pošty, sokolovny a dalších veřejných budov jako třeba škola nebo spořitelna (Bervida, 1984). Největšího rozvoje v historii Milevska dosáhlo až po skončení druhé světové války, kdy v roce 1948 bylo rozhodnuto o výstavbě dnešních Závodů na výrobu vzduchotechnických zařízení. Současně

při otevření podniku začala v roce 1950 i masivní výstavba pro zaměstnance, kdy díky příchodu nových pracovních sil vzrostl počet až téměř na trojnásobek předválečných počtů. S rostoucím počtem obyvatel následovaly stavby dalších podniků, ale i občanské vybavenosti v podobě několika mateřských škol, druhé základní školy, kulturních zařízení nebo obchodů či sportovních areálů jako například fotbalový a zimní stadion (Kroh, 1987). Náhlý rozvoj města jak v občanské, tak výrobní sféře však bohužel znamenal i nenávratné změny nejenom v jeho celkovém obrazu, ale i rázu historického centra, kdy v důsledku rozvoje byla velká část staré zástavby zbořena a nahrazena novými budovami nekorespondujícími s původním historickým duchem okolních budov. Podobné změny se následně odehrály i v dalších částech města, kde postupně docházelo k demolici starých objektů ať už v důsledku potřeby nových komunikací nebo nové výstavby. Celkově tak v dnešní době není Milevsko památkově zajímavé město a jediným historicky hodnotným komplexem zůstává klášter a přilehlý areál procházející postupnou rekonstrukcí (Kuča, 1998). Po revoluci vrcholí rozvoj Milevska jakožto města čítajícího necelých deset tisíc obyvatel. Od té doby se začínají počty obyvatel snižovat až na současných přibližně 8000 obyvatel, se kterými se utlumuje i rozsah nové výstavby omezující se pouze na pár vybraných lokalit navazujících na okraje staré zástavby. Čísla statistického úřadu však ukazují současný trend postupného smršťování sídla i za současného mírného přibývání počtu čísel popisných (ČSÚ, 2022).

Obrázek 34: Centrum Milevska v roce 1948 (Šindelář, 2022)

6.3 Veřejná prostranství v Milevsku

Systém veřejných prostranství včetně jejich velikosti a funkčního využití ve značné míře reflektují dosavadní urbanistický vývoj města. Podle jednotlivých vývojových fází města tak můžeme v Milevsku nalézt veřejná prostranství od historického rázu až po velkoryse plánovaná komplexní prostranství v oblastech sídlištní výstavby. Bohužel tato veřejná prostranství podobně jako systém výstavby představují například v případě sídlištních bloků komplexní subsystémy včetně občanské vybavenosti, parkových ploch, hřišť a podobných prvků, avšak jako celek s ostatními prostory ve městě nekomunikují a jedná se tak spíše o ostrovní celky namísto komplexně propojeného systému. Obdobně je tomu i při návaznosti veřejných prostranství na místa v blízkém okolí města, ke kterým zpravidla chybí už samotné pěší propojení a opět tak ani vzdáleně pro potenciálního návštěvníka nepůsobí jako jeden celek. Obecněji je tak možné konstatovat, že v Milevsku až na výjimky v určitých oblastech nechybí veřejná prostranství tak jako spíše zajištění spojení jednotlivých veřejných prostranství mezi sebou.

Funkční rozdělení veřejných prostranství v Milevsku			
Plochy veřejných prostranství s převažující funkcí	Celková rozloha (ha)	Procentuální zastoupení ve veřejném prostoru	Procentuální zastoupení v zastavěném území města
Společenskou	6,13	5,49	1,60
Obchodní	1,35	1,21	0,35
Shromažďovací	3,61	3,23	0,94
Dopravní	53,49	47,86	13,95
Rekreační	33,18	29,69	8,65
Obytnou	14,00	12,53	3,65

Tabulka 1: Funkční rozdělení veřejných prostranství v Milevsku (Řezáč, 2022)

Při hodnocení plošného zastoupení veřejných prostranství je z příložené tabulky možné konstatovat, že veřejná prostranství v současné době zauímají téměř třetinu veškerého zastavěného území města, přičemž, nejvyšších rozloh zde dosahují plochy s převažující dopravní funkcí zastupující více jak padesát procent veškerého veřejného prostranství ve městě. Oproti tomu je však zeleň zastupovaná z velké části v plochách rekreačních hned po plochách s převažující dopravní funkcí druhým plošně nejvíce zastoupeným typem veřejného prostranství a významně tak spoluutváří celkový obraz veřejného prostoru. Při pohledu na plošné rozdělení veřejných prostranství v příloženém mapovém výstupu „IV. Výkres funkčního rozdělení veřejných prostranství“ obsahově převzatého z vlastní bakalářské práce (Řezáč, 2021) a mírně upraveného pro potřeby této práce, je dobře viditelný postupný rozvoj veřejných prostranství společně s místní zástavbou a typovým určením této zástavby.

Obrázek 35: Jedno z hlavních veřejných prostranství v podobě náměstí E. Beneše (Řezáč, 2021)

Obrázek 36: Parkově upravená plocha na Starém sídlišti v zimním hávu (Řezáč, 2021)

6.4 Zeleň v Milevsku

Zeleň měla, má a nejspíš i bude mít pro Milevsko velmi velký význam. Vzhledem k okolní krajině, reliéfu i současnému využití krajiny má zeď ať už městská, soukromá nebo čistě přírodní významný vliv na podobě širšího území i na samotné místní obyvatele. Pokud se budeme zabývat čistě městskou zelení, je možné tvrdit, že v přepočtu plochy veřejné zeleně na jednoho obyvatele se Milevsko řadí k nadprůměrným sídlům, stejně tak je tomu i v případě soukromé zeleně, která zde zastupuje nemalý podíl jak v plošném, tak i vizuálním obrazu města. Z vyhlídkových bodů reprezentuje zeď ve městě hned vedle stavebních dominant v podobě kostela a kláštera další významný prvek, který v množství případů funguje i jako místní orientační bod nejenom z těchto vyhlídkových bodů, ale i na mnoha místech po městě. V současné době navíc zeď doprovází i téměř všechna významná místa včetně kulturních památek, a významných městských staveb. Věková, druhová i prostorová skladba zeleně pak obvykle odpovídá datování okolní výstavby včetně veřejných prostranství. Funkční využití ploch veřejné zeleně pak podobně jako její další vlastnosti vychází hlavně ze struktury místní zástavby a navazujících požadavků vyplývajících v dané lokalitě.

Obrázek 37: Schéma veřejné zeleně v Milevsku

Obrázek 38: Schéma soukromé zeleně v Milevsku

6.5 Zhodnocení vybraných projektů se zapojením městské zeleně

Pro bližší přiblížení současného stavu zeleně v Milevsku byly v následující kapitole vybrány ať už realizované nebo prozatím připravované projekty se zapojením nebo blízkou návazností na městskou zeď, které výrazně přispívají k jejímu současnému obrazu. Jedná se tak nejenom o běžné revitalizační projekty, ale i různé projekty zvyšující průchodnost územím, zvyšující celkovou atraktivitu města nebo akce zaměřené pro širší okruh obyvatelstva. Pro lepší přehled byly následující vybrané projekty seřazeny chronologicky podle časové osy, aby i zde byl viditelný postupný vývoj systému městské zeleně.

6.5.1 Milevský vyhlídkový okruh

Milevský vyhlídkový okruh byl v Milevsku vyznačen už koncem 70. let jako turistická stezka po blízkém okolí Milevska. Okruh byl vyznačen přímo z centra města na náměstí E. Beneše přes klášterní komplex, Židovnu a osadu Staňkov až k Líšnickému rybníku, odkud dále prochází okolo přírodní památky Dehetník na Staré sídliště, Písecké předměstí a Hajdu až k vrchu Zvíkovec. Druhá polovina okruhu vede přes Zbelítov a přírodní památku Boukal až k rybníku Váša, odkud se stáčí zpět k milevskému klášteru. Na původně vyznačený okruh v podobě turistické stezky navázala naučná stezka s několika zastaveními a naučnými tabulemi o místních zajímavostech. Přibližně polovina Milevského vyhlídkového okruhu se shoduje s naučnou stezkou Na Onen Svět, procházející přes celý tamní region. Milevský vyhlídkový okruh je tak celkově do značné míry využívaným pro pěší nebo cykloturistiku, kdy některé jeho části zde fungují i jako důležité spojnice s městem blízkými rekreačními lokalitami. Zároveň však i zde existují negativně vnímající aspekty v podobě křížení nebo dokonce k vedení okruhu přímo po frekventovaných komunikacích, kde může docházet hlavně pro děti k velkému nebezpečí. Tato nebezpečná místa pak významně snižují atraktivitu celého okruhu a zároveň jej pro jeho návštěvníky spíše rozdělují na několik samostatných sekcí.

Obrázek 39: Část Milevského vyhlídkového okruhu u Staňkova (Řezáč, 2022)

Obrázek 40: Líšnický rybník ležící na trase Milevského vyhlídkového okruhu (Řezáč, 2022)

6.5.2 Výstavba nekrytého koupaliště v ulici Petrovická

V roce 2011 byla otevřena jedna z významných staveb občanské vybavenosti pro Milevsko a širší okolí, a to areál místního koupaliště. Stavba dvojice nekrytých bazénů společně se zázemím v podobě toalet, sprch, občerstvení a šaten byla navíc doplněna o dětské hřiště, hřiště na plážový volejbal a množství přilehlé zeleně. Dříve nevyužívaná plocha v sousedství parku Bažantnice a tenisových kurtů se tak v letních měsících stala jedním z hlavních míst ve městě pro trávení volného času. V současné době koupaliště funguje v závislosti na počasí od června do září, kdy je možné z tohoto místa navázat i dalšími volnočasovými aktivitami jako jízda na kole či pěší turistikou do nedaleké přírody. Bohužel i zde se nacházejí nedostatky v podobě nekvalitního parkoviště, nedostatečné příjezdové komunikace, a hlavně celkem obtížného pěšího spojení vedoucího přes místní frekventované komunikace. Kromě toho zde doposud není umožněno ani přímé spojení s parkem Bažantnice a přilehlým klášterem a blízké okolí koupaliště je v současnosti nevyužíváno v podobě luk a neudržovaných ploch. Tyto okolnosti tak pro návštěvníky rozhodně nebudí dobrý dojem a výrazně snižují celkové vnímání lokality. V aktuálním návrhu územního plánu jsou již okolní plochy řešeny jako plochy sportovní, avšak díky složitým majetkoprávním vztahům zde hrozí zdoluhavá řešení do budoucna zlepšující úroveň celé této lokality.

Obrázek 41: Areál milevského koupaliště (Řezáč, 2022)

Obrázek 42: Vstup na milevské koupaliště (Řezáč, 2022)

6.5.3 Rekonstrukce parku na Starém sídlišti

Doposud jedním z nejrozsáhlejších projektů v novodobé historii města Milevska je revitalizace zeleně na Starém sídlišti. Projekt ať už svým plošným rozsahem nebo finanční náročností překonávající doposud veškeré ostatní revitalizace byl realizován v letech 2013 a 2014 na ploše přibližně devíti hektarů a ve své podstatě zahrnoval komplexní revitalizaci zeleně, novou strukturu pěších komunikací, mobiliář, dětské hřiště a postupně i realizaci nového veřejného osvětlení nebo navazujících chodníků. Na revitalizaci zeleně v plném rozsahu byla získána městem sedmdesáti pěti procentní dotace, přičemž celkové náklady na akci byly v době vzniku

projektu odhadovány téměř na deset milionů korun. Zhotovitelem projektové dokumentace byla pověřena Ing. Naděžda Žaludová, která tak vytvořila pro město i nový pohled na budoucí obraz městské zeleně a v následujících letech se stala téměř výhradním zhotovitelem projektové dokumentace. Po téměř deseti letech od začátku revitalizace je možné dostatečně zhodnotit kvalitu provedení i samotný návrh. Je třeba konstatovat, že v současné době se v Milevsku jedná o jeden z nejzdařilejších projektů, kdy nově vysázená zeleň dobře koresponduje se vzrostlými dřevinami, lidé rádi v parku tráví čas ať už pouhým odpočinkem, tak i různými volnočasovými aktivitami nebo vycházkami s dětmi. Cestní síť dobře reflektuje hlavní místní trasy, nedochází tak k vyšlapávání trávníků v nevhodných místech, díky nižšímu zastoupení keřových porostů nevznikají v parku nepříjemná zákoutí ani místa pro hromadění odpadků a jiných nečistot. Celkově je tak možné revitalizaci považovat za úspěšný projekt, kde jedinými neduhy současného řešení je menší počet parkovacích míst pro místní, kteří často zajíždějí i do zatravněných míst a z hlediska výsadby se jedná hlavně o kombinování keřového a stromového patra v těsné blízkosti s nevhodně použitými podkladovými materiály v podobě mulčovací kůry. Právě tato místa působí nejvíce problematickým dojmem, kdy i přes zvýšenou míru údržby se v keřích udržuje velké množství spadaneho listí, kdy navíc dochází k častému živoření keřů v důsledku nedostatku slunečního svitu. Tím se stávají pohledově neatraktivními a částečně kazí dojem celého parku.

Obrázek 43: Veřejná zeleň mezi jednotlivými bytovými domy (Řezáč, 2022)

Obrázek 44: Centrální část parku (Řezáč, 2022)

6.5.4 Výstavba cyklostezky do lokality Hajda

Jedním z důležitých projektů na zvýšení prostupnosti územím pro pěší i cyklisty byla výstavba místní cyklostezky spojující Písecké předměstí s místní částí Hajda, odkud se cyklostezka dále napojuje na síť lesních cest. Stavba probíhala v roce 2013 a kromě výstavby samotné cyklostezky byla provedena i výsadba doprovodné zeleně, posezení i drobného mobiliáře podél cesty. Na cyklostezku byla záhy převedena i část Milevského vyhlídkového okruhu potenciálně zvyšující její atraktivitu. Celá stavba se nese v přírodním duchu s mlatovým povrchem, dřevěným mobiliářem a zpevňujícími hliněnými valy. V lesích cyklostezka plynule

přechází do lesní cesty a v současné době funguje jako jedna z hlavních spojnic města a blízké přírody. Na stavbu této cyklostezky o délce necelého jednoho kilometru však již nenavazují další projekty, což výrazně snižuje samotnou atraktivitu stezky. Přechod do lesní cestní sítě zde nepředstavuje výraznější problém, avšak vstup na cyklostezku směrem od města je možný pouze přes křižovatku hlavní páteřní komunikace s absencí přechodu, chodníků a jakýchkoli bezpečnostních prvků. Jedná se tak zatím o velmi nebezpečné místo naprosto nevhodné hlavně pro mladší jedince. V současné době se stává problematickým i samotný povrch cyklostezky. Vzhledem ke své poloze mezi poli a celým svým podélným profilem nacházejícím se ve svažitém terénu dochází téměř při každé větší dešťové srážce k vymílání povrchu a následně výraznému poškození nejenom svrchních vrstev cyklostezky, ale i třeba odvodňovacích prvků. Následná údržba je pak podstatně nákladnější a kvalita oprav již nedosahuje požadovaných parametrů. Čímž dochází k obecnému zhoršení kvality povrchu a zhoršení sjízdnosti pro cyklisty. Proto i v tomto ohledu je zde prostor pro zlepšení současného stavu.

Obrázek 45: Cyklostezka při pohledu od lesních porostů k městu (Řezáč, 2022)

Obrázek 46: Cyklostezka při pohledu od města do krajiny (Řezáč, 2022)

6.5.5 Revitalizace stromořadí v ulici Nádražní

V roce 2019 proběhla společně s opravou chodníků a veřejného osvětlení i revitalizace jednoho z nejdelších stromořadí v Milevsku v ulici Nádražní. Cílem revitalizace zde bylo odstranění zdravotně špatných a pro své okolí nebezpečných stromů zpravidla lip malolistých. Jako náhrada a doplnění stávající výsadby zde byly kromě lip vybrány i jeřáby muky. Doplnění výsadby probíhalo v pravidelných rozestupech v délce celé ulice od Tyršova náměstí až po vlakové nádraží, přičemž jednotlivé druhy vysazovaných dřevin byly skupinově střídány. I když zde výsadba probíhala jako forma náhrady za dosavadní dřeviny, byly při provádění revitalizace udělány i ty samé chyby. V současnosti se tak veškeré stromy nacházejí na totožné straně uličního prostoru jako veřejné osvětlení, což hlavně díky vzrostlejšími stromům způsobuje stínění svítidel větvemi a zhoršení osvětlení prostoru komunikace. Dále je třeba dodat, že veškerá výsadba byla situována do zeleného pasu často nedosahujícímu šířky ani 1,5

metru, dochází zde k poměrně velkému ohraničení dřevin okolními zpevněnými povrchy stejně jako vedení množství prvků technické infrastruktury buď přímo v zeleném pasu nebo v přilehlém chodníku. Díky stísněnému prostoru je zde také složitější údržba zeleně ať už jde o pravidelnou zálivku nebo o sekání okolní trávy. Výškový rozdíl mezi komunikací a zelenými pasy ve prospěch komunikace dále zajišťuje přísun nečistot z provozu přímo ke stromům, které tak hlavně v zimních měsících trpí nadměrným přísunem posypové soli. Současný stav sice napovídá možnému zapojení nové výsadby do prostoru, avšak množství prvků je zde nešťastně řešeno v neprospěch zeleně, která zde nemá optimální podmínky k životu a hrozí její neustálé poškození.

Obrázek 47: Šířkové uspořádání ulice Nádražní směrem z centra (Řezáč, 2022)

Obrázek 48: Nová výsadba stromořadí v Nádražní ulici nedaleko Domu kultury (Řezáč, 2022)

6.5.6 Křížová cesta

V oblasti Milevského kláštera se v posledních letech začínají provádět větší změny především stavebního rázu na historických komplexech. Kromě toho však nedávno v roce 2020 byla schválena a následně provedena stavba místní křížové cesty. Tato křížová cesta vede od kláštera ve směru na Vinice kolem morového hřbitova až na místní vrch nad klášterem. Kromě samotné cesty je přibližně v polovině její délky pro návštěvníky vyvedeno minimalistické přírodní posezení a po projití cesty mohou návštěvníci pokračovat dále směrem do okolní přírody a na blízký Vášův mlýn, nebo se vrátit zpět. Křížová cesta má 14 zastavení a je velice zajímavým doplněním k místnímu sakrálnímu komplexu Milevského kláštera. Bohužel na konci křížové cesty není dále nijak značena cesta jak na turistické trasy, tak ani na blízký Vášův mlýn. Pro návštěvníky ne zcela znalé místních podmínek tak není možné pokračovat dále, a tak pro mnoho lidí nemusí být tato cesta zajímavým zpestřením při trávení jejich volného času. Totéž platí i pro mnoho místních, kteří tak díky velmi špatné návaznosti křížové cesty na své okolí využívají raději konvenčních tras vedoucích zcela mimo současnou trasu křížové cesty.

Obrázek 49: Začátek křížové cesty nad areálem kláštera (Řezáč, 2022)

Obrázek 50: Křížová cesta s novou výsadbou ve volné krajině (Řezáč, 2022)

6.5.7 Revitalizace zeleně v ulici Komenského

Jednou z posledních větších investičních akcí v posledních letech byla revitalizace zeleně v západní části Komenského ulice, kde se řešila především zeleň v uličním prostoru mezi jednotlivými obytnými bloky s přesahem do poloveřejných míst navazujících na uliční prostory. Revitalizace probíhala v letech 2021 až 2022 a zahrnovala v sobě nejenom novou výsadbu, ale i odstranění starých dřevin, keřových porostů, živých plotů a celkovou změnu pojetí veřejného prostoru. Revitalizace zde probíhala etapově nejprve odstraněním starých dřevin a postupnou výsadbou jednotlivých skupin sazenic v různých obdobích. Provedené úpravy byly řešeny v podobném stylu jako v případě Starého sídliště včetně shodného autora návrhu Ing. Naděždy Žaludové. Návrh zde počítal především s odstraněním přerostlých jehličnanů a jejich nahrazením různými druhy listnatých stromů v liniové výsadbě v návaznosti na východněji položenou část ulice. V případě Komenského ulice však revitalizace neproběhla podle představ, kdy v jejím průběhu docházelo k množství chyb. Hned v první fázi zde nedošlo k důkladnému odstranění všech kácených dřevin, především pařezů, kořenů a následnému zarovnáání povrchu. Do takto neupraveného prostředí byly následně umísťovány nové sazenice a mobiliář opět bez koncové úpravy povrchů. Navíc zde došlo k nadměrnému užití mobiliáře, především pak laviček, které byly ve velké míře umísťovány celkem nešťastně do prostoru mimo pěší komunikace, v blízkosti vzrostlých keřů, v zákoutích a dalších nevhodných místech. Bohužel provedené úpravy nebyly poslední nekvalitní prací, kdy následná péče o zeleň v této lokalitě, svěřená zhotovující firmě, byla zcela nedůsledná. Jakákoli péče po výsadbě včetně pravidelné zálivky zde byla zanedbávána, díky čemuž hned během prvního roku došlo k výraznému úhynu rostlin, stromů, a naopak k rozvoji nežádoucích plevelů. Tím se na mnoha místech oproti původnímu stavu současný stav spíše zhoršil a nyní se pouze čeká na požadovanou nápravu ze strany prováděcí firmy.

Obrázek 51: Hlavní uliční prostor po revitalizaci (Řezáč, 2022)

Obrázek 52: Meziblokový poloveřejný prostor (Řezáč, 2022)

6.5.8 Revitalizace zeleně na Píseckém předměstí

Revitalizace zeleně na Píseckém předměstí odpovídá do značné míry revitalizaci zeleně v ulici Komenského, pouze s ročním odstupem, kdy Písecké předměstí v současné době prochází první fází regenerace zeleně v podobě kácení a probírky současných dřevin. Na rozdíl od předchozí ne příliš zdařilé revitalizace je zde prozatím více dbáno na kvalitu prováděných prací, důslednějšího odstranění pařezových zbytků stromů a úpravy povrchů. Trochu nešťastně však i zde dochází k až nadměrnému umísťování především laviček na méně vhodná místa. Jinak je však zde do současné doby revitalizace v této lokalitě poměrně úspěšná i vzhledem k rozvoji této části města jsou zde postupně připravovány i další projekty s účastí zeleně pro zvýšení kvality celého veřejného prostoru jako například revitalizace místní vodoteče nebo lepšího propojení města a navazující cyklostezky.

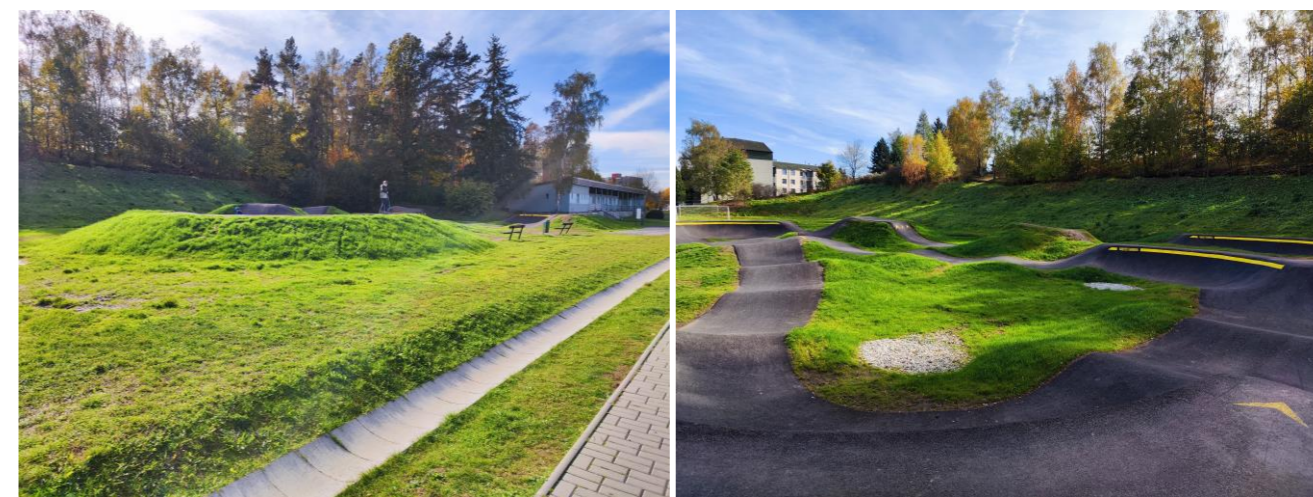

Obrázek 53: Cestní síť pod Píseckým předměstím (Řezáč, 2022)

Obrázek 54: Parkové plochy nad Suchanovým rybníkem s výhledem na centrum města (Řezáč, 2022)

6.5.9 Pumtracková dráha u zimního stadionu

Jedním z posledních dosud realizovaných projektů v Milevsku je nová pumtracková dráha. Sportovně zábavný prvek pro širší spektrum volnočasových aktivit byl postaven v rámci sportovního areálu u zimního a fotbalového stadionu vyplňující pomyslný hluchý prostor. Dráha sice není nikterak plošně rozsáhlá, svým rozsahem využití pro širší zastoupení hlavně mladých lidí a neomezeného přístupu po celý rok však zde pro mnoho lidí nabízí možnost trávení volného času a s tím i zvýšený zájem o tuto lokalitu i z pohledu širšího okolí. V případě velkého zájmu je možné tuto dráhu i dále rozšířit díky okolnímu volnému prostranství v současné době využívanému pouze jako doplňková tréninková plocha pro fotbalisty. Pro větší atraktivitu místa by však i zde bylo dobré přidání ať už drobného mobiliáře, který je zde postrádaný, tak i revitalizace současné okolní zeleně a zkulturnění přilehlého okolí, které zatím neodpovídá jinak reprezentativnímu duchu celého sportovního areálu.

Obrázek 55: Pumtracková dráha s pozadím místního lesoparku (Řezáč, 2022)

Obrázek 56: Prostorové uspořádání pumtrackové dráhy (Řezáč, 2022)

6.5.10 Revitalizace údolí Pod Lipami (Pytlácký potok)

Jedním z projektů, které se v posledních letech podařilo zrealizovat, je revitalizace potoční nivy v části Pytláckého potoka nacházejícího se nedaleko jižní hranice města Milevska. Čistě soukromý projekt financovaný částečně z evropských fondů byl realizován v posledních dvou letech a jeho součástí bylo nejenom odstranění starých a nemocných dřevin nejčastěji zastoupených vrbami, olšemi a jinými náletovými stromy, ale i komplexní změna dispozice této nivy. Změna zde zahrnuje revitalizaci téměř 800 metrů dlouhý a v průměru 40 metrů široký koridor kolem potoka, vybudování pětice menších vodních děl, množství doprovodných tůní, vytvoření meandrovitého charakteru toku a výsadbu množství doprovodné zeleně včetně širšího okolí. Celá stavba je zde provedena v přírodě velice blízkém charakteru s důrazem na vytvoření příhodných podmínek pro vodní faunu i flóru. Soustava malých rybníčků zde navíc může významně přispět k zadržení vody v krajině a zlepšení místních mikroklimatických poměrů. Ačkoli je celý tento projekt krátce po dokončení a není ještě zcela zapojen do okolí,

už nyní jde o významný krajinný prvek, který navíc může mít pozitivní vliv i na místní obyvatele, kterým se tak zde otevírají možnosti opravdu kvalitního spojení města a okolní krajinné zeleně.

Obrázek 57: Jedna z nových vodních nádrží na Pytláckém potoce (Řezáč, 2022)

Obrázek 58: Horní část revitalizovaného potoka se soustavou drobných vodních děl a tůní (Řezáč, 2022)

6.5.11 Rozhledna na místním vrchu Zvíkovec

Dlouho připravovaným a v současné době řešeným projektem je výstavba přístupové cesty a rozhledny na vrchu Zvíkovec nacházejícím se na západ od Milevska, odkud je rozhled nejenom na celé město, ale i do širšího okolí. Na projekt je v současné době zpracovávána studie proveditelnosti, na kterou by následně měl navázat samotný projekt a konečná realizace. Rozhledna by svou polohou měla být umístěna v blízkosti Milevského vyhlídkového okruhu, díky čemu by mohla ještě zvýšit popularitu tohoto místního turistického okruhu. Výstavbou této rozhledny by zároveň vzniklo v okolí Milevska první vyhlídkové místo, které bylo doposud postrádáno.

Obrázek 59: Vrch Zvíkovec pro budoucí rozhlednu (Řezáč, 2022)

Obrázek 60: Rozhledové poměry z vrchu Zvíkovec (Řezáč, 2022)

6.5.12 Současný územní plán města Milevska

Současný územní plán města Milevska je od svého schválení v roce 2000 platný až doposud a za tuto dobu prošel pěti změnami týkajícími se pouze vybraných lokalit. Poslední změna územního plánu tak proběhla v roce 2011, od kterého je jeho stávající podoba neměnná. Značně dlouhá doba platnosti územního plánu má však za následek množství nepříjemností vznikajících postupným rozvojem města. Kromě aktuálně již zastavěných rozvojových ploch a absence vymezení ploch nových v současném územním plánu také zcela chybí zakreslení územního systému ekologické stability a vymezení jeho následné ochrany, dále územní plán, respektive jeho část neobsahuje koncepci uspořádání krajiny a její veškeré náležitosti a chybí taktéž i vymezení ochrany okolní přírody ať už v textové, tak i v grafické podobě. Současný územní plán tak vůbec nepracuje s krajinnou a ani s městskou zelení s výjimkou navržených pouze výhledových ploch pro veřejnou zeleň.

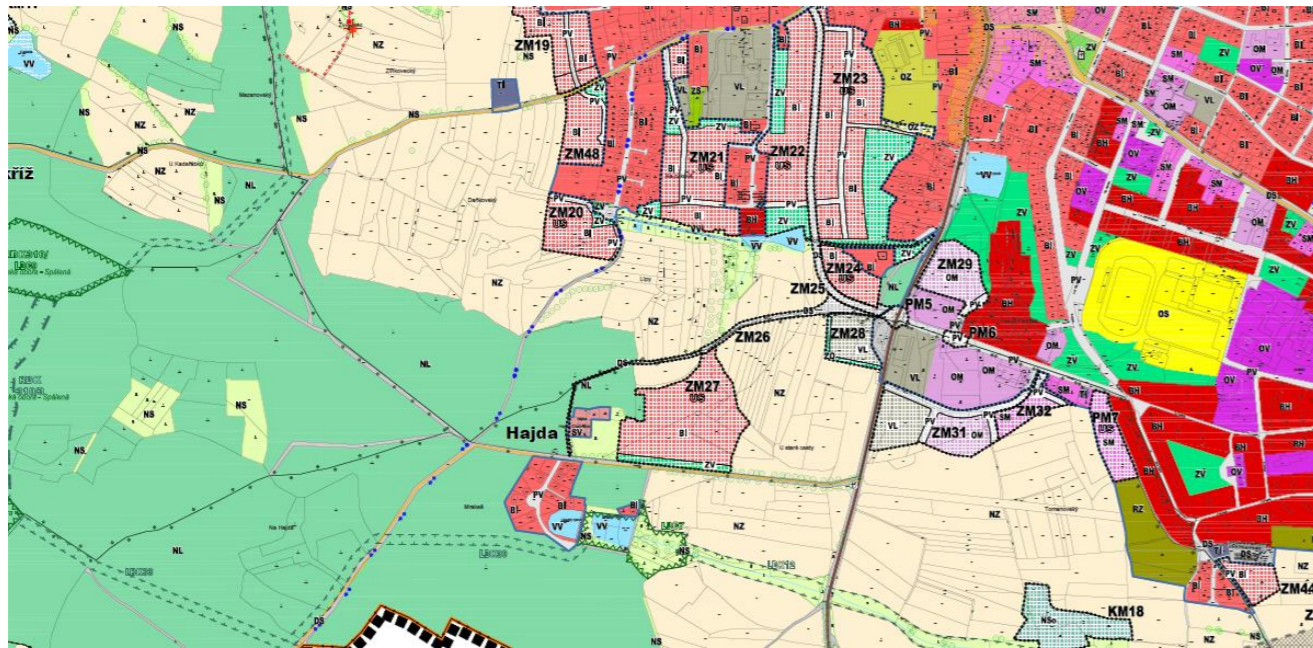

Obrázek 61: Výstřižek ze současně platného územního plánu (Brůha, 2008)

6.5.13 Nový územní plán města Milevska

Jedním z nejvýznamnějších projektů, který bere ohled i na systém zeleně ve městě, je v současnosti veřejně projednávaný nový územní plán. Ten ve svém posledním projednání ponechává většinu současných ploch veřejné zeleně beze změn a navrhuje do všech nových lokalit alespoň minimální množství zeleně. Zároveň však zde dochází i k postupnému ubírání ploch veřejné zeleně z již komplexně zastavěného území, kde na nátlak investorů zeleň ustupuje výstavbě a snižují se tak i procentuální zastoupení zeleně v určitých lokalitách ať už individuálního nebo hromadného bydlení. Současně s novými plochami se územní plán zajímá i o problematika místa v okrajových částech města a jejich výhodnějším propojením s okolím, vymezením nových ekologicky stabilních prvků a vytipováním míst určených k rekreaci a odpočinku. U některých konkrétních prvků je ovšem postrádáno navázání na zbytek systému, které může v budoucnu znamenat problém při předpokládaném využití místa. Oproti současně platnému územní plánu však navrhovaný stav výraznějším způsobem pojednává ve své textové části i o požadavcích na koncepci uspořádání krajiny, vymezuje nové prvky lokálního i regionálního územního systému ekologické stability a přípustné využití těchto ploch. Textová

část pak nepostrádá ani další náležitosti jako zajištění prostupnosti krajiny, vymezení protierozních a protipovodňových opatření, koncepci rekreačního využívání krajiny a možnosti při dobývání nerostů.

Obrázek 62: Výstřižek z připravovaného územního plánu se začleněním okolní krajiny a ÚSES (Brůha, 2022)

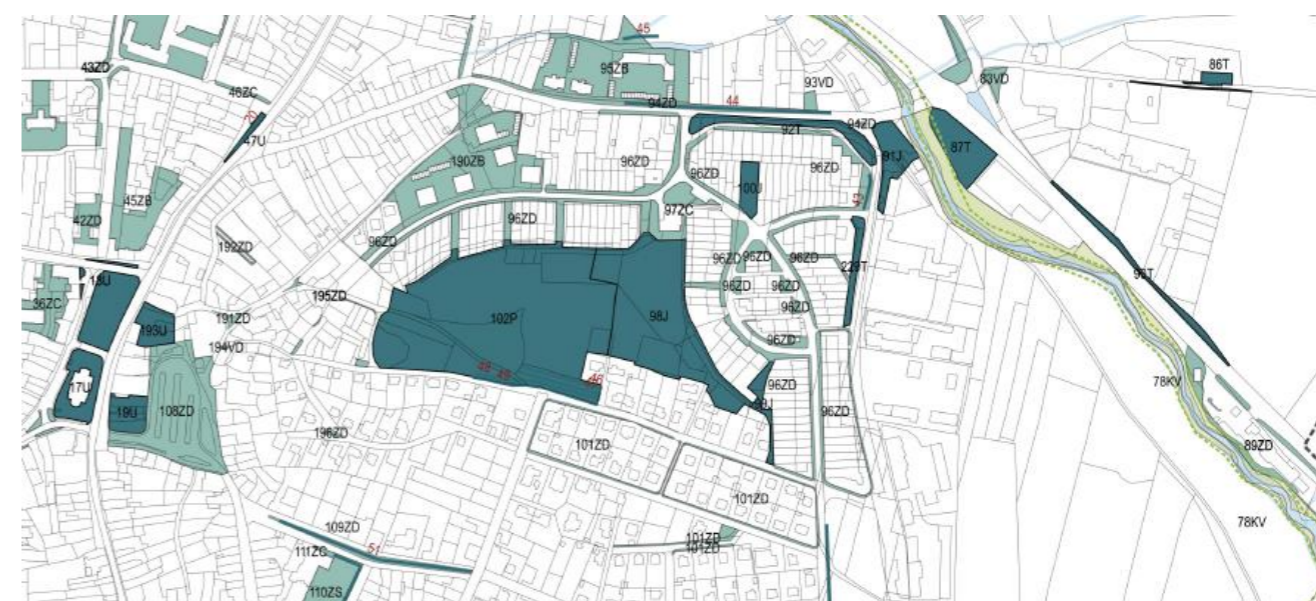
6.6 Zhodnocení současné územní studie sídelní zeleně v Milevsku

Jedním z programových dokumentů vypracovaných pro město Milevsko je i územní studie sídelní zeleně zpracovaná v roce 2019 ateliérem Šteflovi (Štefl, Matějka, 2019). Rozsahem studie zahrnuje kromě Milevska i jeho pět spádových obcí, které jsou se svými veřejnými prostranstvími započítány do celkových přehledů. Souhrnně studie obsahuje veškeré náležitosti patřící danému typu dokumentů.

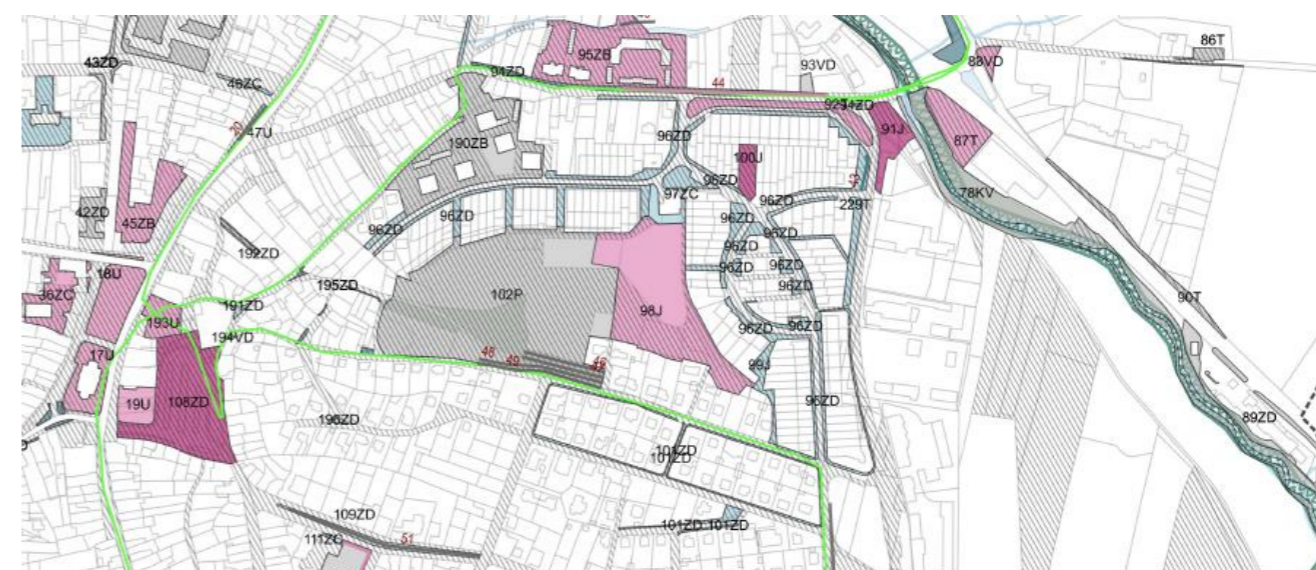
Metodika zpracování studie působí přehledně, nechybí definování základních pojmů, hodnotících indikátorů i funkčních typů zeleně. Hodnotící parametry pro zeleň obsahují dostatečný počet kritérií rozdělených dle potřeby do různých počtů tříd. U kvalitativních tříd jsou vždy doplněny stručné popisy sloužící k přesnějšímu definování daných tříd. V přehledu základních informací jsou zakomponovány i širší vztahy území společně s vazbami na okolí.

Při vlastní analytické činnosti práce zohledňuje množství statistických údajů o veškerých řešených plochách, jejich procentuální zastoupení v jednotlivých kritériích i jejich početní rozdělení reflektující procentuální zastoupení. Z hlediska obecného řešení města a jeho přilehlých obcí je hodnocení současného stavu dostatečně obsáhlé a vyvozující všechny důležité informace k vytvoření dostatečně podrobného obrazu. Na takto obecně zhodnocený systém však již nenavazují jednotlivé plochy nebo funkčně shodné celky veřejného prostoru, které by byly samostatně hodnoceny včetně určení konkrétních nedostatků a věcí určených k nápravě. Totéž platí i o dalších prvcích navazujících na městské prostředí, kdy kromě obecného zhodnocení místní situace, vymezení současných chráněných území, ÚSES a dalších systémů není konkrétněji lokální situace v návaznosti na intravilán města řešena. Při samotné inventarizaci systému sídelní zeleně je pak postupováno v porovnání s jinými studiemi podobně velkých sídel v poměrně malém měřítku, kdy samotné členění nemůže obsahovat dostatečně podrobné informace k přesnějšímu zhodnocení konkrétních míst.

Míra podrobnosti analytické části se dále promítá i do samotného návrhu řešení systému sídelní zeleně. V širším měřítku studie probírá hlavní body určené k jednání, které dělí na základní kategorie pro zastavěné a nezastavěné území, navrhuje možná systémová řešení, obecně určuje hlavní rozvojové osy a uzly, které však nejsou konkrétněji rozepsány a jsou řešeny v rámci grafické části. Stejně jako u analytické části práce i zde návrh kalkuluje podle jednotlivých kritérií četnosti ploch a jejich plošné hodnoty. Statisticky je celá práce poměrně obsáhlá a pojednává o množství parametrů, jako navrhované druhy rostlin, rozpisy údržby či požadavky na vybavenost. Při konkrétnějším návrhu řešení zde nechybí konkrétnější navrhovaná opatření, přičemž studie pojednává nejenom o konkretizovaných plochách, ale i cílovém stavu buď velkých územních celků nebo kategoricky a vzdálenostně blízkých ploch. Dostatečně konkrétní se studie stává v oblasti nově navrhovaných ploch, kde kromě grafického znázornění každá navrhovaná plocha obsahuje i popisné informace o navrhovaném stavu včetně rozměrových hodnot s následující etapizací realizace návrhů. V návrhové části ovšem není dostatečně řešeno tížené vymezení celého systému v podobě vytvoření rozvojových os, propojení jednotlivých funkčních celků a vymezení širšího systému včetně blízkého okolí města.

Obrázek 63: Výřez z výkresu současného stavu zeleně (Štefl, Matějka, 2019)

Obrázek 64: Výřez z výkresu navrhovaného stavu (Štefl, Matějka, 2019)

A) PLOCHY ZELENĚ			AKTUÁLNÍ STAV										ROZVOJ										
Číslo plochy	Funkční typ zeleně	Katastrální území	Majetek města Milevsko	Majetek města (%)	Ulice/Název	Výměra plochy (m ²)	Přístupnost	Prostorová struktura vegetačních prvků	Druhová struktura dřevinných vegetačních prvků	Věková struktura dřevinných vegetačních prvků	Převažující zdravotní a péstební stav dřevinných vegetačních prvků	Průměrná kvalita údržbové péče	Přítomnost prvků rekreace, náplň a vybavenost plochy	Průměrný kvalitativní stav technických prvků	Význam plochy	Celková stabilita plochy	Intenzitní třída údržby - návrh	Převažující potřeba obnovy či péstebního zásahu	Prostor pro nové výsadby stromů	Počet ks možných výsadeb stromů - odhad	Dosadby - Keře, skupiny a lemy keřů	Dosadby - Záhonů květin	Změna a funkčního typu zeleně (návrh)
61	ZC	Milevsko (694674)	n		ul. Pražská - benzinová stanice PETRA	2 992	p	3	3	4	3	2	NN	NN	3	S	2	2	ano	2	ano		
63	KV	Milevsko (694674)	n		ul. Pražská lokality "Olšinky", rybník, obora s dřevkami	3 530	V	3	2	3	3	2	NN	NN	3	S	3	2	ano	10			
64	KV	Milevsko (694674)	n		ul. Pražská lokality "Olšinky", rybník	2 778	V	3	3	2	2	2	NN	NN	3	S	3	2	ano	20			

Obrázek 65: Výřez ze souhrnných tabulek inventarizace zeleně (Štefl, Matějka, 2019)

7 Návrh územní studie sídelní zeleně Milevsko

Vlastní návrh systému sídelní zeleně se skládá z několika základních částí, které jsou tvořeny v následujících celcích:

- Analytická část zahrnující základní informace o území a demografickém vývoji sídla (kap. 7.1)
- Zhodnocení stavu zeleně jak v podobě plošných, tak i liniových prvků (kap. 7.2)
- Nalezené závady a problematické lokality obsahující obecné i konkrétnější závady v území, střety zájmů a bariéry prostupu prvků zelené infrastruktury (kap. 7.3)
- Návrh obsahující vymezení základní struktury zelené infrastruktury, opatření v území, návrhy na nápravu aktuálních závad v území a návrh nových ploch zeleně (kap. 7.4)
- Etapizace navrhovaných opatření (kap. 7.4.6)
- Návrh intenzitních tříd údržby pro veřejnou zeleň (kap. 7.4.7)
- Textovou přílohu v podobě karet řešených lokalit a liniových prvků (příloha I.)
- Grafické přílohy v podobě:
 - o Výkresu širších vztahů území (příloha II.)
 - o Výkresu celoměstského systému veřejných prostranství (příloha III.)
 - o Výkresu funkčního rozdělení veřejných prostranství (příloha IV.)
 - o Výkresu funkčního rozdělení ploch zeleně (příloha V.)
 - o Výkresu navrhovaného systému sídelní zeleně (příloha VI.)
 - o Výkresu vymezení řešených oblastí (příloha VII.)
 - o Výkresu etapizace změn v území (příloha VIII.)
 - o Výkresu intenzitních tříd údržby (příloha IX.)

Všechny tyto tematické celky jsou dále v práci podrobněji rozebrány a hodnoceny v závislosti na předem definované metodice hodnocení a připraveného postupu pro zpracování vlastního postupu pro zpracování územní studie sídelní zeleně.

7.1 Analytická část

7.1.1 Přírodní podmínky

Geomorfologické poměry

Systém:	Alpsko-himálajský
Provincie:	Česká vysočina
Subprovincie:	Českomoravská vrchovina
Oblast:	Středočeská pahorkatina
Celek:	Táborská pahorkatina
Podcelek:	Písecká pahorkatina
Okrsek:	Milevská pahorkatina

Geomorfologické členění řešené oblasti odpovídá rázu mírně zvlněné pahorkatiny s nadmořskou výškou v rozmezí od přibližně 400 metrů nad mořem až po vrcholy místních kopců ve výškách do 600 metrů nad mořem. Velká část řešeného území se nachází v prostoru místní rozlehlé kotliny nijak významněji nevybočující od charakteru širšího okolí. I s výškovým rozsahem 200 metrů se v území nenachází žádná extrémně svažité lokalita následovaná vysokou mírou erozní činnosti. Rozhledové poměry nejsou nijak výrazně narušovány okolní vegetací, přičemž z výše položených míst přesahují rozhledové poměry i daleko za hranice řešeného území. Nejvyššími body v rámci blízkého okolí Milevska jsou Zvíkovec (542 m. n. m.), Hladomře (526 m. n. m.) a Kuřinec (495 m. n. m.), které jsou nejenom přírodními dominantami Milevska, ale také orientačními body viditelnými z velké části řešeného území.

Biogeografické poměry

Celé vymezené území se nachází v Bechyňském bioregionu 1.21 (Culek et al., 2013). V řešeném území, respektive v nezastavěném okolí města Milevska převládá rostlinná zemědělská výroba běžných zemědělských plodin jako jsou obiloviny, řepka či kukuřice. Nemalelou část však zde zastupují i hospodářské luční porosty stejně tak jako lesní porosty nacházející se především ve výše položených částech místní kotliny. Členitostí a svažitostí terénu zde dochází ke střední míře vodní eroze, které zde nasvědčují i ucelené zemědělské pozemky s rozlohami kolem dvaceti hektarů. Oproti tomu je však v okolí možné nalézt i velké množství liniové a ostrůvkovité zeleně významně podporující míru ekologické stability území i jeho vizuální atraktivnost pro pozorovatele. Lesní porosty jsou v převážné míře vedeny jako hospodářské, avšak oproti minulým desetiletím zde již nedochází k vysazování monokulturních dřevin, nýbrž se zde uplatňují druhově rozmanitější porosty navracející se k původnímu rázu krajiny.

Vodstvo

Vzhledem k faktu, že Milevsko a jeho blízké okolí se výškově nachází níže než poměrně značná část širšího okolí, je zde možné najít množství vodních prvků od drobných toků až po plošně

rozsáhlejší rybníky. Páteř celého vodstva v oblasti zajišťuje Milevský potok protékající ze severněji položené chyšecké oblasti přes východní část města Milevska dále na jih, kde se pod Sepekovem vlevá do říčky Smutná. K tomuto potoku jsou kolem Milevska vztaheny takřka všechny další drobné vodní toky nacházející se v území a zpravidla zde i pramenící v okolních lesích. Na těchto drobných potocích je nyní vytvořeno množství menších rybníčků určených k hospodářským účelům, ale nově i tůní a přírodních nádrží fungujících jako prvek pro zvýšení ekologické stability. Z větších vodních děl se pak v území nacházejí rybníky Váša, Korunský, Nový a Líšnický rybník známý jako Pytlák, které mají především ekonomický význam jako chovné rybníky společně s možností rekreace obyvatel. Celá tato kaskáda rybníků se pak nachází buď přímo anebo v těsné blízkosti Milevského potoka.

Obrázek 66: Schéma vodních toků a ploch v Milevsku a jeho blízkém okolí (Řezáč, 2022)

Přirozená vegetace

Jako potenciální přirozená vegetace je dle portálu CENIA (Česká informační agentura životního prostředí, 2017) na většině řešeného území biková a/nebo jedlová doubrava ve výše položených místech krajně doplněná o lipovou bučinu s lípou srdčitou a bikovou bučinu. Podobně tak i Zlatníková klasifikace (Zlatník, 1976) řadí celou oblast do čtvrtého vegetačního stupně označovaného jako bukový s průměrnou roční teplotou pohybující se okolo 6,5 °C. Méně plošně rozsáhlé porosty přirozené vegetace je možné nalézt i v dnešních dnech ať už jako vzrostlé porosty nebo nově vysazované plochy s ohledem na přirozené druhy vegetace.

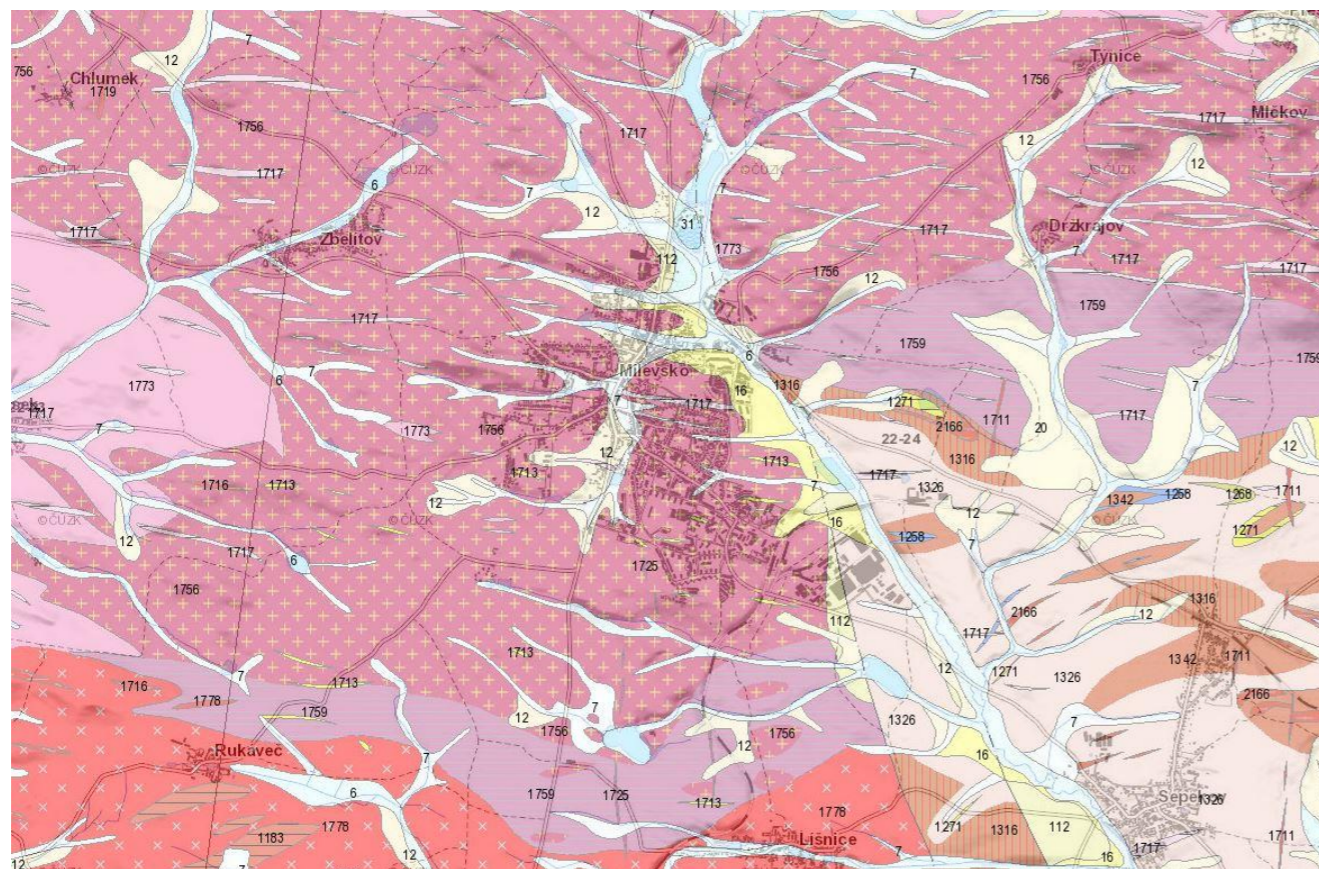

Obrázek 67: Přirozená vegetace v podobě bučiny nedaleko vrchu Zvíkovec (Řezáč, 2022)

Geologie

Na území města Milevska a v jeho blízkém okolí se podle geovědních map (Česká geologická služba, 2022) vyskytují převážně horniny s ID 6, 7, 12, 16, 31, 1316, 1326, 1342, 1713, 1717, 1756, 1759 a 1773. Geologická skladba do značné míry odpovídá mírně zvlněnému reliéfu území, kdy v údolích kolem koryta Milevského potoka převažují různé druhy sedimentů tak jako v konvenčních úžlabích na území města, kde je možné nalézt sedimenty od nivních až po hlinito-písčité. Zbytek celého řešeného území se v zásadě dělí na dvě základní a zcela

odlišné části, které do značné části rozděluje právě milevský potok na část jihovýchodní a severozápadní. Na jihovýchod od města dominují především různé druhy pararul doplněných o další typy hornin. Největší část území však pokrývají místní typy granitu, konkrétně typ Čertovo břemeno, které zaujímají více než dvě řešeného území a v širších vztazích jsou jednou z dominantních hornin. Při bližším zkoumání území je pak možné tento konkrétně porfyrický amfibol-biotitický granit nalézt v podobě vystupujících skalních masivů přímo na povrchu.

Obrázek 68: Geologická skladba v blízkém okolí Milevska (Česká geologická služba, 2022)

Typologie krajiny

Řešené území vyjma urbanizovaných ploch spadá do kategorie lesozemědělské krajiny, kdy převážnou část území zaujímá orná půda určená pro běžné zemědělské komodity v podobě obilí, kukuřice, řepky nebo brambor. Vzhledem ke zvlněnému reliéfu se na mnoha místech vyskytují místo orné půdy luční porosty s remízky a solitérními dřevinami postupně přecházející do kompaktních lesních porostů rozkládajících se na okraji a dále za řešeným územím ať už v podobě běžných hospodářských lesů nebo Schwarzenberské obory rozkládající se od pravého břehu řeky Vltavy až ke katastrálnímu území města Milevska. Místně nechybí v krajině ani vodní prvky jako hospodářské rybníky, drobné vodní toky nebo údolní nivy. Ačkoli jsou zde převažující zemědělské pozemky, celkový obraz krajiny i díky množství bodových a liniových prvků zeleně působí jako jeden celek s relativně harmonickým vyvážením všech druhů ploch s vyšší mírou zastoupení přírodní zeleně. Přirozený obraz krajiny pak samozřejmě narušují podniky průmyslové výroby v okrajových částech města. Ty však svým umístěním

v níže položených místech nejsou vizuálně příliš dominantní, aby výrazněji narušovaly celkový krajinný ráz.

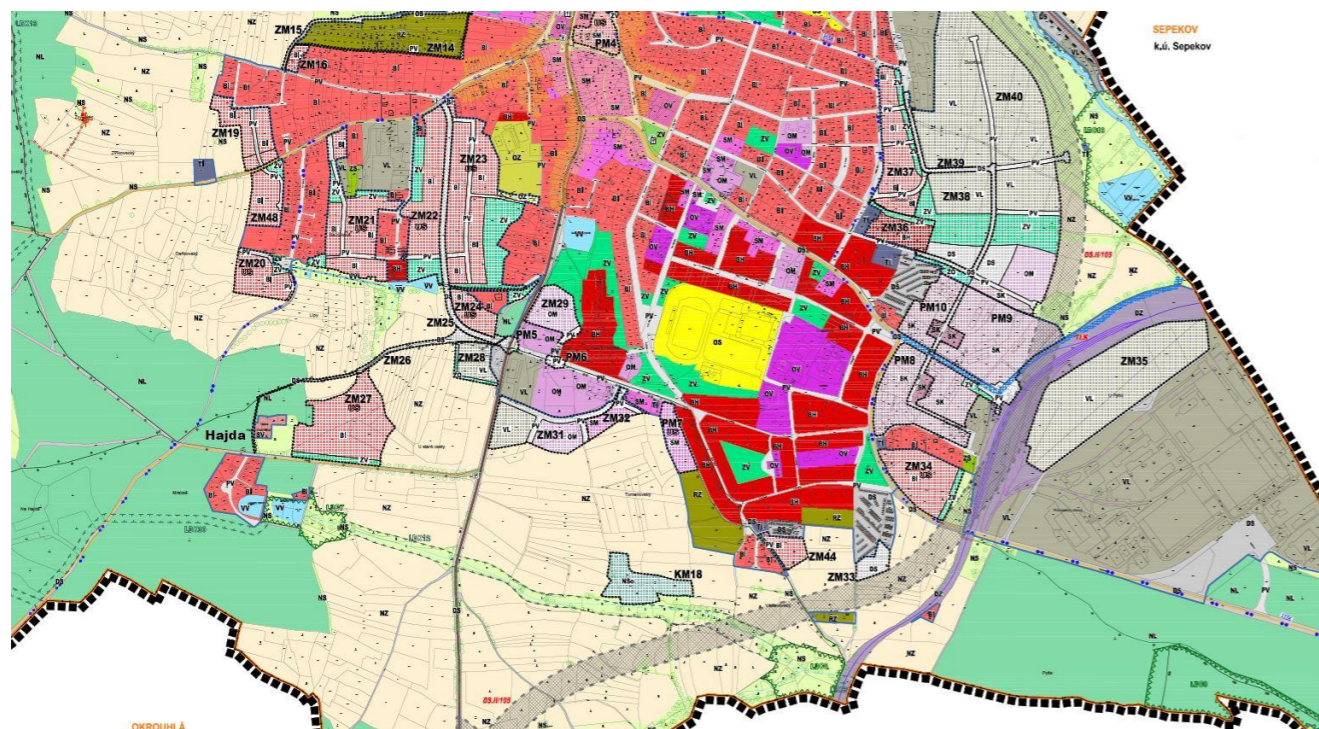

Obrázek 69: Lesozemědělská krajina významně prostorově určuje charakter celé oblasti (Řezáč, 2022)

Územní systém ekologické stability

V současné době není územní systém ekologické stability vymezen v aktuálně platném územním plánu (Brůha, 2008) a chybí i v dokumentech některých okolních obcí. Dokumentem, kde v současné době ÚSES je vymezen, jsou územně analytické podklady, ve kterých je však patrné vymezení pouze mimo katastrální území Milevska. V současné době je možné návrh nového lokálního a regionálního ÚSES nalézt v aktuálním návrhu nového územního plánu Milevska a jeho místních částí (Brůha, 2022) jako navázání na aktuálně platné územně analytické podklady celého ORP z roku 2020 (Šimová, 2020). Kromě toho je systém ÚSES nyní začleněn už i do vyhodnocení vlivů Územního plánu Milevsko na udržitelný rozvoj území (Pešková, 2021), kde se mimo jiné projednávají i střety zájmů mezi navrhovaným územním systémem ekologické stability a navrhovaným využitím jednotlivých ploch. V současnosti projednávaném územním plánu sice ÚSES přímo neprochází aktuálně již zastavěným územím, avšak některé navržené části lokálního ÚSES jsou nyní navrženy v těsné blízkosti zastavěných území nebo korespondují s hranicemi nově navrhovaných lokalit určených k různým typům

zástavby. Díky tomu je do budoucna tyto plochy, pokud možno v co největší míře respektovat a tomu dále přizpůsobit i budoucí způsoby využití okolí ideálně v podobě veřejné zeleně.

Obrázek 70: Výstřižek z navrhovaného územního plánu včetně návrhu ÚSES (Brůha, 2022)

7.1.2 Demografické podmínky

Při zohlednění demografického vývoje Milevska je možné v současné době pozorovat již od devadesátých let minulého století, kdy Milevsko zažívalo svůj dosavadní vrchol ve vývoji počtu obyvatel, postupné ubývání a stárnutí současného obyvatelstva ve městě. Z původních téměř deseti tisíc obyvatel již za posledních dvacet let došlo ke snížení stavu obyvatel k hranici osmi tisíc a tento trend v postupném úbytku obyvatel se prozatím nepodařilo zastavit. Zároveň je v níže zobrazených tabulkových přehledech možné pozorovat i značný nárůst počtu obyvatel ve věku 65 a více let společně se stagnací až mírným poklesem obyvatel do patnácti let věku. S těmito hodnotami tak vzrůstá i průměrné stáří obyvatelstva v průměru o 0,3 věkového roku za jeden kalendářní rok. V případě porovnání posledních hodnot k 1. 1. 2022 s republikovým průměrem o hodnotě 42,8 roku (ČSÚ, 2022a) je vidět více jak čtyřroční rozdíl, což může hlavně do budoucna představovat pro město velké potíže. I proto bude do budoucna třeba přihlížet při navrhování městské zeleně i k tomuto aspektu, který může být do značné míry určující.

Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel											
stav k 1. 1.	1971	1976	1981	1986	1991	1996	2001	2006	2011	2016	2021
počet obyvatel	7119	8060	8853	10250	9929	9593	9519	9220	8851	8540	8135
rozdíl počtu obyv. za období	-	941	793	1397	-321	-336	-74	-299	-369	-311	-405

Tabulka 2: Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel (ČSÚ, 2022)

Demografický vývoj a věkové složení obyvatelstva											
stav k 1.1.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet obyvatel	8761	8724	8710	8649	8540	8474	8380	8277	8280	8185	8033
V tom dle pohlaví	muži	4251	4214	4194	4167	4130	4087	4034	4000	3994	3911
	ženy	4510	4510	4516	4482	4410	4387	4346	4277	4286	4122
V tom ve věku (let)	0-14	1114	1119	-	1150	1127	1146	1142	1112	1121	1095
	14-65	5868	5765	-	5570	5440	5310	5154	5043	4980	4866
	65 a více	1779	1840	-	1929	1973	2018	2084	2122	2179	2224
Průměrný věk	43,7	43,9	44,2	44,4	44,9	45,2	45,6	46	46,4	46,7	46,9

Tabulka 3: Demografický vývoj a věkové složení obyvatelstva (ČSÚ, 2022)

7.2 Zhodnocení stavu zeleně

Při vyhodnocení současného stavu zeleně byla hodnocena trojice základních parametrů. Základem pro hodnocení bylo na základě průzkumů vyhodnocení prostupnosti území s návazností na městskou i krajinnou zeleň, po kterém následovalo zhodnocení místních lokalit a významných liniových prvků zeleně. Poznatky ze zhodnocení současného stavu byly dále použity pro vyhodnocení problematických míst a následnému návrhu na zlepšení aktuálního stavu.

7.2.1 Vyhodnocení hlavních uzlů a koridorů v řešeném území

Pro správný návrh, provedení a následnou funkčnost celého systému veřejné zeleně jako jednoho funkčního celku je nezbytné vymezení páteřní sítě veřejných prostranství sloužících jednak jako důležité spojovací uzly v území, ale také určení hlavních koridorů zajišťujících prostupnost v rámci celého řešeného území. Při vymezení jednotlivých koridorů v rámci města byla taktéž klasifikována jednotlivá veřejná prostranství vzhledem k jejich významu pro obyvatele a širší okolí. Pro vyhodnocení významnosti jednotlivých veřejných prostranství byly převzaty poznatky z vlastní bakalářské práce (Řezáč, 2021), kde byla veřejná prostranství tímto způsobem hodnocena v rámci vlastního výzkumu. Na přiloženém mapovém výstupu „III. Výkres celoměstského systému veřejných prostranství“ jsou následně viditelná nejvýznamnější veřejná prostranství sloužící i jako uzlová místa nejenom pro samotné Milevsko, ale i širší okolí. Zároveň je zde viditelná i značná roztržitost celoměstsky a regionálně významných veřejných prostranství.

Pro budoucí návrh systému sídelní zeleně bylo nejdříve zapotřebí zareagovat na současnou situaci, uvést v potaz významnost jednotlivých veřejných prostranství a na tyto skutečnosti následně vymezit v prostoru sídla a v jeho blízkém okolí základní pěší spojnice vedoucí jednak v doposud více využívaných trasách a jednak prostory s alespoň částečnou přítomností zeleně jako doplňkového prvku. Vzhledem ke značně radiálnímu schématu uliční sítě města byl tento základní systém navrhován ve obdobném radiálním stylu s doplněním spojovacích koridorů a okružních tras tvořících pomyslný ucelený a propojený systém.

Pro město Milevsko tak byly na základě terénních průzkumů společně s přímým pozorováním pohybu chodců, vytíženosti daných míst provozem a atraktivitou pro občany vymezeny nejenom potenciální trasy spojující jednotlivé lokality, ale také dvojice základních vycházkových okruhů respektujících prostorové uspořádání sídla s pomyslným středem zájmů nacházejícím se v centru města. Pro vymezení vycházkových okruhů byla dále jako směrodatná kritéria uvažována zájmová centra v sídle a jeho blízkém okolí, významnost jednotlivých veřejných prostranství, možnosti prostupnosti územím, turisticky atraktivní lokality spojené se sítí turistických tras a cyklostezek, prvky občanské vybavenosti a v neposlední řadě i místa s přítomností veřejné zeleně.

Jako směrodatný ukazatel byla použita i vytvořená mapa „II. Výkres širších vztahů území se znázorněním prostupnosti územím“, ve které byly kromě ploch městské a krajinné zeleně zakresleny i základní vizuální vztahy v území, cyklostezky, pěší turistické trasy, prvky ochrany

přírody a krajiny v podobě regionálního ÚSES, evropsky významných lokalit a dalších významných ploch stejně jako základní cestní síť zajišťující základní prostupnost územím v širším měřítku záběru. V návaznosti na tyto skutečnosti pak byl vytvořen základní systém koridorů a vycházkových okruhů s přesahem ze sídla do okolní krajiny reflektující zjištěné skutečnosti ze širších vztahů území a jejich propojení s nově vznikajícím systémem sídelní zeleně viz. příloha „VI. Výkres navrhovaného systému sídelní zeleně“.

7.2.2 Hodnocení základních plošně ucelených lokalit

Hodnocení lokalit městské zeleně

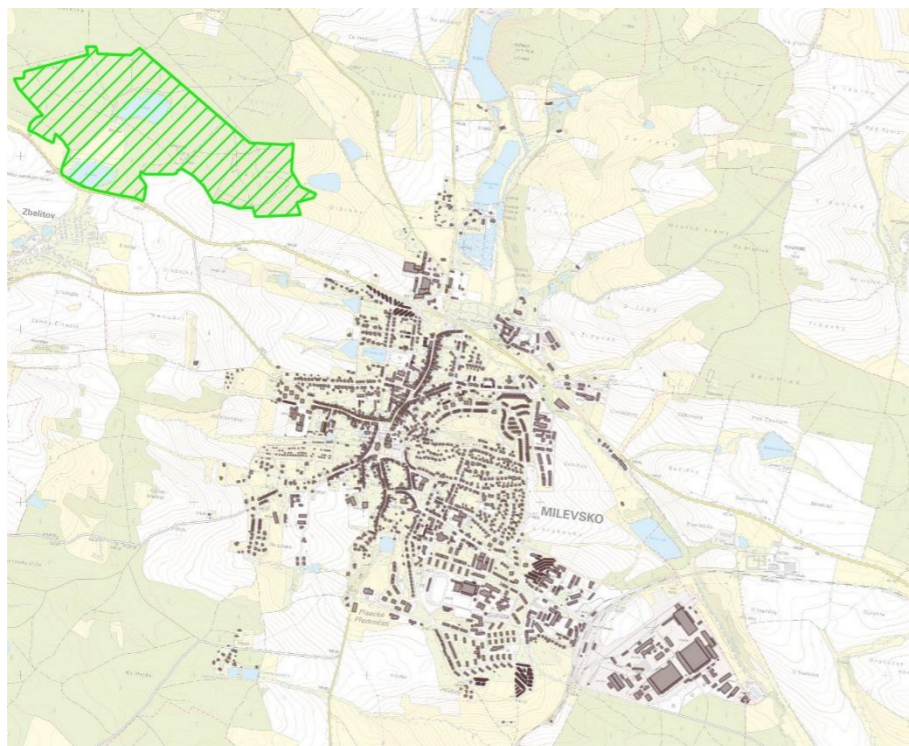
Pro kvalitnější zhodnocení současného systému zeleně v Milevsku byly všechny prostory s přítomností zeleně rozděleny do plošně ucelených lokalit s podobným funkčním využitím. Těchto celkem dvacet prostorově ucelených lokalit rozkládajících se na aktuálně zastavěném území města Milevska bylo kromě svého zákresu do grafického výstupu v podobě „VII. Výkres vymezení řešených oblastí“ dále hodnoceno podle kritérií uvedených v kapitole 5.10 o vybraném postupu zpracování dokumentu územní studie sídelní zeleně. Hodnocení jednotlivých lokalit podle předem určeného postupu bylo prováděno pro každou lokalitu zvlášť ve formě karet jednotlivých lokalit, ve kterých byla kromě pořadového čísla a názvu lokality uvedena také obecná charakteristika v podobě lokace místa, základního charakteru oblasti a zhodnocení současného stavu zeleně rozkládající se v dané lokalitě. Dále je společně se zhodnoceným stávajícím stavem řešen i možný návrh opatření v závislosti na místních podmínkách a možnostech k nápravě a zlepšení současného stavu. Každou kartu pak doplňuje polohopisné schéma blíže vymezující řešenou lokalitu společně s fotodokumentací aktuálního stavu veřejných prostranství a veřejné zeleně viz. příloha „I. Karty lokalit a liniových prvků“.

Vyhodnocená problematická místa v jednotlivých kartách jakož i návrh opatření byla následně shrnuta nejen textově v navazujících kapitolách 7.3 a 7.4, ale i ve výkresové dokumentaci v podobě schémat a v příloze „VI. Výkres navrhovaného systému sídelní zeleně“.

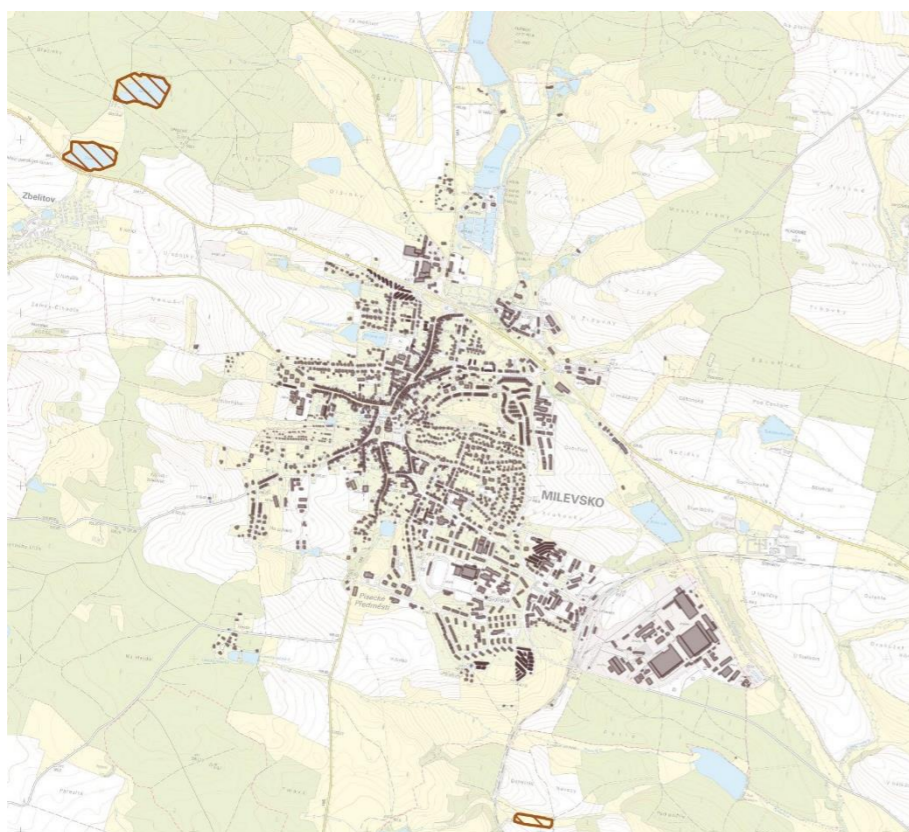
Hodnocení krajinné zeleně

Krajinná zeleň v okolí města s přesahem i do dalších katastrálních území byla v rámci této práce řešena a hodnocena jako jeden celek bez jejího dalšího prostorového členění tak jako v případě městské zeleně. Hodnocení krajinné zeleně však probíhalo podle podobného hodnotícího klíče tak jako v případě městské zeleně. Aktuální využití okolí města Milevska můžeme nazvat jako běžné v podobě lesozemědělské krajiny s převažující složkou zemědělských pozemků určených k pěstování běžných druhů obilovin, kukuřice a řepky olejné. Zemědělským plochám poté sekundují plochy hospodářských lesů s druhově nadpolovičním zastoupením smrku a borovice doplněných o druhově přirozené duby, buky a další opadavé stromy. Ve zdejší krajině jsou zastoupeny v o málo menší míře i louky určené k hospodářským účelům, a dále pak i drobnější vodní plochy a toky společně s doprovázejícími liniovými prvky zeleně. Hlavní funkční náplň je tak primárně hospodářská funkce, kdy na řešeném území se nenachází kromě jednoho biokoridoru a regionálního biocentra územního systému ekologické stability žádná další území s ochrannými režimy. Pro veřejnost pak okolní krajina funguje hlavně jako místo pro rekreaci, odpočinek, vykonávání volnočasových aktivit a převážně místní

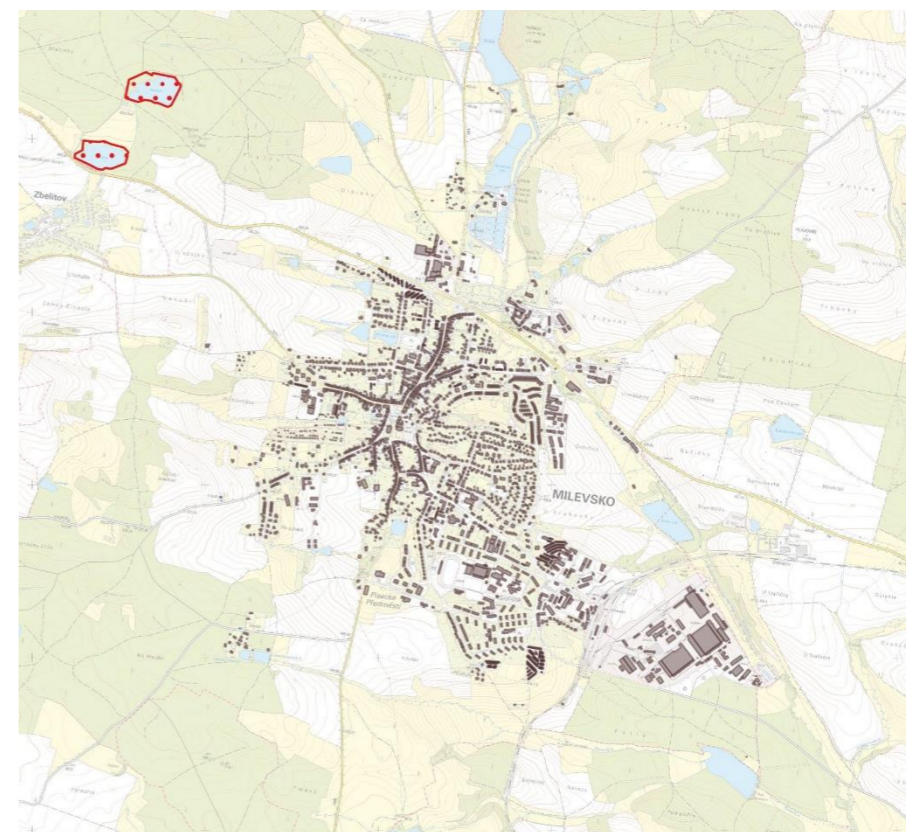
cyklo a pěší turistiky. Z hlediska turistického ruchu pak okolní krajina není nijak významněji zatěžována a využívána širším okolím.

Obrázek 71: Schéma regionálního biocentra ÚSES v řešeném území (Řezáč, 2022)

Obrázek 72: Schéma maloplošných zvláště chráněných území v řešeném území (Řezáč, 2022)

Obrázek 73: Schéma evropsky významných lokalit v řešeném území (Řezáč, 2022)

Obrázek 74: Schéma památných stromů v řešeném území (Řezáč, 2022)

Základními funkčními typy zeleně v lokalitě jsou dle vybraného hodnotícího klíče převážně Mokřad, prameniště (KM), Vegetace vodních toků a nádrží (KN), Zelené horizonty (KH), Vegetace svahů (KE), Porost integrovaných krajinných stop (KI), Zařízené lesní porosty (KL) a Plochy pro chov zvířete (KCH) viz. „II. Výkres širších vztahů území se znázorněním prostupnosti územím“. V současné době se tak v řešeném území sice nenachází žádná významně hodnotná území, avšak celá oblast zároveň není dosavadní formou využívání významně přeměněna. Velká část krajinné zeleně je nyní přístupná bez omezení, výjimku zde mají soukromé pozemky pro chov zvířete a pozemky pro specializované formy hospodářství, které jsou veřejnosti zcela nepřístupné. Bohužel v určitých případech tyto plochy znemožňují prostupnost v území včetně možnosti vést těmito lokalitami i jen jakýkoli pěší provoz.

Zastoupení vzrostlé zeleně v okolí Milevska významněji nevybočuje při porovnání s širším okolím, přičemž zeď je zde formována nejen do kompaktních hospodářských bloků, ale i jako doprovodný prvek k ostatním pozemkům s různým funkčním využitím v podobě remízků, stromořadí, soliterních dřevin i třeba jako účelové větrolamy a jiné technické prvky. Celkově je tak možné hodnotit zastoupení zeleně v prostředí jako vhodné, avšak s průměrnou prostorovou strukturou reflektující současné požadavky na využívání území. Druhová skladba zeleně odpovídá částečně republikovému průměru s doposud převažujícími smrkovými monokulturami doplněnými o přírodě blízké bučiny a dubobukové lesy. V posledních letech se však druhové složení lesních porostů začíná měnit a výsadbou se postupně přibližuje k vícedruhovému a přírodě bližšímu stavu. Věkově se jedná o průměrnou zeď s postupnou obnovou porostů, čemuž odpovídá i samotná biologická hodnota zeleně pohybující se v závislosti na vybrané lokalitě mezi průměrnou až vyšší hodnotou. Průměrná nebo i vyšší biologická hodnota zeleně koresponduje i se zdravotním stavem zeleně, který i přes republikově rozsáhlou kůrovcovou kalamitu nebyl významněji narušen. Vzhledem k nižší hustotě obyvatelstva v rámci celého regionu, absenci většího počtu velkých výrobních závodů a jiných z širšího okolí spádových objektů je nižší i současné zatížení krajinné zeleně okolní zástavbou a obyvatelstvem, čímž zeď není výrazněji stresově zatížena jako v případě větších aglomerací. Mírou a kvalitou údržby pak krajinná zeď nevybočuje z běžných standardů, kdy pouze u některých soukromých ploch dochází k postupnému zanedbávání pravidelné údržby a následnému bujení náletových dřevin s přetvářením místa do formy divoké krajiny.

Obrázek 75: Přehledná krajina s pohledem na město od místní části Hajda (Řezáč, 2022)

Obrázek 76: Volná krajina v okolí podniku ZVVZ (Řezáč, 2022)

7.2.3 Hodnocení liniových prvků zeleně

Podobně jako byly v předchozí podkapitole hodnoceny jednotlivé plošně ucelené a funkčně podobné lokality, byly na území města Milevska a jeho přilehlého okolí hodnoceny i významnější liniové prvky zeleně v podobě stromořadí a alejí. V současné době se v řešeném území nachází celkem 26 stromořadí, z toho pak 13 v zastavěném území města, která jsou zde v různých dispozicích, věkovém stádiu dřevin i druhovém složení, která v určitých místech významně spoluurčují místní i lokální kompozici dané části města. Podobně jako v případě lokalit i zde byla pro místně významná stromořadí, kterých bylo po terénních průzkumech vyhodnoceno celkem 7, připravena vlastní karta se základními charakteristikami vybraného prvku podle hodnotících kritérií uvedených a rozepsaných v kapitole 5.10 a k těmto kritériím bylo doplněno i slovní zhodnocení současného stavu, návrh opatření a grafické znázornění liniového prvku zeleně v rámci sídla i příslušná fotodokumentace současného stavu zeleně. Konkrétněji pak byla vybrána jako místně důležitá stromořadí v ulicích Nádražní, Švermova, Blanická, Čs. Armády a Karla Čapka, Dukelská, Sokolovská a Generála Svobody, pro které byly karty liniových prvků zeleně vytvořeny viz. příloha „I. Karty lokalit a liniových prvků“.

Kromě samostatného zhodnocení stavu vybraných liniových prvků liniové zeleně byly nalezené závady více rozebrány v následující kapitole 7.3 a jejich možná náprava v oblasti komplexního návrhu pro zlepšení stavu zeleně v kapitole 7.4. Kromě toho byly liniové prvky zeleně vyobrazeny i v samostatných schématech ukazujících přesah jejich působnosti i do širšího okolí často zajišťující i plynulý přechod z městského prostředí do volné krajiny. Dále byly stávající i navrhovaná stromořadí zakreslena i do grafických příloh práce „VI. Výkres navrhovaného systému sídelní zeleně“ a „VIII. Výkres etapizace změn v území“.

Obrázek 77: Schéma současných liniových prvků zeleně v řešeném území (Řezáč, 2022)

7.3 Nalezené závady a problematické lokality

Z průzkumů a rozborů území včetně jednotlivých skladebných prvků vyšly najevo důležité poznatky v podobě množství nedostatků v oblastech současného stavu zeleně, jejího začlenění do veřejného prostoru a propojenosti jednotlivých skladebných prvků zeleně zajišťující ucelený a fungující celoměstský systém. Tyto nedostatky jsou dále rozebírány hned v několika ohledech, jakými jsou bariéry prostupu prvků zelené infrastruktury, střety zájmů ploch zeleně s dalšími infrastrukturními prvky procházejícími veřejným prostranstvím a problematickými místy pro samotné založení nových ploch zeleně a jejich následnému zdravému rozvoji.

7.3.1 Bariéry prostupu prvků zelené infrastruktury

Současný rozvoj systému zelené infrastruktury významně omezují bariéry v různých podobách, které však nelze odstranit a je třeba s těmito problematickými místy pracovat. Nejčastěji se tak v Milevsku jedná o křížení prvků zelené infrastruktury s dopravními stavbami, zástavbou nebo vlastnickými vztahy, které tak významně mohou ovlivňovat celkové fungování systému zelené infrastruktury. V řešeném území bylo při terénních průzkumech nalezeno několik základních lokalit, které nejvýznamněji brání kvalitní propojenosti jednotlivých prvků zelené infrastruktury sídla.

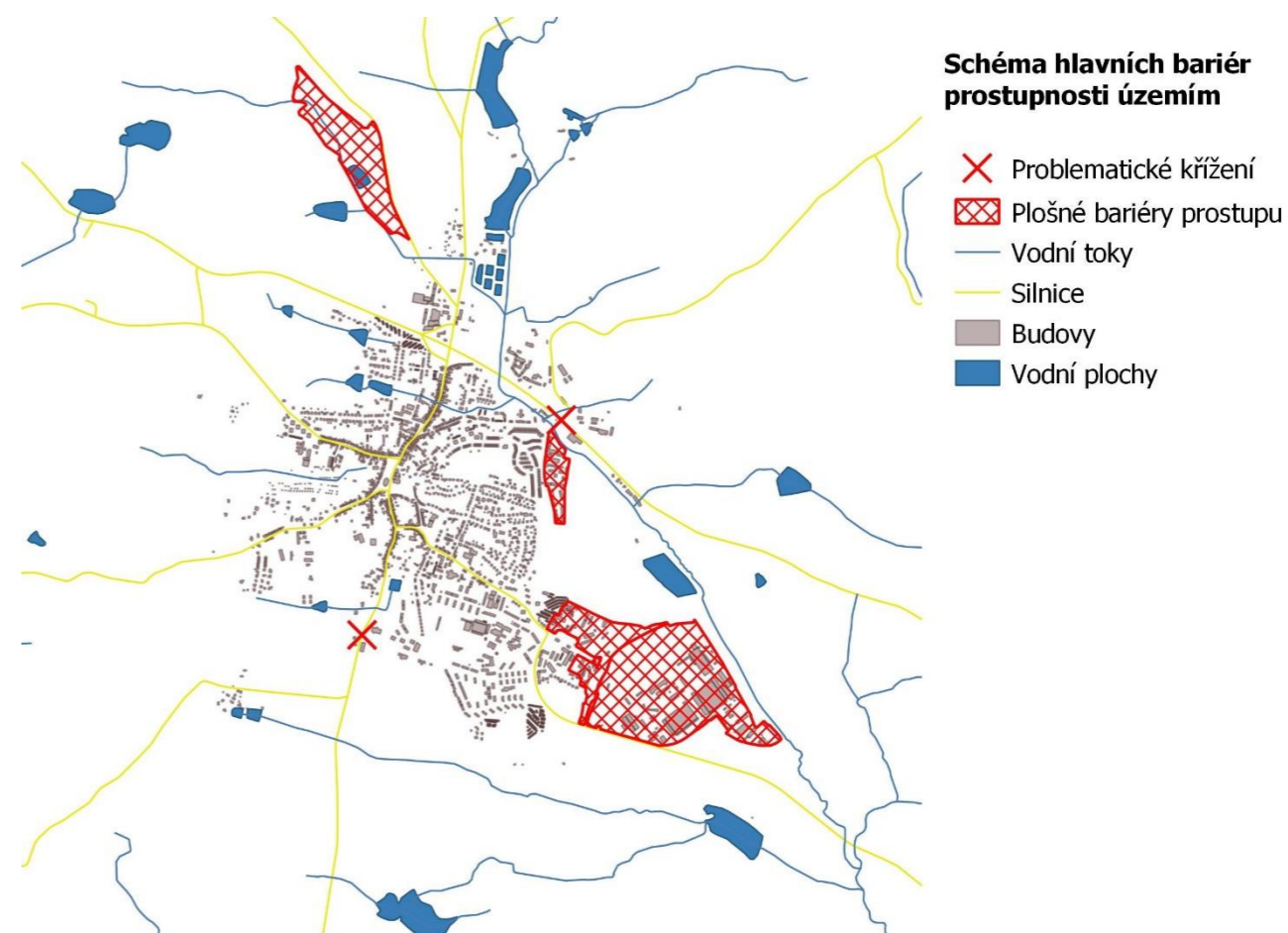
Jednou z největších současných bariér, bránících prvkům zelené infrastruktury, jsou průmyslové a skladovací plochy v okolí místního vlakového nádraží. Ačkoli je do této lokality zeď zavedena, vzhledem k naprosto prostorově uzavřenému okolí jednotlivými areály zde není téměř žádná šance na propojení zeleně vedoucí z města směrem dále do přírody, k čemuž zde přispívá i areál ZVVZ přímo napojený na železniční trať předělující celou lokalitu.

Druhým podobným místem je i druhá průmyslově rozvinutá lokalita v ulici Dukelská. Zde nejenom chybí propojení městského systému zeleně s krajinou, ale i samotná zeď. Možnost prostupu dále do volného prostranství za městem je tak možná pouze z jediného místa u mostu přes Milevský potok na spojnici ulic Sokolovská a Dukelská, kde však není rozhodně ideální vstup do volné krajiny.

Na první pohled nenápadnou, ale při bližším průzkumu zásadní bariérou v prostupu zeleně územím jsou i soukromé pastviny navazující přímo na okraj města v ulici Pražská ve směru na Kovářov. Rozsáhlé soukromé plochy hraničící s okrajem zastavěného území města, nejenom že neumožňují průchod daným územím, ale nemohou ani navázat na systém okolní zeleně, který zde postrádá místní strukturu.

Bariérami v prostupnosti zeleně jsou samozřejmě také prvky dopravní infrastruktury. Ty v některých případech hrají velice důležitou roli a v současné době jsou problémy v prostupnosti tras zelené infrastruktury územím velmi dobře viditelné. Příkladem může být křížení hlavních pěších koridorů a s nimi spojených ploch veřejné zeleně na okrajích města u čerpací stanice Benzina na Píseckém předměstí a na křižovatce silnice I/19 a ulice Sokolovská. V obou případech nejenom že chybí bezpečné místo pro přecházení chodců, ale

v širším okolí je maximálně utlumena funkce veřejné zeleně jako doprovodného prvku a ponechána maximální prioritou dopravní obslužnosti území.

Obrázek 78: Schéma prostupných bariér v řešeném území (Řezáč, 2022)

7.3.2 Střety zájmů v území

Dopravní infrastruktura

Jak už bylo zmíněno v předchozí kapitole dokumentu, jedním z nejvíce problematických prvků pro kvalitní systém veřejné zeleně je dopravní infrastruktura. Síť dopravní infrastruktury obvykle zajišťuje v sídlech základní prostorotvornou strukturu, které se následně podřizuje velká část ostatních infrastrukturních prvků obvykle včetně ploch veřejné zeleně. Vzájemná kolize prvků dopravní infrastruktury v podobě pozemních komunikací nebo železničních drah bývá obvykle nadřazena svému blízkému okolí, díky čemuž dochází k výraznému omezení zeleně hlavně v okolí důležitých sběrných nebo státních silnic, kdy zeď je často považována z bezpečnostních hledisek negativně ať už kvůli omezení výhledových poměrů nebo jako možná překážka pro vznik dopravní nehody. Nejinak je tomu i v Milevsku, kde zeď společně s prvky dopravní infrastruktury obvykle vystupuje pouze v podobě zelených pasů nebo otevřených předzahrádek. Pouze v určitých případech, jakými jsou hlavně věkově starší a historicky daná stromořadí, je zeď u významově důležitějších komunikací zachována.

Doprava v klidu

Podobný scénář platí i v případě dopravy v klidu. Ta je v současné době stále více upřednostňována i za předpokladu záboru dalších zelených ploch, snížení možnosti vsakování srážkových vod a zvyšování poměru zpevněných ploch a následnému zhoršení mikroklimatických poměrů ve městě. V Milevsku se tento problém stále rozšiřuje s postupným zvyšováním počtu automobilů a bohužel se rozšiřování parkovacích ploch stále provádí konvenčním způsobem v podobě zpevněných asfaltových a betonových povrchů na původních plochách veřejné zeleně. Současně se vznikem nových parkovacích ploch však nevznikají žádné náhradní plochy veřejného prostranství a v současné době tak vzniká stále větší problém při kolizi veřejné zeleně s dopravou v klidu, bez zajištění sofistikovaného řešení této problematiky.

Technická infrastruktura sídla

Běžný střet zájmů veřejné zeleně se sítěmi technické infrastruktury nemusí být sice na první pohled znatelný, avšak ve výsledku se jedná o velmi závažnou kolizi ovlivňující konečný vzhled. V případě Milevska jsou v posledních letech sítě technické infrastruktury přesouvány postupně z nadzemních vedení pod zem do uličních prostorů, avšak tyto sítě zpravidla v podobě vedení nízkého napětí, telefonu nebo elektrického vedení pro veřejné osvětlení jsou přesouvány buď v případě rekonstrukcí pod tělesa chodníků, ale ve velkém procentu případů právě do ploch veřejné zeleně, jakými jsou zelené pasy, parkově upravené plochy nebo zeleň v blízkosti původních vedení těchto infrastruktur. V závislosti na přeložkách vedení pod zem zde výrazně klesají možnosti pro rozvoj veřejné zeleně, hlavně pak výsadbu nových dřevin.

Hygienické požadavky

Značně problematičnou může být také otázka hygienických požadavků v zastavěném území. Zatímco pro lepší kvalitu života v sídle je potřebné redukování koncentrací oxidu uhličitého, snižování prašnosti, zvyšování hodnot vzdušné vlhkosti nebo i snižování hlukové zátěže pomocí vzrostlé zeleně, na druhé vyvstávají značné požadavky na prostorové poměry, které tradičně bývají problematičným faktorem. Na území Milevska je požadavek na hygienické požadavky navíc vyšší kvůli vedení většiny dopravy přes centrum města, které je tak zatěžováno nadměrným množstvím hluku, prachu a dalších negativních vlivů. Problematickým faktorem pak při návrhu dostatečně funkční zeleně zajišťující zlepšení hygienických parametrů ve městě jsou nejenom vlastnické vztahy a běžná nelibost majitelů pozemků stejně jako vysoké tržní ceny pozemků, na kterých by tato zeleň měla být vysazována.

Hospodaření s dešťovou vodou

Jedním z možných střetů zájmů v zastavěném území je i v současnosti rozvíjející se problematika nakládání s dešťovou vodou. Aktuální problém se týká i Milevska, kdy v současné době není odvod dešťových vod řešen jinak než odkanalizováním do místního Milevského potoka. Aktuální problematika hospodaření s dešťovou vodou je navíc v Milevsku umocněna místní morfologií a faktem, že se město nachází v rozlehlé kotlině s historickým centrem takřka

v nejnižším bodě, čímž zde při vydatnějších srážkách mohou vznikat i škody na majetku vlivem nedostatečně kapacitní kanalizační sítě. Pro zajištění nejenom vyšší ochrany proti bleskovým povodním, ale i proti nadměrnému usychání rostlin je tak třeba tuto problematiku do budoucna aktivně řešit a hledat pro možná opatření i vhodná místa. Do střetu zájmů s okolím zeleň přichází i zde, nýbrž je k zajištění funkčního vsakování nutné zajistit i dostatečně plošně rozsáhlá místa, která mohou být v zastavěném území, navíc často v závislosti na souhlasu vlastníků okolních pozemků, velmi těžko proveditelná.

Bezpečnostní požadavky

Pro kvalitní úroveň života ve městě jsou pro mnoho obyvatel směrodatné také záruky osobní bezpečnosti při pohybu ve veřejném prostoru. Pro co nejvyšší zajištění těchto záruk jsou většiny veřejných prostranství řešeny tak, aby byly dostatečně přehledné pro návštěvníky, a zároveň dostatečně diskrétní pro všechny, kteří se v místech pohybují. Veřejná zeleň může v určité míře napomáhat zvýšení bezpečnosti daného veřejného prostoru, avšak často se stává i v případě Milevska, že vzrostlá zeleň značně znepráhledňuje prostor, svým objemem často prostor rozděluje na malé části se zákoutími, zajišťuje bezpečí pro nezvané hosty a může být i jednou z příčin negativního vnímání prostoru veřejností. V současné době sice v případě Milevska těchto míst ubývá, přesto se však najdou lokality, kde tyto problémy přetrvávají a lidé se tak následně těmto místům hlavně ve večerních hodinách vyhýbají.

7.3.3 Problematická místa pro vznik a rozvoj veřejné zeleně

Centrum města (1)

V případě hodnocení veřejných prostranství z hlediska možností vzniku a následného rozvoje veřejné zeleně existuje na řešeném území Milevska několik míst, nebo spíše lokalit s velice omezenými možnostmi na změnu užívání veřejného prostoru a prosazení zeleně do těchto míst. Hlavní a doposud asi nejvíce problematičnou lokalitou je samotné centrum města, ve kterém je přítomnost zeleně omezena pouze na určitá místa kolem místních památek. V navazujících uličních prostorech pak zeleň chybí zcela a prosazení její přítomnosti do těchto prostor je v současné době velmi problematičké hned z několika důvodů. Hlavním důvodem jsou především prostorové nároky na plochy zeleně, které zpravidla ve zcela využitých prostranstvích s převažující dopravní funkcí je jen velmi obtížné splnit. Dále jsou to i nároky majitelů okolních staveb, kteří by přicházeli do střetu s blízko ležící zelení a dále také vyšší nároky na údržbu veřejných prostranství. Ačkoli je tak nová veřejná zeleň v centru města v současné době plánována a mnoho obyvatel by s přítomností nové zeleně jistě souhlasilo, bude tyto plány na umístění další nové zeleně značně náročné splnit tak, aby byla zajištěna všeobecná spokojenost.

Staré zástavby individuálního bydlení (2)

Další lokalitou či lokalitami jsou pro Milevsko místa se starší zástavbou individuálního bydlení vznikajícího v šedesátých a sedmdesátých letech minulého století. V těchto lokalitách totiž při výstavbě docházelo k poměrně nedostatečnému dimenzování uličních prostorů bez ohledu na veřejná prostranství nebo zeleň, kde v současné době tyto uliční prostory často

neodpovídají ani základním normovým požadavkům na šíři pozemních komunikací a chodníků, natož na kvalitní veřejný prostor. Pro začlenění zeleně do těchto lokalit by bylo zapotřebí značných změn ať už v úpravě podmínek provozu na pozemních komunikacích nebo omezení některé z dosavadních funkcí.

Plochy výroby a skladování (3)

Třetím typem lokalit, kde je v současné době velmi omezen vznik ploch vyhrazených pro veřejnou zeleň, jsou současné průmyslové plochy v okrajových částech města. Zde dochází už k samotnému nedostatku veřejného prostoru z důvodu rozsáhlých soukromých komplexů určených k výrobě nebo skladování různých komodit bez možnosti jakéhokoli prostupu územím jak pro automobilní, tak i pěší dopravu. Díky nedostatku veřejného prostoru, který je ve většině případů využíván k dopravní obslužnosti území včetně nákladní dopravy, je jen velmi malá šance pro začlenění zeleně do těchto lokalit i z důvodu vysoké zátěže prachem, hlukem, světelným smogem a jinými negativními vlivy způsobujícími náročné podmínky pro rozvoj zeleně v těchto místech.

Obrázek 79: Schéma veřejných prostranství problematických pro vznik veřejné zeleně (Řezáč, 2022)

7.4 Návrh

Navrhovaný systém zeleně v Milevsku by kromě vymezení samotného logického propojení jednotlivých prvků zeleně do uceleného systému měl řešit i současný stav zeleně ve městě, stabilizaci a následně zvýšení kvality zeleně, ale stejně tak by návrhová část dokumentu měla obsahovat i propojení městské zeleně se zelení krajinnou, zajistit prostupnost územím pro obyvatele a zvýšit atraktivitu území pro místní obyvatele i příjíždějící turisty. Všechny tyto vlastnosti by následně měly být zakomponovány a propojeny do jednoho celku, aby byla zajištěna očekávaná funkčnost a atraktivita systému jako jednoho celku. Při samotném návrhu pak byly využity nejenom poznatky o aktuálním stavu zeleně ve městě, její dostupnosti pro veřejnost a významnosti všech veřejných prostranství pro obyvatele, ale i současný rozvojový potenciál města, hlavní rozvojové osy a pro Milevsko velmi důležité věkové složení obyvatelstva se zohledněním vývoje počtu obyvatel. Návrhová část se dále také zabývá funkčním rozdělením ploch ve městě viz. „IV. Výkres funkčního rozdělení veřejných prostranství“, koncentrací obyvatel v jednotlivých lokalitách, převažující zástavbou v místě a následně vyhodnocením potřeby objemu zeleně ve veřejném prostoru právě v závislosti na požadavcích obyvatel na tento aspekt veřejných prostranství.

7.4.1 Vymezení systému zelené infrastruktury

Nově vymezený systém zelené infrastruktury města by měl do značné míry reflektovat současné hlavní koridory pro pěší, místní vycházkové okruhy a zajistit tíženou prostupnost územím za společnosti zeleně v co nejvyšší míře. Pro zajištění všech těchto požadavků byla navržena základní struktura systému sídelní zeleně, hlavní zelené koridory, lokální centra zeleně a systém propojení center zeleně za pomoci místních prvků zeleně. Systém sídelní zeleně byl dále navržen i se zřetelem na prostupnost zeleně do okolní krajiny s navázáním na aktuální krajinnou zeleň a doplněním této zeleně o další převážně liniové prvky zajišťující lepší přechod z města do okolní krajinné zeleně viz. „VI. Výkres navrhovaného systému sídelní zeleně“.

Makrokompozice

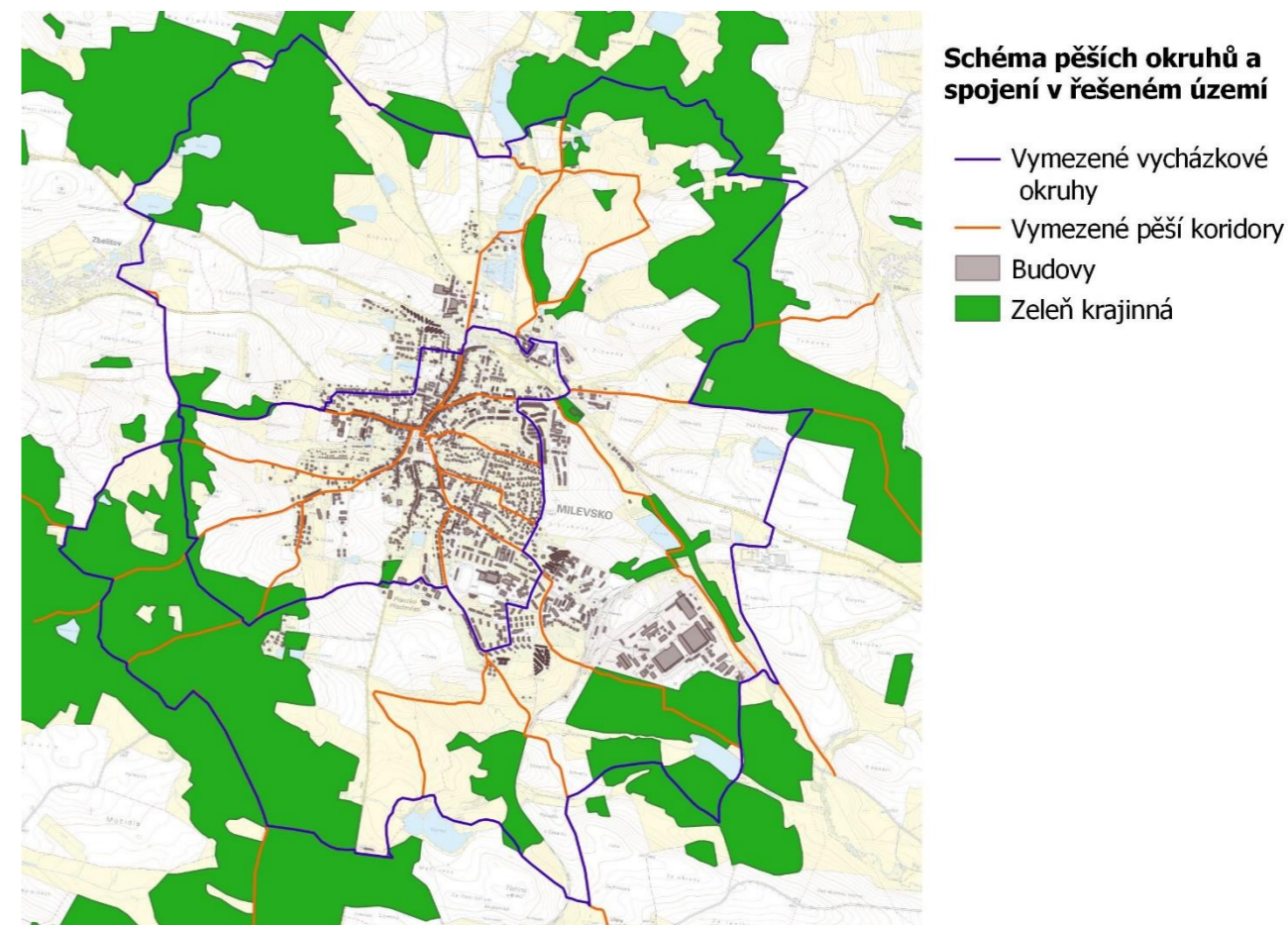
Základním kamenem pro návrh systému zelené infrastruktury se zde stalo vymezení makrokompozičních vztahů tak, aby byla měřítkově, strukturně a funkčně vymezena základní plošná struktura celého území. Pro Milevsko a blízké okolí města byla tato struktura vymezena na třech základních úrovních od prostorově rozsáhlého vnějšího okruhu zahrnujícího veškerou krajinnou zeleň, a přírodní prvky přes systém spojení krajinné zeleně s městem a samotný vnitřní systém sídelní zeleně. Jednotlivé úrovně makrokompozičních vztahů byly následně detailněji rozebrány a vyhodnoceny tak, aby byly zajištěny základní předpoklady pro funkčnost celého systému.

Vnější okruh krajinné zeleně

Vnější okruh navrhované zelené infrastruktury je z velké části vymezen v plochách současné krajinné zeleně v trasách aktuálně používané cestní sítě a vyznačených turistických trasách v okolí Milevska včetně Milevského vyhlídkového okruhu. Pro celistvost vnějšího okruhu

krajinné zeleně pak byly v návrhu systému zelené infrastruktury doplněny především spojovací koridory s přítomností liniových prvků zeleně včetně vymezení jejich tras v území a dosažení propojenosti jednotlivých plošně rozsáhlejších celků krajinné zeleně. Navrhované koridory byly vymezovány převážně na dispozičním uspořádání území s využitím současné cestní sítě, nefunkčních a často samostatných prvků zeleně v podobě remízků a solitérních dřevin. Při návrhu prostupnosti skrze volnou krajinu bylo také přihlíženo k současným cyklistickým stezkám a vymezení sítě zelené infrastruktury tak bylo řešeno i v zájmu cyklistické dopravy jakožto důležitého turistického prvku.

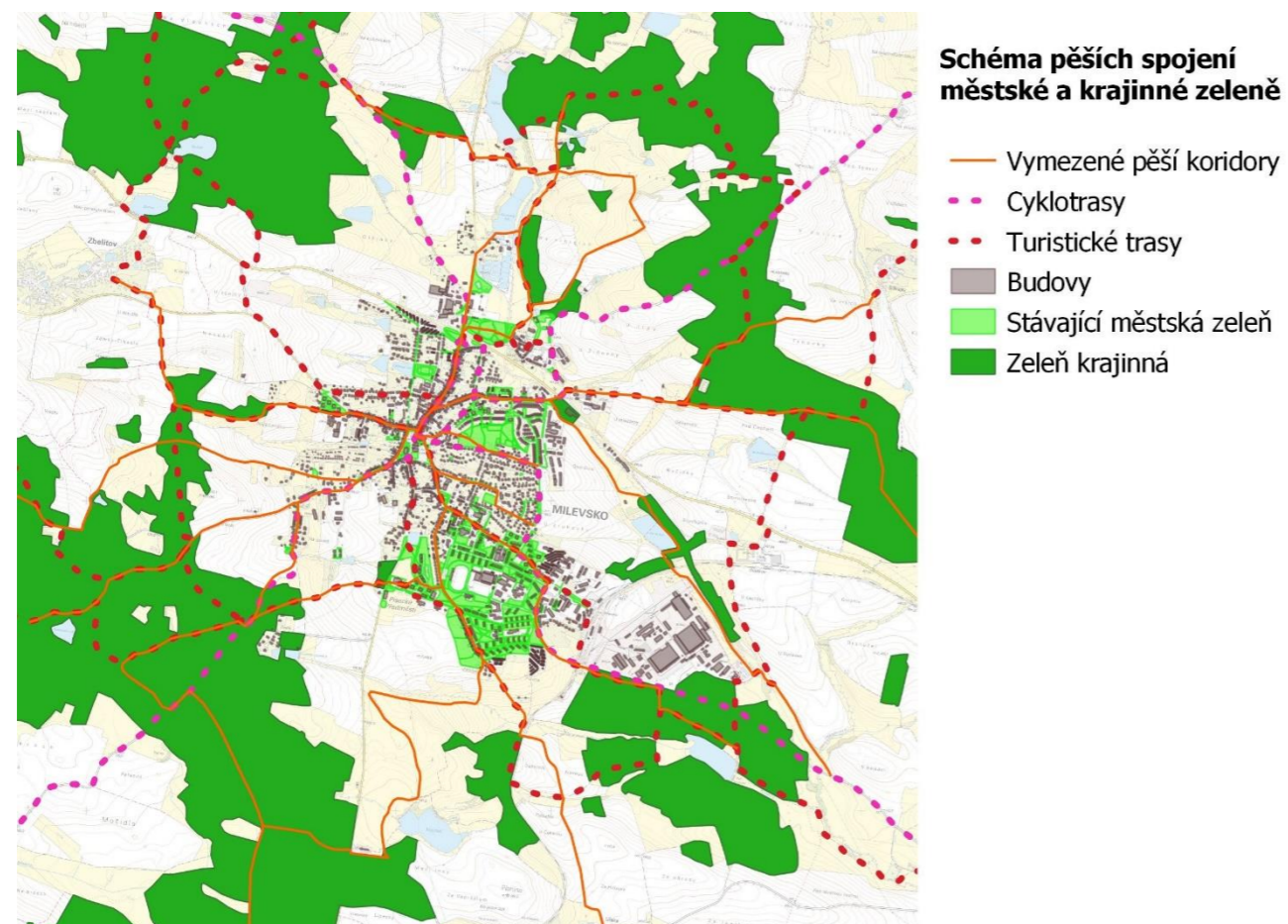
Při řešení zajištění dostatečné prostupnosti územím v různých vzdálenostech od města byla vymezena v závislosti na aktuálních bariérách znemožňujících prostupnost vymezenými lokalitami i zcela nová spojení pro zajištění vyšší míry prostupnosti a zajištění větší variability výběru tras pro obyvatele i návštěvníky milevského okolí. Tato nová spojení jsou nyní vymezována hlavně v oblasti mezi Zbelítovem a Přeborovem a dále pak také ve směru na Líšnici, kde jsou nyní ztížené možnosti prostupu krajinou pouze skrze zemědělské pozemky s minimálním rekreačním potenciálem.

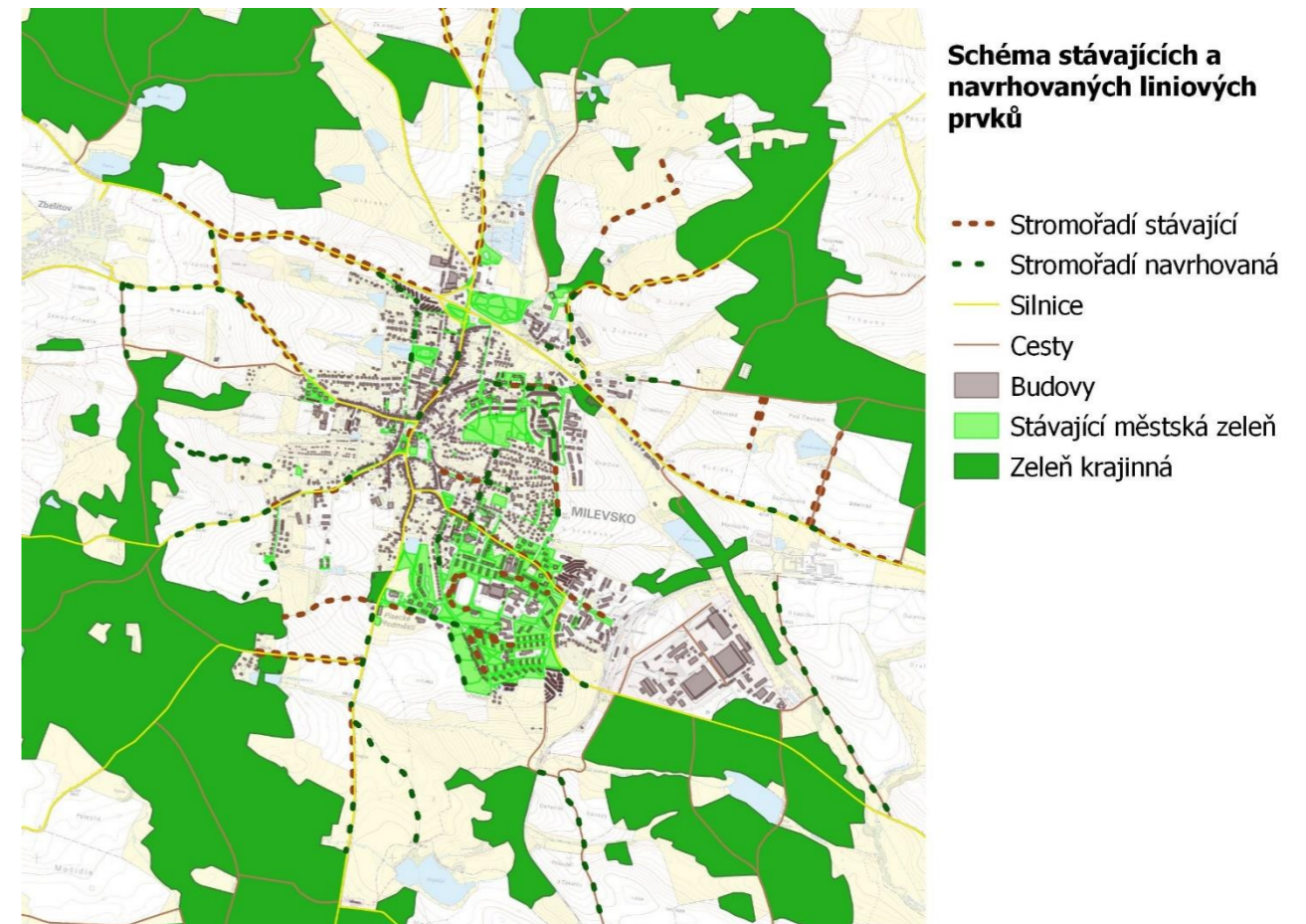
Obrázek 80: Schéma pěších okruhů a spojení v řešeném území (Řezáč, 2022)

Systém propojení krajinné zeleně se zastavěným územím

Pro zajištění uceleného systému zelené infrastruktury v celé řešené oblasti je důležité věnovat pozornost i samotným spojnicím jednotlivých součástí systému stejně jako spojnicím vnitřního a vnějšího okruhu zeleně. Při návrhu byla většina navrhovaných koridorů vymezena na pozemcích cestní sítě a doposud využívaných pěších koridorů a doplněna v méně exponovaných oblastech o další možná propojení. Systém propojovacích koridorů mezi městskou a krajinnou zelení byl navrhován také v návaznosti na vnitřní městský systém zeleně a uspořádání současných uličních prostor do podobného radiálního schématu postupně se větvičícího se zvětšujícím se poloměrem vzdálenosti od hranice zastavěného území. Hlavním úkolem většiny těchto navrhovaných koridorů tak je propojení navrhovaného vnějšího vycházkového okruhu přímo se zastavěným územím města a vnitřním vycházkovým okruhem v některých částech zacházejícím až za hranice města. Forma návrhu spojovacích koridorů předcházela i jejich aktuálnímu využívání, míře vytíženosti a typu převažující dopravy. Podle těchto parametrů byly vybrané koridory doplněny zpravidla ve vhodných případech o dřeviny v liniové výsadbě souběžně s komunikací a v určitých případech s přímou návazností na liniové prvky uvnitř zastavěného území města Milevska.

Obrázek 81: Schéma pěších spojení městské a krajinné zeleně (Řezáč, 2022)

Obrázek 82: Schéma stávajících a navrhovaných liniových prvků zeleně spojujících městskou a krajinnou zeleň (Řezáč, 2022)

Vnitřní systém městské zeleně

Páteř celého systému sídelní zeleně ve městě byla navržena ve tvaru trojčipé hvězdy se středem v centru města a s hlavními směry na sever, jihovýchod a jihozápad od centra. Tyto hlavní tři koridory v takřka shodných úhlových rozestupech mezi sebou byly zde vybrány jako páteřní větve budoucího systému sídelní zeleně s ohledem na hlavní pěší dopravní trasy, ale stejně tak i na možnost přítomnosti zeleně v těchto páteřních větvích. Postupné větvení celého systému zelené infrastruktury města je zde navrženo v radiálním stylu podobně jako prostorové uspořádání města. Radiální větvení prvků sídelní zeleně je řešeno i s přesahem za hranice zastavěného území města, kde zeleň pokračuje ve stávajících nebo nově navrhovaných koridorech s přítomností liniových prvků zeleně až do míst plošně rozsáhlejší krajinné zeleně. Jednotlivé části nově vymezeného systému sídelní zeleně jsou následně rozepsány v navazujících odstavcích a graficky znázorněny v příloze „VI. Výkres navrhovaného systému sídelní zeleně“.

Severní větev (S)

Jednou ze základních a nově navržených částí systému sídelní zeleně je takzvaná severní větev (S) spojující centrum města s regionálně významným komplexem Milevského kláštera, k němu přiléhajícímu parku Bažantnice a navazující občanské vybavenosti na území i mimo zastavěné

území města. Vznik severní větve je jedním z nejdůležitějších prvků návrhu, který by byl jednak maximálně využíván obyvateli stejně tak jako návštěvníky města, zároveň by se zde jednalo o zcela nové prostorové ztvárnění veřejného prostranství v celé délce této páteřní komunikace a zvýšení kvality parteru v dotčených uličních prostorech. Vybudování zeleného koridoru v prostoru současných ulic Riegrova a Masarykova s návazností na náměstí E. Beneše a Husova náměstí by navíc mělo i historický podklad, kdy historicky v těchto místech byla zeleň zastoupena. Na tuto severní větev by navíc dále navazoval systém zeleně v podobě stromořadí v ulicích Sokolovská a R. Svobodové pokračujících dále do volné krajiny. Samotná provázanost této páteřní větve by byla zajištěna liniovými prvky zeleně pokračujícími od místního koupaliště dále směrem do volné krajiny ve směru na Petrovice a Přeborov.

Jihovýchodní větev (JV)

Navrhovaná jihovýchodní větev (JV) celého systému sídelní zeleně je vedena ze své velké části veřejnými prostranstvími s přítomností prvků veřejné zeleně zpravidla v podobě zelených pasů často doplněných o liniovou výsadbu různých dřevin. Navrhovaná jihovýchodní větev systému je aktuálně jedním z nejvytíženějších a nejnavštěvovanějších míst v rámci celého města a zvýšení pobytové kvality parteru je tak zcela jistě na místě. Zároveň je tato větev z pohledu rozložení zástavby v sídle stěžejní spojnici centra města se sídlištními komplexy. Další větvení je řešeno v návaznosti na kvalitu současných uličních prostorů a jejich možností k přítomnosti veřejné zeleně, kdy jako nejvhodnější se zde naskýtají ulice Blechova, Sažinova a Generála Svobody. Tyto tři uliční prostory tak v návrhu zajišťují další větvení systému sídelní zeleně zasahujícího až do okrajových částí města nebo k rozsáhlejší plochám sídelní zeleně.

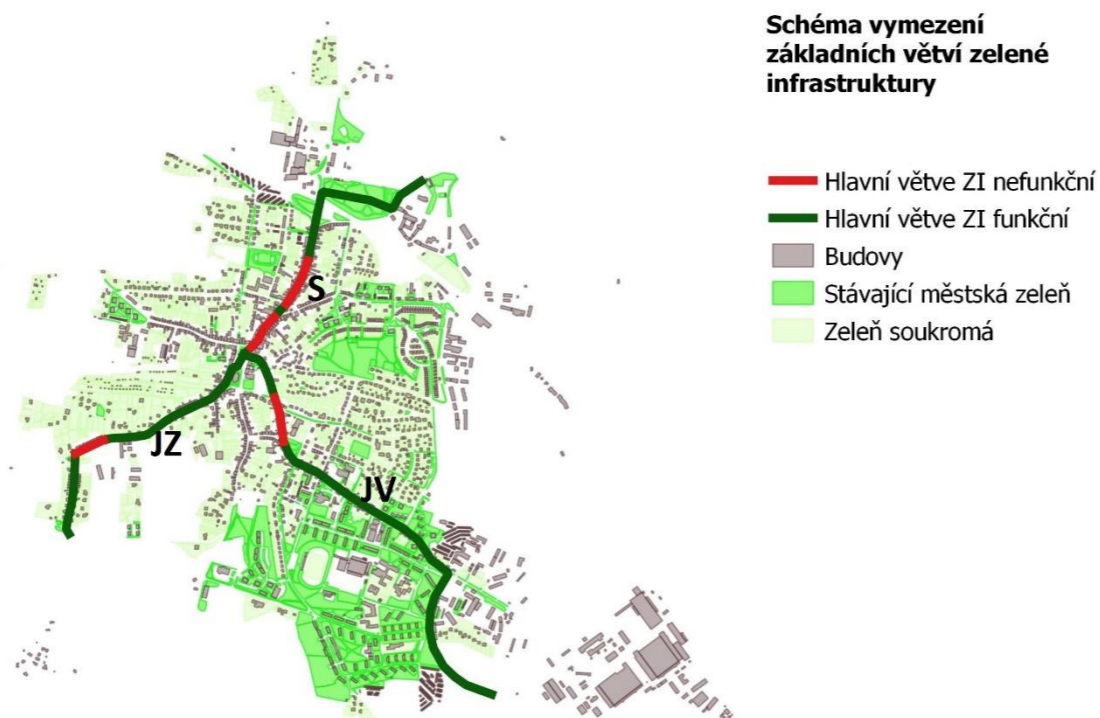
Jihozápadní větev (JZ)

Pro třetí větev navrhovaného systému sídelní zeleně byla zvolena ulice Švermova s aktuálně nižší vytižeností z hlediska návštěvnosti a pohybu chodců v této lokalitě. Návrh zde však má své opodstatnění v podobě jedné z nejkratších spojníc centra města s volnou přírodou, rozvojového potenciálu celé této lokality a takřka ideálním možností k navázání na turistické okruhy v blízkém okolí města, krátkým docházkovým vzdálenostem do míst krajinné zeleně a nižší dopravní zátěži oproti jiným částem města. Zároveň jsou zde připravovány i turisticky zajímavé projekty jako rozhledna na vrchu Zvíkovec. Kromě toho je součástí vymezeného koridoru i stromořadí navazující takřka přímo na centrum města a rozšířené možnosti pro přechod z města do volné krajiny. Se současně vymezeným koridorem systému sídelní zeleně je ve stejné trase vedena i místní cyklotrasa, která zde zvyšuje šance na vyšší míru využívání navrhované sídelní zeleně v této lokalitě. Hlavní větev se pak může v této oblasti prozatím rozdělovat pouze omezeně, a to do ulice Pod Zvíkovcem a dále do volné krajiny nebo podél komunikace vedoucí ve směru na Osek s návazností na systém turistických tras procházejících za okrajem zastavěného území.

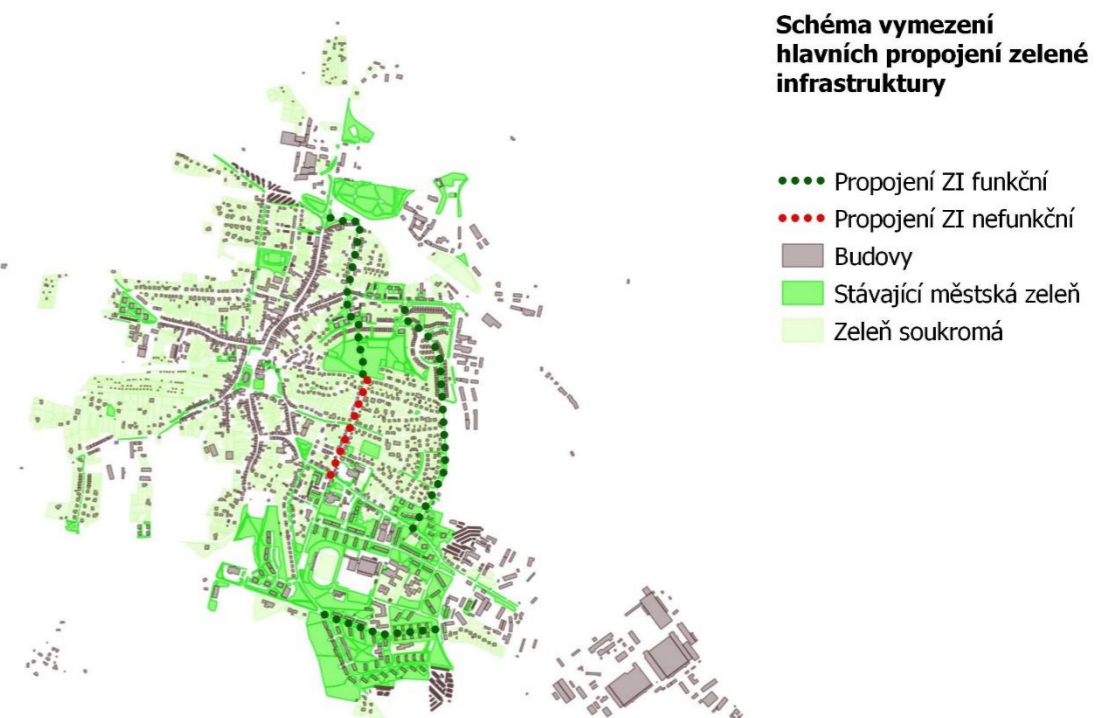
K návrhu trojice základní větví systému sídelní zeleně byly dále vymezeny ještě koridory spojující hlavní oblasti s vysokým poměrem zastoupení ploch zeleně ve veřejném prostoru. Tyto doplňující koridory byly vymezeny především jako paralelní možnost spojení hustě obydlených lokalit se společenskými centry v podobě okolí Milevského kláštera. Hlavní

spojnice okružního charakteru tak byla vymezena v prostorech ulic Dukelská, M. Majerové a Sokolovská. Hlavním argumentem pro vznik koridoru zelené infrastruktury v těchto ulicích jsou nejenom vhodné prostorové podmínky pro vznik a rozvoj veřejné zeleně, ale také postupný stavební rozvoj v lokalitě a polohově takřka ideální pěší spojení sídlištních komplexů v Komenského ulici s historicky atraktivním klášterem a navazující občanskou vybaveností. Jako druhý nově vymezený koridor je pak navržena ulice Štěpána Dvořáka a dále pak ulice Jarlochova. Tato dvojice ulic nacházející se na rozhraní centrální a vnější části města je pro velkou část obyvatel z oblasti Starého sídliště, Píseckého předměstí a Komenského ulice jedním ze stěžejních pěších koridorů do severněji položené části města. Navíc je toto spojení celoměstsky důležité i z hlediska propojení jednotlivých částí města s hůreckým parkem, který je jednou z nejrozsáhlejších ploch veřejné zeleně ve městě. Aktuální stav uličních prostorů, hlavně pak v ulici Štěpána Dvořáka sice není zcela vhodný pro vymezení základního koridoru zelené infrastruktury, svými parametry a šířkovým uspořádáním však jsou i zde možnosti pro začlenění zeleně do uličního prostoru a vytvoření jedné ze základních spojníc celoměstsky významných ploch zeleně.

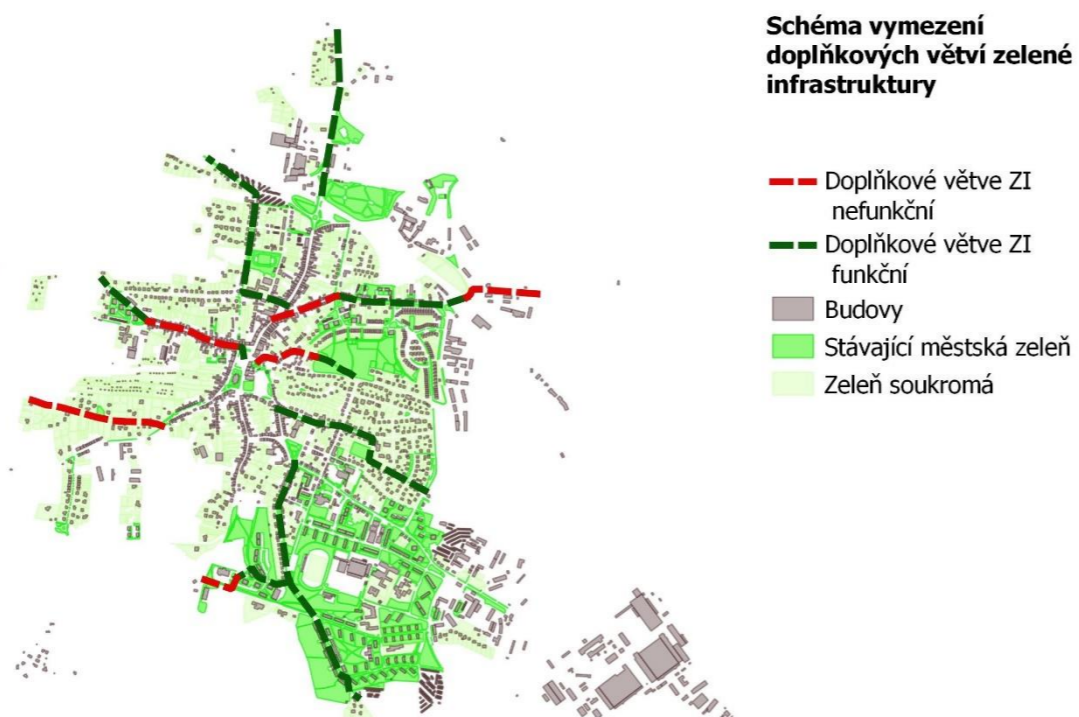
V návaznosti na vymezení systému sídelní zeleně byly řešeny i základní prostupní koridory do krajinné zeleně. Tyto koridory byly vymezovány ať už na stávajících propojeních s doplněním příslušných prvků zeleně, ale i v nově lokalizovaných místech pro zajištění vyšší prostupnosti krajiny. Systém prostupných koridorů byl následně vymezen ve dvou rovinách významnosti, přičemž hlavní prostupní koridory byly vybrány jako přímé napojení na páteřní větev systému sídelní zeleně nebo jako aktuálně více využívané pěší spojení města s okolní krajinou. Jako základní tak byla vybrána celkem šestice komunikací převážně určených pro pěší provoz s prostorovou strukturou odpovídající radiálnímu uspořádání navrhovaného systému sídelní zeleně. K základní struktuře hlavních pěších spojení s krajinou zelení byly dále vymezeny další doplňkové spojnice zajišťující vyšší provázanost sídelní zeleně s okolní krajinou. Veškeré tyto navrhované prvky byly před jejich samotným vymezením v rámci systému sídelní zeleně posouzeny z hlediska prostorových parametrů, aktuálního stavu doprovodné zeleně a vyhodnocení možností k doplnění převážně liniové zeleně k těmto spojnícím. Navrhovaná spojení s volnou krajinou stejně jako liniové prvky zeleně byly zakresleny do grafických výstupů práce v podobě výkresu „VI. Výkres navrhovaného systému sídelní zeleně“ a „VIII. Výkres etapizace změn v území“.

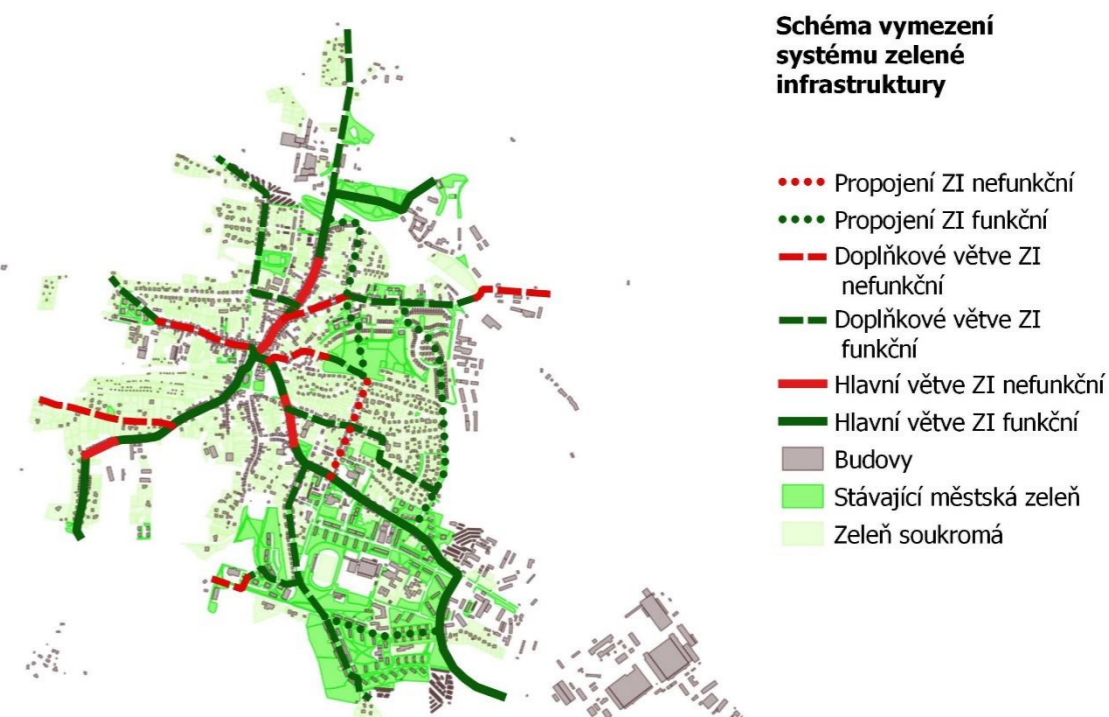
Obrázek 83: Schéma vymezení základních větví zelené infrastruktury (Řezáč, 2022)

Obrázek 85: Schéma vymezení hlavních spojení zelené infrastruktury (Řezáč, 2022)

Obrázek 84: Schéma vymezení doplňkových větví zelené infrastruktury (Řezáč, 2022)

Obrázek 86: Komplexní schéma navrhovaného systému zelené infrastruktury (Řezáč, 2022)

7.4.2 Návrh opatření

Základními předpoklady pro správný návrh funkčního systému sídelní zeleně ve městě je vymezení opatření obecné povahy. Těmi se v řešeném území rozumí hned několik činností, které se týkají převážné části řešeného území a je možné je aplikovat při určitých rozdílech na celé území města Milevska.

Doprava v klidu

Obecně je doprava v klidu jedním z prvků přicházejícím do střetu zájmů s veřejnou zelení. Tento i milevský problém je tak v rámci systému sídelní zeleně potřebné řešit a alespoň částečně tak reagovat na stále se zvyšující poptávku po možnostech parkování. Řešení této problematiky se naskytá v podobě nových možností při řešení dopravy v klidu. A to v podobě různých povrchových úprav parkovacích ploch v podobě propustných povrchů snižujících odtok srážkových vod z území, ale také možností výsadby vhodných druhů dřevin jako doplňujícího prvku pro parkovací plochy. Kombinací výsadby solitérních dřevin mezi jednotlivé bloky parkovacích míst, zajištění přírodních povrchů pro parkovací stání ať už v podobě zatravnovacích dlaždic nebo jiných materiálů a obecně nižšímu podílu zpevněných antropogenních ploch je možné docílení zvýšení parkovacích stání za předpokladu relativně malého narušení místního systému zeleně a gradace jinak negativních vlivů z parkovacích ploch.

Pravidelná údržba

Forma a periodičnost pravidelné údržby jsou alfou a omegou pro kvalitní systém veřejné zeleně obyvateli aktivně využívajícím po většinu času. Zároveň však pravidelná údržba může být pro město velikosti Milevska finančně a časově jen velmi těžko dlouhodobě udržitelná. Proto je třeba v rámci celého města údržbu o veřejnou zeleň vhodně rozčlenit do jednotlivých sekcí podle vytiženosti obyvateli do intenzitních tříd údržby, pro které jsou dále přizpůsobeny i druhová složení a množství zeleně v těchto lokalitách pro zajištění vizuální atraktivnosti ploch a za předpokladu nižších nákladů na údržbu. Členění ploch do intenzitních tříd údržby by dále mělo obsahovat hodnocení polohy daných lokalit v rámci sídla, požadavků okolí na plochy veřejné zeleně a zatížení zeleně okolním prostředím. V aktuální situaci s postupným úbytkem obyvatel ve městě a tím i snižujícími se příjmy města na údržbu veřejných prostranství je správné rozčlenění zeleně do intenzitních tříd údržby jedním ze základních bodů pro řešení funkčního systému sídelní zeleně, který bude do budoucna nejenom vizuálně atraktivní, ale v rámci finančních možností pro město i udržitelný v dlouhodobém časovém horizontu.

Doplnění zeleně do uličních prostorů

Zeleň je pro Milevsko z pohledu vizuální charakteristiky jednou z nedílných součástí. Proto je důležité tuto pozitivní vlastnost brát v potaz a při řešení veřejného prostranství uvažovat přítomnost zeleně v uličním prostoru jako důležitou součást. Postupné doplňování zeleně do veřejných prostranství může významně zvyšovat pobytovou kvalitu řešeného parteru a přispět tak k vyšší návštěvnosti místa i atraktivitě celé řešené lokality. Doplnění zeleně

do veřejného prostoru by však nemělo být neomezené a její možnou přítomnost tak řešit pouze na místech k tomu vhodných především prostorově, ale také funkčně a z hlediska možných budoucích střetů zájmů zeleně s ostatními infrastrukturami nacházejícími se ve veřejném prostranství. Doplnění zeleně do veřejných prostranství by také mělo podléhat aktuálním možnostem města na její další rozvoj a údržbu, která v případě sofistikovanější výsadby může vést k nadměrné míře nákladů pro udržení jejího zdravého stavu nebo v opačném případě ke zhoršení stavu zeleně, vizuálně negativnímu vnímání veřejností, a tím i snížení pocitové kvality celého uličního prostoru. Doplnění zeleně do veřejného prostoru by tak vždy mělo podléhat rozhodovacímu procesu zohledňujícímu aktuální stav daného veřejného prostoru, možnosti začlenění zeleně do tohoto prostoru a formy zeleně vhodné pro dané místo, aby byl do budoucna zajištěn alespoň uspokojivý stav nejenom zeleně, ale i celého veřejného prostoru.

7.4.3 Náprava aktuálních závad v území

Nápravě aktuálních závad v území se již částečně věnuje charakteristika jednotlivých oblastí řešená v příložených dokumentech viz. „I. Karty lokalit a liniových prvků“, kde jsou navrhována obecnější řešení pro odstranění nebo potlačení současných zjištěných závad. Hlavní náplní této podkapitoly tak je věnování se nadřazeným závadám v podobě bariér prostupnosti systému zeleně a lokalitám omezujícím vznik a rozvoj veřejné zeleně.

Bariéra prostupu zeleně u čerpací stanice Benzina na Píseckém předměstí

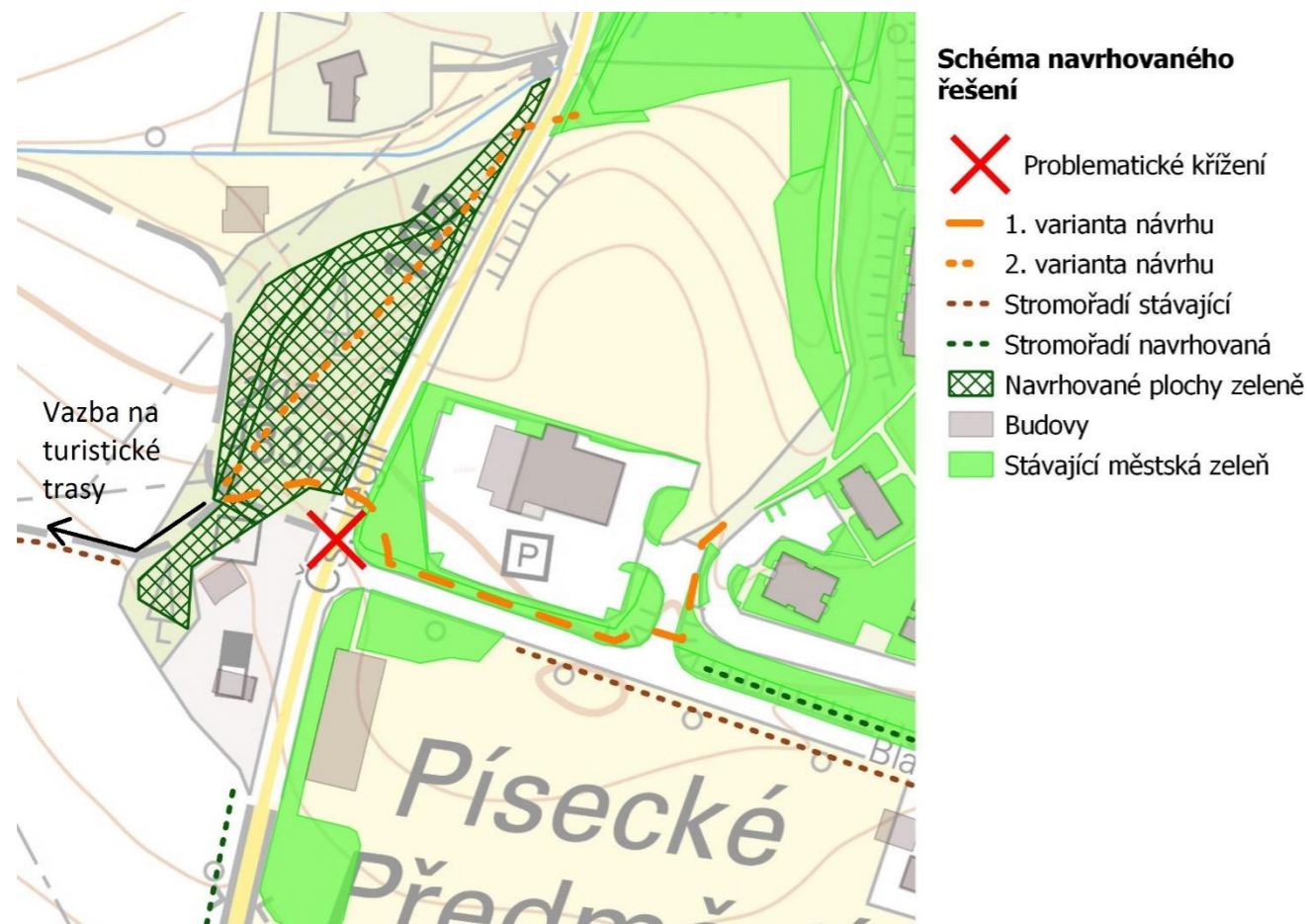
Jednou z největších bariér v současné době je pro systém veřejné zeleně křižovatka ulice Blanická s komunikací II/105 u čerpací stanice Benzina na Píseckém předměstí. Velikost křižovatky a špatné spojení plošně rozsáhlé městské zástavby zahrnující Písecké předměstí a část Starého sídliště s navazující cyklostezkou a Milevským vyhlídkovým okruhem dělá z tohoto místa nejenom nebezpečné místo pro průchod chodců, ale kvůli bezpečnostním požadavkům na silniční provoz je zde významně potlačena i okolní zeleň. Možná řešení tohoto problému jsou zde reálná ve dvou základních provedeních. Prvním způsobem je vyřešení dopravní situace v místě za pomoci vybudování nové okružní křižovatky s doplněním pěšího propojení včetně bezpečného přechodu přes komunikaci. Při výstavbě okružní křižovatky by následně bylo možné do stavby zahrnout i plochy veřejné zeleně a zpříjemnit tak chodcům vstup územím za současného spojení městské a krajinné zeleně. Tato varianta je však závislá na množství vlastníků okolních pozemků v čele s hlavním majitelem komunikace II. třídy, a to Jihočeským krajem, který by stavbu okružní křižovatky musel v tomto místě povolit a následně z části financovat. Druhou možností, jak zde provázat jednotlivé části systému zelené infrastruktury a zároveň zajistit prostupnost území pro pěší v dispozici městských pozemků, je vymezení nového pěšího propojení blíže k centru města, kde je možné využít pozemků ve výhradním vlastnictví města Milevska, zvýšit kvalitu a návštěvnost doposud zanedbaných porostů a zajistit pro pěší bezpečnější průchod územím. Toto propojení je možné zhotovit od dětského hřiště u Suchanova rybníka a vést jej přes v současné době zanedbané lesní plochy podél komunikace II/105 až na místo začátku místní cyklotrasy a Milevského vyhlídkového okruhu. Ačkoli je tato varianta značně náročnější na provedení a její stavba by zde zahrnovala podstatně delší úsek pěší komunikace, zároveň by zde však mohl vzniknout

velice pozitivně vnímající přechod z města směrem do volné přírody takřka na hranici zastavěného území s plynulým přechodem z parkově upravených ploch do lesoparku a dále do okolní krajiny. Vedení této trasy by navíc nebylo významně ovlivňováno vlastnickými vztahy na pozemcích a případná stavba by tak byla čistě v gesci místních správních orgánů.

Obrázek 87: Jedna z hlavních křižovatek a zároveň bariér v prostupnosti územím (Řezáč, 2022)

Obrázek 88: Místní aktuálně nevyužívaný lesní porost (Řezáč, 2022)

Obrázek 89: Schéma navrhovaného řešení v lokalitě Píseckého předměstí (Řezáč, 2022)

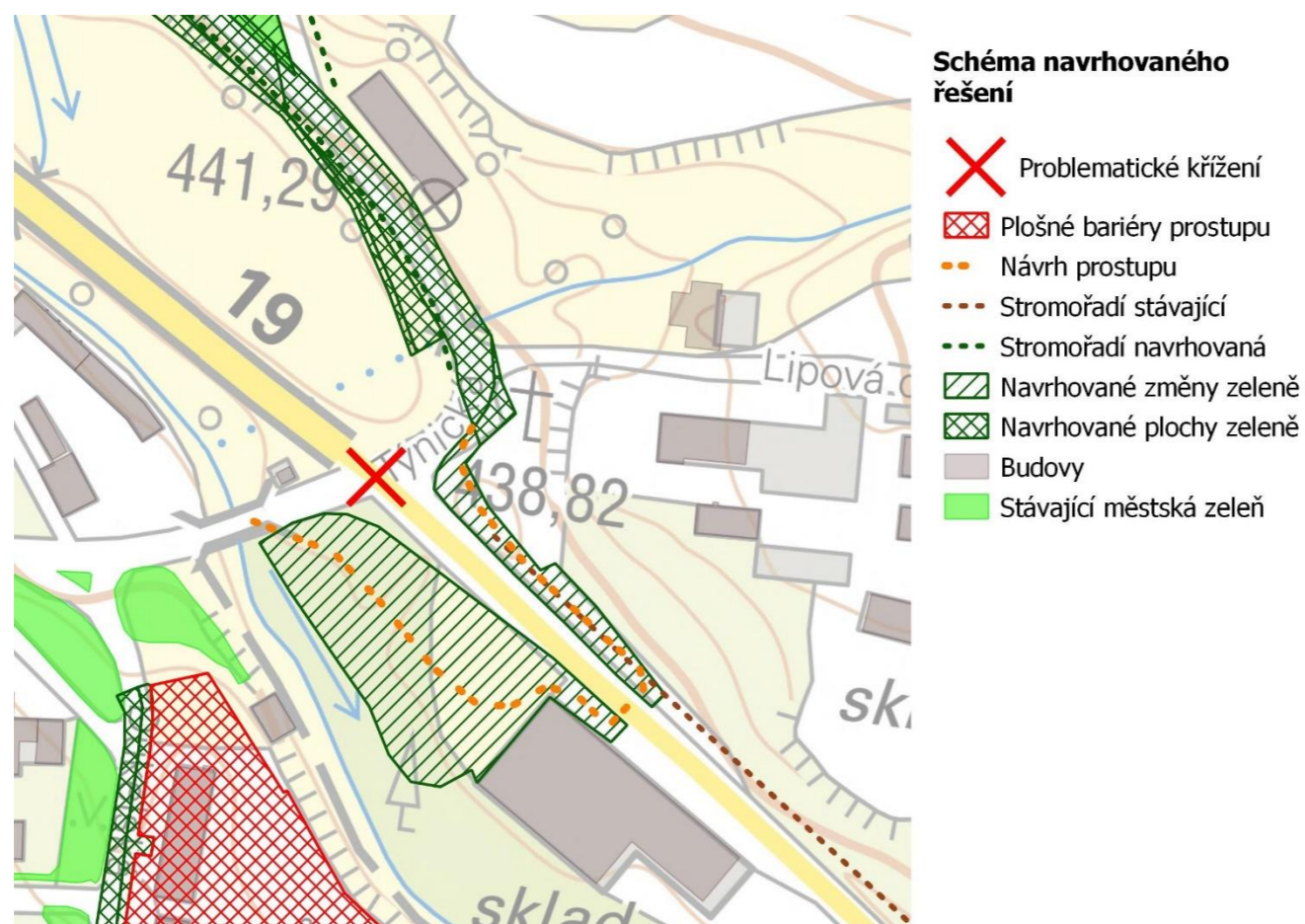
Bariéra prostupu zeleně na křižovatce ulice Sokolovská a silnice I/19

Značně problematičtější než v případě křížení silnice II/105 na Píseckém předměstí je situace na okraji města na silnici I/19 a bývalého podniku Madeta, kde se protíná tato komunikace s místními komunikacemi ulic Sokolovská a Lipová cesta. Okolní prostory jsou i zde plně přizpůsobeny požadavkům pro bezpečný silniční provoz a v současné době tak zde chybí nejenom bezpečné místo pro přecházení chodců, ale stejně tak i navázání systému sídelní zeleně na cestní síť se zelení vedoucí dále do volné krajiny. Podobně jako v předchozím případě i zde se jedná o území, kde kromě města Milevska jsou vlastníky a potenciálními dotčenými subjekty i Jihočeský kraj, Ředitelství silnic a dálnic a Královská kanonie premonstrátů, kteří mohou mít jakékoli výhrady k navrhovaným změnám. Pro co nejvyšší bezpečnost chodců a začlenění pěších komunikací do zeleně by zde bylo možné odvést současnou pěší trasu dále od tělesa křižovatky blíže k prodejně Bonas, a dále pokračovat až za hranice křižovatky, kde následně pěší dopravu bezpečněji převést přes komunikaci I/19 za pomoci dopravního ostrůvku a dále poté pokračovat podél komunikace I/19 do ulice Lipová cesta nebo dále do ulic Týnická a Klášterní, kde je nejenom více prostoru k vymezení pěší komunikace, ale i rozvoji veřejné zeleně, která zde má v současné době spíše dělicí a izolační funkci namísto funkce reprezentativní. Pro zvýšení hodnoty a provázanosti zeleně by následně zde bylo vhodné provést alespoň minimální parkovou úpravu současných městských ploch kolem Milevského potoka u prodejny Bonas a na druhé straně při vymezení pěší komunikace doplnit liniovou zeleň v souvislosti s navázáním na současné stromořadí pokračující podél komunikace I/19 ve směru na Tábor.

Obrázek 90: Křižovatka ulice Sokolovská a komunikace I/19 (Řezáč, 2022)

Obrázek 91: Doposud nevyužívaná plocha zeleně v blízkosti křižovatky (Řezáč, 2022)

Obrázek 92: Schéma navrhovaného řešení v blízkém okolí křižovatky (Řezáč, 2022)

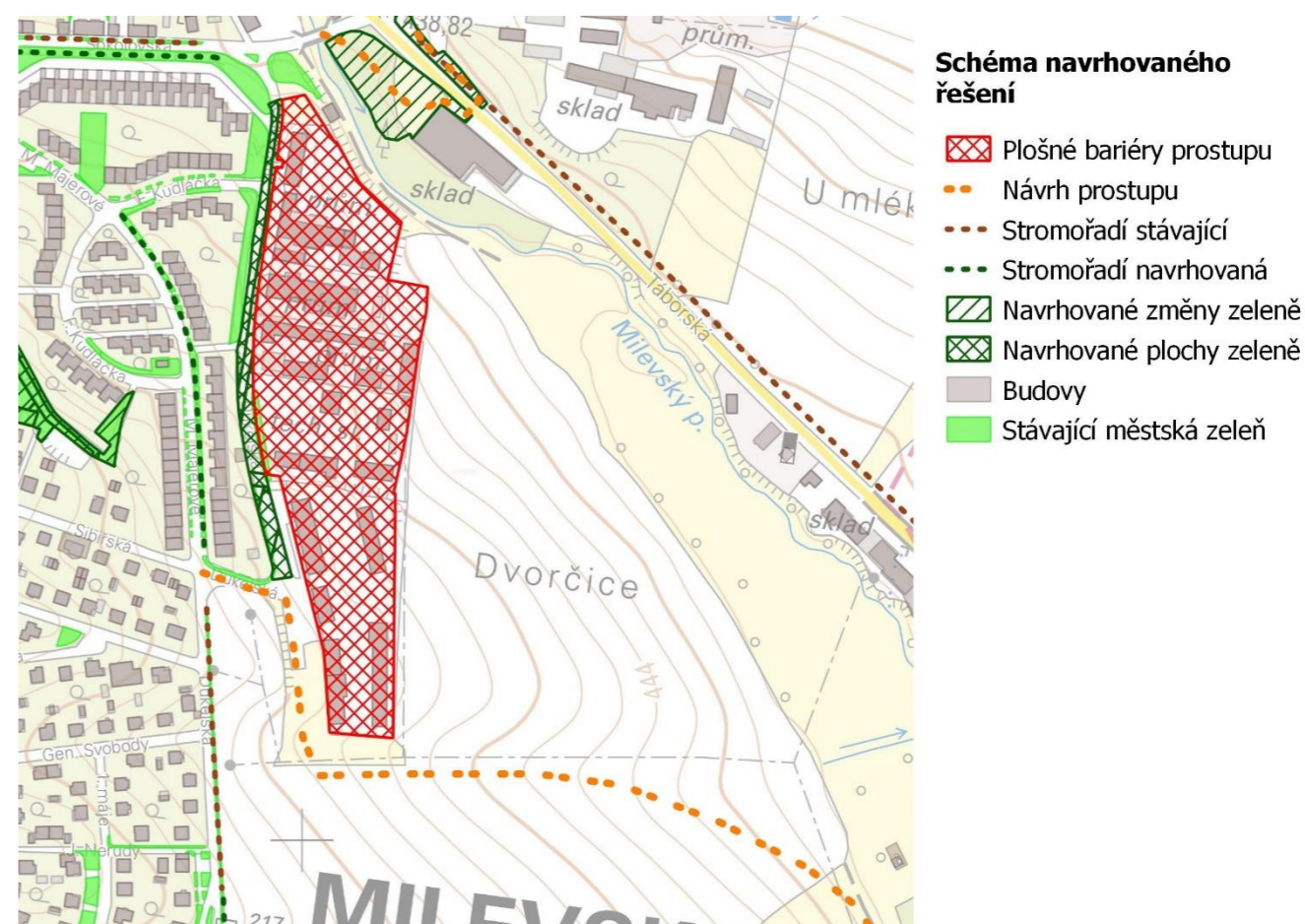
Bariéra prostupnosti skrze průmyslovou zónu v Dukelské ulici

Komplexy průmyslové výroby bývají často problematickými lokalitami pro systém veřejné zeleně a nejenak je tomu i v případě Milevska. Průmyslová zóna v Dukelské ulici tak v současnosti svým plošným rozdělením buduje pomyslnou bariéru mezi místním individuálním bydlením a volným přechodem do krajiny. Navíc se tato průmyslová zóna aktuálně rozšiřuje a uzavírá tak dále i rozhledové poměry do okolí. Aktuální opatření jsou v této lokalitě jen velmi omezená v závislosti na soukromém vlastnictví velké části dotčených pozemků. Aktuální prostupnost do volné krajiny je tak velmi omezena na několik málo neoficiálních polních cest, které navíc nejsou v uspokojivém stavu. Jako opatření zde může být pouze začlenění prostupů do volné krajiny z nově budované infrastruktury při rozšiřování ploch pro průmyslovou výrobu. Vymezení prostupů v nově budované části průmyslové zóny a kolem místního potoka na místě aktuálně zanedbávané zemědělské komunikace by tak i zde bylo možné pro zajištění alespoň částečné prostupnosti skrze jinak kompaktní zástavbu dále směrem na Nový rybník a dále k železničnímu viaduktu podél Milevského potoka. Pořád však zde průmyslová zóna bude jednou ze základních bariér systému sídelní zeleně, který touto lokalitou bude nejspíše i nadále omezen v zájmu průmyslové výroby.

Obrázek 93: Současný stav v průmyslové zóně v ulici Dukelská (Řezáč, 2022)

Obrázek 94: Nově připravovaná část průmyslové zóny s možným vstupem do volné krajiny (Řezáč, 2022)

Obrázek 95: Schéma navrhovaného řešení v průmyslové zóně Dukelská (Řezáč, 2022)

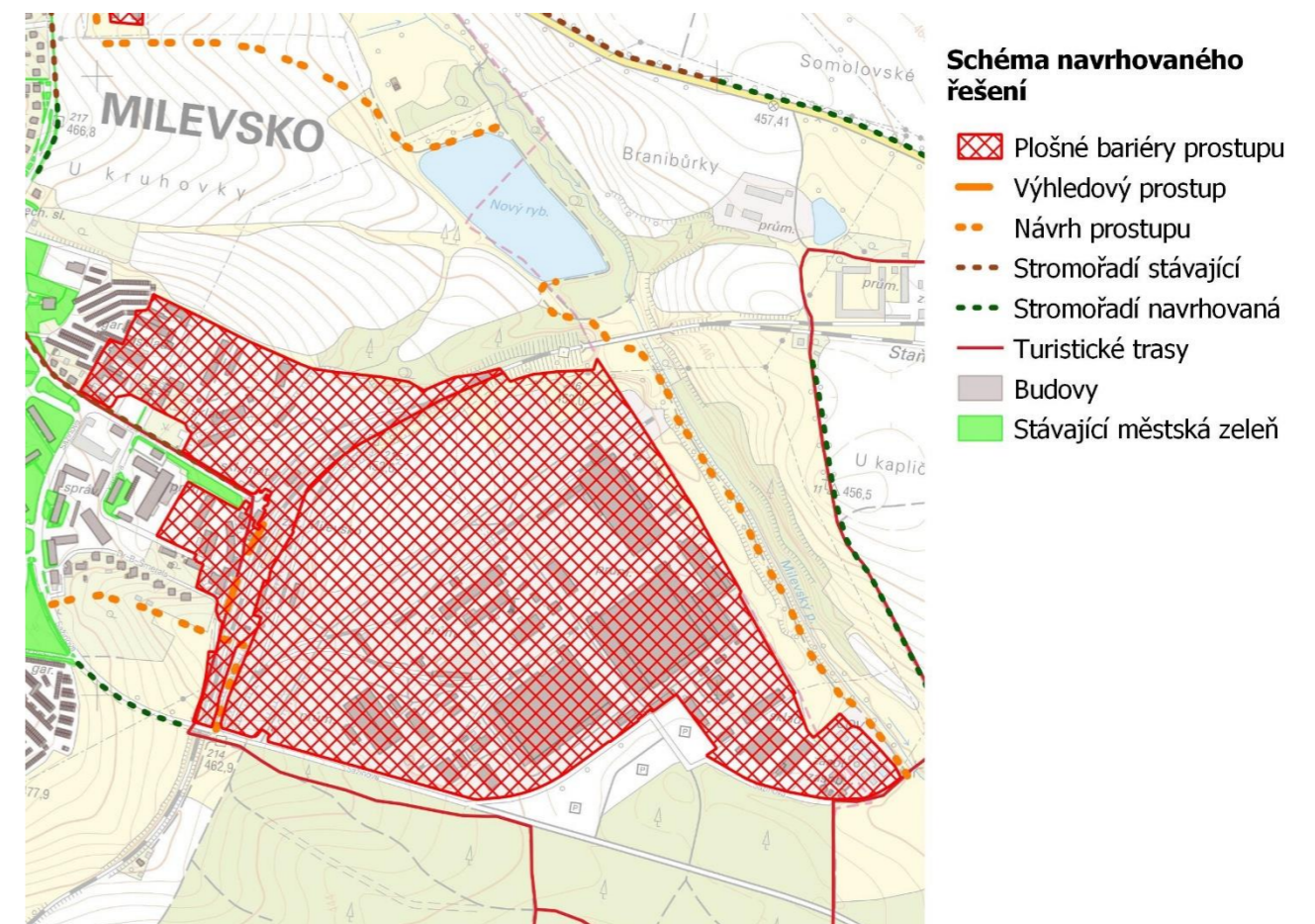
Bariéra prostupnosti v okolí vlakového nádraží a podniku ZVVZ

Ještě mnohem závažnější bariérou v prostupnosti obyvatel i systému zeleně je oblast v okolí vlakového nádraží, kam je sice paradoxně zavedena veřejná zeleň v podobě stromořadí v Nádražní ulici i místního parčíku tvořeného dvojitým stromořadím. Díky tomu se tak na první pohled zdá, že se v okolí nádraží vyskytuje dostatek zeleně. Problematický je však další vstup skrze území, který je takřka nemožný. Díky soukromému vlastnictví téměř všech okolních pozemků a železniční trati protínající celou oblast tak není možné pro pěší ani silniční dopravu postupovat dále skrze řešené území. Ačkoli zde vede i turistická trasa ve směru na Líšnický rybník, aktuálně tato trasa vede přes soukromé pozemky a v těsné blízkosti železniční trati. Reálné řešení zlepšující prostupnost touto lokalitou je tak jen velmi obtížné a jedinou možností je tak do připravovaného projektu na vybudování přestupního terminálu vlakové a městské hromadné dopravy společně s vykoupením okolních pozemků zahrnout i zajištění podmínek pro alespoň uspokojivé řešení prostupnosti územím. Pro zajištění prostupnosti v okolí podniku ZVVZ je možné do budoucna začlenit podmínku pro vybudování pěší komunikace v plochách navržených ke změně využívání mezi ulicemi Sažinova a Dr. B. Šmerala, kde má do budoucna vzniknout nová zástavba. Zajištění pěší komunikace v této lokalitě následně může přispět k zajištění možného propojení vlakového nádraží s okolní zástavbou. Dalším navrhovaným a dnes již částečně vzniklým spojením je zajištění pěší komunikace podél Milevského potoka proti proudu od místní ČOV až po Nový rybník. Zbudování dostatečně kvalitní pěší stezky v těchto místech především v okolí křížení s železničním viaduktem, kde aktuálně toto spojení zcela chybí, do budoucna může navázat na pěší propojení z průmyslového parku v Dukelské ulici a zajistit tak spojení dvojice velkých částí města Milevska.

Obrázek 96: Skladovací areály v okolí nádraží (Řezáč, 2022)

Obrázek 97: Předprostor před budovou nádraží (Řezáč, 2022)

Obrázek 98: Schéma navrhovaného řešení v okolí vlakového nádraží (Řezáč, 2022)

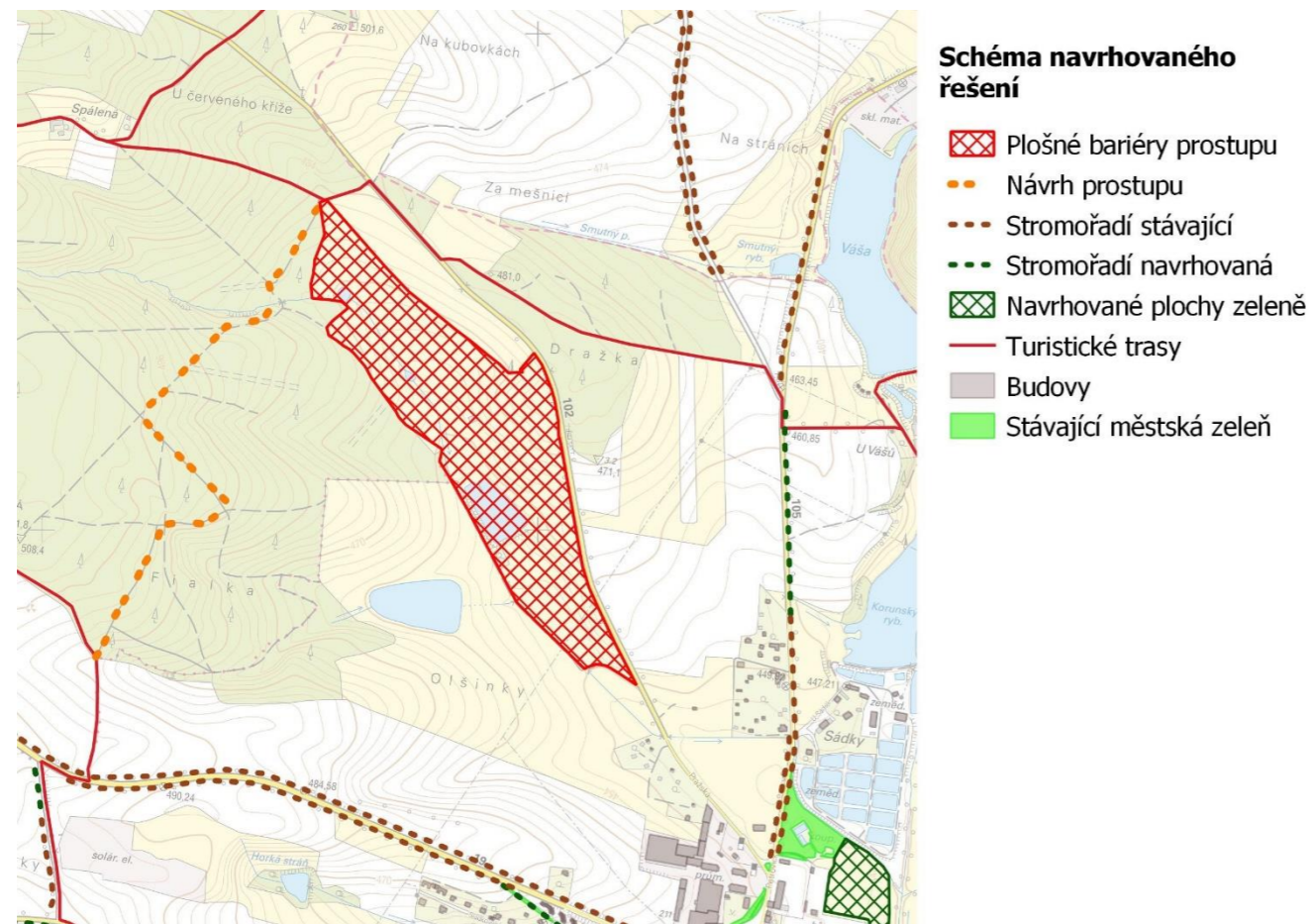
Bariéra prostupnosti v podobě soukromého vlastnictví zemědělských pozemků

Soukromé vlastnictví pozemků nemusí být vždy překážkou v prostupnosti územím, avšak v určitých případech může jít o bariéru vcelku zásadní. Zásadní bariérou v prostupnosti územím jsou aktuálně i soukromé pozemky v těsné blízkosti Milevska ve směru na Kovářov. Díky jedinému majiteli velkého množství tamních pozemků a chovu vysoké zvěře je tak velká část tamější nezalesněné krajiny oplocena a bez možnosti přístupu veřejnosti, což dělá problém především při turistických aktivitách obyvatel v blízkém okolí města. Náprava stavu ze strany majitele je spíše nepravděpodobná a jediným možným řešením, které není náročné na provedení, je vymezení nové pěší turistické trasy v blízkosti těchto pozemků skrze lesní porosty. Zajištění této nové trasy tak zajistí lepší prostupnost územím a zároveň zajištění kratší docházkové trasy při propojení západní části města Milevska s turisticky atraktivní lokalitou u Vášova mlýna, do které byla doposud jedinou mimoměstskou trasou cesta přes sousední Zbelítov a síť lesních cest vedoucích k místní skládce tuhých komunálních odpadů Jenišovice. Vymezení nové turistické trasy by tak v tomto případě znamenalo nejen možné kratší spojení s Vášovým mlýnem, ale i trasu s čistě přírodním charakterem, na kterou by bylo do budoucna možné navázat i z další městské části, a to z Ulice Kostelecká, která v současné době nemá žádné turistické využití.

Obrázek 99: Řešená lokalita v blízkosti okolních lesních porostů (Řezáč, 2022)

Obrázek 100: Oplocené pozemky vymezené jako pastviny pro skot a divokou zvěř (Řezáč, 2022)

Obrázek 101: Schéma navrhovaného řešení v blízkosti řešených pozemků (Řezáč, 2022)

7.4.4 Návrh revitalizací a změn využití stávajících ploch zeleně

Na vymezený systém zelené infrastruktury navazuje i část s potřebnými změnami a možnými rekultivacemi vybraných ploch veřejné zeleně. Pro vybrané plochy nekorespondující nebo svým neuspokojivým stavem narušující celkovou úroveň celoměstského systému veřejné zeleně byly navrženy změny pro stabilizaci neuspokojivého stavu a jeho následného zlepšení. Vybraná prostranství pro navrhovaná opatření pak byla vybírána v závislosti nejenom na jejich aktuálním stavu, ale i podle jejich aktuální polohy a významu pro navrhovaný systém sídelní zeleně. Veškeré navrhované prvky zeleně vybrané k revitalizačním zásahům nebo jejich změnám využití byly zakresleny do výkresové dokumentace, která obsahuje i navrhované změny v území viz. „VI. Výkres navrhovaného systému sídelní zeleně“.

Ulice Sokolovská

Sokolovská ulice nacházející se v severovýchodní části města je v navrhovaném systému sídelní zeleně vedena jako doplňující koridor zelené infrastruktury města. Aktuální stav však neodpovídá požadavkům na funkční doplňkový koridor zelené infrastruktury, a proto je veřejný prostor této ulice vedený jako jeden z hlavních veřejných prostorů určených k revitalizaci a doplnění současné zeleně. V nejvýhodnější části Sokolovské ulice je již několik let zpracována studie na revitalizaci sídelní zeleně, která však doposud nebyla realizována. Tato studie však víceméně nezahrnuje do souvislostí širší okolí ulice a návaznost na okolní typové zastoupení zeleně a pro navrhovaný koridor sídelní zeleně tak není zcela vhodná. Vzhledem k aktuálnímu složení zeleně v podobě částečného stromořadí a okolních takřka čistě travnatých ploch byl návrh řešen v komplexnější míře, kdy jako základní prostorotvorný prvek byla vybraná liniová zeleň ve formě navázání na současné vzrostlé dřeviny doplněním na prostorově vhodných místech o další, avšak již méně vzrůstné dřeviny. Liniové prvky pak zde byly navrženy v ideálních prostorových případech jako oboustranné s odstraněním keřových porostů a nevhodných dřevin. Revitalizace ve formě odstranění části stávající vegetace je zde navržena i na doprovodných plochách a prolukách mezi bloky bytové zástavby, které v současné době neodpovídají kvalitativním požadavkům na veřejnou zeleň a snižují zde kvalitu veřejného prostoru. Pro zvýšení kvality veřejného prostoru jsou tak tyto plochy navrhovány sice jako plochy veřejné zeleně, avšak s doplněním o solitérní parkové dřeviny s přírodě blízkým charakterem v podobě druhově bohatších travníkových ploch, organickou prostorovou strukturou dřevin a vyšší biologickou stabilitou zeleně.

Obrázek 102: Schéma lokality Sokolovská v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022)

Obrázek 103: Současné dubové stromořadí v Sokolovské ulici (Řezáč, 2022)

Obrázek 104: Navazující veřejná prostranství na místní stromořadí (Řezáč, 2022)

Ulice Růženy Svobodové

Jedna z hlavních sběrných komunikací se nachází v ulici Růženy Svobodové, která zajišťuje dopravní obslužnost celé oblasti místních ploch převážně individuálního bydlení. Aktuální stav uličního prostoru dostatečně prostorově dimenzovaného pro sběrnou komunikaci je však z pohledu veřejné zeleně zanedbáván. I díky vymezení tohoto uličního prostoru jako doplňkového koridoru zelené infrastruktury města a možného navazujícího propojení s volnou přírodou zde byly navrženy změny v podobě zkvalitnění současných liniových prvků v podobě zelených pasů. Pro zvýšení pobytové kvality prostoru jsou do tohoto uličního prostoru

navrhovány ve většině prostorově vhodných míst liniové výsadby vysokokmenných dřevin nižšího vzrůstu pro omezení negativních vedlejších vlivů na okolní soukromé pozemky a budovy. Výsadba těchto liniových prvků v podobě spojených stromořadí by na okrajích řešené lokality měla dále navázat na již aktuální stromořadí v přilehlé ulici Šumavská a stromořadí na plochách místního školního hřiště sousedícího s ulicí Za Krejcárkem a vytvořit tak zde rozvětvený systém místní veřejné zeleně.

Obrázek 105: Schéma lokality R. Svobodové v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022)

Obrázek 106: Uliční prostor při vstupu od Jeřábkovy ulice (Řezáč, 2022)

Obrázek 107: Zelené pasy v současné době využívané jako parkovací stání (Řezáč, 2022)

Park v ulici Sažinova

Jednou z ploch vybraných v návrhové části k revitalizaci je i park na okraji Starého sídliště mezi ulicemi Sažinova a Žižkova. Celá tato parková plocha sice již prošla revitalizací společně s ostatní zelení na Starém sídlišti před přibližně deseti lety, ale ani po tomto významném zásahu není aktuální stav parku odpovídající ke své poloze v rámci sídla a jeho funkční náplni pro okolí. Hlavním negativním aspektem parku je jeho samotná prostupnost pro obyvatele a jeho funkční náplň, která v současné době zcela chybí. Pro zkvalitnění současného stavu je tak zde navrhována nejenom částečná revitalizace zeleně v podobě zdravotního řezu dřevin, odstranění náletových dřevin z prostorů parku, ale i zajištění prostupnosti parku cestní sítí alespoň ve formě mlatových cest, umístění potřebného mobiliáře, ale i funkční náplně celého tohoto veřejného prostoru. Zajištění prostupnosti parku je zde důležité i z pohledu systému zelené infrastruktury, kdy právě jedna z hlavních větví prochází řešeným územím a tato plocha tak kromě místní funkce zaujímá i významný postoj v celoměstském kontextu, kdy při aktuální a nově navrhované zástavbě v této lokalitě má nyní i pozici přechodového prvku do volné krajiny s budoucím rozšířením o místně významnou plochu zeleně po komplexním zastavění a uzavření celé okolní lokality.

Obrázek 108: Schéma Lokality Sažinova v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022)

Obrázek 109: Upravené plochy parku bez dalšího využití (Řezáč, 2022)

Obrázek 110: Jediný mobiliář parku v podobě laviček a památníku Jára Cimrmana (Řezáč, 2022)

Hůrecký kopec

Jednou z nejvýznamnějších a prostorově nejrozsáhlejších ploch veřejné zeleně na území města je park v oblasti Hůreckého kopce. Tato plocha veřejné zeleně dosahující rozlohy pěti hektarů, z čehož přes jeden a půl hektaru zastupují plochy s využitím jako lesní pozemky, však v současné době neplní požadavky na možné využívání území, nezapadá svým prostorovým uspořádáním a údržbou mezi plochy ostatní zeleně ve městě a mírou údržby se řadí mezi nejméně udržované lokality ve městě. Nyní nevyužívaný prostor je tak jedním z nejdůležitějších míst, pro které je jakákoli forma opatření nutná i díky poloze místa v blízkosti centra města, ale i na celoměstsky významné spojnici veřejných prostranství sídlištních komplexů s regionálně významným areálem Milevského kláštera. Revitalizační zásah a změna funkčního využití celého tohoto veřejného prostoru je zde možná provést v množství různých kombinací v závislosti na množství faktorů od finanční náročnosti zásahů přes určení hlavní funkční náplně až po samotné využití jednotlivých částí tohoto místa. Jako jedno z možných navrhovaných využití tohoto parku je zde možné uvést polyfunkční návrh v podobě spojení rekreační, shromažďovací a společenské funkce a převažujícím zastoupením parkově upravených ploch zeleně s doplněním cestní sítě, prvků občanské vybavenosti a možností pro sportovní využití blíže specifikované ve vlastní bakalářské práci zabývající se blíže problematikou této lokality a návrhu možného využití (Řezáč, 2021). Důležité však pro zvýšení atraktivity tohoto jinak velice zajímavého místa včetně možnosti panoramatických pohledů do okolí a polohou v centrální části města je zde minimálně zajištění kvalitnější pravidelné údržby, vyšší prostupnosti celým územím a alespoň částečná revitalizace místních lesních porostů, které v nynější době mohou být pro návštěvníky v krajním případě až nebezpečné kvůli svému špatnému zdravotnímu stavu a následnému zvýšenému riziku pádu větví nebo celých stromů.

Obrázek 111: Schéma lokality Hůrka v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022)

Obrázek 112: Pohled z vyhlídky Karla Stehlíka na místní lesopark (Řezáč, 2022)

Obrázek 113: Pohled na Milevský kláštera z lesoparku (Řezáč, 2021)

Lesopark u sportovního areálu

Ve velmi podobném stavu jako předchozí hůrecký park je na území Milevska i lesní plocha rozdělující oblast Starého sídliště a sportovního areálu na straně druhé. Lesní plocha, zaujímavá svou rozlohou plochu přesahující jeden hektar, není v současné době nijak využívána a aktuálně tak může být chápána pouze jako bariéra oddělující jednotlivé plochy s rozdílným funkčním využitím. Minimálnímu využívání této plochy veřejné zeleně odpovídá také kvalita současné péče, která je zcela zanedbávána a celá plocha tak i vzhledem připomíná běžný lesní porost. Přitom se vzhledem k poloze této lesní plochy jedná o velice lukrativní

místo s mnoha možnostmi budoucího využití. V návaznosti na nově vznikající sportoviště v blízkosti řešené plochy by tak bylo vhodné při budoucí revitalizaci této plochy využít i místní morfologie a proměnit tak doposud zcela nevyužívané místo na parkově upravené místo se sportovními prvky pro workout, posilování nebo třeba i vymezené trailové tratě v návazání na místní pumptrackovou dráhu. Možností na využití tohoto prostoru je tak velká škála. Základem pro jakékoli doprovodné využití je však změna současného lesa na plochu veřejné zeleně s alespoň minimální údržbou a zajištění dostupnosti této plochy pro obyvatele jako prvku pro odpočinek a sport.

Obrázek 114: Schéma lokality Čs. armády v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022)

Obrázek 115: Lesopark na Starém sídlišti jako prostorová dominanta (Řezáč, 2022)

Obrázek 116: Pumptrack s pozadím místního lesoparku (Řezáč, 2022)

Zeleň v okolí Milevského kláštera

Regionálně nejvýznamnějším místem v Milevsku je jednoznačně komplex Milevského kláštera vlastněný Královskou kanonií premonstrátů na Strahově. Ti také spravují celý místní komplex budov náležící ke klášteru včetně pozemků uvnitř i v těsné blízkosti klášterních budov. Navíc zde v posledních letech probíhá i rozsáhlá obnova kláštera včetně hospodářského dvora, kostela sv. Jiljí a dalších historických objektů nacházejících se v této lokalitě. Jedním z prvků, který však začíná vzhledem k postupně vzkvétajícím klášterním budovám zaostávat, je blízké okolí kláštera v podobě veřejných prostranství z velké části vlastněných městem. Tato prostranství nejenom že nemají patřičnou kvalitu a reprezentativnost, ale nemají ani potřebnou údržbu, aby byla schopna reprezentovat toto historicky hodnotné místo. Z tohoto důvodu je veřejná zeleň v této oblasti vybrána jako jedno z nejdůležitějších míst k nápravě současného stavu, neboť veřejná zeleň je zde nejvíce zastoupena hned po zpevněných plochách komunikací. Předmětem návrhu na zlepšení stavu je zde hlavně zajištění bezpečného prostupu územím společně s revitalizací zeleně v podobě odstranění nevzhledných keřových porostů, odstranění starých a nevhodných dřevin a provedení doplňující výsadby vhodných městských dřevin korespondujících s důležitostí tohoto místa. Výsadba nových dřevin by zde měla reflektovat historické souvislosti oblasti a navázat tak převážně v podobě liniových prvků lemujících klášterní areál. V souvislosti s historickými okolnostmi je pak možné těmito novými liniovými prvky zeleně navázat i na současná stromořadí a propojit tak zelené koridory v celé této oblasti. Při návrhu nového uspořádání je zde důležité i razantní zvýšení pravidelné údržby, provádění sečení travních porostů se sběrem posečené trávy, odstranění plevelných rostlin z těchto ploch a zvýšení reprezentativní hodnoty těchto veřejných prostranství hodnotně odpovídajících zeleni v areálu kláštera.

Obrázek 117: Schéma lokality kláštera v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022)

Obrázek 118: Reprezentativní prostory před Kostelem sv. Jiljí (Řezáč, 2022)

Obrázek 119: Zanedbaná okolní veřejná prostranství (Řezáč, 2022)

7.4.5 Návrh vymezení doplňujících a nových ploch veřejné zeleně

Aby mohl být systém sídelní zeleně komplexní, je zapotřebí v zastavěném území města Milevska řešit i vymezení zcela nových prvků veřejné zeleně. Nově navrhované plochy zeleně mají do budoucna zajišťovat nejen lepší a kvalitnější prostupnost skrze zastavěné území, ale mají za úkol i lepší propojenost systému sídelní zeleně s navazující krajinnou zelení. Nově navrhované plochy a prvky zeleně pak byly zakresleny kromě schematických zobrazení do grafické přílohy v podobě „VI. Výkres navrhovaného systému sídelní zeleně“, kdy navrhované prvky nejpodstatnější pro komplexnost celého systému byly kromě zakreslení i podrobněji popsány v následujících odstavcích.

Liniová zeleň v centru města

Pro zajištění propojení navrhovaného systému sídelní zeleně je nezbytné zavedení vyššího zastoupení zeleně do centra města, které sice v současné době zeleň obsahuje, ale pouze v omezené míře, a to především v ostrůvkové formě. Proto je v návrhu počítáno se zvýšením zastoupení zeleně hlavně ve vymezeném koridoru zelené infrastruktury v ulicích Riegrova a Masarykova. Prostorové uspořádání vybraných uličních prostorů dává možnosti pro alespoň omezenou formu městské zeleně, kdy do těchto prostor je navrhována výsadba liniových prvků zeleně v podobě jednostranných stromořadí z dřevin nižšího vzrůstu. Tyto dřeviny by tak zde měly do budoucna zajistit základní propojení centra města s historicky významným areálem Milevského kláštera a zároveň zajistit i propojení dosavadních veřejných prostranství s přítomností veřejné zeleně, jakými jsou Husovo náměstí a náměstí E. Beneše. Výsadba zeleně ve vymezených ulicích pak kromě hlavního účelu v podobě zajištění uceleného zeleného koridoru z centra města až takřka do volné krajiny má zde ještě důležitý mikroklimatický význam v podobě tvorby stínu v letních měsících, zvýšení vzdušné vlhkosti a snížení pocitové teploty, díky které jsou doposud tato místa při slunečných dnech pro člověka velmi nepříjemná. Společně se zlepšením kvality mikroklimatických ukazatelů by zde po provedení

výsadby došlo i kvizuálnímu zlepšení současného stavu a zvýšení poměru zeleně a antropogenních ploch. Výsadba liniové zeleně na vybraných místech tak zde může při relativně malých pořizovacích nákladech výrazně zvýšit kvalitu těchto veřejných prostor se společným zlepšením množství dalších důležitých aspektů.

Obrázek 120: Schéma nové zeleně v centru města v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022)

sloužícím jako páteřní sběrná komunikace z celé této oblasti, čemuž zde napovídá i značně odlišné šířkové uspořádání uličního prostoru oproti ostatním ulicím v dané lokalitě. Bohužel zde vůbec není zastoupena žádná forma veřejné zeleně a celý uliční prostor je tak tvořen pouze zpevněnými asfaltovými a betonovými povrchy přímo navazujícím na okolní domy převážně individuálního bydlení. Po většinu roku, hlavně pak v letních měsících, zde nejsou pro procházející chodce zrovna vhodné podmínky v podobě chybějícího stínu a příjemných pocitových teplot. Navrhované řešení je zde v podobě občasně výsadby odolných parkových dřevin v liniovém charakteru výsadby na místech prostorově vhodných. Liniová výsadba by zde mohla být umístěna při případné rekonstrukci uličního prostoru ať už jako samostatné dřeviny s doplňkovou funkcí pro plochy podélného parkování nebo s přímo vymezeným travnatým pasem v severněji položené části ulice, kde je aktuální šířkový profil pouze s jedním chodníkem, zatímco druhá strana pozemní komunikace je aktuálně bez využití. Nově navrhovaná liniová zeleň by pak tomuto prostoru přinesla nejen zvýšení pobytové kvality prostoru pro obyvatele, ale také důležité spojení plošně rozsáhlých center veřejné zeleně a významné zvýšení propojenosti celého systému sídelní zeleně ve městě.

Obrázek 123: Schéma nové zeleně v ulici Št. Dvořáka v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022)

Obrázek 121: Uliční prostor pro možnou výsadbu zeleně (Řezáč, 2022)

Obrázek 122: Liniová zeleň na Husově náměstí (Řezáč, 2022)

Liniová zeleň v ulici Štěpána Dvořáka

Ulice Štěpána Dvořáka hraje v rámci celého Milevska velmi důležitou roli v podobě jedné z hlavních spojnic takřka celé sídlištní zástavby s rozsáhlým hůreckým parkem a dále pak i s komplexem Milevského kláštera. Významnost této ulice je dána i jejím dopravním využitím

Obrázek 124: Jižněji situovaná část ulice bez přítomnosti veřejné zeleně (Řezáč, 2022)

Obrázek 125: Severnější část ulice Št. Dvořáka s přítomností zeleně v podobě zeleného pasu (Řezáč, 2022)

Zeleň v ulici Dukelská

Jednou z lokalit, kde veřejná zeleň chybí a zároveň zde může být, je oblast průmyslové zóny v části ulice Dukelská. Velkoryse pojatý uliční prostor zde v současné době plní funkci jedné z hlavních sběrných komunikací a v územně plánovací dokumentaci je zde počítáno i s obchvatem části města. Zároveň je však tato ulice aktuálně posledním veřejným prostorem rozdělujícím zastavěné území města a okolní krajinu, díky čemuž je i v této značně průmyslově rozvinuté oblasti i vyšší pohyb chodců a cyklistů. Z těchto důvodů jsou tak uliční profil a navazující veřejná prostranství v souvislostech této práce vybraná jako jedna z hlavních lokalit s navrhovanými plochami veřejné zeleně. Ta by ve svém návrhu měla plnit kromě svých hlavních vlastností jako zlepšení mikroklimatu, hygienických vlastností a estetických aspektů veřejných prostor také hlavní funkční náplň této ulice v podobě dopravní obslužnosti území, kterou by zde neměla významněji ovlivňovat. Navrhovaná zeleň je tak zde v podobě spíše ochranné a izolační s oddělením pěších tras a silničního tělesa. Navrhované řešení zde však vychází i z aktuálního stavu tohoto veřejného prostoru v lokalitě, která se aktivně rozvíjí a budoucí využití a navrhovaná forma zeleně se tak může značně změnit. Každopádně je zde důležité s přítomností zeleně počítat a postupně ji začlenit do uličního prostoru a přizpůsobit jej i potřebám místních.

Obrázek 126: Schéma nové zeleně v ulici Dukelská v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022)

Obrázek 127: Nová část průmyslové zóny včetně zeleně (Řezáč, 2022)

Obrázek 128: Jeden z mála prvků zeleně ve staré části průmyslové zóny v Dukelské ulici (Řezáč, 2022)

Parková plocha na Píseckém předměstí

Jediná plošně rozsáhlejší navrhovaná plocha veřejné zeleně se nachází v oblasti Píseckého předměstí, kde je i v současné době zeleně paradoxně dostatečné množství. Navrhovaná plocha se však nachází na území vymezeného jako lesní plocha, které je po delší dobu vysoce zanedbávané a bez jakéhokoli využití. V rámci návrhu prostupových koridorů skrze zastavěné území města a řešených problematických lokalit, konkrétně zde v podobě křížení hlavní komunikace II/105 s místními komunikacemi, je řešená plocha jednou z možných variant převedení pěší dopravy skrze frekventovanou komunikaci ze sídliště na místní cyklostezku.

Založení parku v této lokalitě by zde navíc korespondovalo i s okolními parkově upravenými plochami a mobiliářem v podobě dětského hřiště. Navrhovaný park by tak měl mít z hlediska své polohy v okrajové části města přírodnější charakter s vyšším zapojením krajinné zeleně, údržbou odpovídající přírodním plochám s doplněním mobiliáře pro rekreaci, odpočinek a například i zázemí pro volnočasové aktivity jako cyklistika nebo turistika s ohledem na navazující cyklostezku. Přírodně vzhlízející park zde navíc do budoucna může mít ještě větší význam s ohledem na připravovaný rozvoj občanské vybavenosti v podobě nových obchodů, ke kterým zde bude tvořit nejenom vhodné a kvalitní okolí, ale také zvyšovat atraktivitu celé nově vznikající lokality.

Obrázek 129: Schéma nové zeleně na Píseckém předměstí v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022)

Obrázek 130: Lesní porost na okraji Píseckého předměstí (Řezáč, 2022)

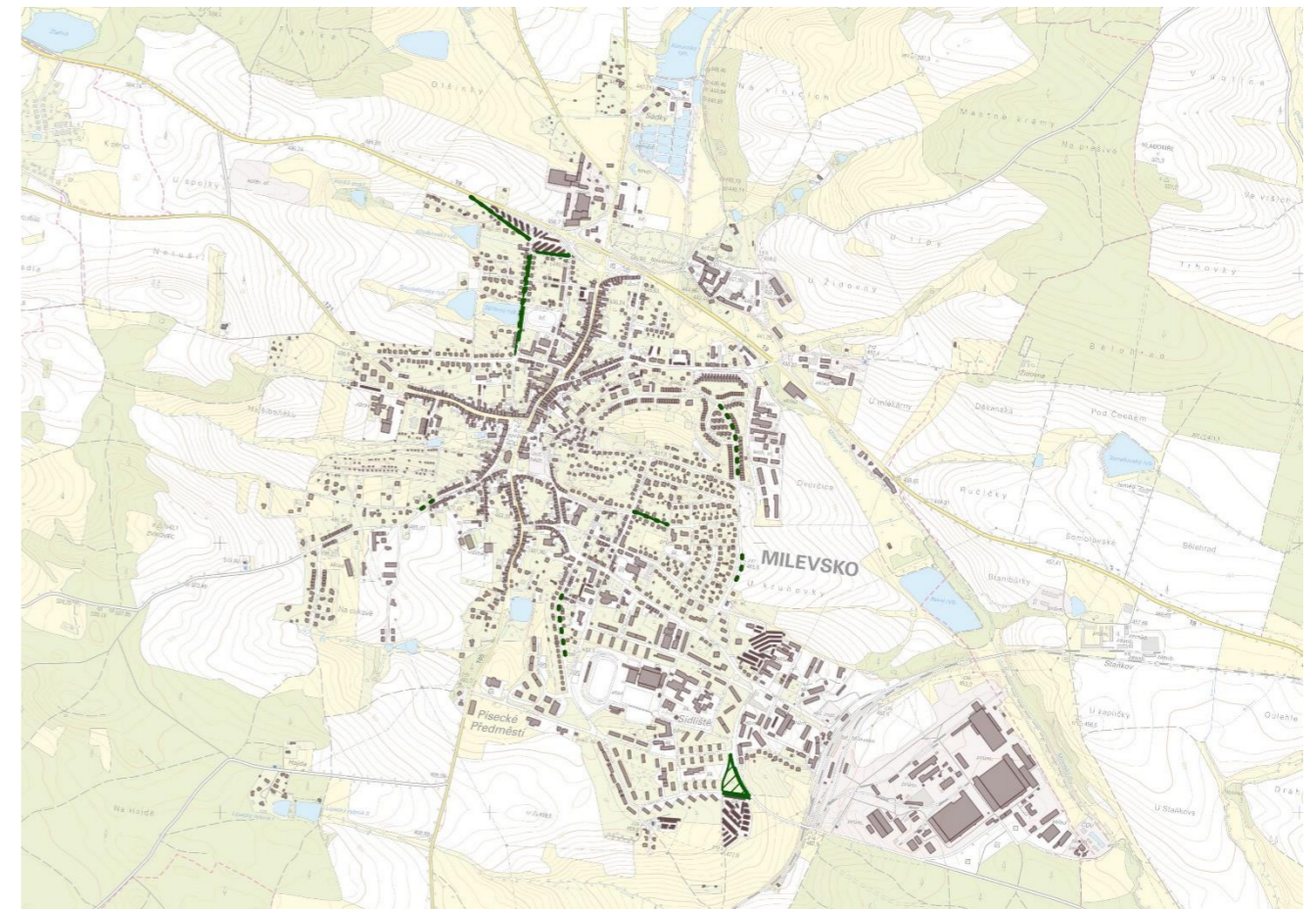
Obrázek 131: Pohled na les směrem do centra města a k Suchanovu rybníku (Řezáč, 2022)

7.4.6 Etapizace opatření

Při návrhu je také důležité řešit etapizaci opatření. Vzhledem k plánovanému rozsahu systému sídelní zeleně a jeho navrhovaných změn tak není možné všechny tyto úpravy provádět zároveň a určení pořadí změn v území tak může zajistit plynulý rozvoj tohoto systému. Navrhovaná etapizace změn v území zde byla v návaznosti na rozsah všech navrhovaných úprav rozčleněna na základní tři etapy postupu, přičemž pro každou etapu byla vyčleněna potřebná opatření. Rozdělení revitalizace sídelní zeleně a navazujících procesů na jednotlivé etapy bylo zakresleno do samostatného výkresu „VIII. Výkres etapizace změn v území“.

První etapa

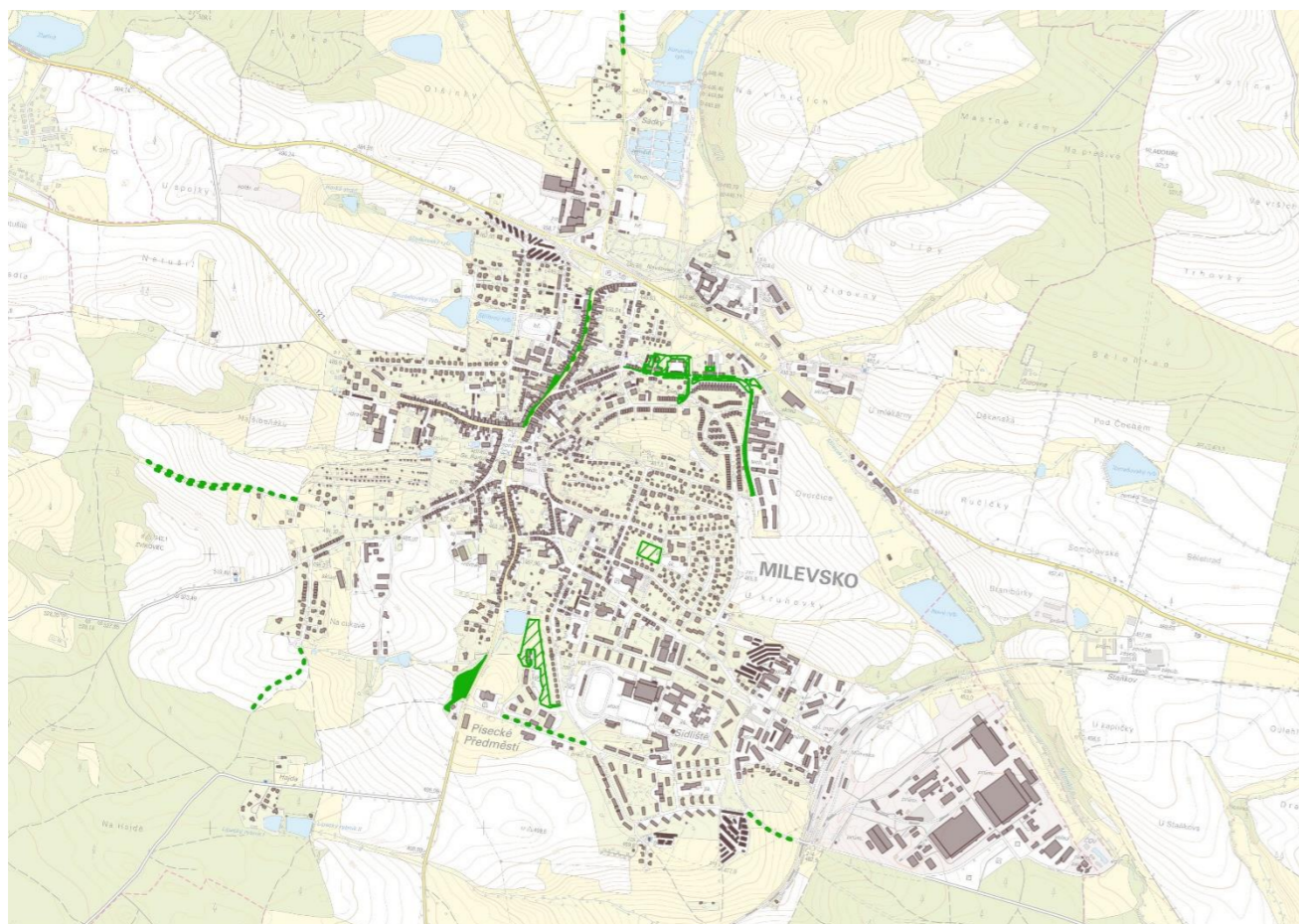
Opatření první etapy navazují na současný stav území a hlavním cílem je zde stabilizace celkového stavu sídelní zeleně. V první etapě je tak považováno za hlavní úkol napravení všech hlavních problematických lokalit a zjištěných závad v území. Součástí prováděných prací v první etapě pak mohou být v souvislosti se závadami a bariérami v prostupnosti územím i rekultivační zásahy ve veřejné zeleni pro zlepšení plošně lokální situace.

Obrázek 132: Schéma navrhovaných změn veřejné zeleně v první etapě (Řezáč, 2022)

Druhá etapa

Úkolem druhé etapy provádění opatření se zde rozumí pokračování ve větších rekultivačních zásazích, zajištění zvýšení dostupnosti z města do krajinné zeleně, výsadba nových prvků zeleně jako například liniových výsadeb v propojovacích koridorech městské a krajinné zeleně, provádění výsadeb zeleně bez nutnosti předchozí projektové dokumentace a doplňování vybraných ploch veřejné zeleně o další interakční prvky. Ve druhé fázi je dále řešena i projektová příprava realizačně náročnějších prvků zeleně, především pak v centru města, při střetu zájmů s významnou dopravní infrastrukturou nebo v místech navrhovaných změn, avšak s velkým počtem vlastníků a složitých majetkoprávních vztahů.

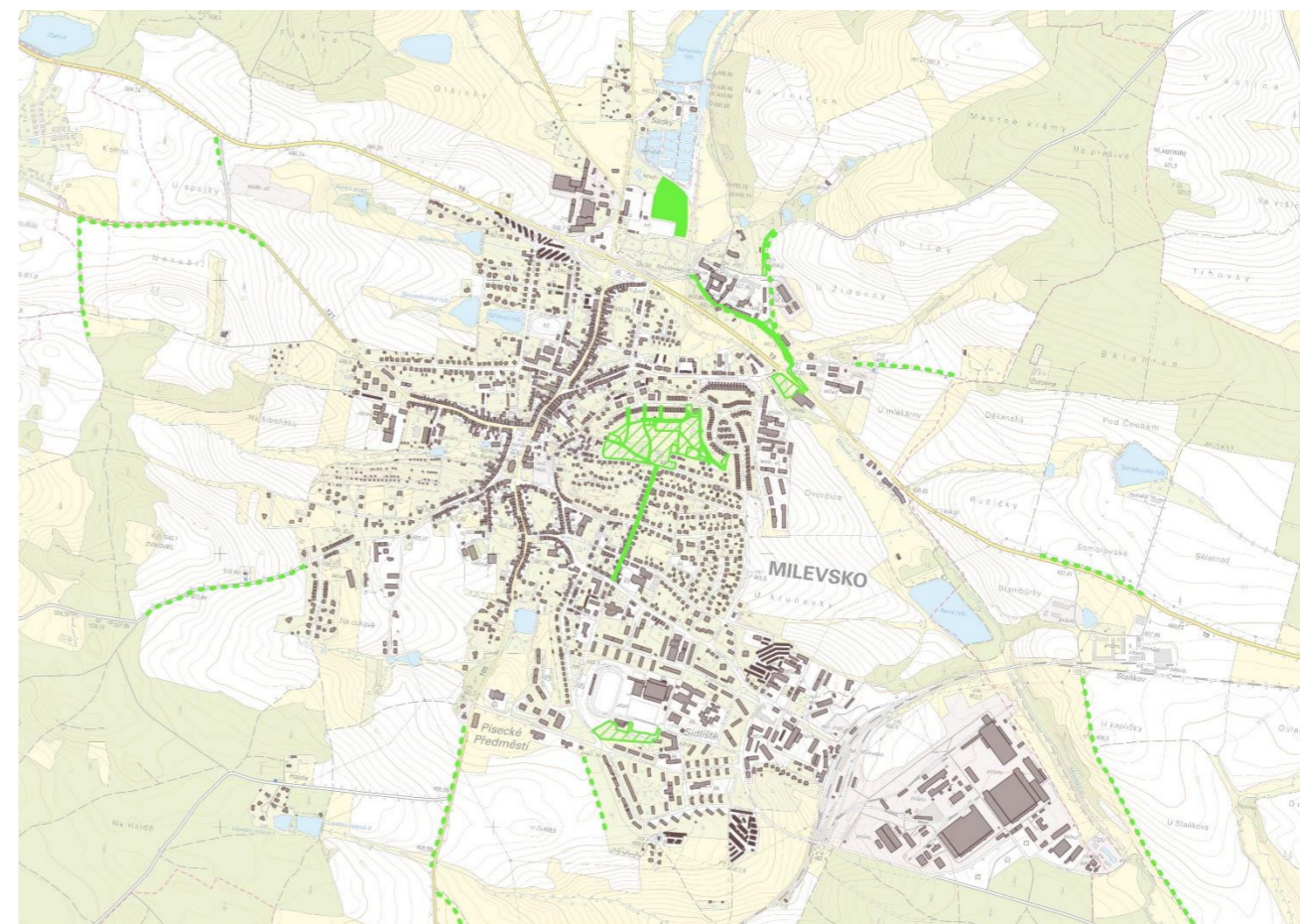

Obrázek 133: Schéma navrhovaných změn veřejné zeleně ve druhé etapě (Řezáč, 2022)

Třetí etapa

Třetí etapa revitalizace sídelní zeleně má za úkol realizaci prostorově, finančně i majetkoprávně složitějších projektů s nutností projektové přípravy, provedení rekultivačních zásahů v území, které nebyly provedeny v rámci druhé etapy a zajištění navrhovaného provázání sídelní a krajinné zeleně za pomoci tvorby zcela nových navrhovaných koridorů i revitalizací stávajících spojovacích tras. Další úkolovou podstatou třetí etapy je i postupné doplňování liniových prvků zeleně jak v zastavěném, tak i v nezastavěném území města, zajišťovat jejich vzájemné propojení a postupně scelovat celý systém zelené infrastruktury

v řešené oblasti. Výsledkem po ukončení třetí etapy by měl být funkční systém zelené infrastruktury města s přesahem do volné krajiny v plánovaném rozsahu nebo stavu blízcímu se plánovanému rozsahu a zajištění všech předem daných požadavků na funkčnost systému sídelní zeleně.

Obrázek 134: Schéma navrhovaných změn veřejné zeleně ve třetí etapě (Řezáč, 2022)

7.4.7 Návrh intenzitních tříd údržby veřejné zeleně s rozdělením zeleně do těchto tříd

Pro zajištění udržitelnosti systému sídelní zeleně v navrhované podobě, která aktuálně počítá s vyššími počty dřevin, revitalizacemi zanedbávaných ploch zeleně, rozšiřováním infrastruktury pěších komunikací a dalších nových prvků na území a blízkém okolí města se současným trendem úbytku obyvatel a s tím logicky navazujícími nižšími výdaji města pro udržovací práce je třeba vhodně rozhodnout i o samotné údržbě zeleně. Ta se v rozsahu této práce zabývá plošným rozdělením zeleně do intenzitních tříd údržby s popisem základních úkonů pravidelné údržby a tomu odpovídajícímu charakteru těchto ploch. Základním předpokladem pro rozdělení zeleně do intenzitních tříd údržby je především zajištění udržitelnosti požadované kvality na veřejných prostranstvích i při rostoucích nákladech na údržbu a v případě Milevska snižujícími se možnostmi na výdaje ohledně údržby veřejných prostranství. Pro případ Milevska a jeho okolí tak byly vytvořeny čtyři základní třídy údržby, jejichž náležitosti ohledně míry údržby byly následně zvlášť podrobně rozepsány. Jednotlivé třídy údržby zeleně byly

podobně jako etapizace opatření zakresleny do samostatného výkresu „IX. Výkres intenzitních tříd údržby“.

Intenzitní třída 1 – nejvyšší míra údržby

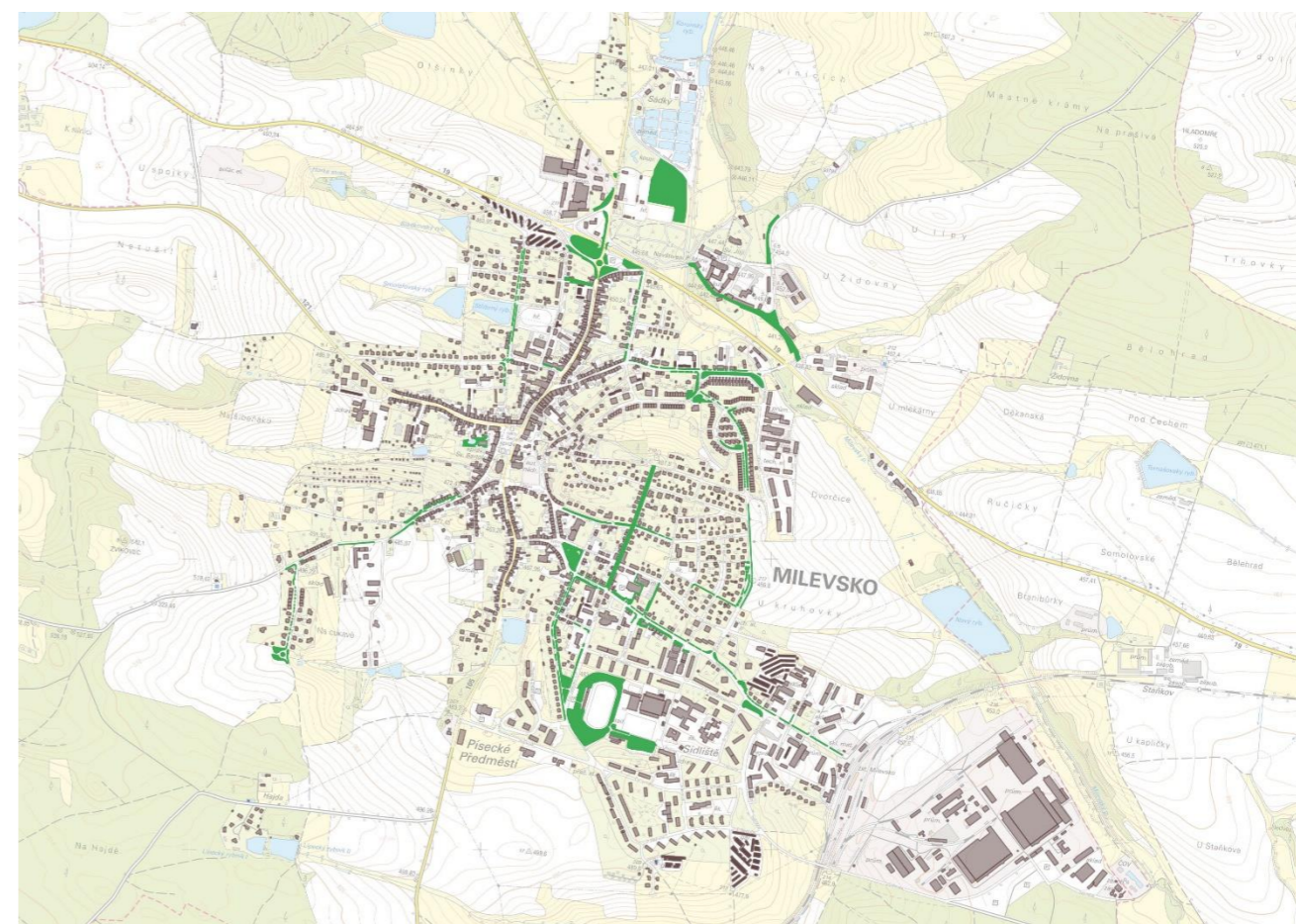
Nejvyšší míra údržby zahrnuje ve své podstatě množství časově i finančně náročných úkonů, které je nutné vykonávat i několikrát během roku. Z těchto důvodů je tak nejvyšší míra údržby možná provádět pouze u vybraných ploch zasluhujících zvýšenou pozornost. Obsahem vysoké míry údržby je pravidelný zdravotní řez dřevin jedenkrát za jeden až dva roky podle druhu a věku příslušných dřevin, parková úprava veřejné zeleně se zastoupením čistě parkových dřevin s logickou prostorovou strukturou, výsadba a pravidelný sestřih okrasných keřů a vyšší míra zastoupení květin, okrasných kultivarů dřevin, záhonů a parterových trávníků. Pro trávníky s nejvyšší mírou údržby je požadována pravidelná seč, minimálně šestkrát za jednu sezónu s tím, že trávníky jsou sečeny na nízký stříh se sběrem posečené travní hmoty, případně pravidelně provzdušňovány a odplevelovány. U záhonů a okrasných dřevin s vyšší mírou zátěže nebo krátce po vysazení je požadována pravidelná zálivka dle potřeby i v každodenní periodicitě. Pro náchylnější dřeviny je pak požadováno každoroční ošetření před zimním obdobím v podobě ochranného nátěru.

Obrázek 135: Schéma ploch s navrhovanou první intenzitní třídou údržby (Řezáč, 2022)

Intenzitní třída 2 – vyšší míra údržby

Intenzitní třída 2 již oproti třídě jedna značně snižuje nároky na pravidelnou údržbu všech součástí veřejné zeleně. Základním předpokladem pro nižší intenzitní třídu údržby je méně rozsáhlé užívání záhonů, okrasných květin, údržbou náročných dřevin a snížení požadavků na prostorové uspořádání dřevin tak jako i jejich množství a druhovou různorodost. Pravidelné zdravotní řezy dřevin jsou tak zde omezeny na periodicitu v řádech několika let, totéž platí i o keřových porostech vyžadujících pravidelnou údržbu jednou za několik let. Vysazované dřeviny by měly být voleny s ohledem na jejich náročnost údržby jako méně náročné bez nutnosti pravidelných udržovacích zásahů. Pravidelná zálivka ploch s vyšší mírou údržby by sice měla být zajištěna, avšak v nižší periodicitě pohybující v rámci jedné zálivky během kalendářního týdne v závislosti na aktuálních klimatických podmínkách. Kvalita péče o trávníky by podobně jako u většiny ostatní zeleně měla být zajištěna pravidelně, avšak s intenzitou pohybující se od čtyřech do šesti sečí za sezónu s vyšší výškou sečení a sběrem posečené travní hmoty.

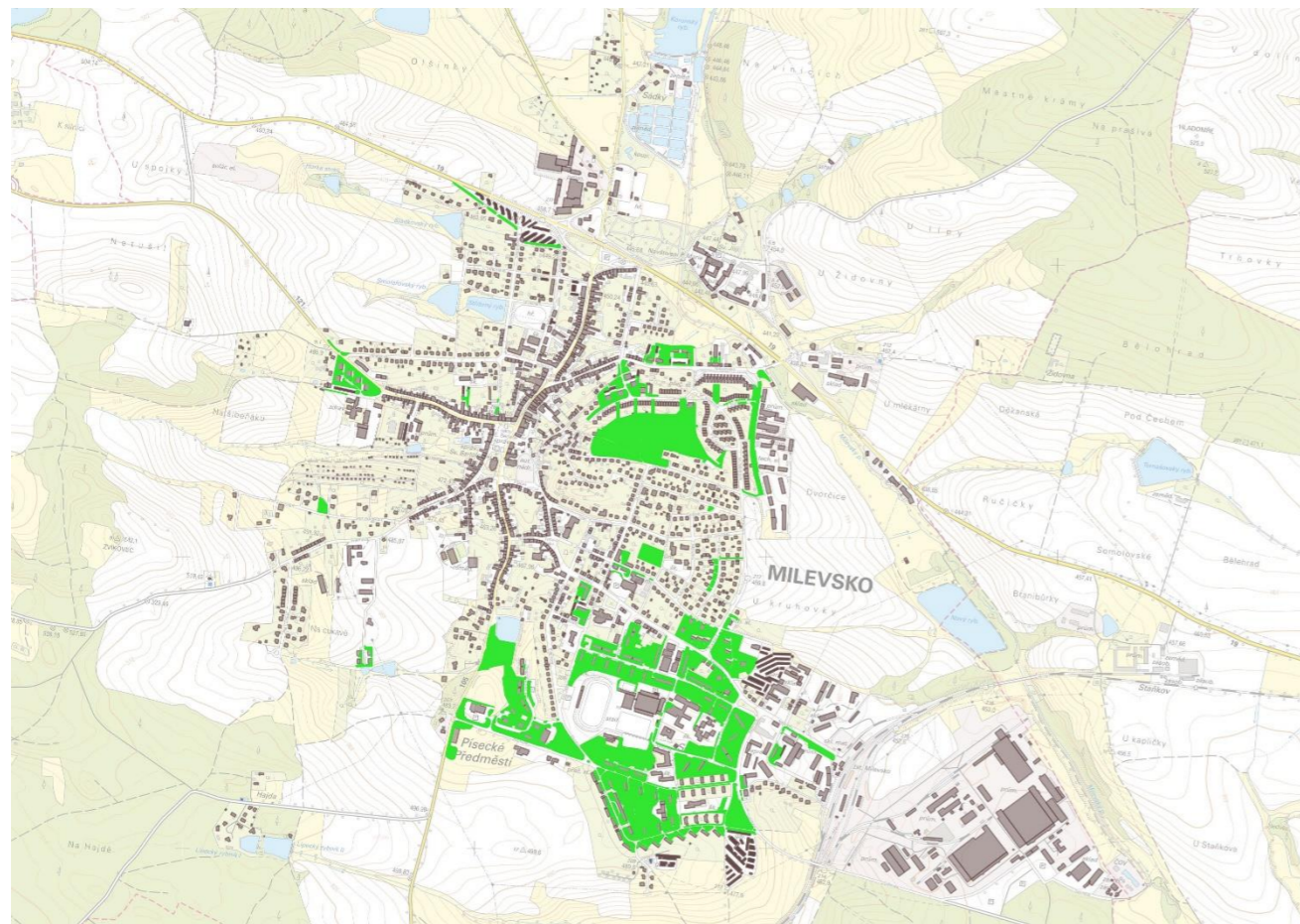

Obrázek 136: Schéma ploch s navrhovanou druhou intenzitní třídou údržby (Řezáč, 2022)

Intenzitní třída 3 – běžná míra údržby

Ploch s běžnou mírou údržby je z pohledu samotného návrhu vymezeno největší množství. Jedná se o plochy s běžnou výsadbou dřevin parkových i krajinných s nižší pravidelnou

údržbou v podobě zdravotních řezů, vyvětvení i případné zálivky, která je zde omezena na minimum, a to pouze u nově vysazovaných dřevin. Zároveň se zde méně hledí i na prostorově přesné uspořádání, estetické vlastnosti zeleně a její reprezentativnost. Zpravidla se pak jedná o běžnou sídlištní zeleň, o kterou při její plošné rozloze ani není možné pečovat s vyšší intenzitou. Květinové záhony jsou zde nahrazovány, přírodnější druhovou skladbou kvetoucích rostlin nevyžadující pravidelné pletí a zálivku, složení trávníků je zde z běžných travních směsí. Pravidelné sečení se v plochách s běžnou mírou údržby pohybuje v rozmezí čtyřech až šesti sečí za sezónu s rozdílem typu sečení oproti plochám s vyšší mírou údržby. Z hlediska nižších nákladů na údržbu je tak v tomto typu ploch převážně doporučeno sečení nejen na vyšší stříh trávníku, ale také beze sběru posečené travní hmoty a pouze její mulčování v místě sečení. Běžnou údržbu by měly dostávat také některé ze spojovacích koridorů městské a krajinné zeleně, kde je taktéž doporučován pravidelný řez dřevin s pravidelným obsekáváním cest.

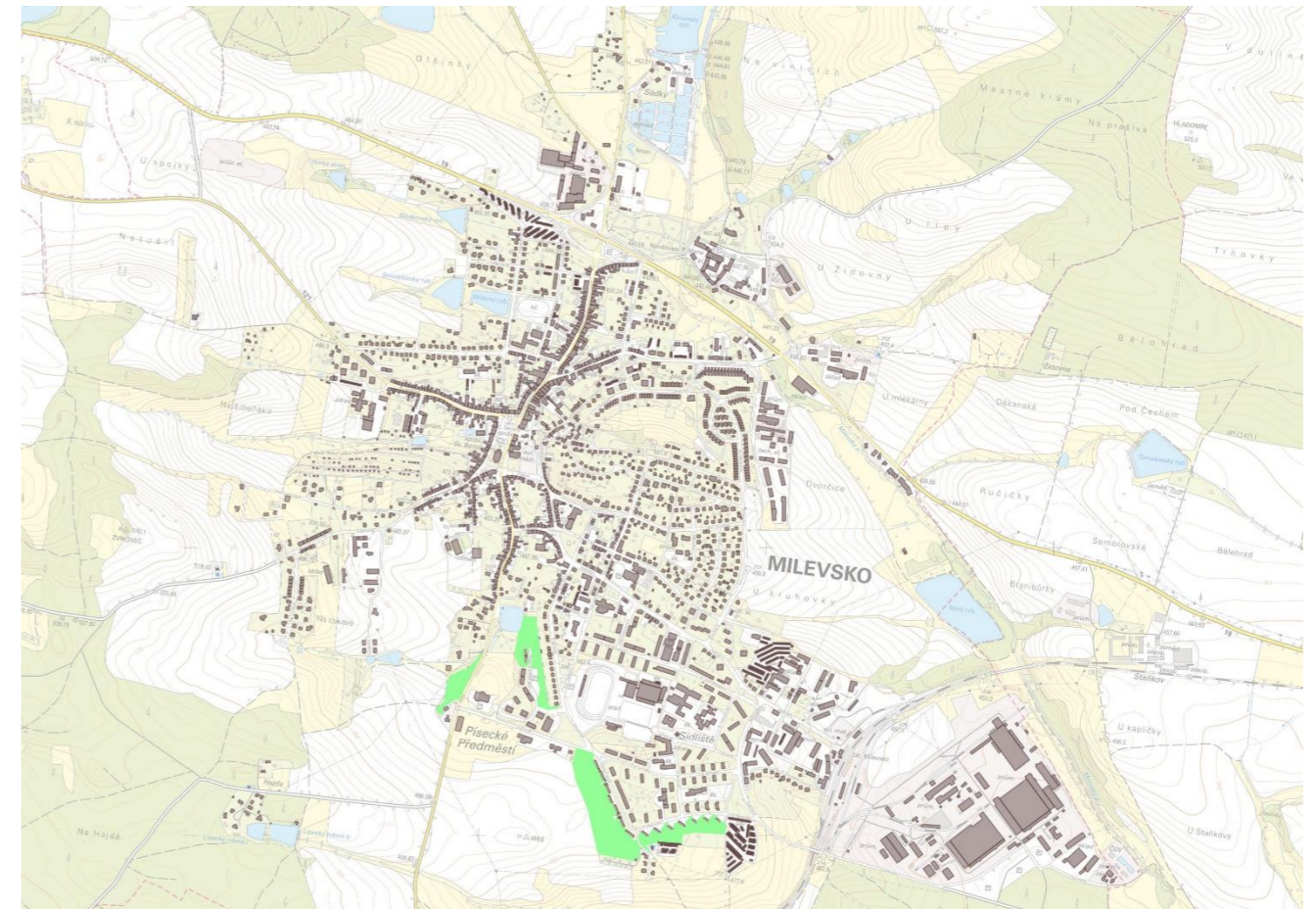

Obrázek 137: Schéma ploch s navrhovanou třetí intenzitní třídou údržby (Řezáč, 2022)

Intenzitní třída 4 – nízká míra údržby

Nízká míra údržby je v Milevsku a jeho okolí navrhována především pro okrajové lokality ve městě s nižším pohybem obyvatel nebo pro přechodové lokality do volné krajiny. Plochy s nízkou údržbou zastupují převážně nenáročné dřeviny s méně prostorově uspořádanou

strukturou a nižší hustotou výsadby, obecně se v těchto místech nenachází žádné doplňkové prvky jako záhony, okrasné keře a rostliny vyžadující pravidelnou údržbu a převažující část těchto ploch je řešena ve více přírodní duchu. Pravidelný řez dřevin je tak zde pouze v nutných případech, obnova stromů zde taktéž probíhá v širším časovém horizontu než u ostatních ploch. Údržba o zatravněné plochy je zde již pouze v podobě pravidelného mulčování pohybuje se v rozmezí dvou až třech sečí za rok podle potřeby a daného místa. V případě propojovacích koridorů města a krajinné zeleně je pravidelná údržba prováděna ve formě shodného stylu sečení travin a zajištění dřevin a jejich zdravotního stavu pravidelným řezem v případě potřeby k eliminaci možných bezpečnostních rizik.

Obrázek 138 Schéma ploch s navrhovanou čtvrtou intenzitní třídou údržby (Řezáč, 2022)

8 Diskuse

Veřejnou zelení v městském prostředí se zabývá mnoho různých dokumentů v oblastech životního prostředí, městotvorby, kvality života v sídlech a dalších oborech, přičemž problematika veřejné zeleně se v posledních letech stále rozvíjí a stává se nedílnou součástí nejenom veřejných prostranství, ale i celkového obrazu sídel jako nikdy předtím. Nejinak je tomu i v Milevsku, kde zeleň již historicky zastává významnou roli ve vnímání celého sídla v krajině, poměrů přírodních a antropogenních ploch i kvalitě životních podmínek ve městě.

Stále se rozšiřující problematika veřejné zeleně jakož i zvyšující se požadavky obyvatel na kvalitu veřejného prostoru pak podněcují k neustálému vývoji veřejných prostranství ve městě. Ačkoli kvalita městské zeleně a jejich forem v Milevsku postupně roste a není v neuspokojivém stavu, je neustále mnoho možností na zlepšení současného stavu, a hlavně systémového přístupu k plochám veřejné zeleně. Problematickými faktory snižujícími úroveň městské zeleně v Milevsku jsou dle osobního názoru samotná propojenost jednotlivých ploch zeleně v zastavěném území, kvalita a intenzita údržby a také aktuální forma provádění revitalizací městských prvků zeleně. I díky zanedbávání těchto tří faktorů následně nepůsobí městská zeleň jako jeden kompaktní celek, nedokáže poskytovat své hlavní přednosti pro obyvatele a v některých lokalitách nemají prvky zeleně takřka žádný širší smysl. Ačkoli je tak v samotném Milevsku bez započítání zeleně mimo zastavěné území přes 31 hektarů plochy veřejné zeleně v různých formách a na jednoho obyvatele tak připadá takřka čtyřicet metrů čtverečních zeleně, výsledný souhrnný efekt připomínající vyvážený koncept urbanizovaného území s přírodou zde na mnoha místech není znatelný. O to víc pak v místech s převažující společenskou nebo shromažďovací funkcí, kde je často zeleň postrádána.

Pokud bychom chtěli aktivně tuto problematiku řešit v dohledném časovém horizontu, jednalo by nejspíše o velice složité řešení s extrémní finanční, dispoziční i organizační náročností nejen samotné změny stavu, ale i pozdější udržitelnosti. V rámci diskuse je tak zde tato problematika řešena sice převážně systematickými postupy, avšak s proveditelností v řádech let a v etapizaci na jednotlivé části.

Pokud bychom měli určit priority při provádění změn v systému veřejné zeleně, dle terénních průzkumů a vlastního uvážení, je zde na prvním místě zajištění zkvalitnění prostupnosti zastavěným územím města, zkvalitnění návaznosti města a parkově upravené zeleně na okolní volnou krajinu a propojení alespoň důležitých lokalit se zvýšeným zastoupením zeleně koridory, kde bude veřejná zeleň v různých formách alespoň částečně zastoupena. Aktuální stav, kdy je systém zeleně podřízen takřka vždy daným lokalitám s různým funkčním využitím podle historického vývoje města, a tudíž i značně hierarchizované zástavby podle doby jejího vzniku, zde nastává situace s množstvím oblastně izolovaných podsystémů sídelní zeleně, které spolu vzájemně nekomunikují a návštěvníci procházející skrze zastavěné území tak mohou nabývat dojmu nespolečnosti a roztržitosti celého systému veřejných prostranství.

Je samozřejmě jasné, že veřejná zeleň nemůže být zastoupena naprosto ve všech veřejných prostranstvích a v některých případech by přítomnost zeleně mohla mít spíše převažující negativní vlastnosti než kladné. Druhým a neméně podstatným důvodem je i náročnost údržby

zeleně a její dlouhodobá udržitelnost, což v případě Milevska může být ještě závažnější problém, který je třeba systematicky řešit. Nalézt řešení ve městě, které má nadprůměrné zastoupení zeleně ve veřejném prostoru, a navíc se již dlouhodobě počtem obyvatel smršťuje, není zcela jednoduché. Avšak existují možnosti, které mohou zhoršující se situaci alespoň částečně stabilizovat. Základem udržitelnosti celého navrhovaného systému sídelní zeleně může být navrhování, a provádění jak úprav, tak zakládání nových ploch zeleně tak, aby jejich následná údržba nevyžadovala nadprůměrnou míru péče, péstebních zásahů a celkových nákladů. V návrzích je tak třeba volit méně náročné dřeviny v menších počtech, jednodušších kombinacích a celkově se snažit o provádění vzdušnějších prostorů. Je samozřejmé, že zásady minimalistických návrhů s menším počtem dřevin není vhodné aplikovat všude jako třeba na celoměstsky významných plochách, v centru města nebo v okolí památek. Naopak v plošně rozsáhlých sídlištních zástavbách je toto řešení dle vlastního názoru jedním z opatření, která mohou do budoucna významně zlepšit udržitelnost celého systému veřejné zeleně.

Společně s navrhováním a údržbou méně náročné zeleně je také důležité zvolit ideální typ údržby pro zeleň. Kromě prořezávek a kácení dřevin, které obvykle probíhá v pravidelnosti několika let, je zásadní pro zajištění udržitelnosti celého systému volba údržby, která je zpravidla potřebná hned několikrát během jednoho roku. Řeč je hlavně o pravidelném sečení a zalévání, které je na většině současných ploch zeleně řešeno zcela konvenčními způsoby značně náročnými nejenom na technické vybavení, ale i na logistiku a množství vynaložených prostředků, času a lidské síly. Současná řešení v podobě běžně používaného zalévání dřevin a sečení většiny travnatých ploch nožovým systémem sečení se sběrem posečené travní hmoty by tak do budoucna bylo vhodné nahradit ekonomicky přívětivějšími metodami. Například pravidelné sečení by mohlo být na většině míst řešeno formou pravidelnějšího mulčování travní hmoty, čímž by se nejenom zvýšila rychlost sečení, ale i snížily náklady potřebné na provoz strojů, obsluhu nebo na odvoz posečené travní hmoty a jejího následného zpracování, ale i zlepšení vsakování dešťových vod, jejich následný snížený odpar a zajištění příznivějších podmínek pro opětovný růst travníků.

Důležitým aspektem při návrhu a následné realizaci kvalitního systému veřejné zeleně je i zajištění prostorových dispozic pro rozvoj zeleně v podobě progresivního předvídání budoucího rozvoje sídla a navazujících potřeb. Aktivní a správné předvídání budoucí situace ve městě by následně mělo zajistit predikování prostupných koridorů veřejné zeleně, tvorbu nových parkových ploch a dalších doplňkových prvků. Aby bylo možné zajistit budoucí tvorbu těchto veřejných prostorů, je třeba v území vymezit současné městské pozemky, které do budoucna nebude možné odkoupit fyzickými ani právními osobami, a zároveň dostatečně v předstihu řešit odkup pozemků soukromých pro vybudování navrhované infrastruktury. Včasné určení rozvojových os a pozemků nutných pro infrastrukturu města může zajistit jednak včasný zásah a odkup pozemků, ale také větší rozsah možností při provádění změn v území a zajištění kvalitní infrastruktury pro nově budované lokality, tak i možné zlepšení situace v lokalitách stávajících.

Při pohledu na současný stav zeleně ve vybraných oblastech je důležité zamyslet se i nad provedením dosavadních revitalizačních prací s městskou zelení. I přes fakt, že na všechny revitalizační zásahy byly vypracovány studie a následné prováděcí dokumentace a práce

probíhaly víceméně v rozsahu těchto dokumentů, v samotném důsledku nebývá pomyšleno na budoucí stav zeleně ani na její nutnou údržbu, která by měla do značné míry odpovídat ideové kvalitě návrhu. Aktuálně jsou tak dle mého názoru revitalizační práce na městské zeleni velice podceňovány právě ve fázi povýsadbové péče, finančních rozpočtů na celý životní cyklus vysazovaných rostlin a dokončení revitalizačních, případně rekultivačních prací do původně požadovaného stavu. Z tohoto důvodu bych tak zvážil formu zadání projektové dokumentace pro revitalizační zásahy a stanovení značně nižších požadavků na druhovou skladbu nově vysazovaných rostlin, obecně početně nižší zastoupení nově vysazovaných dřevin a v některých případech zvážení více přírodního vzhledu navrhovaných ploch včetně omezení navrhovaného mobiliáře na menší množství včetně smysluplného umístění ve veřejném prostoru tam, kde má určitý význam. Ušetřené prostředky při revitalizacích by poté bylo možné použít právě při navazující údržbě zeleně, která by mohla být prováděna kvalitněji jednak k nižšímu množství dřevin potřebujících údržbu a jednak i díky možnosti navýšení investičních nákladů na údržbu. Výsledkem by tak mohl být systém zeleně sice na některých místech s nižší reprezentativní hodnotou, zato v podstatně lepším zdravotním stavu a vizuálně atraktivnější podobě po většinu roku.

V součinnosti s navrhovanými opatřeními obecné povahy, jakými jsou zajištění prostupnosti v zastavěném území nebo řešení údržby zeleně je pro Milevsko a jeho blízké okolí navrhovaný systém zelené infrastruktury. Návrh celého systému spočívá nejen v doplnění současných ploch zeleně o plochy nové, ale reflektuje i okolní krajinu, její vývoj, součinnost krajinné a městské zeleně stejně jako hlavní vycházkové pěší koridory a strukturu veřejných prostranství ve městě. S ohledem na velikost sídla a množství občanů ve městě a přilehlých vesnicích byl systém dle vlastních terénních průzkumů společně se zjištěním hlavních tras pohybu chodců navržen jako dvouokruhový s trojicí hlavních větví budoucí zelené infrastruktury včetně doplňujících koridorů a spojovacích tras zeleně. Dle mého názoru je navrhovaný rozsah systému zelené infrastruktury dostatečně dimenzovaný pro spojení většiny současných prvků zeleně se zajištěním přítomnosti zeleně na všech základních pěších spojeních včetně kvalitnějšího navázání městské zeleně do okolní krajiny. Navrhovaný systém je navíc svým rozsahem dimenzovaný i na další stavební rozvoj města v okrajových lokalitách a měl by do budoucna zajistit i dostatečné propojení těchto lokalit s okolním systémem zeleně. Zelená infrastruktura města Milevska byla však také navrhována s ohledem na dlouhodobou udržitelnost celého systému, která může být vysoce problematická, což je aktuálně již možné pozorovat v určitých lokalitách a ročních dobách a do budoucna tak tento problém může nabývat rozměrů přesahujících možnosti městské samosprávy. Z těchto důvodů byla pro komplexní návrh kromě inventarizace ploch zeleně, změn v území a navrhování nových prvků zeleně navržena struktura etapizace změn v území včetně návrhu a rozdělení všech stávajících prvků zeleně do intenzitních tříd údržby pro zajištění kvality stavu zeleně v závislosti na požadavcích okolních veřejných prostranství a vhodné kvality veřejné zeleně v daných místech.

Celý návrh tak cílí na navržení funkčního a prostorově propojeného systému zelené infrastruktury sídla fungujícího i s okolní krajinnou zelení, zachování valné většiny aktuální městské zeleně včetně prostorového spojení jednotlivých částí města s různými typy zástavby.

Systém zelené infrastruktury by měl dále minimálně zajistit i vizuální parametry celé řešené oblasti a více zapojit zastavěná území města do kompozice okolní krajiny ve formě návaznosti liniových prvků zeleně z města dále do krajiny. Ačkoli všechny tyto požadavky jsou důležité nejen pro zvýšení kvality systému zelené infrastruktury města a celkově lepší kvality životních podmínek ve městě, vždy by mělo být dle vlastního názoru a zkušeností pohlíženo i na obsáhlost celého návrhu a náročnost komplexního provedení. I přes rozdělení návrhu na jednotlivé etapy mohou být prostředky potřebné pro realizaci a provoz natolik nákladné, že nemusí být tyto plány dodrženy. Proto je vždy důležité dobře uvážit potřebné prostředky na výstavbu nových prvků a jejich následnou údržbu tak, aby bylo raději provedeno menší množství prvků zeleně a bylo o ně do budoucna dobře postaráno, nežli vše provedeno najednou a ponecháno bez následné a potřebné péče. Jak pro samotnou zeleň, tak i pro místní bude lepší pomaleji a kvalitně se rozvíjející systém zelené infrastruktury než narychlo provedené změny, které budou dříve či později ponechány vlastnímu osudu.

Obrázek 139: Park Bažantnice u Milevského kláštera v podzimních barvách (Řezáč, 2022)

9 Závěr

Náplní části této práce byla komplexní analytická činnost v oblasti městské zeleně, jejich funkcí ve městě, vlivů na okolí, typové rozdělení a legislativní definice pojmů souvisejících s veřejnou zelení. Současně s analýzou prvků veřejné zeleně byly analyzovány také vybrané odborné práce z různých měst a obcí zaměřující se na návrh systému sídelní zeleně. Vybrané práce byly následně analyzovány nejen z pohledu samostatného návrhu systému sídelní zeleně, ale i v oblasti struktury samotných dokumentů, jejich požadavků na systém sídelní zeleně a také na tvorbu metodiky, podle které hodnotí aktuální stav zeleně a na který navrhuje zeleň novou. Všechny poznatky z analytické části práce byly následně použity pro návrh vlastního postupu zpracování územní studie sídelní zeleně v Milevsku, jeho náležitostí, hodnotících klíčů pro zeleň, členění a celkový obsah připravovaného dokumentu.

Druhou velkou částí celé práce tak byla vlastní praktická činnost spočívající nejprve ve vymezení a analýze řešené oblasti, historického rozvoje města Milevska, aktuálního využití území a obecného zhodnocení současného stavu zeleně ve městě. K těmto běžným analytickým pracím byly dále doplněny poznatky z realizovaných i připravovaných projektů se zapojením městské zeleně, zhodnocení jejich přínosu pro systém sídelní zeleně a vyzdvižení přínosů i nedostatků jak projektové dokumentace, tak i realizačních prací. Po celkovém a objektivním zhodnocení celé řešené oblasti byla již provedena podrobnější analýza veřejné zeleně v podobě rozdělení celého města na funkčně ucelené lokality, kde byla hodnocena nejenom forma a stav zeleně, ale i předběžná opatření ke zlepšení stavu. Dále byly podobným způsobem zhodnoceny významnější liniové prvky v zastavěném území města a vyhodnoceny základní prostupní koridory a uzly na území města Milevska. Výsledkem analýzy veřejné zeleně ve městě pak bylo vyhodnocení závad v území obecnějšího charakteru, střety zájmů v území, vymezení problematických území, bariér prostupnosti územím a závad lokálního charakteru ve vymezovaných lokalitách.

Vrcholem této práce se následně stává samotná návrhová část reflektující poznatky z řešeného území i analytické části práce, zaměřená se na problematické lokality a reflektující požadavky při návrhu opatření a vymezení nových prvků zeleně. Návrhová část obsahuje kromě konkrétnějších řešení vybraných problémů a závad v území také opatření obecnější povahy aplikovatelné na celé řešené území, vymezuje základní strukturu systému zelené infrastruktury města, hlavní prostupní a spojovací koridory s přítomností zeleně a následná opatření ve formě změn využívání současné zeleně a navrhování nových prvků zeleně ve vybraných lokalitách. Kromě návrhu struktury celého systému a změn v území se návrh zabývá také etapizací celého návrhu na jednotlivé realizační fáze podle důležitosti a náročnosti na provádění vybraných změn v území. Doplněním praktické části práce je i navržení základních intenzitních tříd údržby pro navrhovaný systém sídelní zeleně, rozdělení všech prvků zeleně v řešeném území do těchto intenzitních tříd a vymezení patřičných úkonů pro údržbu zeleně. Analytická i návrhová část dokumentu byla dále doplněna i o grafické výstupy v podobě několika výkresů od širších vztahů území, přes výkresy se zhodnocením současného stavu až po výkresy změn v území, etapizace nebo plánu údržby zeleně.

Závěrem se tak práce zasazuje o vytvoření funkčního a komplexně propojeného systému sídelní zeleně, který do budoucna zajistí podstatně vyšší kvalitu života, atraktivitu veřejných prostranství ve městě a zpomalení aktuálního trendu smršťování sídla, ale zároveň i systém, který bude schopný fungovat i za nepříznivých situací v podobě postupného snižování rozpočtu na udržovací práce zeleně v důsledku úbytku obyvatel a postupného stárnutí populace ve městě. Systém by tak i přes tyto nepříznivé okolnosti měl být dlouhodoběji udržitelný a poskytovat požadované benefity nejen na úrovni veřejných prostranství města, ale přesahovat i do blízkého okolí města a pro obyvatele být jedním z důvodů, proč ve městě setrvat a pro návštěvníky důvodem, proč se právě do Milevska vracet jako do města s vyváženým poměrem zástavby se zelení a kvalitním veřejným prostorem vybízejícím k návštěvě a odpočinku.

Svou náplní tak práce plní vymezené cíle pro zpracování a formu zpracování v podobě zanalyzování stavu sídelní zeleně, nalezení problematických lokalit a na zjištěné informace reaguje návrhem opatření pro zajištění a následné zlepšení současného stavu. Výstupy práce je pak dále možné použít jednak v podobě informačních podkladů o území města Milevska, ale také jednotlivými odbory městského úřadu v Milevsku jako možný podklad při rozhodovacích procesech při správě a údržbě města nebo při projektových přípravách různých studií, projektů či dokumentů zahrnujících ve svém obsahu veřejná prostranství společně s veřejnou zelení. Návrhová část dokumentu může navíc sloužit jako nadstavba aktuálně platné územní studie sídelní zeleně z roku 2019, která nyní neobsahuje náležitosti pro samotné vymezení systému sídelní zeleně.

Obrázek 140: Pohled z Hůrek na Milevský klášter před východem slunce (Řezáč, 2020)

10 Literatura a použité zdroje:

- ARENSBERG, Walter, 1997. Good Practices for Urban Greening. In: *Inter-American Development Bank* [online]. Washington, D.C., [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://publications.iadb.org/publications/english/document/Good-Practices-for-Urban-Greening.pdf>
- BARCETTA, Lucilla a Francesco CHIODELLI, 2016. The variety of urban green spaces and their diverse accessibility. In: *The Regional Studies Association* [online]. Aquila, Italy: Gran Sasso Science Institute, [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: https://www.regionalstudies.org/wp-content/uploads/2018/07/Barchetta__Lucilla_-_The_variety_of_urban_green_spaces_and_their_diverse_accessibility.pdf
- BAŠEOVÁ, Olga, 1978. Význam historických zahrad pro život současného člověka. *Památky a příroda*. Praha: Panorama, 3(3), 147-151. ISSN 0139-9853.
- BATTISTI, Luca, 2019. *Residential Greenery: State of the Art and Health-Related Ecosystem Services and Disservices in the City of Berlin* [online]. [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: doi:10.3390/su11061815
- BERVIDA, Jaroslav, 1984. *800 let Milevska 1184/1984*. 1. Milevsko: Městský národní výbor v Milevsku.
- BÍNOVÁ, Ludmila, 2017. *METODIKA VYMEZOVÁNÍ ÚZEMNÍHO SYSTÉMU EKOLOGICKÉ STABILITY: Metodický podklad pro zpracování plánů územního systému ekologické stability v rámci PO4 OPŽP 2014-2020 (aktivity 4.1.1 a 4.3.2)*. Praha: Ministerstvo životního prostředí.
- BOERI STUDIO, 2022. Vertical Forest: Bosco Verticale. In: *Archiweb* [online]. Brno: Archiweb, s.r.o. 1997-2022, [cit. 2022-11-04]. Dostupné z: <https://www.archiweb.cz/en/b/svisly-les-bosco-verticale>
- BRŮHA, Jiří, 2008. Milevsko - územní plán. In: *Czech Property Market* [online]. AVÍZO, 2022, [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: <https://www.ecpm.cz/cz/detail-uzemniho-planu/24-milevsko-uzemni-plan>
- BRŮHA, Jiří, 2022. Územní plán Milevsko: návrh pro veřejné projednání. *Milevsko: oficiální web města* [online]. Milevsko: ABRA Publisher, [cit. 2022-10-06]. Dostupné z: <https://www.milevsko-mesto.cz/uzemni-planovani/milevsko?dirId=22601-748>
- BRYNDA, František, 2020. *Vývoj a potenciál veřejných prostranství* [online]. 1. Praha: ČVUT v Praze, [cit. 2021-04-15]. ISBN 978-80-01-06745-1. Dostupné z: <http://www.uzemi.eu/veda-a-vyzkum/publikace-ke-stazeni.html>
- BULÍŘ, Pavel a Martin ŠKORPÍK, 1987. *Rozptýlená zeleň v krajině*. Praha: O.P. Sempra Praha.
- BURGOVÁ, Jana, 2022. Význam zeleně pro člověka. In: *Univerzitní informační systém MENDELU* [online]. Brno: Mendelova univerzita v Brně, [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=71330
- CEJPKOVÁ, Klára, 2019. *Principy tvorby veřejných prostranství* [online]. 1. Brno: Kancelář architekta města Brna, p. o., [cit. 2022-08-01]. ISBN 978-80-270-6463-2. Dostupné z: <http://kambrno.cz/principy/>
- CIGÁNKOVÁ FIALOVÁ, Magda, 2016. *Územní studie sídelní zeleně č. ÚS 02/2016 Moravská Ostrava a Přívoz*. Ostrava: Ateliér ZAKA22. Dostupné také z: <https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-uzemniho-planovani-a-stavebniho-radu/oddeleni-uzemni-koncepcse/seznam-registrovanych-uzemnich-studii-na-uzemi-mesta-ostravy/seznam-registrovanych-uzemnich-studii-na-uzemi-mesta-ostravy>
- CIMBŮRKOVÁ, Miroslava, 2019. *Územní studie sídelní zeleně Jindřichův Hradec*. Jindřichův Hradec: Cimburk. Dostupné také z: <https://www.jh.cz/cs/mestsky-urad/odbory-uradu/odbor-zivotniho-prostredi/uzemni-studie-sidelni-zelene/>
- CULEK, Martin et al., 2013. *Biogeografické regiony ČR*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-6693-9.
- ČABLOVÁ, Markéta, 2011. *Kvalitní veřejné prostory* [online]. 1. Brno: Nadace Partnerství, [cit. 2022-06-07]. Dostupné z: <https://www.lifetreecheck.eu/cs/Library/Kvalitni-verejne-prostory>
- ČESKÁ GEOLOGICKÁ SLUŽBA, 2022. Geovědní mapy 1 : 50 000. *Česká geologická služba* [online]. Praha, [cit. 2022-10-06]. Dostupné z: <https://mapy.geology.cz/geocr50/>
- ČESKÁ INFORMAČNÍ AGENTURA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, 2017. Potenciální přirozená vegetace (CENIA). *ArcGIS online* [online]. Esri, [cit. 2022-10-06]. Dostupné z: <https://www.arcgis.com/home/item.html?id=27e49a83231043a480bd61ed5210bcc1>
- ČSN 83 9001, 1999. *Sadovnictví a krajinářství - Terminologie - Základní odborné termíny a definice*. Praha: Český normalizační institut.
- ČSN 83 9031, 2006. *Technologie vegetačních úprav v krajině - Trávníky a jejich zakládání*. Praha: Český normalizační institut.
- ČSÚ, 2022. Databáze demografických údajů za obce ČR. *Český statistický úřad* [online]. Praha, 2022, [cit. 2022-09-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>
- ČSÚ, 2022a. Věkové složení obyvatelstva - 2021. *Český statistický úřad* [online]. Praha, [cit. 2022-10-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-obyvatelstva-2021>
- ČÚZK, 2022. IKatastr. *Český úřad zeměměřický a katastrální* [online]. Praha: Státní správa zeměměřictví a katastru, [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: <https://www.ikatastr.cz/>
- DE RIDDER, Koen, 2004. An integrated methodology to assess the benefits of urban green space. *Science of The Total Environment* [online]. Elsevier B.V., 2004, (334 - 335), 489 - 497 [cit. 2022-09-18]. ISSN 0048-9697. Dostupné z: doi:10.1016/j.scitotenv.2004.04.054
- DE SÁ, Joana, 2013. *Green space in urban areas: a methodological approach based on ecosystem services: Extended abstract* [online]. Lisabon, [cit. 2022-07-31]. Dostupné z:

- <https://fenix.tecnico.ulisboa.pt/downloadFile/395146019981/EXTENDED%20ABSTRACT%20JOANA%20DE%20S%20C%81.pdf>. Disertační práce. Universidade Técnica de Lisboa.
- DOSTÁL, Josef a Josef KROH, 1987. *Milevsko - staré a nové pohledy na město*. 1. Milevsko: Městský národní výbor v Milevsku.
- DUNNETT, Nigel, 2020. Grey to Green. In: *Nigel Dunnett* [online]. Sheffield, [cit. 2022-11-05]. Dostupné z: <https://www.nigeldunnett.com/grey-to-green-2/>
- EPA, 2022. What is Green Infrastructure? *U.S. Environmental Protection Agency* [online]. [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://www.epa.gov/green-infrastructure/what-green-infrastructure>
- EVROPSKÁ KOMISE, 2014, Generální ředitelství pro životní prostředí. *Building a green infrastructure for Europe* [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, [cit. 2022-04-20]. ISBN 978-92-79-33428-3. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/738d80bb-7d10-47bc-b131-ba8110e7c2d6>
- FIREHOOK, Karen, 2010. A Short History of the Term Green Infrastructure and Selected Literature. In: *Green Infrastructure Center* [online]. Virginia, USA, [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://pdf4pro.com/view/a-short-history-of-the-term-green-infrastructure-and-5b3331.html>
- G VARGAS-HERNÁNDEZ, José, 2018. Urban Green Spaces as a Component of an Ecosystem Functions, Services, Users, Community Involvement, initiatives and Actions. *International Journal of Environmental Sciences and Natural Resources* [online]. USA: Juniper Publishers, 2018, 4(1), 1 - 16 [cit. 2022-04-27]. ISSN 2572-1119. Dostupné z: doi:10.19080/IJESNR.2018.08.555730
- GAREIS, Tomáš, 2017. Obnovená zeleň na sídlištích Portyč a Jih. In: *Městské služby Písek* [online]. Písek: Městské služby Písek, [cit. 2022-11-04]. Dostupné z: <https://www.ms-pisek.cz/aktuality/zelen-na-sidlistich-portyc-a-jih>
- HALLA, Pavel, 2017. Hledáte pauzu od rušného města? Plzeňská Luftova zahrada představuje oázu klidu. In: *Český rozhlas* [online]. Praha: Český rozhlas, 2022, [cit. 2022-11-04]. Dostupné z: <https://regiony.rozhlas.cz/hledate-pauzu-od-rusneho-mesta-plzenska-luftova-zahrada-predstavuje-oazu-klidu-7415255>
- HAMATA, Marek, 2000. *Zakládání a údržba zeleně I*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Agronomická fakulta. ISBN 80-213-0585-1.
- HAMATA, Marek, 2022. Kategorie trávníků v zahradní a krajinářské tvorbě. In: *Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu* [online]. Praha: Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: https://szkt.cz/wp-content/uploads/2020/01/SZKT_POSTER_594_841_LOGA_WWW_20171219_mensi.pdf
- HENDRYCH, Jan, 2015. *Slavná stromořadí v proměnách kulturní krajiny: In divinis ordo arte et naturae*. Praha: Foibos. ISBN 978-80-87073-82-7.
- HENDRYCH, Jan, 2018. *Struktury urbanizované zeleně*. Praha: ČVUT v Praze. ISBN 978-80-01-06517-4.
- Historie města, 2022. *Milevsko: oficiální web města* [online]. Milevsko: ABRA Publisher, 2022 [cit. 2022-09-25]. Dostupné z: <https://www.milevsko-mesto.cz/o-meste/milevsko-seznamte-se/z-historie>
- HORÁK, Jiří, 2008. *Možnosti analýzy a hodnocení dopravní dostupnosti*. Ostrava: Katedra geoinformatiky, Hornicko geologická fakulta, VŠB - Technická univerzita Ostrava.
- HORKÝ, Jaroslav, 1986. Vývoj vědomého formování krajiny. In: *Zelené systémy a jejich význam v krajiněm obraze*. Praha: Dům techniky ČSVTS, s. 7-13.
- HRŮZA, Jiří, 1977. *Slovník soudobého urbanismu* [online]. 1. Praha: Odeon [cit. 2021-04-15]. ISBN 01-527-77. Dostupné z: <https://ndk.cz/view/uuid:605af330-e3c2-11e2-9923-005056827e52?page=uuid:f2ccfc50-fcd5-11e2-9439-005056825209>
- J. VEEN, Esther, E. Dinand EKKELE, Milan R. HANSMA a Anke G. M. DE VRIEZE, 2020. Designing Urban Green Space (UGS) to Enhance Health: A Methodology. *International Journal of Environmental Research and Public Health* [online]. 2020, 17(14) [cit. 2022-07-31]. ISSN 1660-4601. Dostupné z: <https://www.mdpi.com/1660-4601/17/14/5205>
- JAROŠ, Jakub, 2016. Městská zeleň. *VYGOSH.cz* [online]. [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <http://vygosh.cz>
- KADLEC, Ivan, 2022. Zeleň v lidských sídlech a jejich blízkém okolí. In: *SlidePlayer.cz Inc.* [online] [cit. 2022-06-07]. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/2884783/>
- KAPLAN, Rachel a Stephen KAPLAN, 1989. *The Experience of Nature: A psychological Perspective*. Michigan: Cambridge University Press. ISBN 0-521-34139-6.
- KAVKA, Bohumil a Jaroslava ŠINDELÁŘOVÁ, 1978. *Funkce zeleně v životním prostředí*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství.
- KELLERT, Stephen R., 1997. *Value of Life: Biological Diversity And Human Society*. USA: Island Press. ISBN 978-1559633185.
- KOCH, Wilfried, 2012. *Evropská architektura: encyklopedie evropské architektury od antiky po současnost*. 3. Praha: Knižní klub. ISBN 978-80-242-3657-5.
- KOHLOVÁ, Jana, 2019. *Velešín územní studie systému sídelní zeleně*. Velešín. Dostupné také z: <https://www.velesin.cz/mesto-185/projekty-studie-zamery/uzemni-studie-sidelni-zelene-velesin/>
- KOLAŘÍK, Jaroslav, 2003. *Péče o dřeviny rostoucí mimo les 1. díl*. Vlašim: Český svaz ochránců přírody. ISBN 80-86327-36-1.
- KOLAŘÍK, Jaroslav, 2018. Provozní bezpečnost stromů. *Ochrana přírody*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny, 80(5), 16 - 19. ISSN 1210-258X.
- KOLAŘÍK, Jaroslav, 1994. *Strom ve městě*. Brno: EDEN.

- KÖNIGOVÁ, Klára a Martin KÖNIG, 2016. *Územní studie sídelní zeleně Uherské Hradiště*. Uherské Hradiště: Atelier König, 2016. Dostupné také z: <https://www.mesto-uh.cz/folder/442>
- KOPECKÝ, Pavel, 2021. K pomníkům jako do parku. Olšanské hřbitovy mají svou „Pařížskou“ ulici. Zdroj: https://prazsky.denik.cz/zpravy__region/olsanske-hrbitovy-praha-manual-ipr.html. In: *Pražský deník.cz* [online]. Praha: VLTAVA LABE MEDIA, [cit. 2022-11-04]. Dostupné z: https://prazsky.denik.cz/zpravy__region/olsanske-hrbitovy-praha-manual-ipr.html
- KOPP, Jan, 2020. Plánování modro-zelené infrastruktury s využitím ekohydrologického hodnocení mikrostruktur města Plzně. *Urbanismus a územní rozvoj* [online]. Praha: Ústav územního rozvoje, 2020, **23**(4), 7 - 16 [cit. 2022-09-18]. ISSN 1212-0855. Dostupné z: <https://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2020/2020-04/03-planovani.pdf>
- KOTALÍK, J. T., 1987. Syntéza barokního umění. Poznámky k charakteristice barokních zahrad. In: *Kompozice zahrad v dějinách umění*. Tábor: Dům techniky ČSVTS České Budějovice, s. 52-58
- KOUDELKA, Aleš a Martina MALINOVÁ, 2022. Vrtbovská zahrada, Praha 1. In: *Gardners.cz* [online]. Praha: Kadence WP, [cit. 2022-11-04]. Dostupné z: <https://www.gardners.cz/portfolio/vrtbovska-zahrada-praha-1/>
- KOVÁŘÍKOVÁ, Zdeňka, 2019. Klasické trávníky ve městech chřadnou. Někde je mohou výborně nahradit louky. *Ekolist.cz*. Brno: BEZK. ISSN 1802-9019.
- KRÁTKÁ ADÁMKOVÁ, Barbara a Anna MAGNI, 2016. *Metodika navrhování veřejných prostorů nově zakládaných obytných souborů s důrazem na zahradní a krajinářskou architekturu*. Brno: Ústav zahradní a krajinářské architektury, Zahradnická fakulta, Mendelova univerzita v Brně.
- KROH, Josef, 1987. *MILEVSKO - staré a nové pohledy na město*. Milevsko: Městský národní výbor a Městské kulturní středisko v Milevsku.
- KUBÍČEK, Ondřej, 2013. *Metodika hodnocení dostupnosti veřejné zeleně v urbánním prostředí* [online]. Praha, [cit. 2022-09-18]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/56374>. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce RNDr. Jana Temelková Ph.D.
- KUBÍNOVÁ, Růžena a Vladimíra PUKLOVÁ, 2013. Psychologický, zdravotní a sociální význam zeleně. In: *ENVIC, o.s.* [online]. Plzeň, [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <http://www.envic-sdruzeni.cz/krajina-verejny-prostor/plzen-mesto-ktere-se-zelena/zelen-a-jeji-psychologicky-zdravotni-a-socialni-vyznam.htm>
- KUČA, Karel, 1998. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. 1. Praha: Libri. ISBN 80-85983-15-X.
- KUČERA, Tomáš, 2015. Dřeviny ve městě a jejich význam pro biodiverzitu. Veřejná zeleň II. *Ochrana přírody*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny, **77**(6), 18 - 23. ISSN 1210-258X.
- KUČERA, Petr, 2022. Typologie základních ploch. In: *Mendelova univerzita v Brně* [online]. Brno, [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: http://user.mendelu.cz/xkucera0/soubory/fcni__typy.htm
- KUPILÍK, Václav, 2011. Vliv vegetace na podzákladí a stabilizaci terénu. In: *TZB-info* [online]. Praha: Topinfo, 2022, [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: <https://stavba.tzb-info.cz/zaklady/7711-vliv-vegetace-na-podzakladi-a-stabilizaci-terenu>
- KUPKA, Jiří, HENDRYCH, Jan, 2011, ed. *Slavné zahrady a parky středočeského kraje*. Praha: Foibos. ISBN 978-80-87073-36-0.
- KUPKA, Jiří, 2010. Historicko krajinný rámeček v kompozici města. *Historická geografie*. Praha: Historický ústav, **36**(1), 51-72. ISSN 03230988.
- KUPKA, Jiří, 2007. Historický vývoj městských parků. In: *Tvorba měst a péče o městskou zeleň*. Průhonice: Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, 14 - 17. ISBN 978-80-85116-56-4.
- KUPKA, Jiří, 2016. Proměny městské zeleně a bezpečnost města. *Regionální rozvoj mezi teorií a praxí*. Hradec Králové: Civitas per Populi, **11**(2), 1 - 9. ISSN 1805-3246.
- KUPKA, Jiří, 2005. *Zeleň ve vývoji našich historických měst*. Praha. Disertační práce. ČVUT.
- KUPKA, Jiří, 2006. *Zeleň v historii města*. 1. Praha: ČVUT v Praze. ISBN 8001034437.
- LACINOVÁ, Yvona, 2017. *Koncepce veřejné zeleně na území statutárního města Brna*. Brno: Artea.
- LI, Feng, 2005. Comprehensive concept planning of urban greening based on ecological principles: a case study in Beijing, China. *Landscape and Urban Planning*. **32**(4), 325 - 336. ISSN 0169-2046.
- MACKOVIČ, Vladimír, 2013. Plochy zeleně v územním plánu. *Urbanismus a územní rozvoj*. Praha: Ústav územního rozvoje, **16**(4), 48 - 55. ISSN 1212-0855.
- MACKOVIČ, Vladimír, 2015. Jaký význam má pojem zeleň v územním plánu? In: *Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR* [online]. Praha, [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: http://www.urbanismus.cz/assets/user/publikace/dalsi__odborne__texty/zele%C5%88_v_%C3%9AP_Z%C3%81V%C4%9ARY__03.pdf
- MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY, 2002. *Metodický pokyn k Územnímu plánu sídelního útvaru hlavního města Prahy*. Praha: Útvar rozvoje hl. m. Prahy.
- MANES, Fausto, 2012. Urban ecosystem service: tree diversity and stability of tropospheric ozone removal. *Ecological Applications* [online]. **22**(1), 349-360 [cit. 2022-06-07]. Dostupné z: doi:10.1890/11-0561.1
- MAREČEK, Jiří, 1975. VÚOZ. *Vegetační doprovod komunikací jako součást soustavy zeleně v zemědělské krajině Závěrečná zpráva výzkumného úkolu*. Průhonice.
- MELKOVÁ, Pavla, 2014. *Manuál tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy* [online]. Praha: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, [cit. 2022-04-25]. ISBN 978-80-87931-11-0. Dostupné z:

- http://manual.iprpraha.cz/uploads/assets/manual_tvorby_verejnych_prostranstvi/pdf/IPR-SDM-KVP_Manual-tvorby-verejnych-prostranstvi.pdf
- MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, 2019. *Standard vybraných částí územního plánu: Metodický pokyn*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. ISBN 978-80-7538-236-8.
- MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, 2014. *Územní studie sídelní zeleně: Osnova a metodický rámec pro zpracování studií systému sídelní zeleně (dále jen „studie“) v rámci OPŽP 2014-2020, prioritní osa 4, specifický cíl 4.4 – Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky.
- NACHLINGEROVÁ, Jana, 2020. Stromy ve městě jsou důležitější, než si myslíme. In: *Ekologické centrum Most pro Krušnohoří* [online]. Most: Výzkumný ústav pro hnědé uhlí, 2022, [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.ecmost.cz/ke-stazeni?id=46&action=detail>
- NOVÁK, Zdeněk, 2001. Dřeviny na veřejných městských prostranstvích: Použití dřevin v ulicích a na náměstích památkově chráněných měst. In: *Odborné a metodické publikace, svazek 22*. Praha: Státní ústav památkové péče, s. 29. ISBN 80-86234-21-5. ISSN 1210-5538.
- OKE, T. R., 1989 The Micrometeorology of the Urban Forest. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Series B, Biological Sciences*. Vol. 324, No 1223. London: Royal Society, 335 - 348.
- OTTO, J., 1903. Díl 19. P-Pohoř. *Ottův slovník naučný*. Praha. J. Otto - Ottovo nakladatelství, s. 242.
- PACÁKOVÁ - HOŠŤÁLKOVÁ, Božena, 2004. *Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri. ISBN 8072772791.
- PENA SALMON, Cesar a Rosa ROJAS-CALDELAS, 2009. Methodology for planning urban green areas: the case of Mexicali, Baja California, Mexico. *WIT Transactions on Ecology and the Environment* [online]. Mexico: Sustainable Development and Planning, 2009(120) [cit. 2022-09-18]. ISSN 1743-3541. Dostupné z: doi:10.2495/SDP090041
- PEŠKOVÁ, Hana, 2021. Vyhodnocení vlivů Územního plánu Milevsko na udržitelný rozvoj území: Kapitoly A,C,D,E,F Vyhodnocení vlivů územního plánu na udržitelný rozvoj podle § 19 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební řád). In: *Milevsko: oficiální web města* [online]. Milevsko: ABRA Publisher, [cit. 2022-10-06]. Dostupné z: <https://www.milevsko-mesto.cz/stazeni-souboru/22607/vyhodnoceni-vlivu-na-udrzitelny-rozvoj-uzemi.pdf>
- PILUŠOVÁ, Barbora a Kuťková TATIANA, 2015. Soudobé trendy v zakládání a údržbě travobylinných společenstev ve městech. *Časopis Veronica*. Brno: ZO ČSOP Veronica, 37(3), 15 - 20. ISSN 1213-0699.
- POLÁČKOVÁ, Vlasta, 2011. Metodické postřehy k tématu "Zeleň v územních plánech." *Zeleň ve městě - město v zeleni: Seminář AUÚP, 7. - 8. října 2010, Praha-Troja*. Brno: Ústav územního rozvoje, 2011(4), 66 - 69. ISSN 1212-0855.
- POSPÍŠILOVÁ, Barbora, 2018. Soused a jeho vzrostlé stromy. In: *Právo pro všechny* [online]. D.A.S., 2022, [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: <https://www.pravoprovsechny.cz/clanky/soused-jeho-vzrostle-stromy/>
- PRAVEC, Michal, 2015. Funkce zeleně Základy arboristiky. In: *Mendelova univerzita v Brně* [online]. Brno, [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: https://akela.mendelu.cz/~xcepl/inobio/inovace/Zaklady_arboristiky/Funkce_zelene.pdf
- PROFI PRESS, 2006. Zelené venkovské hřbitovy. In: *Zahradnictví* [online]. Profi Press, 2006 [cit. 2022-06-04]. Dostupné z: <https://zahradaweb.cz/zelene-venkovske-hrbitovy/>
- REINING, Hermann, 1999. Vývoj veřejně přístupných parků Vídně. *Zahrada - Park - Krajina*. 9(4), 18 - 19, (6), 5 - 7. ISSN 12111678.
- ROZMANOVÁ, Naděžda, 2006. *Principy a pravidla územního plánování, Kapitola C - Funkční složky, C.5 Zeleň* [online]. Praha: Ústav územního rozvoje, (2016) [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/internetove-prezentace/principy-a-pravidla-uzemniho-planovani/kapitolaC/C5-2013.pdf>
- ROWE, D. Bradley, 2011. Green roofs as a means of pollution abatement. *Environmental Pollution*. 159(8-9), 2100-2110.
- RUFF, A. R., 1986 Ekologický přístup k městskému zelenému pásu. In: *Zelené systémy a jejich význam v krajinném obraze*. Praha: Dům techniky ČSVTS, s. 63-80.
- RYBNÍČEK, Ondřej, 2022. Pylový atlas. In: *Česká pylová informační služba* [online]. MeDitorial, [cit. 2022-06-12]. Dostupné z: <https://www.pylovasluzba.cz/atlas?id=18c>
- ŘEZÁČ, Tomáš, 2021. *Návrh nového využití Hůreckého kopce v Milevsku*. Praha. Dostupné také z: <https://dspace.cvut.cz/handle/10467/95312>. Bakalářská práce. ČVUT v Praze. Vedoucí práce Ing. arch. Simona Vondráčková, Ph.D.
- S. VAN LEEUWEN, Eveline, 2010. The multifunctional use of urban greenspace. *International Journal of Agricultural Sustainability* [online]. 8(1-2), 20 - 25 [cit. 2022-04-27]. ISSN 1747-762X. Dostupné z: doi:10.3763/ijas.2009.0466
- SEDLÁKOVÁ, Katarína, 2015. Carcassonne: Návrat do stredoveku. In: <https://www.pravda.sk/> [online]. Bratislava: OUR MEDIA SR, 2022, [cit. 2022-11-04]. Dostupné z: <https://cestovanie.pravda.sk/cestovny-ruch/clanok/342490-carcassonne-navrat-do-stredoveku/>
- SKLENIČKA, Petr, 2003. *Základy krajinného plánování*. Praha: ČZU v Praze. ISBN 80-903206-1-9.
- SOJKOVÁ, Eva, 2014. Typologie zeleně veřejných prostorů historických jader měst na příkladu MPZ Středočeského kraje. *Regionální rozvoj mezi teorií a praxí*. Hradec Králové: Civitas per Populi, o.p.s, 3(2). ISSN 1805-3246.
- SOJKOVÁ, Eva, 2018. Veřejná zeleň malých měst. In: *Docplayer* [online]. Průhonice, [cit. 2022-04-20]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/69286951-Verejna-zelen-malych-mest-eva-sojkova-vyzkumny-ustav-silva-taroucy-pro-krajinu-a-okrasne-zahradnictvi-v-v-i-pruhonice.html>

- SOJKOVÁ, Eva a Petr ŠIŘINA, 2014. *Hodnocení zeleně městských památkových zón*. Průhonice: Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví.
- SOJKOVÁ, Eva a Petr ŠIŘINA, 2015. Zásady ochrany a obnovy zeleně městských památkových zón. In: *Národní úložiště šedé literatury* [online]. Průhonice: Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, 2015, [cit. 2022-06-04]. Dostupné z: <https://invenio.nusl.cz/record/201073>
- SOJKOVÁ, Eva a Štěpánka ŠMÍDOVÁ, 2011. Hodnocení zeleně v urbanizovaném prostoru a návrh opatření pro zvýšení její funkční stability. In: *Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i.* [online]. Průhonice: Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, 2011, [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.vukoz.cz/dokumenty/050/metodika-zelenempz/Methodika__Hodnoceni__zelene__v__urbanizovanem__prostoru.pdf
- SOJKOVÁ, Eva, 2013. Zeleň na náměstích městských památkových zón. *Acta Pruhoniciana*. Průhonice: Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, (103), 17 - 27. ISBN 80-85116-49-9.
- SPRINZLOVÁ, Markéta, 2020. *Územní studie sídelní zeleně Pravčice*. Kroměříž: Florstyl. Dostupné také z: <https://www.mesto-kromeriz.cz/urad/dokumenty-a-informace/uzemni-studie/pravcice/>
- Stavební slovník, 2022. *Stavební komunita* [online]. [cit. 2022-04-21]. Dostupné z: <http://stavebnikomunita.cz/page/stavebni-slovník-p>
- STEJSKAL, David a Jaroslav ŠTEFL, 2011. *Pohřbívání a hřbitovy*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-680-6.
- ŠERÁ, Barbora, 2015. Pozitivní vliv zeleně na uživatele městských sídlišť. *Životné prostredie*. Bratislava: Ústav krajinnej ekológie SAV, 49(2), 100 - 105. ISSN 0044-4863.
- ŠERÁ, Božena, 2014. Pylové alergie - negativní vliv dřevin ve městech. *Životné prostredie*. Bratislava: Ústav krajinnej ekológie SAV, 48(2), 104 - 109. ISSN 0044-4863.
- ŠEVČÍK, Oldřich, 2002. *Architektura - umění*. Praha: Grada publishing. ISBN 8024703459.
- ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra, 2003. *Veřejné prostory v územně plánovacím procesu*. 1. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta architektury. ISBN 80-214-2505-9.
- ŠIMEK, Pavel, 2019. Plánovací nástroje správy zeleně a benefity městské zeleně. *Urbanismus a územní rozvoj*. Brno: Ústav územního rozvoje, 22(1), 24 - 29. ISSN 1212-0855.
- ŠIMEK, Pavel a Lukáš ŠTEFL, 2020. Management městské zeleně- systémové postupy a nástroje plánování. *Životné prostredie* [online]. Bratislava: Ústav krajinnej ekológie SAV, 54(3), 183-191 [cit. 2022-06-04]. ISSN 2585-7800. Dostupné z: https://publikacie.uke.sav.sk/sites/default/files/ZP__2020__03__183__191__stefl.pdf
- ŠIMKOVÁ, 2019, Hana. *VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ aneb jak udělat veřejný prostor dobře* [online]. 1. Praha, Brno: Ústav územního rozvoje, 2019 [cit. 2022-06-14]. ISBN 978-80-87318-75-1.
- Dostupné z: <http://www.uur.cz/images/1-uzemni-planovani-a-stavebni-rad/politika-architektury/implementace/tema2/PA-implementace-2-2-3-2019-03-11.pdf>
- ŠÍMA, Jaroslav, 2019. Katalog stromů a keřů: vhodných pro výsadby vzhledem ke schopnosti adaptace na klimatické změny. In: *Krajský úřad Jihočeského kraje* [online]. České Budějovice, 2022 [cit. 2022-12-06]. Dostupné z: https://zp.kraj-jihocesky.cz/_files/f615/files/projekty__nove/katalog__rostlin.pdf
- ŠINDELÁŘ, Vladimír, 2022. Náměstí E. Beneše: Autobusy na náměstí. In: *Fotohistorie Milevska* [online]. Milevsko: Spolek pro rozvoj kultury v Milevsku, 2022 [cit. 2022-12-04]. Dostupné z: <https://www.fotomilevsko.cz/namesti/autobusy-na-namesti/>
- ŠÍMOVÁ, Lenka, 2020. Územně analytické podklady. *Město Milevsko* [online]. Milevsko: Městský úřad Milevsko, [cit. 2022-10-06]. Dostupné z: <https://www.milevsko-mesto.cz/uzemni-planovani?dirId=15652-666>
- ŠTEFL, Lukáš a Daniel MATĚJKA, 2019. *Studie systému sídelní zeleně - Milevsko*. Milevsko: Atelier Štefloví, 2019. Dostupné také z: <https://www.milevsko-mesto.cz/podnikani-a-rozvoj/uzemni-rozvoj/studie-systemu-sidelni-zelene-milevsko>
- VRANÍKOVÁ, Radmila, 2013. *Současné možnosti regenerace veřejných prostorů v panelových sídlištích* [online]. Brno, [cit. 2022-04-28]. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11012/21004>. Disertační práce. Vysoké učení technické v Brně. Fakulta architektury. Ústav teorie. Vedoucí práce Jan Koutný.
- Vyhláška č. 357/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální vyhláška)*, 2013. Sbírka zákonů [online]. Praha [cit. 2022-12-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-357>
- Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, § 2, 2006. Sbírka zákonů* [online]. Praha [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-183>
- VÝZKUM PRAHA, 2014. Náměstí. *Výzkum Praha* [online]. Praha [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: <https://vp.fa.cvut.cz/slovník/index.php/N%C3%A1m%C4%9Bst%C3%AD>
- Water infrastructure improvement act, 2019. In: *Public and Private Laws*. Washington: 115th Congress, 132 STAT. 5558, číslo 115-436. Dostupné také z: <https://www.congress.gov/115/plaws/publ436/PLAW-115publ436.pdf>
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 34, 2000. *Sbírka zákonů* [online]. Praha [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#cast1>
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řízení (stavební zákon), § 2, 2006. *Sbírka zákonů* [online]. Praha [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-183>
- Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, § 2, 2021. *Sbírka zákonů* [online]. Praha [cit. 2022-04-22]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-283>
- ZLATNÍK, Alois, 1976. Přehled skupin typů geobiocénů původně lesních a křovinných ČSSR. Zpr. Geogr. úst. Čs. akad. věd., č 13, sv. 3/4, s. 55-64. Brno.

11 Seznam obrázků

Obrázek 1: Geometricky upravená barokní Vrtbovská zahrada na Praze 1 (Koudelka, Malinová, 2022).....	11
Obrázek 2: Obraz krajinné středověké zeleně u města Carcassonne (Sedláková, 2015).....	11
Obrázek 3: Okrasná Luftova zahrada v Plzni z konce 19. století (Halla, 2017).....	11
Obrázek 4: Zeleň jako přímá součást budov (Boeri Studio, 2022).....	13
Obrázek 5: Veřejná zeleň s dalšími přidruženými funkcemi (Dunnett, 2020).....	13
Obrázek 6: Zeleň jako součást veřejného prostranství na Vítězném náměstí v Praze (Řezáč, 2022).....	14
Obrázek 7: Zeleň jako doplňující prvek dopravní infrastruktury v Písku (Řezáč, 2022).....	14
Obrázek 8: Oficiální vstup do parku na Husově náměstí v Písku (Řezáč, 2022).....	16
Obrázek 9: Petřínské sady v ranní mlze (Řezáč, 2021).....	17
Obrázek 10: Windsorská hradní zahrada (Řezáč, 2015).....	17
Obrázek 11: Zeleň jako hlavní prostorotvorný prvek na návsi v Neplachově (Řezáč, 2021).....	18
Obrázek 12: Lesopark Na Trubách na sídlišti v Písku (Řezáč, 2022).....	19
Obrázek 13: Pěší komunikace prostorově oddělená od místní komunikace k podniku ZVVZ Milevsko (Řezáč, 2022).....	19
Obrázek 14: Zeleň společně se zástavbou ve městě Saarburg v Německu (Řezáč, 2016).....	20
Obrázek 15: Náměstí Šimona Lomnického v Ševětíně s rekreačním potenciálem (Řezáč, 2021).....	20
Obrázek 16: Vinařská oblast v okolí města Zell v Německu (Řezáč, 2016).....	21
Obrázek 17: Lipová alej v lokalitě Hajda u Milevska (Řezáč, 2020).....	22
Obrázek 18: Intenzivně udržovaná zeleň na hradebním okruhu v Luxembourghu (Řezáč, 2016).....	22
Obrázek 19: Park Stromovka v Českých Budějovicích (Řezáč, 2022).....	24
Obrázek 20: Nábřeží v pozadí s Kamenným mostem v Písku (Řezáč, 2022).....	25
Obrázek 21: Sídliště Portyč v Písku po revitalizaci (Gareis, 2017).....	25
Obrázek 22: Zrekonstruovaná náves v Sepekově (Řezáč, 2022).....	26
Obrázek 23: Komenského ulice v Milevsku po revitalizaci zeleně (Řezáč, 2022).....	27
Obrázek 24: Vzrostlá zeleň na Olšanských hřbitovech v Praze (Kopecký, 2021).....	27
Obrázek 25: Soukromá zeleň v Jeřábkově ulici v Milevsku jako prostorotvorný prvek (Řezáč, 2022).....	28
Obrázek 26: Platany v parku, Londýn (Řezáč, 2015).....	29
Obrázek 27: Skupinky stromů u lesovny nedaleko Semic (Řezáč, 2022).....	30
Obrázek 28: Pás různorodých travin na Budějovickém Předměstí v Písku (Řezáč, 2022).....	30
Obrázek 29: Trávník na hradě Windsor v Anglii (Řezáč, 2015).....	31
Obrázek 30: Trávník na fotbalovém hřišti v Sepekově (Řezáč, 2022).....	31
Obrázek 31: Příklad květnaté louky nedaleko Přeštěnice (Řezáč, 2021).....	32
Obrázek 32: Podzimní pohled v parku na Starém sídlišti v Milevsku (Řezáč, 2021).....	33
Obrázek 33: Pohled na Milevsko ze severovýchodu (Řezáč, 2021).....	44
Obrázek 34: Centrum Milevska v roce 1948 (Šindelář, 2022).....	45
Obrázek 35: Jedno z hlavních veřejných prostranství v podobě náměstí E. Beneše (Řezáč, 2021).....	46
Obrázek 36: Parkově upravená plocha na Starém sídlišti v zimním hávu (Řezáč, 2021).....	46
Obrázek 37: Schéma veřejné zeleně v Milevsku.....	47
Obrázek 38: Schéma soukromé zeleně v Milevsku.....	47
Obrázek 39: Část Milevského vyhlídkového okruhu u Staňkova (Řezáč, 2022).....	48
Obrázek 40: Líšnický rybník ležící na trase Milevského vyhlídkového okruhu (Řezáč, 2022).....	48
Obrázek 41: Areál milevského koupaliště (Řezáč, 2022).....	48
Obrázek 42: Vstup na milevské koupaliště (Řezáč, 2022).....	48
Obrázek 43: Veřejná zeleň mezi jednotlivými bytovými domy (Řezáč, 2022).....	49
Obrázek 44: Centrální část parku (Řezáč, 2022).....	49
Obrázek 45: Cyklostezka při pohledu od lesních porostů k městu (Řezáč, 2022).....	49
Obrázek 46: Cyklostezka při pohledu od města do krajiny (Řezáč, 2022).....	49
Obrázek 47: Šířkové uspořádání ulice Nádražní směrem z centra (Řezáč, 2022).....	50
Obrázek 48: Nová výsadba stromořadí v Nádražní ulici nedaleko Domu kultury (Řezáč, 2022).....	50
Obrázek 49: Začátek křížové cesty nad areálem kláštera (Řezáč, 2022).....	50
Obrázek 50: Křížová cesta s novou výsadbou ve volné krajině (Řezáč, 2022).....	50
Obrázek 51: Hlavní uliční prostor po revitalizaci (Řezáč, 2022).....	51
Obrázek 52: Meziblokový poloveřejný prostor (Řezáč, 2022).....	51
Obrázek 53: Cestní síť pod Píseckým předměstím (Řezáč, 2022).....	51
Obrázek 54: Parkové plochy nad Suchanovým rybníkem s výhledem na centrum města (Řezáč, 2022).....	51
Obrázek 55: Pumptracková dráha s pozadím místního lesoparku (Řezáč, 2022).....	51
Obrázek 56: Prostorové uspořádání pumptrackové dráhy (Řezáč, 2022).....	51
Obrázek 57: Jedna z nových vodních nádrží na Pytláckém potoce (Řezáč, 2022).....	52
Obrázek 58: Horní část revitalizovaného potoka se soustavou drobných vodních děl a tůní (Řezáč, 2022).....	52
Obrázek 59: Vrch Zvíkovec pro budoucí rozhlednu (Řezáč, 2022).....	52
Obrázek 60: Rozhledové poměry z vrchu Zvíkovec (Řezáč, 2022).....	52
Obrázek 61: Výstřižek ze současně platného územního plánu (Brůha, 2008).....	52
Obrázek 62: Výstřižek z připravovaného územního plánu se začleněním okolní krajiny a ÚSES (Brůha, 2022).....	53
Obrázek 63: Výřez z výkresu současného stavu zeleně (Štefl, Matějka, 2019).....	54
Obrázek 64: Výřez z výkresu navrhovaného stavu (Štefl, Matějka, 2019).....	54
Obrázek 65: Výřez ze souhrnných tabulek inventarizace zeleně (Štefl, Matějka, 2019).....	54
Obrázek 66: Schéma vodních toků a ploch v Milevsku a jeho blízkém okolí (Řezáč, 2022).....	56
Obrázek 67: Přirozená vegetace v podobě bučiny nedaleko vrchu Zvíkovec (Řezáč, 2022).....	56
Obrázek 68: Geologická skladba v blízkém okolí Milevska (Česká geologická služba, 2022).....	57
Obrázek 69: Lesozemědělská krajina významně prostorově určuje charakter celé oblasti (Řezáč, 2022).....	57
Obrázek 70: Výstřižek z navrhovaného územního plánu včetně návrhu ÚSES (Brůha, 2022).....	58
Obrázek 71: Schéma regionálního biocentra ÚSES v řešeném území (Řezáč, 2022).....	60

Obrázek 72: Schéma maloplošných zvláště chráněných území v řešeném území (Řezáč, 2022)	60	Obrázek 107: Zelené pasy v současné době využívané jako parkovací stání (Řezáč, 2022)	75
Obrázek 73: Schéma evropsky významných lokalit v řešeném území (Řezáč, 2022).....	60	Obrázek 108: Schéma Lokality Sažinova v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022).....	76
Obrázek 74: Schéma památných stromů v řešeném území (Řezáč, 2022)	60	Obrázek 109: Upravené plochy parku bez dalšího využití (Řezáč, 2022).....	76
Obrázek 75: Přilehlá krajina s pohledem na město od místní části Hajda (Řezáč, 2022)	61	Obrázek 110: Jediný mobiliář parku v podobě laviček a památníku Járy Cimrmana (Řezáč, 2022)	76
Obrázek 76: Volná krajina v okolí podniku ZVVZ (Řezáč, 2022)	61	Obrázek 111: Schéma lokality Hůrka v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022).....	77
Obrázek 77: Schéma současných liniových prvků zeleně v řešeném území (Řezáč, 2022).....	62	Obrázek 112: Pohled z vyhlídky Karla Stehlíka na místní lesopark (Řezáč, 2022)	77
Obrázek 78: Schéma prostupných bariér v řešeném území (Řezáč, 2022)	63	Obrázek 113: Pohled na Milevský kláštera z lesoparku (Řezáč, 2021).....	77
Obrázek 79: Schéma veřejných prostranství problematických pro vznik veřejné zeleně (Řezáč, 2022).....	65	Obrázek 114: Schéma lokality Čs. armády v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022).....	77
Obrázek 80: Schéma pěší okruhů a spojení v řešeném území (Řezáč, 2022).....	66	Obrázek 115: Lesopark na Starém sídlišti jako prostorová dominanta (Řezáč, 2022)	77
Obrázek 81: Schéma pěších spojení městské a krajinné zeleně (Řezáč, 2022).....	67	Obrázek 116: Pumptrack s pozadím místního lesoparku (Řezáč, 2022).....	77
Obrázek 82: Schéma stávajících a navrhovaných liniových prvků zeleně spojujících městskou a krajinnou zeleň (Řezáč, 2022).....	67	Obrázek 117: Schéma lokality kláštera v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022)	78
Obrázek 83: Schéma vymezení základních větví zelené infrastruktury (Řezáč, 2022).....	69	Obrázek 118: Reprezentativní prostory před Kostelem sv. Jiljí (Řezáč, 2022)	78
Obrázek 84: Schéma vymezení doplňkových větví zelené infrastruktury (Řezáč, 2022)	69	Obrázek 119: Zanedbaná okolní veřejná prostranství (Řezáč, 2022).....	78
Obrázek 85: Schéma vymezení hlavních spojnic zelené infrastruktury (Řezáč, 2022).....	69	Obrázek 120: Schéma nové zeleně v centru města v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022).....	79
Obrázek 86: Komplexní schéma navrhovaného systému zelené infrastruktury (Řezáč, 2022) ..	69	Obrázek 121: Uliční prostor pro možnou výsadbu zeleně (Řezáč, 2022).....	79
Obrázek 87: Jedna z hlavních křižovatek a zároveň bariér v prostupnosti územím (Řezáč, 2022)	71	Obrázek 122: Liniová zeleň na Husově náměstí (Řezáč, 2022).....	79
Obrázek 88: Místní aktuálně nevyužívaný lesní porost (Řezáč, 2022)	71	Obrázek 123: Schéma nové zeleně v ulici Št. Dvořáka v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022).....	79
Obrázek 89: Schéma navrhovaného řešení v lokalitě Píseckého předměstí (Řezáč, 2022).....	71	Obrázek 124: Jižněji situovaná část ulice bez přítomnosti veřejné zeleně (Řezáč, 2022)	80
Obrázek 90: Křižovatka ulice Sokolovská a komunikace I/19 (Řezáč, 2022)	71	Obrázek 125: Severnější část ulice Št. Dvořáka s přítomností zeleně v podobě zeleného pasu (Řezáč, 2022).....	80
Obrázek 91: Doposud nevyužívaná plocha zeleně v blízkosti křižovatky (Řezáč, 2022)	71	Obrázek 126: Schéma nové zeleně v ulici Dukelská v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022).....	80
Obrázek 92: Schéma navrhovaného řešení v blízkém okolí křižovatky (Řezáč, 2022).....	72	Obrázek 127: Nová část průmyslové zóny včetně zeleně (Řezáč, 2022)	80
Obrázek 93: Současný stav v průmyslové zóně v ulici Dukelská (Řezáč, 2022).....	72	Obrázek 128: Jeden z mála prvků zeleně ve staré části průmyslové zóny v Dukelské ulici (Řezáč, 2022).....	80
Obrázek 94: Nově připravovaná část průmyslové zóny s možným vstupem do volné krajiny (Řezáč, 2022).....	72	Obrázek 129: Schéma nové zeleně na Píseckém předměstí v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022).....	81
Obrázek 95: Schéma navrhovaného řešení v průmyslové zóně Dukelská (Řezáč, 2022).....	72	Obrázek 130: Lesní porost na okraji Píseckého předměstí (Řezáč, 2022)	81
Obrázek 96: Skladovací areály v okolí nádraží (Řezáč, 2022)	73	Obrázek 131: Pohled na les směrem do centra města a k Suchanovu rybníku (Řezáč, 2022).....	81
Obrázek 97: Předprostor před budovou nádraží (Řezáč, 2022).....	73	Obrázek 132: Schéma navrhovaných změn veřejné zeleně v první etapě (Řezáč, 2022).....	81
Obrázek 98: Schéma navrhovaného řešení v okolí vlakového nádraží (Řezáč, 2022).....	73	Obrázek 133: Schéma navrhovaných změn veřejné zeleně ve druhé etapě (Řezáč, 2022).....	82
Obrázek 99: Řešená lokalita v blízkosti okolních lesních porostů (Řezáč, 2022)	74	Obrázek 134: Schéma navrhovaných změn veřejné zeleně ve třetí etapě (Řezáč, 2022).....	82
Obrázek 100: Oplocené pozemky vymezené jako pastviny pro skot a divokou zvěř (Řezáč, 2022)	74	Obrázek 135: Schéma ploch s navrhovanou první intenzitní třídou údržby (Řezáč, 2022).....	83
Obrázek 101: Schéma navrhovaného řešení v blízkosti řešených pozemků (Řezáč, 2022)	74	Obrázek 136: Schéma ploch s navrhovanou druhou intenzitní třídou údržby (Řezáč, 2022)	83
Obrázek 102: Schéma lokality Sokolovská v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022).....	75	Obrázek 137: Schéma ploch s navrhovanou třetí intenzitní třídou údržby (Řezáč, 2022)	84
Obrázek 103: Současné dubové stromořadí v Sokolovské ulici (Řezáč, 2022)	75	Obrázek 138: Schéma ploch s navrhovanou čtvrtou intenzitní třídou údržby (Řezáč, 2022).....	84
Obrázek 104: Navazující veřejná prostranství na místní stromořadí (Řezáč, 2022).....	75	Obrázek 139: Park Bažantnice u Milevského kláštera v podzimních barvách (Řezáč, 2022).....	86
Obrázek 105: Schéma lokality R. Svobodové v kontextu navrhovaného systému zeleně (Řezáč, 2022).....	75		
Obrázek 106: Uliční prostor při vstupu od Jeřábkovy ulice (Řezáč, 2022).....	75		

Obrázek 140: Pohled z Hůrek na Milevský klášter před východem slunce (Řezáč, 2020)87

12 Seznam tabulek

Tabulka 1: Funkční rozdělení veřejných prostranství v Milevsku (Řezáč, 2022)46

Tabulka 2: Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel (ČSÚ, 2022).....58

Tabulka 3: Demografický vývoj a věkové složení obyvatelstva (ČSÚ, 2022)58

13 Seznam příloh

- I. Karty lokalit a liniových prvků
- II. Výkres širších vztahů území se znázorněním prostupnosti územím
- III. Výkres celoměstského systému veřejných prostranství
- IV. Výkres funkčního rozdělení veřejných prostranství
- V. Výkres funkčního rozdělení ploch zeleně
- VI. Výkres navrhovaného systému sídelní zeleně
- VII. Výkres vymezení řešených oblastí
- VIII. Výkres etapizace změn v území
- IX. Výkres intenzitních tříd údržby